

Vegetatiekartering Naardermeer 2018

Vegetatiekartering Naardermeer 2018

P. Slingerland

M. Langbroek

P. Pepping

2018

Opdrachtgever
Natuurmonumenten

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Natuurmonumenten

Versie	Datum
Concept	1 december 2018
Eindrapport	10 maart 2019

Gecontroleerd door: A.A. Dijkstra

Status uitgave: Definitief

Rapport nr.: 2018-114

Datum uitgave: 10 maart 2019

Titel: Vegetatiekartering Naardermeer 2018

Samenstellers: P. Slingerland
M. Langbroek
P. Pepping

Projectleider: D. van der Goes MSc.

Naam en adres opdrachtgever: Natuurmonumenten
Postbus 9955, 1243 ZS 's-Graveland

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Van der Goes en Groot

Paraaf:

© Natuurmonumenten

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot is door Certiked gecertificeerd overeenkomstig de eisen van ISO 9001:2015, op basis van het Certiked Model 2015.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	9
1.1	Karteringsgebied	9
1.2	Doel van de vegetatiekartering	9
1.3	Gebiedsbeschrijving.....	9
1.3.1	Geschiedenis	9
1.3.2	Bodem	11
1.3.3	Hydrologie	12
1.3.4	Natuurwaarden en Natura 2000	12
2	Materiaal en methoden	13
2.1	Methode vegetatiekarteringen	13
2.1.1	Methodiek op hoofdlijnen.....	13
2.1.2	Theoretische achtergrond.....	13
2.1.3	Opstellen lokale vegetatietypologie.....	16
2.1.4	Onderbouwen lokale typologie met vegetatie-opnamen.....	19
2.1.5	Karteren van vegetatietypen.....	20
2.1.6	Karteren van toevoegingen.....	23
2.1.7	Richtlijnen bij het schatten van bedekkingen en aantallen	24
2.1.8	Digitale verwerking.....	25
2.1.9	Vertalen van de lokale typologie.....	26
2.2	Specificatie van de methode voor dit karteringsgebied	28
2.2.1	Basisgegevens.....	28
2.2.2	Periode uitvoering veldwerk	28
2.2.3	Projectteam	28
3	Resultaten kartering	31
3.1	Inleiding	31
3.2	Beschrijving vegetatietypen	31
3.2.1	Overige watervegetaties	31
3.2.2	Kranswiervegetaties	34
3.2.3	Moerasheide en venvegetaties	35
3.2.4	Moerasvegetaties.....	36
3.2.5	Haarmosrietland.....	39
3.2.6	Kleine zeggenvegetaties	40

3.2.7	Veenmosrietland	42
3.2.8	Overstromingsgraslanden.....	44
3.2.9	Witbolgraslanden en verwante vegetaties.....	45
3.2.10	Veldrushooiland en verwante vegetaties.....	48
3.2.11	Koekoeksbloemhooiland	50
3.2.12	Glanshaver- en vossenstaarthooiland	51
3.2.13	Ruigten.....	53
3.2.14	Pioniervegetaties en kaal.....	55
3.2.15	Wilgenbossen en -struwelen	56
3.2.16	Elzenbroekbossen.....	57
3.2.17	Berkenbroekbossen	59
3.2.18	Vochtige loofbossen	62
3.2.19	Overige karteereenheden.....	63
3.3	Vegetatie-opnamen	64
3.4	Vegetatiekaart 1:5000.....	64
3.5	Vereenvoudigde vegetatiekaart 1:18.000	64
3.6	Toevoegingen en themakaarten	64
4	Foutendiscussie	67
4.1	Algemeen	67
4.2	Veldwerk	67
4.3	Digitale verwerking	68
5	Conclusies en aanbevelingen	69
5.1	Inleiding.....	69
5.2	Vegetaties en standplaatsfactoren	69
5.2.1	Watervegetaties	70
5.2.2	Kranswiervegetaties	70
5.2.3	Moerasheide en venvegetaties	70
5.2.4	Moerasvegetaties	71
5.2.5	Kleine zeggenvegetaties, haarmosrietland en veenmosrietland	72
5.2.6	Graslandvegetaties	73
5.2.7	Pioniervegetaties	74
5.2.8	Ruigtevegetaties	74
5.2.9	Struwelen en bossen	75
5.3	Vergelijking eerdere karteringen	77
5.4	Toekomst en aanbevelingen voor het beheer	82

6	Literatuur	85
7	Bijlagen	87

Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 1 geeft de doelstellingen weer van de vegetatiekartering en een gebiedsbeschrijving.

Hoofdstuk 2 beschrijft de gevolgde methodiek in algemene termen (paragraaf 2.1) en specifiek voor de hier gepresenteerde kartering (paragraaf 2.2).

Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de resultaten. Dit hoofdstuk bevat de typologie en informatie over aantal opnamen, toevoegingen en karteersoorten en verwijst sterk naar de bijlagen, waarin o.a. vegetatiekaarten, soortverspreidingskaarten, thematische kaarten en opnamentabel en thematische kaarten zijn opgenomen.

Hoofdstuk 4 bevat de foutendiscussie.

Hoofdstuk 5 bevat de conclusies en hierin worden aanbevelingen gedaan t.a.v. het beheer.

Hoofdstuk 6 geeft een overzicht van de gebruikte literatuur.

1 Inleiding

1.1 Karteringsgebied

In 2018 verstrekten Natuurmonumenten aan Van der Goes en Groot de opdracht tot het uitvoeren van een vegetatiekartering in object Naardermeer. Het betreft ca. 1145 ha. In wordt een kaart weergegeven van het karteringsgebied en de in het rapport gebruikte toponiemen. Dit rapport beschrijft de resultaten van de vegetatiekartering.

Het object werd eerder in opdracht van Natuurmonumenten gekarteerd in 2004 (MOERASBOSSEN IN HET NAARDERMEER, BOUMAN, 2004) en 2006 (VEGETATIEKARTERING NAARDERMEER, BOUMAN, 2006). De kartering van 2006 betreft de overige vegetaties zonder moerasbossen.

Gelijktijdig met de vegetatiekartering heeft een florakartering plaatsgevonden. De resultaten van de florakartering worden beschreven in een andere rapportage (VAN DER GOES EN GROOT, 2018).

1.2 Doel van de vegetatiekartering

Het doel van de kartering is het verkrijgen van een vlakdekkende vegetatiekaart. Deze vegetatiekartering verschaft informatie voor de beoordeling van de huidige kwaliteit van de aanwezig habitattypen in het kader van de Natura 2000-doelstellingen. Ook verschaft deze kartering informatie over het voorkomen en de kwaliteit van SNL-beheertypen. Daarnaast kan deze vegetatiekartering worden gebruikt voor de beheerevaluatie en het opstellen van toekomstige beheerplannen.

1.3 Gebiedsbeschrijving

Het Naardermeer ligt in de provincie Noord-Holland en wordt omgeven door de gemeenten Muiden, Weesp, Naarden en Hilversum. Hieronder wordt verder ingezoomd op de geschiedenis en ontstaan, bodemkunde en hydrologie. Tevens worden enkele woorden gewijd aan de status als beschermd natuurgebied (Natura 2000).

1.3.1 Geschiedenis

Het Naardermeer is één van de oudste meren van Nederland. Uit historische gegevens blijkt dat er rond 4000 jaar geleden al open wateren aanwezig waren. De meren zijn in het verleden ontstaan door de meanderende loop van de Vecht richting de Zuiderzee. Wanneer de Vecht buiten haar oevers trad, of wanneer de Zuiderzee bij hoog water het land op stroomde, kwamen grote delen van het gebied onder water te staan en ontstonden door langdurige erosie

meren. Het Naardermeer is dus een erosiemeer, dat wil zeggen dat het meer op een natuurlijke wijze is ontstaan, in tegenstelling tot een groot deel van de grote zoetwaterplassen in Noord-Holland en Zuid-Holland (Nieuwkoopse plassen, Vinkeveense plassen, Ankeveense plassen, etc.). Het gebied ligt aan de rand van de Gooise stuwwal en wordt vanuit het oosten gevoed met schoon grondwater. Daarnaast wordt mineraalrijk water in het gebied gelaten wanneer meren dreigen droog te vallen (bijvoorbeeld tijdens langdurige droge zomerse perioden). Door deze verschillen in waterhuishouding zijn in het gebied bijzondere en zeer verschillende watervegetaties aanwezig. In de meer voedselarme milieus komen goed ontwikkelde kranswiervegetaties voor. Daarnaast is in de meer voedselrijke wateren een welige fonteinkruidvegetatie aanwezig. Het voorkomen van Groot nimfkruid doet vermoeden dat er nog steeds brakke invloeden in de meren aanwezig zijn.

In het verleden is meermaals geprobeerd het gebied leeg te malen, om zo het beschikbare land te gebruiken voor bijvoorbeeld de landbouw of de veeteelt. Doordat bleek dat de bodem vrijwel ongeschikt was, is het gebied niet verder drooggelegd en verkaveld en werd het gebied in de huidige vorm behouden.

In 1904 werd door de gemeente Amsterdam een poging gedaan om het Naardermeer te gebruiken als vuilstortplaats, maar door tussenkomst van een aantal natuurvrienden, onder leiding van Jac. P. Thijsse, werd dit ternauwernood voorkomen. In 1906 werd het Naardermeer opgekocht door Natuurmonumenten en is daarmee het eerste natuurgebied in eigendom van bovengenoemde beheerorganisatie. Zo werd het gebied gered van de ondergang en is het gebied heden ten dage nog steeds een zeer bijzonder waardevol, maar ook kwetsbaar natuurgebied.

Een voorbeeld van recentelijk uitgevoerde plagwerkzaamheden bij deelgebied Zandgat.

1.3.2 Bodem

Het Naardermeer is gelegen op de grens van een klei-, laagveen- en zandgebied, waardoor grote verschillen naar voren komen. Langs de westkant bestaat de ondergrond uit klei met daarop veen en aan de oostkant uit zand (soms ook lemig fijn zand). Aan de oostkant kan regenwater snel infiltreren, maar in met name de west- en noordkant van het gebied zijn stagnerende kleilagen aanwezig, waardoor veenontwikkeling heeft plaatsgevonden.

De westkant van het gebied bestaat uit moerige eerdgronden met een moerige bovengrond of moerige tussenlaag op niet gerijpte zavel of klei. Daarnaast zijn hier ook kalkarme drechtgronden op klei aan te treffen. De zuid(west)rand van het gebied wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van waardveen- en koopveengronden op zeggeveen, rietzeggeveen of broekveen. De bodemprofielen in het oosten vallen onder de vlakvaaggronden op leemarm en zwak fijn lemig zand. Aan de noord- en noordostrand van het Naardermeer zijn de volgende bodemprofielen aanwezig: waardveengronden op veenmosveen, waardveengronden op zand, veldpodzolgronden op leemarm en zwak lemig zand en kalkarme poldervaaggronden op pleistoceen zand.

Het gebied kan dus grofweg in twee delen worden gezien, het noordoostelijke deel (veen op zand of fijne leemarme zandbodems) en het zuidwestelijke deel (dunnere lagen veen op klei of dikke lagen veengrond). De meren zijn over het algemeen gelegen op zandige bodems. De bossen in het Naardermeer bevinden zich zowel op veen- als zand en/of kleigronden.

Het Naardermeer is in de loop der jaren steeds meer verland geraakt, waardoor het gebied heden ten dage een afwisseling kent van open wateren, rietmoerassen, veenmosrietlanden en berken- en elzenbroekbossen. Deze verlanding ontstaat in eerste instantie uit onder andere Krabbenscheervegetaties, waardoor sloten steeds verder dichtgroeien. Daarnaast wordt de verlanding voor een groot deel bewerkstelligd door Moerasvaren, die de percelen steeds verder naar buiten doet groeien. Het climax-stadium van de veenmosrietlanden is berkenbroekbos, het climax-stadium van verlandingen zonder veenmos geeft elzenbroekbossen.

1.3.3 Hydrologie

De waterhuishouding in de meren is van groot belang voor de huidige soortensamenstelling. Daarom is het belangrijk dat de omliggende terreinen geen negatieve effecten op de wateren in het Naardermeer uitoefenen. In het kader van deze ontwikkeling is een groot deel van het boerenland rond het Naardermeer opgekocht, omdat door inpoldering en ontwatering grote delen van de gebieden waren verdroogd. Natuurmonumenten hoopt door de percelen te vernatten een sterke bufferzone te hebben gecreëerd rondom het Naardermeer, zodat de omliggende landbouw- en veeteeltgronden weinig tot geen effect meer zullen hebben op de waterstand en (chemische en ecologische) waterhuishouding van de meren in het Naardermeer. Uit onderzoek is gebleken dat door de vernatting van de omliggende graslanden de wegzijging uit het Naardermeer wordt beperkt, al vindt er zeker nog wel wegzijging plaats.

Van nature zijn rond het Naardermeer over het algemeen de grondwatertrappen II en III aanwezig. Dit houdt in dat bij grondwatertrap II de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) zich dan minder dan 40 cm onder het maaiveld bevindt. De gemiddelde laagste grondwaterstand (GLG) van het grondwater ligt bij grondwatertrap II gemiddeld tussen de 50 en 80 cm onder het maaiveld. Voor grondwatertrap III geldt een GHG van <40 cm. en een GLG van 80-120 cm onder het maaiveld. Lokaal in het zuiden een noordoosten komt grondwatertrap IV voor, met een GHG van 40-80 cm en een GLG van meer dan 120 cm onder het maaiveld.

1.3.4 Natuurwaarden en Natura 2000

Het Naardermeer is sinds juni 2013 definitief aangewezen als Natura 2000 gebied voor een groot aantal habitattypen, met daarbij ook enkele habitatsoorten en broedvogelsoorten. Kenmerkende habitatsoorten zijn Gestreepte waterroofkever, Zeggekorfslak, Groenknolorchis en Platte schijfhoren. Een aantal soorten broedvogels waarvoor het gebied van grote waarde is zijn: Purperreiger, Zwarte stern en Snor. Het Naardermeer is aangewezen voor Natura 2000 landschap Meren en Moerassen, waarbinnen enkele landelijk gezien zeldzame habitattypen voorkomen als Kranswierwater (H3140) en Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) (H7140A + B).

Een kaart met de ligging van het geïnventariseerde gebied is te vinden in Bijlage 1. Op deze kaart zijn ook de in dit rapport gebruikte gebiedsaanduidingen (toponiemen) aangegeven. Hieronder worden kort de verschillende gebieden van het onderzoeksgebied Naardermeer beschreven.

2 Materiaal en methoden

2.1 Methode vegetatiekarteringen

2.1.1 Methodiek op hoofdlijnen

De methodiek van deze vegetatiekartering is een gestandaardiseerde kartering op basis van het Protocol Vegetatiekartering 2.5, die de basis vormt van de beheerevaluatie van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. De belangrijkste gebieden worden in principe elke 12 jaar op deze wijze gekarteerd. De kartering bestaat uit een gedetailleerde vegetatiekartering met een van tevoren opgestelde typologie met daaraan gekoppeld een kartering van vooraf geselecteerde aandachtsoorten en toevoegingen voor aanvullende indicaties. Voor het opstellen van deze typologie is de typologie van de voorgaande vegetatiekartering gebruikt en de typologie van recent door Van der Goes en Groot uitgevoerde de vegetatiekarteringen in vergelijkbare gebieden. Deze typologie is op enkele punten aangepast en uitgebreid voor de lokale situatie in Naardermeer. De onderscheiden lokale vegetatietypen zijn gerelateerd aan de landelijke catalogus van Staatsbosbeheer (SCHIPPER 2002) en de Revisie van de Vegetatie van Nederland. Bij het opstellen van de lokale typologie is zoveel mogelijk rekening gehouden met de vertaalbaarheid naar Habitattypen, zodat de lokale typen eenduidig naar habitattypen te vertalen zijn. De lokale typologie is onderbouwd met een serie vegetatieopnamen. De digitale verwerking is volgens de 'Digitale Standaard' van Staatsbosbeheer (SCHIPPER & VAN DEN BOOM 2005). Er zijn vegetatiekaarten en thematische kaarten gemaakt.

2.1.2 Theoretische achtergrond

Frans-Zwitserse school

De methode van vegetatiekartering is gebaseerd op de werkwijze van de zogenaamde 'Frans-Zwitserse school', met als grondlegger de Zwitser Braun-Blanquet (BRAUN-BLANQUET 1964). Kenmerkend is dat men bij het typeren van vegetaties uitgaat van de volledige floristische samenstelling van de vegetaties, en niet uitsluitend van dominante soorten, zoals dat bijvoorbeeld in de 'Engelse school' gebruikelijk is. Kenmerkend is verder dat vegetatie-eenheden gekenmerkt worden door een combinatie van kensoorten, differentiërende soorten en begeleidende soorten.

Een derde kenmerk is dat de vegetatie-eenheden hiërarchisch gerangschikt zijn in een systeem van plantengemeenschappen.

Plantengemeenschappen van Nederland

Als voortvloeisel van de Frans-Zwitserse school zijn in Nederland enkele indelingen van de vegetatie in plantengemeenschappen

verschenen. De belangrijkste hiervan zijn, in volgorde van verschijnen:

- ♣ het boek *Plantengemeenschappen in Nederland* (WESTHOFF & DEN HELD 1969);
- ♣ het boek *Bosgemeenschappen in Nederland* (VAN DER WERF 1991); dit systeem gaat eerder uit van potentieel natuurlijke vegetaties dan van de actuele soortensamenstelling. Tegenwoordig wordt het niet veel meer gebruikt;
- ♣ de vijfdelige serie *De Vegetatie van Nederland* (SCHAMINÉE ET AL. 1995A; SCHAMINÉE ET AL. 1995B; SCHAMINÉE ET AL. 1996; SCHAMINÉE ET AL. 1998; STORTELDER ET AL. 1999);
- ♣ de SBB-catalogus, voluit: de *Catalogi Vegetatietypen en terreincondities* (SCHIPPER 2002), zie ook de internet-toepassing www.synbiosys.alterra.nl/sbbcatalogus en het hulpprogramma SynDiat.
- ♣ *Revisie Vegetatie van Nederland* (SCHAMINÉE ET AL. 2017)

Al deze systemen zijn hiërarchisch van opzet, waarbij men klassen (hoogste niveau), orden, verbonden, associaties en subassociaties onderscheidt. In *De Vegetatie van Nederland* (revisie 2017) en de SBB-catalogus worden daarnaast rompgemeenschappen en derivaatgemeenschappen onderscheiden, voor (bijvoorbeeld) floristisch verarmde afgeleiden van associaties (rompgemeenschappen, afgekort RG), of vegetaties die gedomineerd worden door een systeemvreemde soort (derivaatgemeenschappen, afgekort DG). Uit vegetatiekarteringen in de praktijk was namelijk gebleken dat slechts een deel van de aanwezige vegetaties binnen de oorspronkelijk onderscheiden associaties past. Er bestond behoefte om ook dergelijke vegetaties een naam te geven, overeenkomstig een landelijk systeem. De namen 'rompgemeenschap' en 'derivaatgemeenschap' suggereren dat deze vegetatie-eenheden 'minder waarde' zouden hebben dan 'associaties'. Dit is echter zeker niet per definitie het geval.

De laatstgenoemde indelingen (*De Vegetatie van Nederland* en de SBB-catalogus) worden momenteel naast elkaar gebruikt. Bij deze kartering is de catalogus van Schipper als basis gehanteerd. De indelingen hebben veel overeenkomsten, maar ook een paar belangrijke verschillen:

- ♣ Het niveau 'orden' is in de SBB-catalogus weggelaten.
- ♣ Het aantal romp- en derivaatgemeenschappen is in de SBB-catalogus uitgebreid ten opzichte van *De Vegetatie van Nederland*, om een groter aantal in het veld aanwezige vegetaties in het systeem te laten passen. Dit wil niet zeggen dat alle in het veld aanwezige vegetaties momenteel bevredigend in het systeem passen.

- ♣ De positie van een aantal gemeenschappen in het hiërarchische systeem is anders (bijvoorbeeld: Schaminée rekent de Veldrus-associatie tot het Dotterbloem-verbond, de SBB-catalogus rekent deze associatie tot het Verbond van Biezenknoppen en Pijpenstrootje; Schaminée rekent de Associatie van Wondklaver en Nachtsilene (kalkrijke duingraslanden) en de Associatie van Sikkelklaver en Zachte haver (kalkrijke rivierduingraslanden) tot de Klasse der droge graslanden op zandgronden, Schipper tot de Klasse der kalkgraslanden).
- ♣ De naamgeving van een aantal gemeenschappen is anders (Schaminées 'Klasse der matig voedselrijke graslanden' heet in de SBB-catalogus 'Klasse der vochtige graslanden').
- ♣ Het gebruik van de term 'inops' (soortenarme subassociatie) wordt consequenter gehanteerd in de SBB-catalogus. Dit betreft subassociaties waar een kensoort van een associatie domineert.
- ♣ Als gevolg van bovenstaande komen codes van syntaxa niet overeen: de Associatie van Duindoorn en Vlier heeft in de SBB-catalogus de code 37B1 (Klasse 37, verbond B, associatie 1) en in de Revisie Vegetatie van Nederland de code 38Ac01 (Klasse 38, orde A, verbond c, eerste onderverbond, associatie 1).
- ♣ De SBB-catalogus kent naast kensoorten, differentiërende soorten, constante soorten en begeleidende soorten de volgende categorieën: obligaate dominante soorten en facultatief dominante soorten. Deze categorieën worden voornamelijk onderscheiden bij romp- en derivaatgemeenschappen en zijn bedoeld om meer duidelijkheid te scheppen in de afbakening van vegetatie-eenheden. In praktijk levert de vertaling naar deze eenheden momenteel echter in enkele gevallen problemen op, zie §2.1.9 Vertalen van de lokale typologie.

In de bij dit rapport gepresenteerde vegetatietypologie wordt gerefereerd naar de Staatsbosbeheer Vegetatiecatalogustypen. In de vertaaltabel in de bijlage wordt daarnaast ook een vertaling van lokale vegetatietypen naar de Revisie Vegetatie van Nederland (2017) gegeven.

Vegetatiekarteringen

Van oorsprong gaan karteringen die gebaseerd zijn op de Frans-Zwitserse school als volgt te werk: Men maakt vegetatie-opnamen in het veld, ordent deze (tegenwoordig veelal geautomatiseerd), waarbij een indeling in lokale typen ontstaat. Vervolgens gaat men opnieuw het veld in om deze lokale typen te karteren. Deze methode is o.a. beschreven in een tweetal Wetenschappelijke Mededelingen van de K.N.N.V. (DEN HELD & DEN HELD 1979; LEYS 1980).

Bij karteringen SNL-karteringen gaat men op een aantal punten anders te werk. Eerst wordt een typologie van lokale typen gemaakt, de zogenaamde 'lokale typologie'. Deze wordt in het veld getoetst, indien nodig aanpast, en onderbouwd met opnamen. Het grote

voordeel van deze manier van karteren is dat een kartering op deze wijze makkelijker binnen het tijdsbestek van één jaar plaats kan vinden. De gevoerde werkwijze is mogelijk omdat van de meeste gebieden reeds typologieën bestaan. Bij herhalingskarteringen kan het zelfs wenselijk zijn om dezelfde typologie te gebruiken als bij eerdere karteringen om zo een betere vergelijking mogelijk te maken.

De lokale typologie

Een kartering waarbij een lokale typologie (al dan niet van tevoren opgesteld) wordt gebruikt, geeft de actuele vegetatie in een gebied nauwkeuriger weer dan een kartering waarbij landelijk onderscheiden associaties en rompgemeenschappen direct worden gekarteerd. Om deze reden is het gebruik van een lokale typologie dan ook verplicht volgens het Protocol Vegetatiekartering 2015. Een lokale typologie is, evenals de landelijke systemen, hiërarchisch van opzet, waarbij klassen (hoogste niveau), verbonden, typen en vormen onderscheiden worden. 'Typen' ook wel 'Hoofdtypen' of 'Gemeenschappen' genoemd, zijn onderscheiden op het niveau van associaties en rompgemeenschappen, en 'vormen' op het niveau van subassociaties en variëteiten. Vaak gaat het bij vormen bovendien om overgangen naar andere typen. 'Facies' zijn zeer soortenarme vegetatietypen waarin één soort domineert.

2.1.3 Opstellen lokale vegetatietypologie

Bij het opstellen van de lokale typologie wordt in de eerste plaats gekeken naar de typologie van de vorige kartering van het te karteren gebied (zie §2.2.1 Basisgegevens). Deze typologie is getoetst aan vertaalbaarheid naar de Revisie Vegetatie van Nederland en vertaling naar Habitattypen, waarbij de typen zo nodig opgesplitst of aangepast zijn. Bij vorige karteringen hield men daar minder rekening mee dan tegenwoordig vereist is. Om deze reden is het niet altijd mogelijk om de typologie van de vorige kartering voor 100% over te nemen. Een volledige overeenstemming met de Revisie Vegetatie van Nederland is soms ook niet mogelijk, omdat de Revisie Vegetatie van Nederland diverse hiaten bevat, als die wel kunnen worden opgevuld door de typologie van de vorige kartering van het gebied (sterk afwijkende lokale situaties). De opgestelde lokale typologie is dus in feite vaak een compromis tussen de vegetatietypologie van de vorige kartering en de Revisie van de Vegetatie van Nederland (2017), waarbij een zo goed mogelijke vertaling naar beide systemen nagestreefd wordt.

Verder wordt de typologie indien nodig aangepast aan het gebruik in het veld, waarbij criteria verduidelijkt zijn opgeschreven. Vegetatietypen die bij de vorige kartering niet zijn aangetroffen, maar die in vergelijkbare gebieden wel voorkomen (en dus potentieel te verwachten zijn), zijn aan de veldtypologie toegevoegd. De eerste versie

van de veldtypologie wordt bij voorkeur uitgetest tijdens een oriënterend veldbezoek, en op grond hiervan verder bijgesteld. Vooral tijdens de feitelijke kartering in het veld wordt de typologie bijgeschaafd en aangepast en zijn typen toegevoegd. Dit betreft typen die van te voren niet verwacht werden, of typen waarvan de criteria in eerdere versies van de typologie niet duidelijk genoeg beschreven waren. Er is dan intensief contact tussen de karteerders onderling, om te voorkomen dat aanpassingen leiden tot fouten in reeds gekarteerde terreingedeelten.

De lokale vegetatietypologie voor bossen wordt gebaseerd op de samenstelling van boomlaag, struiklaag en vooral kruid- en moslaag, omdat die laatste twee een betere afspiegeling vormen van de milieuomstandigheden dan de aangeplante boomlaag (waar ze overigens wel door worden beïnvloed).

Onderscheiden en benoemen van vegetatietypen in het veld

In het veld worden vegetaties op een kaart ingetekend. Dit is niet zo vanzelfsprekend als dit op het eerste gezicht lijkt. De landelijke systemen willen wel eens suggereren dat men vegetaties kan benoemen op een vergelijkbare manier als men soorten onderscheidt. In het veld blijkt echter, dat het aantal overgangen tussen de associaties en rompgemeenschappen bijzonder groot is. De literatuur geeft niet altijd goede aanknopingspunten of men de ene vegetatie tot de ene of tot de andere associatie of romp rekenen moet. Gedeeltelijk kan dat ook niet omdat de lokale omstandigheden overal weer anders zijn. Een goed opgestelde lokale typologie geeft deze aanknopingspunten echter wel. Op deze wijze wordt een werkwijze nagestreefd, waarbij karteerders op een vergelijkbare manier te werk gaan, en het werk ook door anderen overgedaan kan worden. Een voorbeeld: een Engels raaigrasland gaat bij verdere vershraling geleidelijk over in een Witbol-grasland. Men kan er over discussiëren bij welk onderdeel Gestreepte witbol dit gebeurt. Zodra men opschrijft dat men de grens bij bijvoorbeeld 'abundant' of 'frequent' (of meer dan 25 %) legt, is het voor iedereen duidelijk wat in dit betreffende gebied wordt verstaan onder een Witbol-grasland. Dergelijke problemen doen zich niet uitsluitend voor in de soortenarmere graslanden, ook nog (er wordt gewerkt aan betere synoptische tabellen) over de afbakening van soortenrijke doelvegetaties, als Dotterbloem-hooilanden, zijn verschillende opvattingen. Een probleem is dat criteria bij oudere karteringen maar zelden zijn opgesteld. Bij het vergelijken van oudere karteringen is het dus lang niet altijd duidelijk wat men onder een bepaald type heeft verstaan.

Gedurende een kartering worden alleen nieuwe vormen onderscheiden indien hiervoor noodzaak bestaat uit oogpunt van ecologische indicatie, beheer of syntaxonomische positie. Het kan nodig zijn om een specifieke soortensamenstelling beter te beschrijven, om

processen die spelen, zoals vershraling, vernatting en ontkalking beter te kunnen duiden.

Codering lokale typen

De code van een lokaal type bestaat uit twee delen: een basisdeel (stam) en een toevoeging voor de lokale vorm. Deze twee delen worden, voor de herkenbaarheid en leesbaarheid, van elkaar gescheiden door een koppelteken (-).

Het basisdeel van een lokaal type geeft aan in welk Staatsbosbeheer-catalogustype het lokale type wordt geplaatst (de digitale standaard is namelijk nog niet geschikt voor het gebruik van Revisie Vegetatie van Nederland-codes uit 2017). Het toont het desbetreffende Staatsbosbeheer-type tot op het één na- laagste niveau. Indien een lokaal vegetatietype bestaat uit een overgang tussen twee Staatsbosbeheer-vegetatietypen, dient de karteerder als stam het Staatsbosbeheer-type te gebruiken waar de plantengemeenschap de meeste verwantschap mee vertoont (het zogenaamde 'eerste Staatsbosbeheer-type'). Dit geldt ook voor lokale typen die syntaxonomisch gezien klasse-overschrijdend of verbond-overschrijdend zijn. De stam benoemt dus tot welk SBB vegetatietype een lokaal type behoort, zonder dat er gekarteerd wordt in concrete rompgemeenschappen en subassociaties: de 'benoeming' stopt een niveau hoger. Een 'stam' kan daarom bestaan uit de benoeming van een Klasse, een Verbond, of een Associatie.

Na de stam volgt een koppelteken (-) om aan te geven dat we vanaf hier niet meer met een "abstracte inpassing in de Staatsbosbeheer-catalogus" te maken hebben, maar met een concrete vorm: een plantengemeenschap zoals die lokaal voorkomt, kenmerkend / uniek voor een concreet, specifiek gebied. Deze vormaanduiding is numeriek en geeft het aantal vormen per Staatsbosbeheer-type weer zoals die in een specifieke kartering zijn aangetroffen. Ter illustratie toont onderstaande tabel een vertaaltabel zoals die bij een fictieve vegetatiekartering zou kunnen worden opgesteld:

Landelijk SBB-type:	Lokale typologie code:
16A1a	16A1-1
16A1a	16A1-2
16A1b	16A1-3
16A-a	16A-1
16-b	16-1
16/c	16-2
09A-a	09A-1
09B3c	09B3-1

De tabel maakt duidelijk dat er, in dit fictieve voorbeeld, drie lokale vormen van het blauwgrasland (16A1) zijn gekarteerd. Twee van deze vormen zijn, na afloop van de veldwerkzaamheden, vertaald naar

subassociatie 16A1a en één lokale vorm is vertaald naar subassociatie 16A1b.

In hoofdstuk 3 en Bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van alle lokale typen die bij deze kartering zijn toegekend.

In het veld is een eigen systeem van codering mogelijk, mits in de rapportage de verplichte codering gebruikt wordt. Van deze mogelijkheid is gebruik gemaakt. In het veld is een codering gebruikt die makkelijk te onthouden is door de karteerders. Deze zijn na het veldwerk vertaald naar de, door Staatsbosbeheer in het bestek voorgeschreven, codering voor een lokale typologie.

2.1.4 Onderbouwen lokale typologie met vegetatie-opnamen

Vegetatie-opnamen spelen een belangrijke rol bij het vegetatie-karteren. Ze leveren het feitenmateriaal dat noodzakelijk is voor de inhoud en afgrenzing van lokale typen. Dit kan gebruikt worden bij beoordeling en heroverweging van keuzes die in de loop van het karteerproces worden gemaakt.

De opnamen dienen zowel representatief te zijn voor het lokale type dat de opname representeert, als voor het vlak waarin de opname gemaakt is. Er is gestreefd naar een goede geografische spreiding van opnamen over het karteergebied. Om deze reden zijn zelden meer opnamen in éénzelfde vegetatievlak gemaakt.

De in opnamen aanwezige mossen en korstmossen zijn ter plekke gedetermineerd, of indien nodig verzameld voor determinatie met behulp van binoculair of microscoop. Epifytisch groeiende mossen en korstmossen (d.w.z. planten die groeien op boomstammen, boomvoeten of takken) zijn niet benoemd.

Opnamen zijn in het veld ingemeten met GPS (Global Positioning System), en ingetekend op de veldkaart. De afwijking is naar schatting 5 meter in open terrein en 10 meter in bos. Deze afwijking is te groot voor gebruik van de opnamen als permanente kwadraten (PQ's).

Volgens de eisen van de methode van de Frans-Zwitserse school zijn de opnamen gemaakt in een homogene vegetatie. De oppervlakte bestaat tenminste uit het minimumareaal voor opnamen van het te bemonsteren vegetatietype (zie DEN HELD & DEN HELD 1979). In de praktijk is dit 2x2 meter in graslanden en open duin, 5x5 meter in ruigten en struwelen en 10x10 meter in bossen.

De voorgeschreven bedekkingsschaal is de (verfijnde) schaal van Braun-Blanquet, de schaal die voor Staatsbosbeheerkarteringen standaard gehanteerd wordt.

Schaal van Braun-Blanquet, verfijnde variant.

Code	Aantal individuen	Bedekking
r	Zeer weinig (1-2)	< 5 %
+	Weinig (2-20)	< 5 %
1	Talrijk (20-100)	< 5 %
2m	Zeer talrijk (>100)	< 5 %
2a	Willekeurig	5-12½ %
2b	Willekeurig	12½-25 %
3	Willekeurig	25-50 %
4	Willekeurig	50-75 %
5	Willekeurig	75-100 %

2.1.5 Karteren van vegetatietypen

Algemeen

Vegetatietypen worden slechts toegekend aan vlakvormige elementen, niet aan lijnvormige elementen smaller dan 5m breed (bijv.: sloten, bosranden, bermen).

Karteerschaal en minimumoppervlakte vegetatievlakken

De minimumoppervlakte van de vegetatievlakken is evenredig met de karteerschaal. De karteerschaal 1:5.000 is het meest gangbare bij Natuurmonumenten-karteringen. Bij deze karteerschaal is de minimumafmeting van een vlak 25 bij 25 meter (10 bij 50 meter voor langwerpige vlakken). Het karteren van kleinere vlakken heeft weinig zin, omdat deze vlakken zo klein zijn, dat ze op een geprinte vegetatiekaart moeilijk terug te vinden zijn. Slechts bij uitzondering (waardevolle vegetaties en kwalificerende Habitattypen) worden kleinere vlakken onderscheiden.

Veldwerk

Gedurende de kartering vindt waar nodig aanpassing van de vegetatietypologie plaats. Dit omdat, naarmate de kartering vordert, een completer beeld ontstaat van de variatie in een gebied voor wat betreft de diversiteit aan plantensoorten en -gemeenschappen - en de begrenzing en inhoud van vegetatie-eenheden.

Tijdens de kartering wordt elk perceel of terreintype zo veel mogelijk systematisch doorkruist, waarbij de karteerder zich laat leiden door het vegetatiepatroon. Zoveel mogelijk worden "homogene" vegetatievlekken onderscheiden en op de kaart afgegrensd als vlak en voorzien van een code. Daarbij zijn de volgende facetten van belang:

- ♣ het generaliseren van de verscheidenheid, d.i. het samenvatten van de vegetatiekundige verscheidenheid in abstracte eenheden (typering vegetatie als type, vegetatiecomplex of overgangsvorm);
- ♣ het trekken van vegetatiegrenzen; en

♣ generaliseren

In het veld is men voortdurend bezig met generaliseren. Dit omdat vegetaties van een zelfde type vaak zeer verschillend kunnen zijn voor wat betreft hun verschijningsvorm (fysiognomie). Ook kunnen vegetaties van verschillende typen in een dusdanig fijnmazig complex voorkomen, of in een overgangsvorm, die niet op deze schaal zijn uit te karteren. Generaliseren komt dan neer op het samenvatten van deze verscheidenheid. We onderscheiden hier:

- ♣ vegetatietype;
- ♣ vegetatiecomplex (ruimtelijke variatie); en
- ♣ overgang tussen twee typen en/of mengvormen (vaak temporele variatie).

Voor de wijze van samenvatten zijn hieronder vuistregels gegeven.

Vegetatietype

Een vegetatietype wordt onderscheiden op grond van haar volledige soortensamenstelling (kenmerkende en begeleidende soorten). Bij de herkenning wordt een hiërarchische werkwijze gevolgd. In eerste instantie wordt vastgesteld welke soortgroepen overwegen in de samenstelling van een vegetatie, waarna de hoofdeenheid (het 'type' of de 'gemeenschap') bepaald wordt. Daarna wordt binnen zo'n type door een proces van vergelijken en afwegen van soortgroepen het lagere hiërarchische niveau bepaald (de 'vormen').

Daarnaast spelen in de praktijk ook andere aspecten een rol bij het herkennen van vegetatietypen. Tijdens het karteren krijgt men gaandeweg een beter beeld van de lokale kenmerken in structuur en fysiognomie van een vegetatietype (evenals van de lokale soortensamenstelling ervan). Soms kan de structuur van een vegetatie mede bepalend zijn voor het herkennen van een type. Zo heeft een goed ontwikkelde gemeenschap van Gewone veldbies, Gewoon struisgras en Gewoon reukgras (*Festuco- Cynosuretum*) vaak een opener structuur en minder productief uiterlijk dan de gemeenschap van Gestreepte witbol, Gewoon struisgras en Gewoon reukgras (rompgemeenschap *Holcus lanatus-[Molinio-Arrhenatheretea]*). De soortensamenstelling blijft echter altijd van doorslaggevende betekenis bij het benoemen van een vegetatietype.

Complexen

Het karteren van complexen (meerdere typen per vegetatievlak) wordt indien mogelijk vermeden. De belangrijkste reden hiervoor is, dat karteren van complexen het kaartbeeld vertroebelt.

Complexen worden niet gebruikt om overgangen tussen vegetatietypen aan te geven. In dergelijke gevallen wordt op grond van de criteria van de typologie een keuze gemaakt voor één van beide vegetatietypen.

Het karteren van complexen is echter in een aantal gevallen onvermijdelijk, met name in gebieden met een kleinschalig microreliëf (duinen, stuifzanden, oude bossen), maar ook op andere plekken waar vegetaties duidelijk begrensbare mozaïeken vormen, bijvoorbeeld als gevolg van een heterogene bodemstructuur, klonale groeiwijze (grote zeggen) of begrazing. Kenmerk is steeds, dat de vegetaties van een complex duidelijk als type onderscheidbaar zijn. Bovendien zijn deze vegetaties te klein om individueel uit te tekenen op grond van de minimumoppervlakte behorende bij de gehanteerde karteerschaal.

Complexen worden met percentages genoteerd, in principe afgerond op tientallen procenten, maar met als laagste waarde 5%.

Vegetatietypen die in minder dan 5% van het vlak voorkomen worden in principe niet genoteerd, tenzij het bijzondere typen betreft, of de karteerder het om andere redenen van belang vond om dit type te noteren (bijvoorbeeld lokale zeldzaamheid, of een type dat specifiek beheer vereist).

Overgangsvormen (vaak temporele variatie)

Overgangsvormen kunnen in principe op verschillende manieren gekarteerd en weergegeven worden:

- ♣ een afzonderlijk type;
- ♣ een type (overheersend) met altijd een toevoeging voor de overgangssituatie; en
- ♣ als type/type die in een fifty-fifty verhouding voorkomen (mengvorm).

Afzonderlijk type: Dergelijke overgangen in de tijd worden gekarteerd als afzonderlijk type, zoals het Witbolgrasland dat bijvoorbeeld ontstaat als temporele overgang vanuit een intensief gebruikt Engelsingraasland naar een schraler graslandtype. Of in het geval van Rietlanden (*Phragmites*) waarin reeds soorten van de Grote-zeggenmoerassen (*Magnocaricion*) voorkomen; dit wordt dan bijvoorbeeld een grote zeggenvorm binnen de gemeenschap van Riet. Het onderscheiden (en classificatie) van een temporele overgang als een welomschreven vegetatietype geschiedt op grond van de soortensamenstelling, waarbij de abundantie van soorten van groot belang kan zijn.

Type met een toevoeging: voor een overgangssituatie wordt, gezien het bovenstaande, niet (meer) gebruikt (zie verder voor het karteren van toevoegingen).

Mengvorm: Twee zelfstandige vegetatietypen waarvan de kenmerken vermengd en gelijkelijk aanwezig zijn (fifty-fifty-verhouding), waardoor een ruimtelijk onderscheid niet mogelijk is. Deze overgangsvorm wordt in de karteringspraktijk door ons niet of nauwelijks

meer gebruikt; dergelijke vegetaties worden nu meestal als complex van de betreffende typen gekarteerd.

Vegetatiegrenzen

Vegetatiegrenzen worden altijd als een harde grens (lijn) op de kaart aangegeven. Dit geldt ook voor geleidelijke overgangen in ruimte of tijd, die zoveel mogelijk als type of complexe eenheid zijn uitgekarteerd. Leidraad is in eerste instantie het patroon op de luchtfoto's die in het veld op basis van de vegetatiesamenstelling en soortensamenstelling wordt gecontroleerd en zo nodig aangepast.

2.1.6 Karteren van toevoegingen

Het overzicht van gebruikte toevoegingen staat in §2.2 en voor de thematische kaarten, zie Bijlage 7.

Het is mogelijk de vegetatietypologie te combineren met een systeem van toevoegingen. Met dit systeem wordt het karter-systeem flexibel gehouden en kan toch op systematische wijze aanvullende informatie worden gegeven over aspectbepalende soorten, de beheertoestand, opslag, verruiging en dergelijke, ter plaatse. Zo wordt vermeden dat de vegetatieclassificatie te ver wordt doorgevoerd, waardoor deze onoverzichtelijk zou worden en de begrenzing van vegetatie-eenheden niet duidelijk meer af te bakenen zou zijn. Het aantal toevoegingen (een toevoeging is meestal een zichtbepalende structuur, dat in percentages valt uit te drukken) wordt beperkt tot de meest relevante aanvullende ecologische informatie over te lokaal relevante processen als verzuring, vermes-ting, verdroging, successen en degradatie.

Opgemerkt wordt hierbij dat het aantal toevoegingen tegenwoordig veelal beperkt is, en dat het hierbij met name gaat om aanvullende kwantitatieve informatie. Bijvoorbeeld de totale bedekking van veenmossen of de bedekking van Appelbes; de verspreiding van dergelijke indicerende soort(groepen) blijkt veelal in afdoende mate uit onze typekartering en de soortverspreiding, maar de toevoeging levert aanvullende informatie over de mate van bedekking door exoten, verzuring et cetera.

Toevoegingen van soorten zijn gekarteerd in percentages (met afronding op tientallen) en later voor het kaartbeeld en in de database met bedekkingsklassen:

Code	Bedekking vlak
1	1-5%
2	5-25%
3	25-50%
4	50%

In Naardermeer zijn de volgende toevoegingen gekarteerd:

- ♣ Akkerdistel
- ♣ Opslag van Appelbes
- ♣ Bedekking Gewone braam
- ♣ Bedekking Grote brandnetel
- ♣ Haarmos in veenmosrietland
- ♣ Opslag loofhout
- ♣ Bedekking Pitrus
- ♣ Bedekking Ridderzuring
- ♣ Bedekking Ruwe smele
- ♣ Bedekking veenmos

2.1.7 Richtlijnen bij het schatten van bedekkingen en aantallen

Voor het tellen van individuen worden de richtlijnen gehanteerd die gegeven worden in de "Handleiding inventarisatieprojecten van Floron", versie 2006. In het algemeen geldt dat planten die duidelijk één exemplaar zijn, ook voor één tellen (ongeacht de grootte of het aantal bloemen). Elke zelfstandig wortelende eenheid wordt als één exemplaar geteld. Van sommige soorten kunnen de exemplaren echter een zeer bossig uiterlijk hebben: vanaf de basis opgaande stengels die niet op de knopen wortelen. Ook deze worden dus steeds als één exemplaar geteld (bijvoorbeeld een hele forse Dotterbloem). Maar van soorten die wortelstokken of op de knopen wortelende uitlopers vormen, worden de wortelende rozetten of (bloei)stengels apart geteld. Bij soorten die in pollen groeien wordt de pol als teleenheid genomen. In bepaalde gevallen is niet duidelijk zichtbaar wat als één exemplaar kan worden opgevat. Dit geldt bijvoorbeeld voor soorten met korte wortelstokken of wortelende uitlopers. Bij zulke soorten wordt alleen het aantal bloeistengels geteld.

De literatuur geeft geen uitvoerige standaardrichtlijnen over de wijze waarop met de schattingsmethodes dient te worden omgegaan. De volgende richtlijnen zijn opgesteld ten behoeve van deze kartering:

- ♣ Grenswaarden worden in opnamen absoluut en consequent gehanteerd, ook als het gaat om kleine planten, zoals mossen. Zo krijgt een boom die 4% bedekt een Braun-Blanquet-code r, een mos dat 4% bedekt, met meer dan 100 exemplaren een code 2m.
- ♣ De bedekkingen zijn inclusief de strooisellaag van de betreffende soort indien deze minder dan een jaar oud is en duidelijk tot deze soort behoort.
- ♣ Voor het onderscheid tussen boomlaag, struiklaag en kruidlaag is de volgende richtlijn gehanteerd: een struiklaag bestaat uit houtige soorten tot een maximum van de halve hoogte van de maximale boomlaag. Alles wat daar boven groeit, wordt gerekend

tot de boomlaag. Meerdere boom- of struiklagen worden niet onderscheiden.

- ♣ Alle bedekkingen zijn absoluut (niet relatief), tenzij expliciet aangegeven (in de typologie bijvoorbeeld). Bedekkingen van boom- en struiklaag zijn externe bedekkingen, bedekkingen van kruidlaag en moslaag zijn interne bedekkingen. Toelichting: bij absolute bedekkingen gaat het om de projectie van de bedekking op de bodem; de gesommeerde bedekking kan hierbij hoger zijn dan de totale bedekking van de vegetatie. Bij relatieve bedekkingen is de totale bedekking 100%, eventueel uitgesplitst per vegetatielaag (meer dan 50% relatief van de boomlaag). Bij externe bedekkingen wordt de projectie van de omtrek van de kronen op de bodem genomen en daarvan de oppervlakte bepaald. Bij interne bedekkingen wordt puur gekeken naar de projectie van bladeren en takken op de bodem. In de winter is de externe bedekking veel hoger dan de interne bedekking, terwijl deze waarden in de zomer vaak weinig verschillen.

2.1.8 Digitale verwerking

De verzamelde karteergegevens zijn conform de door Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten opgestelde voorschriften verwerkt in databestanden (de 'Digitale Standaard', SCHIPPER & VAN DEN BOOM, 2005). Opnamen zijn in Turboveg ingevoerd conform de voorschriften en voorzien van zo goed mogelijke vertalingen naar de Staatsbosbeheer-catalogus (zie §2.1.9). De kwaliteit van de verwerking is getoetst volgens de door Staatsbosbeheer opgestelde methodiek.

Voorts zijn kaarten gemaakt met vegetatietypen, thema's, ligging van opnamen, karteergrens, toponiemen e.d. De kaartbeelden zijn door alle karteerders bekeken en goed bevonden.

Oppervlaktetabel

Deze is gemaakt door per voorkomen de bedekkingspercentages te vermenigvuldigen met de oppervlakte en die vervolgens te sommeren.

Definitieve vegetatielegenda en -kaarten

Per kaartvlak is alle verzamelde informatie vastgelegd. Kaarttechnisch en vanuit gebruikersoogpunt is het niet wenselijk om alle informatie op één kaart te presenteren. Daarom heeft een reductie plaatsgevonden van de verzamelde gegevens bij het vervaardigen van kaarten en legenda's om de bruikbaarheid ervan te vergroten.

In definitieve vorm is de basisvegetatiekaart uitgevoerd op de karteerschaal 1:5.000 en ingekleurd. Op deze gekleurde vegetatiekaart is alleen de kleur van het dominante vegetatietype weergegeven.

Voor de vegetatiekaart is een legenda van de gekarteerde vegetatietypen samengesteld. In de kaartcode staat het dominante vegetatietype.

Voor het inkleuren van de vegetatiekaarten is een schema ontworpen waarin ecologisch sterk verwante gemeenschappen een zelfde of een verwante kleur hebben gekregen (legenda Bijlage 6).

Op de vegetatiekaart 1:5000 zijn alle gekarteerde vegetatietypen met een bedekking groter dan 30% op het vlak gelabeld. Wanneer deze vegetatietypen vallen onder verschillende hoofddoelen, is het vlak gearceerd met de kleuren van beide groepen.

2.1.9 Vertalen van de lokale typologie

Onder de 'vertaling' van de typologie wordt verstaan de omzetting van de lokale vegetatietypen naar de Staatsbosbeheer Catalogus Vegetatietypen en de Revisie Vegetatie van Nederland (2017). Dit gebeurt op basis van de aanwezige vegetatie-opnamen: eerst worden de vegetatie-opnamen van een specifiek lokaal type vertaald (in Turboveg). Vervolgens wordt het lokale type zelf vertaald, op basis van de omschrijving van het type. Als alle vegetatie-opnamen op dezelfde manier vertaald zijn, is de vertaling van het lokale type in principe gelijk aan de vertaling van de afzonderlijke vegetatie-opnamen. Indien er verschillen in vertaling zijn tussen de vegetatie-opnamen, is de type-vertaling in principe gelijk aan de meest voorkomende opname-vertaling. Hierbij gaan we er wel vanuit dat de vegetatie-opnamen de volledige variatiebreedte van een lokaal type bevatten. In de praktijk is dit lang niet altijd het geval, zelfs niet bij vegetatiekarteringen met een grote set aan vegetatie-opnamen. De type-vertaling wordt dan ook in de praktijk niet alleen opgehangen aan de vertaling van de vegetatie-opnamen, maar ook aan de omschrijving van het type, waarbij de veldervaring van de karteerder de doorslag geeft. Hij of zij kan namelijk het beste interpreteren of de gemaakte opname-set representatief is voor de veldsituatie.

Bij de vertalingen is gebruik gemaakt van de internetapplicatie <http://www.synbiosys.alterra.nl/sbbcatalogus> (zie §2.1.2) en van het syntaxonomische identificatieprogramma Associa (VAN TONGEREN, 1995), niet van SynDiat. Deze programma's leveren geen directe vertalingen, maar uitsluitend suggesties voor vertalingen, die al of niet correct zijn in de lokale situatie.

De uitkomsten van Associa zijn geïnterpreteerd door de opnamen in SynBioSys (HENNEKENS *ET AL.*, 2010) naast de synoptische tabellen van de voorgestelde syntaxa te plaatsen (mogelijk vanaf versie 2.4).

In veel gevallen zal een lokaal type éénduidig vertaald kunnen worden in een vegetatietype van de Revisie Vegetatie van Nederland (2017). De lokale vegetatietypen beschrijven de variatie echter in

meer detail dan de landelijke typologie van de revisie. Meerdere lokale typen worden in dit geval bij één revisie-type ingedeeld.

Het komt echter ook voor dat een lokaal vegetatietype zich niet eenduidig verhoudt tot een revisie-type, maar een intermediaire positie tussen twee revisie-typen inneemt. In dat geval is het lokale type vertaald als een combinatie van deze twee revisie-typen. Dit wordt aangegeven met rVvN1 en rVvN2. In de Digitale Standaard staat bij SbbType1 het SBB-vegetatietype dat de grootste verwantschap vertoont met het lokale type. Bij SbbType2 staat het Staatsbosbeheer-type dat minder van toepassing is.

In een aantal gevallen verhoudt het lokale vegetatietype zich niet eenduidig tot een revisie-type, en neemt ook geen intermediaire positie in tussen twee revisie-typen. Hoe compleet het systeem van de Revisie Vegetatie van Nederland ook, er zullen altijd hiaten in blijven zitten, omdat de lokale omstandigheden overal anders zijn en nieuwe ontwikkelingen nieuwe soortencombinaties tot gevolg hebben. Op dit moment zijn bijvoorbeeld een aantal voedselrijke bossen moeilijk te benoemen (bijvoorbeeld bossen gedomineerd door Gewone esdoorn, of bossen met een dichte struiklaag van Hazelaar of Gewone vogelkers), evenals een aantal pioniervegetaties (bijvoorbeeld pioniers met Tengere rus, pioniers met Gewoon haarmos).

De Revisie Vegetatie van Nederland (2017) kent een systeem van obligaat- of facultatief dominante soorten. Dit systeem is nuttig, maar levert in praktijk nog problemen op. Een dominantie van Gewoon struisgras kan bijvoorbeeld niet gerekend worden tot de RG Gewoon struisgras-Gewoon biggenkruid, indien Gewoon biggenkruid niet aanwezig is. Een andere logische plek voor deze veel voorkomende vegetatie bestaat echter evenmin.

Bijlage 2 somt de specifieke problemen op die zich bij deze kartering voordeden bij de vertaling van de lokale typen. In de Turboveg-database (vegetatie-opnamen) en in de Access-database (lokale typen) is aangegeven welke opnamen en typen moeilijk te vertalen zijn (respectievelijk in de velden “toelichting” en “opmerking”).

Problemen bij vertalingen hebben voor een deel te maken met de tradities van de plantensociologie. Over het algemeen is men in de plantensociologie geneigd om de ideale situaties van bepaalde plantengemeenschappen te beschrijven, eerder dan de totale variatiebreedte van deze plantengemeenschappen. De lokale omstandigheden zijn echter overal weer anders, zodat ook de vegetatie zich overal anders openbaart. Een ideale situatie bestaat in feite niet. Ook het systeem van hiërarchie van plantengemeenschappen dat ontstaan is in de plantensociologie, is kunstmatig en geen ‘natuurlijk’ systeem van verwantschap.

2.2 Specificatie van de methode voor dit karteringsgebied

In deze paragraaf worden kengetallen, methodische aspecten en andere onderwerpen behandeld, die specifiek voor dit gebied gelden.

2.2.1 Basisgegevens

Het gekarteerde oppervlak van Naardermeer bedraagt in totaal 1147 ha.

De gebruikte luchtfoto's (true-colour) zijn online beschikbaar gesteld door de provincies van Nederland, waarbij de luchtfoto van de zomer van 2017 is gebruikt. De gebruikte karteerschaal is 1:5000.

Informatie van eerdere vegetatie- en soortkarteringen komen uit de Natuurmonumenten-Natuurdatabank.

In principe zou voor de naamgeving van soorten gebruik gemaakt moeten worden van VAN DER MEIJDEN *ET AL.*, 2005 (hogere planten), SIEBEL & DURING, 2006 (mossen), APTROOT *ET AL.*, 2004 (korstmossen), VAN RAAM, 2003 (kranswieren). De naamgeving is echter in de Turbo-vegbestanden niet geactualiseerd. Hiervoor zijn geen correcties uitgevoerd, ook niet in opnametabellen en in soortentabellen.

2.2.2 Periode uitvoering veldwerk

Er heeft een voorjaarsronde plaatsgevonden, met name gericht op het karteren van de aanwezige Vossenstaarthooilanden. Alle vegetatietypen zijn zoveel mogelijk in een geschikt stadium van ontwikkeling gekarteerd.

Het veldwerk voor de kartering is uitgevoerd in de weken 17 t/m 22, de weken 25 t/m 40 en op enkele dagen in de weken 43 t/m 44. In de digitaal opgeleverde resultaten is per vlak de bezoeksdatum aangegeven.

2.2.3 Projectteam

Projectleider voor deze vegetatiekartering was Dirk van der Goes. Hij onderhield contact met de opdrachtgever, Luc Hoogenstein. Hij zag toe op de correcte uitvoering tijdens de verwerking van de gegevens en bij het samenstellen van de eindrapportage.

De luchtfoto-interpretatie en het maken van de veldkaarten werd voornamelijk uitgevoerd door Dirk van der Goes, het feitelijke karterwerk werd verricht door André Aptroot, Dirk van der Goes, Maarten Langbroek, Bernard Oosterbaan, Pieter Pepping en Paul Slingerland. Het gros van de verzamelde gegevens is gedigitaliseerd en verwerkt door Paul Slingerland. De kranswieren zijn (na)gedetermineerd door Jan-Jaap Spaargaren. De determinatie van

moeilijk te determineren mossen en korstmossen is gecontroleerd door André Aptroot.

3 Resultaten kartering

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de feitelijke resultaten van het karterwerk gepresenteerd in de vorm van kaarten en tabellen.

3.2 Beschrijving vegetatietypen

De opgestelde typologie is op de in §2.1.3 beschreven wijze tot stand gekomen. In Bijlage 2 staat een overzicht van deze typen, met de oppervlakte, de vertaling van het lokale type naar de landelijke catalogus van Staatsbosbeheer, het aantal opnamen per type en de vervangbaarheidswaarde per type.

Hieronder volgt een beschrijving van de vegetatietypen die in het gebied zijn gekarteerd. Eerst wordt daarbij de hoofdgroep genoemd; daarna de onderscheiden vormen en lokale typen. Vervolgens worden de syntaxonomie, ecologie en verspreiding van de typen binnen een hoofdgroep kort besproken. Het kopje kenmerken wordt alleen genoemd als er belangrijke informatie moet worden weergegeven aangaande de typentoekenningen. Bij de hoofdstukken ecologie en verspreiding worden in de tekst alleen de meer bijzondere typen benoemd.

3.2.1 Overige watervegetaties

- 01-1 Vegetatie van Klein kroos
- 01A2-1 Vegetatie van Veelwortelig kroos, typische vorm
- 05-1 Vegetatie van Drijvend fonteinkruid
- 05-2 Vegetatie met Kikkerbeet
- 05-3 Vegetatie met Brede waterpest
- 05A-1 Vegetatie met Schedefonteinkruid
- 05A3-1 Vegetatie met Groot nimfkruid
- 05B2-1 Vegetatie met Glanzig fonteinkruid
- 05B3-1 Vegetatie met Witte waterlelie en Gele plomp, soortenarme vorm
- 05B3-2 Vegetatie van Gele plomp
- 05B3-3 Vegetatie met Witte waterlelie en Gele plomp, typische vorm
- 05B4-1 Vegetatie van Watergentiaan
- 05C1-1 Vegetatie van Krabbenscheer
- 05D-1 Vegetatie met Tenger fonteinkruid en Smalle waterpest
- 05D-2 Vegetatie van Puntig fonteinkruid
- 05D5-1 Vegetatie met Waterviolier
- 50A-1 Vegetatieloos water

50A-2 Vegetatie met draadwier

Opnamentabel

In totaal 10 opnamen in Bijlage 4.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 01-1 01-a – *RG Lemna minor*-[*Lemnetea minoris*]
RG Klein kroos-[Eendekroos-klasse]
- 01A2-1 01A2 – *Lemno-Spirodeletum polyrhizae*
Associatie van Veelwortelig kroos
- 05-1 05-a – *RG Potamogeton natans*-[*Potametea*]
RG Drijvend fonteinkruid-[Fonteinkruid-klasse]
- 05-2 05-g – *RG Hydrocharis morsus-ranae*-[*Lemnetea minoris*/*Potametea*]
RG Kikkerbeet-[Eendekroos-klasse/Fonteinkruid-klasse]
- 05-3 05-c – *RG Elodea canadensis*-[*Potametea*]
RG Brede waterpest-[Fonteinkruid-klasse]
- 05A-1 05A-a – *RG Potamogeton pectinatus-Zannichellia palustris subsp. pedicellata*-[*Zannichellion pedicellatae*]
RG Schedefonteinkruid-Gesteelde zannichellia-[Verbond van Gesteelde zannichellia]
- 05A3-1 05A3b – *Najadetum marinae nitellopsidetosum*
Associatie van Groot nimfkruid, subassociatie van Sterkranswier
- 05B2-1 05B2b – *Potametum lucentis inops*
Associatie van Glanzig fonteinkruid, soortenarme subassociatie
- 05B3-1 05B3b – *Myriophyllo-Nupharetum inops*
Associatie van Witte waterlelie en Gele plomp, soortenarme subassociatie
- 05B3-2 05B3b – *Myriophyllo-Nupharetum inops*
Associatie van Witte waterlelie en Gele plomp, soortenarme subassociatie
- 05B3-3 05B3a – *Myriophyllo-Nupharetum typicum*
Associatie van Witte waterlelie en Gele plomp, typische subassociatie
- 05B4-1 05B4 – *Potameto-Nymphoidetum*
Watergentiaan-associatie
- 05C1-1 05C1 – *Stratiotetum*
Krabbescheer associatie
- 05D-1 05D-a – *RG Potamogeton pusillus-Elodea nuttallii*-[*Parvopotamion*]

- RG Tenger fonteinkruid-Smalle waterpest-[Verbond der kleine Fonteinkruiden]
- 05D-2 Revisie-type – *RG Potamogeton mucronatus*-
[*Parvopotamion*]
RG Puntig fonteinkruid [Verbond van de kleine fonteinkruiden]
- 05D5-1 05D5b – *Myriophyllo verticillati-Hottonietum inops*
Associatie van Waterviolier en Kransvederkruid,
soortenarme subassociatie
- 50A-1 50A – water (minder dan 5% begroeid)
- 50A-2 50A – water (minder dan 5% begroeid)

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

De vegetatie van Klein kroos wordt aangetroffen in relatief schoon en niet al te voedselrijk water. Bij een toename van de voedselrijkdom gaat Klein kroos domineren en komt in de meeste gevallen ook Bultkroos (*Lemna gibba*) voor. De vegetatie van Veelwortelig kroos wordt aangetroffen in matig voedselrijke tot voedselrijke wateren.

Type 05D-a is kenmerkend voor tamelijk hard, voedselrijk en zoet water. Het wordt weinig aangetroffen in brakwatergebieden. De associatie van Groot nimfkruid wordt gevonden in brede, zwak brakke sloten en laagveenplassen of meren met een tamelijk dikke laag slib. Type 05B2-1 wordt aangetroffen in diepe meren en ondiepe sloten met voedselrijk of matig voedselrijk water. De associatie van Witte waterlelie en Gele plomp wordt aangetroffen in matig tot zeer voedselrijk water, op plaatsen waar weinig golfslag is. De Krabbenscheer-associatie wordt aangetroffen in rustige en voedselrijke wateren, het meest in brede sloten en vaarten. Er moet een blubberrijke bodem aanwezig zijn, zodat de planten daarin kunnen overwinteren. Type 05D5-1 wordt aangetroffen in ondiepe, heldere en matig voedselrijke, zwak gebufferde wateren, gelegen op een zandbodem.

Verspreiding

Deze watervegetaties bevinden zich verspreid in het gehele Naardermeer, met name binnen de grenzen van de boszone van het Naardermeer. De typen zijn te vinden in de voedselrijkere wateren. Type 05A3-1 wordt met name aangetroffen in de randzone van het Grote Meer. Type 05B2-1 is met name aangetroffen in de oeverzones van de grotere plassen en in de vaarten. Dit geldt ook voor type 05C1-1. Type 05B3-3 is met name aangetroffen in Veertig Morgen, maar ook verspreid in de andere meren. Vaak zijn hier ook de

soortenarme vormen (05B3-1 en 05B3-2) toegekend. Type 05D5-1 is vooral in het noordwestelijk deel aangetroffen.

3.2.2 Kranswiervegetaties

- 04-1 Vegetatie van Breekbaar kransblad
- 04A-1 Vegetatie van Buigzaam glanswier
- 04B1-1 Vegetatie van Sterkranswier
- 04B3-1 Vegetatie van Ruw kransblad
- 04C1-1 Vegetatie van Gewoon kransblad

Opnametabel

In totaal 4 opnamen in Bijlage 4. Voor de overige kranswiervegetaties zijn de florastippen gebruikt die tijdens de waterplantenkartering zijn verzameld. In feite geven deze punten per vlak een vegetatieopname (punten gestipt op 1 locatie per gridcel).

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 04-1 04-a – *RG Chara globularis*-[*Charetea fragilis*]
RG Breekbaar kransblad-[Kranswieren-klasse]
- 04A-1 04A-a – *RG Nitella flexilis*-[*Nitellion flexilis*]
RG Buigzaam glanswier-[Glanswier-verbond]
- 04B1-1 04B1 – *Nitellopsidetum obtusae*
Associatie van Sterkranswier
- 04B3-1 04B3 – *Charetum asperae*
Associatie van Ruw kransblad
- 04C1-1 04C1 – *Charetum vulgaris*
Associatie van Gewoon kransblad

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

De associatie van Sterkranswier wordt aangetroffen in basische, kalkhoudende en voedselarme wateren, op een bodem van zandige modder of veen. De associatie van Ruw kransblad is typisch voor heldere, alkalische zoete of brakke wateren op een zandbodem. De associatie van Gewoon kransblad wordt aangetroffen in ondiepe, zwak zoete tot brakke kalkrijke wateren. De vegetatie gedijt het beste in pas gegraven of geschoonde poelen en sloten en is de enige kranswiersoort die redelijk bestand is tegen verrijking met voedingsstoffen.

Verspreiding

Kranswierwateren zijn met name aangetroffen in de grote open wateren ten noorden van de spoorlijn. De grootste oppervlakken komen voor in het Grote Meer: hier zijn de typen 04B1-1 en 04B3-1 veel aanwezig. Type 04B1-1 is ook aangetroffen in Veertig Morgen.

3.2.3 Moerasheide en venvegetaties

06C1-1 Vegetatie met Pilvaren en Knolrus

06C3-1 Vegetatie met Veelstengelige waterbies, typische vorm

11B2-1 Moerasheide (laagveengebieden)

Opnamentabel

In totaal 3 opnamen in Bijlage 4.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

06C1-1 06C1 – Pilularietum globuliferae
Pilvaren-associatie

06C3-1 06C3 – Eleocharitetum multicaulis
Associatie van Veelstengelige waterbies

11B2-1 11B2 – Sphagno palustris-Ericetum
Moerasheide

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

De Pilvaren-associatie en de associatie van Veelstengelige waterbies wordt aangetroffen in zwak gebufferd, zwak zuur tot neutraal voedselarm water op een zandbodem. De soort is de laatste jaren sterk toegenomen doordat er steeds meer geschikt areaal verschijnt in de vorm van afgegraven poelen en slenkachtige laagten. Moerasheide wordt aangetroffen op een matig voedselrijke tot

*Pilvaren is alleen
aangetroffen in
deelgebied
Laegieskamp.*

voedselarme, matig zure tot sterk zure bodem. Over het algemeen bestaat deze vegetatie uit een dikke kragge op een dikke laag organische modder.

Verspreiding

Deze vegetaties zijn zelden gekarteerd en komen sporadisch in het object voor. De typen 06C1-1 en 06C3-1 zijn aangetroffen in Laegieskamp langs de zwakgebufferde vennen. Type 11B2-1 is aangetroffen aan de noordrand bij de Visserij.

3.2.4 Moerasvegetaties

- 08-1 Vegetatie van Liesgras
- 08-2 Vegetatie van Rietgras
- 08-3 Vegetatie van Grote lisdodde
- 08-4 Rietvegetatie, zeer soortenarme vorm
- 08-5 Pionier-rietland
- 08-6 Vegetatie met Gewone waterbies en Riet
- 08-7 Vegetatie van Grote egelskop
- 08-8 Vegetatie met Zwanenbloem en Smalle waterpest
- 08A-1 Vegetatie met Zwanenbloem en Gewone waterbies
- 08B1-1 Vegetatie van Mattenbies
- 08B2-1 Vegetatie met Ruwe bies
- 08B2-2 Vegetatie met Heen, soortenarme vorm
- 08B3-1 Rietvegetatie, vorm met Kleine lisdodde
- 08B3-2 Rietvegetatie, vorm met Gewone dotterbloem
- 08B3-3 Rietvegetatie, vorm met Moerasvaren
- 08B3-4 Vegetatie van Kleine lisdodde
- 08B3-5 Vegetatie van Riet en Kleine lisdodde
- 08C-1 Vegetatie van Oeverzegge
- 08C-2 Vegetatie van Moeraszegge
- 08C-3 Vegetatie van Moeraszegge en ruigtekruiden
- 08C-4 Vegetatie van Pluimzegge, typische vorm
- 08C-5 Vegetatie van Tweerijige zegge
- 08C-6 Vegetatie van Paddenrus
- 08C-7 Vegetatie van Hennegrass en grote zeggen
- 08C2-1 Vegetatie van Scherpe zegge, typische vorm
- 08C2-2 Vegetatie van Scherpe zegge, soortenarme vorm

Opnamentabel

In totaal 28 opnamen in Bijlage 4.

Kenmerken

Voor type 08-2 geldt dat hier geen of zeer weinig ruigtekruiden aanwezig zijn, in het laatste geval met klasse 8-soorten.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 08-1 08-a – *RG Glyceria maxima*-[*Phragmitetea*]
RG Liesgras-[Riet-klasse]
- 08-2 08-b – *RG Phalaris arundinacea*-[*Phragmitetea*]
RG Rietgras-[Riet-klasse]
- 08-3 08-d – *RG Typha latifolia*-[*Phragmitetea*]
RG Grote Lisdodde-[Riet-klasse]
- 08-4 08-f – *RG Phragmites australis*-[*Phragmitetea*]
RG Riet-[Riet-klasse]
- 08-5 08-f – *RG Phragmites australis*-[*Phragmitetea*]
RG Riet-[Riet-klasse]
- 08-6 08-g – *RG Eleocharis palustris*-[*Phragmitetea*/*Lolio-Potentillion anserinae*]
RG Gewone waterbies-[Riet-klasse/Zilverschoon-verbond]
- 08-7 08-h – *RG Sparganium erectum*-[*Phragmitetea*]
RG Grote egelskop-[Riet-klasse]
- 08-8 Revisie-type – *RG Butomus umbellatus*-*Eleocharis palustris*-
[*Oenanthion aquaticae*]
RG Zwanenbloem en Gewone waterbies [Watertorkruid-
verbond]
- 08A-1 Revisie-type – *RG Butomus umbellatus*-*Eleocharis palustris*-
[*Oenanthion aquaticae*]
RG Zwanenbloem en Gewone waterbies [Watertorkruid-
verbond]
- 08B1-1 08B1 – *Scirpetum lacustris*
Mattenbies-associatie
- 08B2-1 08B2b – *Alismato-Scirpetum maritimi scirpetetosum*
tabernaemontani
Associatie van Heen en Grote waterweegbree, subassociatie
van Ruwe bies
- 08B2-2 08B2e – *Alismato-Scirpetum maritimi inops*
Associatie van Heen en Grote waterweegbree, soortenarme
subassociatie
- 08B3-1 08B3a – *Typho-Phragmitetum typicum*
Riet-associatie, typische subassociatie
- 08B3-2 08B3b – *Typho-Phragmitetum calthetosum*
Riet-associatie, subassociatie van Dotterbloem
- 08B3-3 08B3c – *Typho-Phragmitetum thelypteridetosum*
Riet-associatie, subassociatie van Moerasvaren

- 08B3-4 08B3d – *Typho-Phragmitetum inops*
Riet-associatie, soortenarme subassociatie
- 08B3-5 08B3d – *Typho-Phragmitetum inops*
Riet-associatie, soortenarme subassociatie
- 08C-1 08C-a – *RG Carex riparia-[Magnocaricion]*
RG Oeverzegge-[Verbond der grote Zeggen]
- 08C-2 08C-b – *RG Carex acutiformis-[Magnocaricion]*
RG Moeraszegge-[Verbond der grote Zeggen]
- 08C-3 08C-b – *RG Carex acutiformis-[Magnocaricion]*
RG Moeraszegge-[Verbond der grote Zeggen]
- 08C-4 08C-c – *RG Carex paniculata-[Magnocaricion]*
RG Pluimzegge-[Verbond der grote Zeggen]
- 08C-5 08C-d – *RG Carex disticha-[Magnocaricion]*
RG Tweerijige zegge-[Verbond der grote Zeggen]
- 08C-6 08C-e – *RG Juncus subnodulosus-*
[Magnocaricion/Parvocaricetea]
RG Padderus-[Verbond der grote Zeggen/Klasse der kleine Zeggen]
- 08C-7 08C-f – *RG Calamagrostis canescens-[Magnocaricion]*
RG Hennegras-[Verbond der grote Zeggen]
- 08C2-1 08C2a – *Caricetum gracilis typicum*
Associatie van Scherpe zegge, typische subassociatie
- 08C2-2 08C2c – *Caricetum gracilis inops*
Associatie van Scherpe zegge, soortenarme subassociatie

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

Type 08B1-1 wordt aangetroffen in open, voedselrijke diepe wateren op een slibrijke, zandige bodem. De gemeenschap komt vooral voor in grotere open wateren (o.a. laagveenplassen) en sloten, vaarten en kanalen. De typen 08B2-1 en 08B2-2 worden aangetroffen in zoet tot zwak brak, stilstaand tot zwak stromend water. De typen die vallen binnen de Riet-klasse (08B3) worden allen aangetroffen in zoet tot brak, stilstaand tot zwak stromend matige voedselrijk tot voedselrijke wateren. De vegetaties worden aangetroffen langs grote open water of in sloten, vaarten en kanalen. Op bodems met een laag slib komt de vorm met Kleine lisdodde voor (08B3-4 en 08B3-5). De vorm met Moerasvaren (08B3-3) wordt aangetroffen op drijftillen en in de verlandingszones langs veenplassen of -meren. Type 08C2-1 wordt aangetroffen op matig tot zeer voedselrijke, zwak zure tot neutrale bodems. Type 08C2-2 is een soortenarme variant.

Verspreiding

Type 08B1-1 is aangetroffen op enkele plaatsen in Veertig Morgen. Type 08B2-1 is onder andere aanwezig in het geplagde perceel ten zuidwesten van de Westtocht. Type 08B3-2 is vooral gekarteerd aan de westzijde van de Meerkade, ten noorden van de spoorlijn. Type 08B3-3 is een van de meest algemene typen in het gehele Naardermeer. Dit type groeit vaak aan de randen van veenmosrietlanden en rietruigten, op plaatsen waar verlandingsvegetaties aanwezig zijn. Type 08B3-4 en type 08B3-5 zijn met name aanwezig langs de oevers van de grotere meren, waar ook het type 08-4 veel wordt aangetroffen. Type 08C2-1 werd sporadisch in het Naardermeer gekarteerd, ten zuiden van het westelijke deel van de Meerkade.

3.2.5 Haarmosrietland

- 09-1 Vegetatie van Gewoon haarmos en soorten van klein zeggenmoeras
- 09-2 Vegetatie van Gewoon haarmos, verdroogde vorm

Opnamentabel

In totaal 2 opnamen in Bijlage 4.

Kenmerken

Voor type 09-1 geldt dat er vaak ook Ronde zonnedaauw in de vegetatie aanwezig is. Haarmos bedekt meer dan 40%, veenmos (20) 30-60% en in deze vegetatie is geen of weinig Riet aanwezig. In type 09-2 is haarmos dominant en bedekt veenmos minder dan 20%.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 09-1 09/c – DG *Polytrichum commune*-[*Parvocaricetea*]
DG Gewoon haarmos-[Klasse der kleine Zeggen]
- 09-2 09/c – DG *Polytrichum commune*-[*Parvocaricetea*]
DG Gewoon haarmos-[Klasse der kleine Zeggen]

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

Deze beide vegetaties worden gekenmerkt door het voorkomen van Gewoon haarmos. Deze soort is een sterke indicator van verdroging en verzuring. Dit laatste is het geval omdat door verdroging de invloed van regenwater wordt vergroot. Type 09-2 is de meest verdroogde en verzuurde vorm, terwijl in type 09-1 nog wel enkele soorten van het kleine zeggenmoeras worden aangetroffen.

Verspreiding

Haarmosrietland is verspreid aangetroffen in het Naardermeer, met wat hogere dichtheden langs de Westtocht en ten zuidoosten van de Visserij. Type 09-1 is veel aangetroffen ten zuiden van de spoorlijn, ook in De Laan. Type 09-2 is voornamelijk aan de noordkant van de spoorlijn aangetroffen.

3.2.6 Kleine zeggenvegetaties

- 09-3 Vegetatie van Veenpluis vorm zonder veenmossen
- 09-4 Vegetatie van Veenpluis, vorm met veenmossen
- 09-5 Vegetatie met Snavelzegge, vorm met veenmossen
- 09-6 Vegetatie van Holpijp
- 09-7 Vegetatie met Hennegras, vorm met soorten van klein zeggenmoeras
- 09-8 Vegetatie met Hennegras, vorm met veenmossen
- 09-9 Vegetatie met Paddenrus, vorm met soorten van klein zeggenmoeras
- 09-10 Pitrusruigte, vorm met veenmossen
- 09A-1 Vegetatie met Zwarte zegge en Moerasstruisgras, typische vorm
- 09A-2 Vegetatie met Zwarte zegge en Moerasstruisgras, vorm met Biezenknoppen
- 09A3-1 Vegetatie met Zompzegge en Moerasstruisgras, typische vorm
- 09A3-2 Vegetatie met Sterzegge en Moerasstruisgras, vorm met Veldrus
- 09B-1 Vegetatie met Klein blaasjeskruid en Paddenrus
- 09B3-1 Vegetatie met Ronde zegge en Wateraardbei, vorm met Groenknolorchis
- 09B3-2 Vegetatie met Ronde zegge en Wateraardbei, vorm met veenmossen

Opnametabel

In totaal 17 opnamen in Bijlage 4.

Kenmerken

Type 09-8 wordt gevormd door een ijle rietvegetatie met veel Hennegras en een dominante veenmosbegroeiing. Type 09B-1 omvat vegetaties waarin Klein blaasjeskruid dominant voorkomt en daarnaast ook soorten als Paddenrus, Riet en Veenpluis.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 09-3 09-a – *RG Eriophorum angustifolium-Sphagnum*-
[*Parvocaricetea/Scheuchzerietea*]
RG Veenpluis-Veenmos-[Klasse der kleine Zeggen/Klasse van
hoogveenslenken]
- 09-4 09-a – *RG Eriophorum angustifolium-Sphagnum*-
[*Parvocaricetea/Scheuchzerietea*]
RG Veenpluis-Veenmos-[Klasse der kleine Zeggen/Klasse van
hoogveenslenken]
- 09-5 09-b – *RG Carex rostrata-Sphagnum*-
[*Parvocaricetea/Scheuchzerietea/Oxycocco-Sphagnetea*]
RG Snavelzegge-Veenmos-[Klasse der kleine Zeggen/Klasse
van hoogveenslenken/Klasse der hoogveenbulten en natte
heiden]
- 09-6 09-e – *RG Equisetum fluvatile*-
[*Phragmitetea/Parvocaricetea*]
RG Holpijp-[Riet-klasse/Klasse der kleine Zeggen]
- 09-7 09-g – *RG Calamagrostis canescens*-[*Parvocaricetea*]
RG Hennegras-[Klasse der kleine Zeggen]
- 09-8 09-g – *RG Calamagrostis canescens*-[*Parvocaricetea*]
RG Hennegras-[Klasse der kleine Zeggen]
- 09-9 09-j – *RG Juncus subnodulosus*-
[*Magnocaricion/Parvocaricetea*]
RG Padderus-[Verbond der grote Zeggen/Klasse der kleine
Zeggen]
- 09-10 09-k – *RG Juncus effusus*-[*Parvocaricetea*]
RG Pitrus-[Klasse der kleine Zeggen]
- 09A-1 09A-a – *RG Carex nigra-Agrostis canina*-[*Caricion nigrae*]
RG Zwarte zegge-Moerasstruisgras-[Verbond van Zwarte
zegge]
- 09A-2 09A-a – *RG Carex nigra-Agrostis canina*-[*Caricion nigrae*]
RG Zwarte zegge-Moerasstruisgras-[Verbond van Zwarte
zegge]
- 09A3-1 09A3a – *Carici curtae-Agrostietum caninae typicum*
Associatie van Moerasstruisgras en Zompzegge, typische
subassociatie
- 09A3-2 09A3c – *Carici curtae-Agrostietum caninae juncetosum*
acutiflori
Associatie van Moerasstruisgras en Zompzegge,
subassociatie van Veldrus
- 09B-1 09B-a – *RG Utricularia minor*-[*Phragmition australis/Caricion*
lasiocarpae]
RG Klein blaasjeskruid-[Riet-verbond/Verbond van
Draadzegge]

- 09B3-1 09B3a – *Scorpidio-Caricetum diandrae typicum*
Associatie van Schorpioenmos en Ronde zegge, typische subassociatie
- 09B3-2 09B3b – *Scorpidio-Caricetum diandrae sphagnetosum*
Associatie van Schorpioenmos en Ronde zegge, subassociatie van Veenmos

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

Wanneer soortenrijkere zeggenvegetaties ontwateren en verdrogen, ontwikkelt zich de rompgemeenschap van Zwarte zegge en Moerasstruisgras (09A-1, 09A-2). De associatie van Moerasstruisgras en Zompzegge (09A3-1) komt voor op matig voedselrijke tot voedselarme plaatsen, vaak op de overgangen van zand naar veen. Deze vorm komt voor op vrij zure standplaatsen. In tegenstelling tot de vorige associatie komt type 09A3-2 voor op minder zure standplaatsen. De vegetatie met Klein blaasjeskruid (09B-1) komt voor op voedselarme en zure standplaatsen op veen of humeus zand. Vaak wordt dit type aangetroffen op geplagde percelen die onder een klein laagje water staan. Type 09B3-1 is kenmerkend voor trilvenen en komt voor op een geleidelijk in dikte toenemende kragge, die ontstaat uit de verlanding van rustig water van meren en plassen. De vorm met veenmossen (09B3-2) is een meer zure variant.

Verspreiding

Type 09-5 is aangetroffen in het Berkenbroekbos langs de Drie Elssloot. Type 09A3-1 is onder andere aangetroffen ten noordwesten van Stadzicht. Type 09A3-2 is zelden in het Naardermeer aangetroffen. De typen 09B3-1 en 09B3-2 zijn aangetroffen in het trilveen De Laan. Deze laatste twee typen zijn zeer bijzonder en komen alleen voor in het trilveen. Deze typen zijn niet elders aangetroffen, al worden sommige kensoorten (Ronde zegge) ook in andere delen van het gebied aangetroffen.

3.2.7 Veenmosrietland

- 09A2-1 Veenmosrietland, vorm met stekelvarens
- 09A2-2 Veenmosrietland, vorm met soorten van dotterbloemhooiland
- 09A2-3 Veenmosrietland, vorm met Ronde zonnedaauw en Gewoon haarmos

Opnamentabel

In totaal 5 opnamen in Bijlage 4.

Kenmerken

In type 09A2-1 komt geen Ronde zonnedauw voor en zijn stekelvarens verspreid aanwezig. Type 09A2-2 wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van Calthion-soorten als Moerasrolklaver, Kale jonker en Echte koekoeksbloem. Type 09A2-3 onderscheidt zich door de aanwezigheid van Gewoon haarmos, maar deze mag niet meer dan 40% van het vlak bedekken. Daarnaast is de veenmosbedekking doorgaans 80% van het vlak of meer. Riet kan in dit type frequent tot abundant voorkomen.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

09A2-1 09A2a – *Pallavicinio-Sphagnetum typicum*

Veenmosrietland, typische subassociatie

09A2-2 09A2b – *Pallavicinio-Sphagnetum molinietosum*

Veenmosrietland, subassociatie van pijpestrootje

09A2-3 09A2b – *Pallavicinio-Sphagnetum molinietosum*

Veenmosrietland, subassociatie van pijpestrootje

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

Veenmosrietlanden ontstaan uit soortenarme Riet- en biezenvetaties die laat in het seizoen gemaaid worden. Als de voedingsstoffen langdurig worden afgevoerd, ontstaan op de natte, zure strooisellaag veenmosbegroeiingen, waardoor het verzuringsproces verder wordt versneld. De typen worden gevonden in brak tot zoet water, waarop in de loop der tijd kraggen zijn ontstaan. Binnen de kragge neemt de voedsel- en basenrijkdom steeds verder af, waardoor zuurdere en voedselarme omstandigheden ontstaan. Type 09A2-2 omvat de meest soortenrijke en best ontwikkelde variant met onder andere ook Calthion-soorten. De vorm met stekelvarens komt voor in verzuurde, ongemaaide rietlanden met overjarig Riet en strooiselresten. In type 09A2-3 zijn de Calthion-soorten grotendeels verdwenen en zijn Ronde zonnedauw, Gewoon haarmos, Roodviltmos en soms ook Kamvaren in de vegetatie aanwezig.

Wanneer men de veenmosrietlanden blijft maaien zal de vegetatie na verloop van tijd overgaan in moerasheide. Wanneer het maaibeheer wordt gestaakt wordt het volgende stadium berkenbroek met veenmossen.

Verspreiding

Veenmosrietland is met name aangetroffen aan de noordkant van de spoorlijn. Het grootste oppervlak bestaat uit type 09A2-3. Dit type is veel aanwezig ten zuiden van de Visserij, langs de Hoofdtocht en de Westtocht. Ten zuiden van de spoorlijn is dit type aangetroffen ten

noordwesten van de Bovenste Blik en aan de westkant van Veertig Morgen. Type 09A2-2 is met name aangetroffen aan de zuidwestkant van de Westtocht. Type 09A2-1 is verspreid in enkele bossen aanwezig, onder andere bij Drie Elssloot en langs de Westtocht.

3.2.8 Overstromingsgraslanden

- 12-1 Raaigrasweide, vorm met Ruw beemdgras
- 12A1-1 Vegetatie van Engels raaigras, vorm met akkerkruiden en/of tredplanten
- 12B-1 Vegetatie met Ruwe smele en geknikte vossenstaart
- 12B-2 Vegetatie met mannagrass, typische vorm
- 12B1-1 Vegetatie met Geknikte vossenstaart en Fioringras, typische vorm
- 12B1-2 Vegetatie met Geknikte vossenstaart en Fioringras, vorm met Lidrus
- 12B1-3 Vegetatie met Geknikte vossenstaart en Fioringras, soortenarme vorm
- 12B1-4 Vegetatie met Geknikte vossenstaart en Fioringras, soortenarme vorm met Engels raaigras

Opnametabel

In totaal 8 opnamen in Bijlage 4.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 12-1 12-a – *RG Poa trivialis-Lolium perenne*-[*Plantaginetea majoris*/*Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Ruw beemdgras-Engels raaigras-[Weegbree-klasse/Klasse der vochtige graslanden]
- 12A1-1 12A1a – *Plantagini-Lolietum perennis typicum*
Associatie van Engels raaigras en Grote weegbree, typische subassociatie
- 12B-1 12B-g – *RG Deschampsia cespitosa-Alopecurus geniculatus*-[*Lolio-Potentillion anserinae*/*Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Ruwe smele-Geknikte vossenstaart-[Zilverschoon-verbond/Klasse der vochtige graslanden]
- 12B-2 12B-k – *RG Glyceria fluitans*-[*Phragmitetea*/*Lolio-Potentillion anserinae*]
RG Mannagrass-[Riet-klasse/Zilverschoon-verbond]
- 12B1-1 12B1a – *Ranunculo-Alopecuretum geniculati typicum*
Associatie van Geknikte vossenstaart, typische subassociatie
- 12B1-2 12B1c – *Ranunculo-Alopecuretum geniculati equisetetosum palustris*
Associatie van Geknikte vossenstaart, subassociatie van Lidrus

12B1-3 12B1d – *Ranunculo-Alopecuretum inops*

Associatie van Geknikte vossesstaart, verarmde subassociatie

12B1-4 12B1d – *Ranunculo-Alopecuretum inops*

Associatie van Geknikte vossesstaart, verarmde subassociatie

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

De associatie van Engels raaigras en Grote weegbree (12A1-1) is een kenmerkend en zeer algemeen voorkomend vegetatietype in heel Nederland. Het type wordt aangetroffen op sterk belopen, verdichte en zuurstofarme bodems. De associatie van Geknikte vossenstaart (12B1-1 t/m 4) is gebonden aan voedselrijke standplaatsen die vaak wekenlang onder water staan. In meer vochtige delen komt de vorm met Lidrus voor (12B1-2). Type 12B1-4 komt voor bij verdere intensivering en dit kan resulteren in een overgang naar de rompgemeenschap van Engels raaigras en Ruw beemdgras (type 12-1).

Verspreiding

De overstromingsgraslanden bevinden zich in de gehele bufferzone rond het Naardermeer. Dit type is in mindere mate aanwezig ten zuiden van de spoorlijn. In de Keverdijksche Polder en in de graslanden aan de Keverdijk zijn onder andere de typen 12B1-1 en 12B1-3 veel aangetroffen. In het zuidoosten van de Hilversumse Bovenmeent is het type 12B1-4 vrij veel aangetroffen. De overstromingsgraslanden bij Stadzicht bestaan met name uit de typen 12B1-1 en 12B1-4.

3.2.9 Witbolgraslanden en verwante vegetaties

- 16-1 Raaigrasweide, vorm met Akkerdistel
- 16-2 Vegetatie van Kweek
- 16-3 Witbolgrasland, vorm met Gewoon struisgras en Gewoon reukgras
- 16-4 Witbolgrasland, vorm met Veldrus
- 16-5 Witbolgrasland, vorm met Gewoon struisgras en Gewoon biggenkruid
- 16-6 Witbolgrasland, vorm met Gewoon struisgras en Rood zwenkgras
- 16-7 Witbolgrasland, soortenarme vorm
- 16-8 Witbolgrasland, vorm met soorten van overstromingsgrasland
- 16-9 Vegetatie van Fioringras
- 16-10 Raaigrasweide, vorm met Gestreepte witbol

- 16-11 Raaigrasweide, vorm met Gestreepte witbol en soorten van overstromingsgrasland
- 16-12 Pitrusruigte, soortenarme vorm
- 16-13 Pitrusruigte, vorm met soorten van vochtige, voedselrijke graslanden
- 16-14 Pitrusruigte, vorm met soorten van natte, schrale graslanden
- 16-15 Vegetatie van Gewoon reukgras, Rood zwenkgras en Smalle weegbree
- 16-16 Vegetatie met Gewoon reukgras en Rood zwenkgras, vorm met Zwarte zegge

Opnametabel

In totaal 16 opnamen in Bijlage 4.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 16-1 16/b – *DG Cirsium arvense*-[*Molinio-Arrhenatheretea*]
DG Akkerdistel-[Klasse der vochtige graslanden]
- 16-2 16/c – *DG Elymus repens*-[*Molinio-Arrhenatheretea*]
DG Kweek-[Klasse der vochtige graslanden]
- 16-3 16-a – *RG Holcus lanatus-Lychnis flos-cuculi*-[*Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Gestreepte witbol-Echte Koekoeksbloem-[Klasse der vochtige graslanden]
- 16-4 16-b – *RG Juncus acutiflorus*-[*Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Veldrus-[Klasse der vochtige graslanden]
- 16-5 16-i – *RG Agrostis capillaris-Hypochaeris radicata*-[*Koelerio-Coryneporetea/ Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Gewoon struisgras-Gewoon biggekruid-[Klasse der droge graslanden op zandgrond/Klasse der vochtige graslanden]
- 16-6 16-i – *RG Agrostis capillaris-Hypochaeris radicata*-[*Koelerio-Coryneporetea/ Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Gewoon struisgras-Gewoon biggekruid-[Klasse der droge graslanden op zandgrond/Klasse der vochtige graslanden]
- 16-7 16-l – *RG Holcus lanatus-Festuca pratensis-Lolium perenne*-[*Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Gestreepte witbol-Beemdlangbloem-Engels raaigras-[Klasse der vochtige graslanden]
- 16-8 16-l – *RG Holcus lanatus-Festuca pratensis-Lolium perenne*-[*Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Gestreepte witbol-Beemdlangbloem-Engels raaigras-[Klasse der vochtige graslanden]
- 16-9 16-k – *RG Agrostis stolonifera*-[*Lolio-Potentillion anserinae/Molinio-Arrhenatheretea*]

- RG Fioringras-[Zilverschoon-verbond/Klasse der vochtige graslanden]
- 16-10 RG *Holcus lanatus*-*Festuca pratensis*-*Lolium perenne*-
[*Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Gestreepte witbol-Beemdlangbloem-Engels raaigras-
[Klasse der vochtige graslanden] 16-11 16-m –
Raaigrasweide, vorm met Gestreepte witbol en soorten van
overstromingsgrasland
- 16-12 16-r – RG *Juncus effusus*-[*Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Pitrus-[Klasse der vochtige graslanden]
- 16-13 16-r – RG *Juncus effusus*-[*Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Pitrus-[Klasse der vochtige graslanden]
- 16-14 16-r – RG *Juncus effusus*-[*Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Pitrus-[Klasse der vochtige graslanden]
- 16-15 16-g – RG *Plantago lanceolata*-*Ranunculus repens*-*Festuca*
rubra-[*Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Smalle weegbree-Kruipende boterbloem-Rood
zwenkgras-[Klasse der vochtige graslanden]
- 16-16 16-i – RG *Agrostis capillaris*-*Hypochaeris radicata*-[*Koelerio-*
Corynephoretea/ *Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Gewoon struisgras-Gewoon biggekruid-[Klasse der droge
graslanden op zandgrond/Klasse der vochtige graslanden]

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

Deze typen worden met name gevonden onder matig voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. Over het algemeen worden de vegetaties gekenmerkt door de naamgevende soort, die vaak dominant in de vegetatie aanwezig is. Type 16-4 omvat een type met Veldrus. De typen met dominantie van Pitrus (16-12, 16-13 en 16-14) ontstaan op standplaatsen met een instabiele waterhuishouding. De soort produceert grote hoeveelheden zaad (de zaden behouden voor een lange tijd hun kiemkracht), welke op allerlei manieren worden verspreid (wind, vee en water), waardoor de soort in staat is om zeer snel nieuwe plekken te koloniseren.

Verspreiding

Een groot deel van de bufferzone bestaat uit witbolgrasland en hieraan verwante vegetaties. Met name in de Hilversumse Bovenmeent zijn pitrusvegetaties met overstromingsgraslandsoorten aanwezig (type 16-13). Het zuidelijk deel van de Keverdijksche Polder bestaat uit type 16-8. Ook aan de noordkant komt dit type veelvuldig voor. In de Keverdijksche Overscheense Polder is dit type ook aanwezig, vaak met pitrusvegetaties (16-12, 16-3).

3.2.10 Veldrushooiland en verwante vegetaties

- 16-17 Veldrushooiland, vorm met soorten van vochtig, voedselrijk grasland
- 16A-1 Blauwgrasland, vorm met Biezenknoppen en Moerasstruisgras
- 16A-2 Veldrushooiland, vorm met Moerasstruisgras en veenmossen
- 16A-3 Vegetatie met Geelgroene zegge, typische vorm
- 16A-4 Vegetatie met Geelgroene zegge, vorm met soorten van venoevers
- 16A1-1 Blauwgrasland, soortenarme vorm
- 16A2-1 Veldrushooiland, vorm met soorten van dotterbloemhooiland
- 16A2-2 Pionier-veldrushooiland, vorm met Gewoon haarmos
- 16A2-3 Veldrushooiland, soortenarme vorm

Opnametabel

In totaal 11 opnamen in Bijlage 4.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 16-17 16-b – *RG Juncus acutiflorus*-[*Molinio-Arrhenatheretea*]
RG Veldrus-[Klasse der vochtige graslanden]
- 16A-1 16A-c – *RG Agrostis canina*-[*Junco-Molinion*]
RG Moerasstruisgras-[Verbond van Biezenknoppen en Pijpestrootje]
- 16A-2 16A-f – *RG Juncus acutiflorus-Sphagnum*-[*Junco-Molinion*]
RG Veldrus-Veenmos-[Verbond van Biezenknoppen en Pijpestrootje]
- 16A-3 16A-g – *RG Carex oederi*-[*Oxycocco-Sphagnetes/Junco-Molinion*]
RG Geelgroene zegge-Dwergzegge-[Klasse der hoogveenbulten en natte heiden/Verbond van Biezenknoppen en Pijpestrootje]
- 16A-4 16A-g – *RG Carex oederi*-[*Oxycocco-Sphagnetes/Junco-Molinion*]
RG Geelgroene zegge-Dwergzegge-[Klasse der hoogveenbulten en natte heiden/Verbond van Biezenknoppen en Pijpestrootje]
- 16A1-1 16A1e – *Cirsio dissecti-Molinietum inops*
Blauwgrasland, soortenarme subassociatie
- 16A2-1 16A2b – *Crepido-Juncetum orchietosum praetermissae*
Veldrus-associatie, subassociatie van Rietorchis

16A2-2 16A2a – *Crepido-Juncetum typicum*
Veldrus-associatie, typische subassociatie

16A2-3 16A2c – *Crepido-Juncetum inops*
Veldrus-associatie, soortenarme subassociatie

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

Blauwgrasland (16A1-1) omvat kwetsbare vegetaties op zwak zure en neutrale zand- en veengronden. Het voortbestaan van deze typen is afhankelijk van het gehalte aan stikstof en met name fosfaat in de bodem. Daarnaast is de waterhuishouding bepalend; 's zomers vindt oppervlakkige verdroging plaats, terwijl de percelen tijdens de winterperioden enkele weken onder water kunnen staan. Door ontwatering of bemesting kan de associatie overgaan in soortenarme rompgemeenschappen, waarin grassen als Gestreepte witbol en/of Hennegras een hoog aandeel hebben (type 16A-1). De typen 16A-3 en 16A-4 worden gekenmerkt door het voorkomen van Sterzegge. Type 16A-3 komt voor op vochtige tot natte, voedselarme, zwak zure tot zure zandige laagveen- of leembodems. Type 16A-4 wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van soorten van venoevers, welke onder meer gebufferde omstandigheden voorkomt. Veldrushooiland komt voor op weinig- of niet bemeste, natte, humeuze tot venige zand- en veenbodems. Type 16A2-3 is relatief soortenarm, type 16A2-1 wordt gekenmerkt door het voorkomen van Calthion-soorten. Type 16A2-2 wordt gekenmerkt door het dominante voorkomen van Gewoon haarmos, een pioniersoort, die voorkomt op geplagde, vrij zure en voedselarme bodems. In de verdere successie zal de soort steeds meer uit deze vegetaties verdwijnen.

Verspreiding

In het Naardermeer komt op enkele plaatsen de vegetatie van Geelgroene zegge voor. Type 16A-3 is verspreid in het Naardermeer aangetroffen, onder andere ten zuiden van de Westtocht en in het trilveen De Laan. Type 16A-4 werd aangetroffen in het Laegieskamp, evenals type 16A2-1. De soortenarme vorm van het blauwgrasland (type 16A1-1) werd aangetroffen in het noordelijk deel van het Laegieskamp. Type 16A2-2, een pionievorm van Veldrushooiland met haarmos, werd aangetroffen in de hooilanden rond Stadzig. Type 16A2-3 werd op enkele plaatsen aangetroffen, onder andere in het oostelijk deel van de bufferzone.

3.2.11 Koekoeksbloemhooiland

- 16B-1 Vegetatie met Gestreepte witbol, vorm met Riet en Echte koekoeksbloem
- 16B-2 Vegetatie met Gestreepte witbol, vorm met Echte koekoeksbloem en Moerasrolklaver
- 16B-3 Vegetatie met Scherpe en/of Moeraszegge, Gestreepte witbol en Echte koekoeksbloem
- 16B-4 Vegetatie met Paddenrus, Gestreepte witbol en Kale jonker

Opnametabel

In totaal 4 opnamen in Bijlage 4.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 16B-1 16B/a – DG *Phragmites australis-Phalaris arundinacea-Calthion palustris*
DG Riet-Rietgras-[Dotterbloem-verbond]
- 16B-2 16B-b – RG *Lotus uliginosus-Lychnis flos-cuculi-Calthion palustris*
RG Moerasrolklaver-Echte koekoeksbloem-[Dotterbloem-verbond]
- 16B-3 16B-d – RG *Carex acutiformis-Carex acuta-Calthion palustris*
RG Moeraszegge-Scherpe zegge-[Dotterbloem-verbond]
- 16B-4 16B-e – RG *Carex disticha-Juncus subnodulosus-Calthion palustris*
RG Tweerijige zegge-Padderus-[Dotterbloem-verbond]

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

Deze vegetatie komt tot ontwikkeling in rietland op drijvende kraggen van organisch materiaal. De bodem heeft hier een zeer constante vochtigheidsgraad, doordat de bodem meebeweegt met de waterstand van het oppervlaktewater. Dit oppervlaktewater zorgt er tevens voor dat de bodem gebufferd is. In dit jonge ontwikkelingsstadium van de verlanding komen andere grassen dan Riet slechts zeer beperkt voor. Bij een juist beheer kan de vegetatie zich ontwikkelen naar veenmosrietland. Koekoeksbloemrietland wordt gekenmerkt door de relatief hoge bedekking van Riet en het frequente voorkomen van Echte koekoeksbloem. Type 16B-3 komt voor op de meest natte plaatsen.

Verspreiding

Koekoeksbloemhooiland is hier en daar langs de Meerkade aangetroffen, waarvan het grootste oppervlak ten zuiden van de spoorlijn ligt.

3.2.12 Glanshaver- en vossenstaarthooiland

- 16C-1 Vegetatie met Glanshaver en Kropaar
- 16C-2 Vegetatie van Zachte dravik
- 16C-3 Vegetatie met Gewone berenklaauw, Fluitenkruid en Grote vossenstaart
- 16C-4 Vossenstaarthooiland, vorm met Ruw beemdgras
- 16C-5 Vegetatie van Scherpe boterbloem
- 16C3-1 Glanshaverhooiland, soortenarme vorm
- 16C3-2 Glanshaverhooiland, vorm met Gewone veldbies

Opnametabel

In totaal 7 opnamen in Bijlage 4.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 16C-1 16C-f – *RG Dactylis glomerata-Arrhenatherum elatius*-
[*Arrhenatherion elatioris*]
RG Glanshaver-Kropaar-[Glanshaver-verbond]
- 16C-2 16C-g – *RG Bromus hordeaceus*-[*Arrhenatherion elatioris*]
RG Zachte dravik-[Glanshaver-verbond]
- 16C-3 16C-k – *RG Heracleum sphondylium-Anthriscus sylvestris*-
Alopecurus pratensis-[*Arrhenatherion elatioris*]
RG Bereklaauw-Fluitekruid-Grote vossenstaart-[Glanshaver-verbond]
- 16C-4 16C-m – *RG Alopecurus pratensis-Poa trivialis*-
[*Arrhenatherion elatioris*]
RG Grote vossenstaart-Ruw beemdgras-[Glanshaver-verbond]
- 16C-5 Revisie-type – *RG Ranunculus acris*-[*Cynosurion cristati*/*Plantaginetea majoris*]
RG Scherpe boterbloem [Kamgras-verbond/Weegbree-klasse]
- 16C3-1 16C3a – *Arrhenatheretum elatioris typicum*
Glanshaver-associatie, typische subassociatie
- 16C3-2 16C3c – *Arrhenatheretum elatioris luzuletosum campestris*
Glanshaver-associatie, subassociatie van Gewone veldbies

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

Over het algemeen komen de bovengenoemde typen voor in matig voedselrijke tot voedselrijke, vochtige tot droge, kalkhoudende en basische bodems. De grondsoort kan nogal eens variëren; zo komt het type voor op klei-, zavel- en zandbodems. De vorm met Glanshaver en Kropaar (16C-1) wordt gevonden in jaarlijks gemaaide of extensief beweide graslanden of bermen. Als dit type langere tijd niet gemaaid is ontstaat de vorm met Gewone berenklauw en Fluitenkruid (16C-3). Bij verdere toename van meststoffen ontstaat de vorm met Ruw beemdgras (16C-4). Op relatief schrale, 's zomers uitdrogende, neutrale tot zwak zure bodems komt de subassociatie met Gewone veldbies (16C3-2) voor.

Verspreiding

Glanshaver- en vossenstaarthooilanden zijn verspreid in de bufferzone aangetroffen. Met name in het noordelijke deel van de Hilversumse Bovenmeent en het noordelijke deel van de Keverdijksche Polder zijn de grootste oppervlakken aanwezig.

Begrazing met Galloway-runderen in de bufferzone rond het Naardermeer.

3.2.13 Ruigten

- 18-1 Vegetatie van Gladde witbol
- 18-2 Vegetatie van Adelaarsvaren
- 32-1 Ruigte met Late guldenroede
- 32-2 Rietruigte, vorm met Koninginnekruid
- 32-3 Rietruigte, vorm met Harig wilgeroosje
- 32-4 Rietruigte, vorm met Haagwinde
- 32-5 Rietruigte, vorm met Bitterzoet en/of bramen
- 32-6 Rietgrasruigte
- 32-7 Brandnetelruigte
- 32A1-1 Ruigte met Moerasspirea en Grote valeriaan, typische vorm met Gewone smeerwortel
- 32A1-2 Ruigte met Moerasspirea en Grote valeriaan, vorm met Hennegras
- 32A1-3 Rietruigte met Hennegras, vorm met Gewone wederik
- 32B2-1 Rietruigte met Moerasmelkdistel, typische vorm
- 33-1 Vegetatie van Dijkviltbraam
- 33-2 Vegetatie van Grote brandnetel
- 35A-1 Vegetatie van Geplooid stokbraam

Opnamentabel

In totaal 17 opnamen in Bijlage 4.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 18-1 18-a – *RG Holcus mollis*-[*Melampyro-Holcetea mollis*]
RG Gladde witbol-[Klasse van gladde witbol en havikskruiden]
- 18-2 18-b – *RG Pteridium aquilinum*-[*Melampyro-Holcetea mollis*]
RG Adelaarsvaren-[Klasse van gladde witbol en havikskruiden]
- 32-1 32/a – *DG Solidago gigantea*-[*Convolvulo-Filipenduletea*]
DG Late guldenroede-[Klasse der natte strooiselruigten]
- 32-2 32-a – *RG Eupatorium cannabinum*-[*Convolvulo-Filipenduletea*]
RG Koninginnekruid-[Klasse der natte strooiselruigten]
- 32-3 32-b – *RG Epilobium hirsutum*-[*Convolvulo-Filipenduletea*]
RG Harig wilgeroosje-[Klasse der natte strooiselruigten]
- 32-4 32-c – *RG Calystegia sepium-Phragmites australis*-[*Convolvulo-Filipenduletea*]
RG Haagwinde-Riet-[Klasse der natte strooiselruigten]

- 32-5 32-d – *RG Solanum dulcamara-Phragmites australis-[Convolvulo-Filipenduletea]*
RG Bitterzoet-Riet-[Klasse der natte strooiselruigten]
- 32-6 32-e – *RG Phalaris arundinacea-[Convolvulo-Filipenduletea]*
RG Rietgras-[Klasse der natte strooiselruigten]
- 32-7 32-f – *RG Urtica dioica-[Convolvulo-Filipenduletea]*
RG Brandnetel-[Klasse der natte strooiselruigten]
- 32A1-1 32A1 – *Valeriano-Filipenduletum*
Associatie van Moerasspirea en Valeriaan
- 32A1-2 32A1 – *Valeriano-Filipenduletum*
Associatie van Moerasspirea en Valeriaan
- 32A1-3 32A1 – *Valeriano-Filipenduletum*
Associatie van Moerasspirea en Valeriaan
- 32B2-1 32B2 – *Soncho-Epilobietum hirsuti*
Moerasmelkdistel-associatie
- 33-1 33/a – *DG Rubus armeniacus-[Galio-Urticetea]*
DG Gewone braam (*R. armeniacus*)-[Klasse der nitrofiele zomen]
- 33-2 33-a – *RG Urtica dioica-[Galio-Urticetea]*
RG Grote brandnetel-[Klasse der nitrofiele zomen]
- 35A-1 35A-a – *RG Rubus plicatus-[Lonicero-Rubion silvatici]*
RG Gewone braam (*R. plicatus*)-[Brummel-verbond]

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

Type 18-1 wordt aangetroffen op voedselarme, zure en kalkarme zandgronden, vaak langs zomen. Type 18-2 wordt aangetroffen op zandige, voedselarme en vrij zure bodems in bossen. Adelaarsvaren kan dominant voorkomen op plaatsen waar door het kappen van bommen meer licht op de bodem komt. Ook het inwaaien van meststoffen ligt hieraan ten grondslag. De natte strooiselruigten (32-typen) bevinden zich allen in matig voedselrijke tot voedselrijke omstandigheden. Vaak komen binnen de typen ook stikstof- en fosfaatrijke omstandigheden voor. De verschillende vormen worden gekenmerkt door het voorkomen van de naamgevende soort. De associatie van Moerasspirea en Valeriaan (32A1-1 en 32A1-2) komt voor op voedselrijke, zwak zure tot neutrale standplaatsen langs wateren zoals sloten, vaarten en plassen. In meer venige gebieden komt de vorm met Hennegrass voor (32A1-2 en 32A1-3). De Moerasmelkdistelassociatie (32B2-1) komt voor op stikstofrijke veengronden in oeverlanden langs meren, vaarten en plaatselijk in verlaten vochtige weilanden. Dit type kan worden bevorderd door maaisel van de rietooft in het rietland achter te laten of het opspuiten van bagger uit naastgelegen meren of vaarten. De typen

met Grote brandnetel komen voor op zeer voedselrijke en stikstofrijke plaatsen.

Verspreiding

De typen 32A1-1, 32A1-2 en 32A1-3 zijn sporadisch in het Naardermeer aangetroffen. De typische vorm is aangetroffen langs de westelijke Meerkade, ten zuiden van de spoorlijn. Het betrof een ruigtestrook aan de rand van de boezemsloot. Type 32B2-1 is aangetroffen in de Keverdijksche Polder, alleen ten zuiden van de spoorlijn. De soort is in veel rietlanden aanwezig maar al met al is dit nog niet het vegetatietype; daarvoor zouden ook nog een aantal andere soorten in de vegetatie aanwezig moeten zijn.

3.2.14 Pioniervegetaties en kaal

- 28-1 Vegetatie met Greppelrus en Moerasdroogbloem
- 29-1 Vegetatie met Waterpeper
- 29A1-1 Vegetatie met Waterpeper en Veerdelig tandzaad
- 29A2-1 Vegetatie met Goudknopje en Goudzuring
- 29A2-2 Vegetatie met Goudzuring en Blaartrekkende boterbloem
- 29A4-1 Vegetatie met Slijkgroen en Moerasdroogbloem
- 50C-1 Kaal

Opnamentabel

In totaal 6 opnamen in Bijlage 4.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 28-1 28-a – *RG Juncus bufonius-Gnaphalium uliginosum*-[*Isoeto-Nanojuncetea*]
RG Greppelrus-Moerasdroogbloem-[Dwergbiezen-klasse]
- 29-1 29-c – *RG Polygonum hydropiper*-[*Bidentetia tripartitae*]
RG Waterpeper-[Tandzaad-klasse]
- 29A1-1 29A1 – *Polygono-Bidentetum*
Associatie van Waterpeper en Tandzaad
- 29A2-1 29A2 – *Rumicetum maritimi*
Associatie van Goudzuring en Moerasandijvie
- 29A2-2 29A2 – *Rumicetum maritimi*
Associatie van Goudzuring en Moerasandijvie
- 29A4-1 29A4 – *Eleocharito acicularis-Limoselletum*
Slijkgroen-associatie
- 50C-1 50C – zand (minder dan 5% begroeid)

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

De bovengenoemde typen zijn allen pioniergemeenschappen op matig tot zeer voedselrijke, vochtige tot zeer natte, zoete tot zwak brakke standplaatsen met een sterk wisselende waterstand. Deze typen komen op allerlei grondsoorten voor, met name op veen-, zand- en kleibodems. De typen 29A2-1 en 29A2-2 kunnen onder meer in brakke omstandigheden voorkomen. Type 29A4-1 komt uitsluitend in meer zoete omstandigheden voor en dient jaarlijks een geruime tijd onder water te staan.

Verspreiding

Deze pioniervegetaties zijn aangetroffen in de bufferzone. Het grootste oppervlak bevindt zich in de Keverdijksche Polder. Daarnaast zijn enkele typen aangetroffen in het noordelijk deel van de Hilversumse Bovenmeent.

3.2.15 Wilgenbossen en -struwelen

- 36A2-1 Struweel van Grauwe wilg, vorm met grassen en ruigtekruiden
- 36A2-2 Struweel van Grauwe wilg, vorm met grote zeggen
- 36A2-3 Struweel van Grauwe wilg, vorm met Moerasvaren
- 38A-1 Schietwilgenbos, vorm met Grote brandnetel
- 38A2-1 Schietwilgenbos, vorm met Gewone engelwortel en Kale jonker

Opnametabel

In totaal 5 opnamen in Bijlage 4.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 36A2-1 36A2 – *Salicetum cinereae*
Associatie van Grauwe wilg
- 36A2-2 36A2 – *Salicetum cinereae*
Associatie van Grauwe wilg
- 36A2-3 36A2 – *Salicetum cinereae*
Associatie van Grauwe wilg
- 38A-1 38A-a – *RG Urtica dioica-[Salicion albae]*
RG Grote brandnetel-[Wilgen-verbond]
- 38A2-1 38A2b – *Irido-Salicetum albae alopecuretosum pratensis*
Lissen-ooibos, subassociatie van Grote vossenstaart

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

De associatie van Grauwe wilg komt voor op matig voedselrijke tot voedselrijke moerasbodems. De bodem is minder basisch, weinig en voedselarm van bij de associatie van Geoorde wilg. De vorm met grassen en ruigtekruiden (36A2-1) betreft een vorm op drogere, voedselrijke en soms ook stikstofrijke plaatsen. De vorm met grote zeggen (36A2-2) komt voor op de meest vochtige plaatsen. Het type met Moerasvaren (36A2-3) is kenmerkend voor vochtige tot natte plaatsen. Schietwilgenbos met Gewone engelwortel en Kale jonker (38A2-1) komt voor op vochtige tot natte plaatsen. Over het algemeen geldt dat de bossen minimaal een aantal dagen per jaar onder water moeten staan (langs de rivieren) maar het type in het Naardermeer lijkt niet meer te inunderen.

Verspreiding

Struwelen van wilg zijn verspreid in het Naardermeer aangetroffen. De vorm met Moerasvaren (type 36A2-3) is verspreid in het gehele Naardermeer aangetroffen, met name langs de eilanden of aan de kopse kant van de percelen. In het Jan Hagensbos komen de grootste oppervlakken voor. Hier is ook het enige wilgenbos (type 38A2-1) aangetroffen te midden van de grote zegevegetaties.

3.2.16 Elzenbroekbossen

- 39A-1 Elzenbroek, vorm met Hennegras
- 39A-2 Elzenbroek, vorm met Hennegras en veenmos
- 39A-3 Elzenbroek, vorm met Gewone braam
- 39A-4 Elzenbroek, vorm met Gewone braam en veenmos
- 39A-5 Elzenbroek, vorm met Moeraszegge
- 39A-6 Elzenbroek, vorm met Moeraszegge en veenmos
- 39A-7 Elzenbroek, vorm met Grote brandnetel
- 39A-8 Elzenbroek, vorm met weidegrassen en Pitrus
- 39A-9 Elzenbroek, vorm met Brede stekelvaren
- 39A-10 Elzenbroek, vorm met Zachte berk
- 39A1-1 Elzenbroek met Moerasvaren, typische vorm
- 39A1-2 Elzenbroek met Moerasvaren, vorm met veenmossen
- 39A1-3 Elzenbroek met Moerasvaren, vorm met Oeverzegge
- 39A1-4 Elzenbroek, vorm met Oeverzegge
- 39A2-1 Elzenbroek met Elzenzegge, vorm met Zompzegge
- 39A2-2 Elzenbroek met Elzenzegge, vorm met Zompzegge en veenmos >20%

Opnametabel

In totaal 17 opnamen in Bijlage 4.

Kenmerken

Voor de typen 39A-2, 39A-4 en 39A-6 geldt dat de veenmossen minimaal 20% van het vlak moeten bedekken. In type 39A1-1 mag Oeverzegge maximaal frequent voorkomen. Voor type 39A1-4 geldt dat hier geen of weinig Moerasvaren aanwezig is.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 39A-1 39A-a – *RG Calamagrostis canescens*-[*Alnion glutinosae*]
RG Hennegras-[Elzen-verbond]
- 39A-2 39A-a – *RG Calamagrostis canescens*-[*Alnion glutinosae*]
RG Hennegras-[Elzen-verbond]
- 39A-3 39A-b – *RG Rubus fruticosus s.l.*-[*Alnion glutinosae*]
RG Gewone braam-[Elzen-verbond]
- 39A-4 39A-b – *RG Rubus fruticosus s.l.*-[*Alnion glutinosae*]
RG Gewone braam-[Elzen-verbond]
- 39A-5 39A-c – *RG Carex acutiformis*-[*Alnion glutinosae*]
RG Moeraszegge-[Elzen-verbond]
- 39A-6 39A-c – *RG Carex acutiformis*-[*Alnion glutinosae*]
RG Moeraszegge-[Elzen-verbond]
- 39A-7 39A-d – *RG Urtica dioica*-[*Alnion glutinosae*]
RG Grote brandnetel-[Elzen-verbond]
- 39A-8 39A-d – *RG Urtica dioica*-[*Alnion glutinosae*]
RG Grote brandnetel-[Elzen-verbond]
- 39A-9 39A-e – *RG Dryopteris dilatata*-[*Alnion glutinosae*]
RG Brede stekelvaren-[Elzen-verbond]
- 39A-10 39A-f – *RG Betula pubescens*-[*Alnion glutinosae*]
RG Zachte berk-[Elzen-verbond]
- 39A1-1 39A1a – *Thelypterido-Alnetum typicum*
Moerasvaren-elzenbroek, typische subassociatie
- 39A1-2 39A1b – *Thelypterido-Alnetum sphagnetosum*
Moerasvaren-elzenbroek, Veenmosrijke subassociatie
- 39A1-3 39A1c – *Thelypterido-Alnetum caricetosum ripariae*
Moerasvaren-elzenbroek, subassociatie van Oeverzegge
- 39A1-4 39A1c – *Thelypterido-Alnetum caricetosum ripariae*
Moerasvaren-elzenbroek, subassociatie van Oeverzegge
- 39A2-1 39A2e- – *Carici elongatae-Alnetum caricetosum curtae*
Elzenzegge-elzenbroek, subassociatie van Zompzegge
- 39A2-2 39A2e- – *Carici elongatae-Alnetum caricetosum curtae*
Elzenzegge-elzenbroek, subassociatie van Zompzegge

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

De vormen met Gewone braam (39A-3 en 39A-4) betreffen een relatief droge, voedselrijke vorm van elzenbroekbos. Als gevolg van verdroging, heeft afbraak van organisch materiaal geresulteerd in verrijking van de bovengrond. Gewone braam profiteert hiervan en kan op dergelijke plaatsen abundant optreden.

De vormen met Veenmos (39A-2, 39A-4 en 39A-6) betreffen een relatief voedselarme, zure vorm. Door stagnatie van regenwater kunnen veenmossen met grote bedekking voorkomen in de ondergroei.

De vormen met Moeraszegge en/of Oeverzegge (39A-5, 39A-6 en 39A1-4) karakteriseren een relatief voedselrijke variant van elzenbroekbos met wisselende waterstanden.

Elzenbroek met Moerasvaren (39A1-1) wordt aangetroffen in slappe en natte bodems, een drijvende mat van wortelstokken en plantenresten, wat de geringe stabiliteit van het bos verklaart. Op de meest zure plaatsen (pH minder dan 5) komt de vorm met veenmossen voor (39A1-2). Aan de randen van de kraggen komt de vorm met Oeverzegge (39A1-3) voor, die aangeeft dat de bodem wordt gevoed met voedselrijk grondwater.

Elzenzegge-elzenbroek is kenmerkend voor enkele plaatsen waar de vegetatie contact heeft met het grondwater. Dit is met name het geval in beekdalen, aan de randen van veenplassen of -meren en in laagveenmoerassen. De vorm met Zompzegge en veenmossen (39A2-2) komt voor in meer zure omstandigheden.

Verspreiding

Elzenbroekbos met Moerasvaren is relatief zeldzaam en komt in kleine oppervlakten voor, verspreid in het gehele Naardermeer. Dit type is onder andere aanwezig langs de Hoofdtocht en in het elzenbos ten noorden van de Verlengde Boomtocht. Het overgrote deel van de elzenbroekbossen bestaat uit de vorm met grote zeggen, bramen of stekelvarens, al dan niet met veenmossen. De vorm met bramen wordt veel aangetroffen langs de randen van de percelen, grenzend aan de tochten. De typen 39A2-1 en 39A2-2 zijn alleen aangetroffen in het bos ten zuidoosten van de Siepeltjeskade.

3.2.17 Berkenbroekbossen

- 40A-1 Berkenbroek, vorm met Appelbes
- 40A-2 Berkenbroek, vorm met Appelbes en veenmossen
- 40A-3 Berkenbroek, vorm met Pijpenstrootje en veenmossen
- 40A-4 Berkenbroek, vorm met dominantie van veenmossen
- 40A-5 Berkenbroek, vorm met Adelaarsvaren
- 40A-6 Berkenbroek, vorm met Brede stekelvaren
- 40A-7 Berkenbroek, vorm met bramen

- 40A-8 Berkenbroek, vorm met Oeverzegge
- 40A-9 Berkenbroek, vorm met Moeraszegge
- 40A1-1 Berkenbroek, vorm met Eenarig wollegras
- 40A2-1 Berkenbroek met Zompzegge, vorm met veenmossen
- 40A2-2 Berkenbroek met Zompzegge, vorm met dominantie van gewoon haarmos

Opnamentabel

In totaal 16 opnamen in Bijlage 4.

Kenmerken

In type 40A-1 zijn veenmossen minder dan 20% aanwezig of zelfs afwezig. Voor type 40A-2 geldt dat veenmossen meer dan 20% van het vlak bedekken. Type 40A-4 wordt gekenmerkt door de afwezigheid van Zompzegge en Pijpestrootje. In type 40A-5 is Adelaarsvaren abundant tot dominant in de vegetatie aanwezig. Voor type 40A2-2 geldt dat de veenmosbedekking maximaal 20% van het vlak bedraagt.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 40A-1 40A/a – DG *Aronia x prunifolia*-[*Betulion pubescentis*]
DG Zwarte appelbes-[Verbond der berkenbroekbossen]
- 40A-2 40A/a – DG *Aronia x prunifolia*-[*Betulion pubescentis*]
DG Zwarte appelbes-[Verbond der berkenbroekbossen]
- 40A-3 40A-b – RG *Molinia caerulea*-[*Betulion pubescentis*]
RG Pijpestrootje-[Verbond der berkenbroekbossen]
- 40A-4 40A-b – RG *Molinia caerulea*-[*Betulion pubescentis*]
RG Pijpestrootje-[Verbond der berkenbroekbossen]
- 40A-5 40A-b – RG *Molinia caerulea*-[*Betulion pubescentis*]
RG Pijpestrootje-[Verbond der berkenbroekbossen]
- 40A-6 40A-b – RG *Molinia caerulea*-[*Betulion pubescentis*]
RG Pijpestrootje-[Verbond der berkenbroekbossen]
- 40A-7 40A-c – RG *Rubus fruticosus s.l.*-[*Betulion pubescentis*]
RG Gewone braam-[Verbond der berkenbroekbossen]
- 40A-8 40A-c – RG *Rubus fruticosus s.l.*-[*Betulion pubescentis*]
RG Gewone braam-[Verbond der berkenbroekbossen]
- 40A-9 40A-c – RG *Rubus fruticosus s.l.*-[*Betulion pubescentis*]
RG Gewone braam-[Verbond der berkenbroekbossen]
- 40A1-1 40A1a – *Erico-Betuletum pubescentis eriophoretosum vaginati*
Dophei-berkenbroek, subassociatie van Eenarig wollegras

40A2-1 40A2 – *Carici curtae-Betuletum pubescentis*
Zompzegge-berkenbroek

40A2-2 40A2 – *Carici curtae-Betuletum pubescentis*
Zompzegge-berkenbroek

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

Berkenbroekbos met Appelbes (40A-1, 40A-2) ontstaan uit veenmosrietland of een enkele keer uit moerasheide, wanneer hier geen beheer meer plaatsvindt. De Berkenopslag ontwikkelt zich dan tot een bos, waaronder de opslag van Appelbes goed gedijt en een dichte struiklaag kan vormen. Strooiselvorming en beschaduwing zorgen ervoor dat veenmossen en andere karakteristieke veenmosrietlandsoorten uit de vegetatie verdwijnen. In type 40A-2 is nog meer dan 20% veenmos aanwezig. De vorm met Gewone braam (40A-7) betreft een relatief droge, voedselrijke vorm van Zachte berkenbos. Als gevolg van verdroging, heeft afbraak van organisch materiaal geresulteerd in verrijking van de bovengrond. Gewone braam heeft hiervan profijt en kan op dergelijke plaatsen abundant optreden.

De vorm met Veenmos (40A-4) betreft een relatief voedselarme, zure vorm. Door stagnatie van regenwater kunnen veenmossen met grote bedekking voorkomen in de ondergroei.

De vormen met Moeraszegge of Oeverzegge (40A-8, 40A-9) karakteriseert een relatief voedselrijke variant van Zachte berkenbos met wisselende waterstanden.

Verhaarmost
Berkenbroekbos in het
Naardermeer.

Berkenbroek met Eenarig wollegras (40A1-1) wordt gerekend tot het Dophei-Berkenbroek. Deze gemeenschap is gebonden aan sterk zure, natte veengronden, met name op plaatsen waar de bodem met name gevoed wordt door neerslagwater.

Berkenbroek met Zompzegge en veenmossen (40A2-1) ontstaat vanuit berkenopslag in onbeheerd, nat en voedselarm veenmosrietland. De berken hebben een relatief open kroon, waardoor voldoende licht beschikbaar blijft voor de veenmosrietlandsoorten, zodat ze kunnen standhouden. Daarnaast is de strooiselontwikkeling in deze vegetaties beperkt. De vorm met dominantie van Gewoon haarmos (40A2-2) geeft verdroging van het berkenbroekbos aan.

Verspreiding

Type 40A1-1 is alleen aangetroffen in het berkenbroekbos ten noordwesten van Stadzigt. Een groot deel van de berkenbroekbossen in het Naardermeer bestaat uit type 40A2-1, wat verspreid in het gehele gebied voorkomt. De grootste oppervlakken bevinden zich ten noordwesten van Stadzigt, in de bosvlakken rond de Verlengde Boomtocht en Drie Elssloot en bij De Driehoek. De verdroogde vorm met haarmossen (type 40A2-2) is sporadisch aangetroffen.

3.2.18 Vochtige loofbossen

- 43-1 Eiken-elzenbos met Gewone braam
- 43-2 Eiken-elzenbos met Hulst
- 43-3 Eiken-essenbos, vorm met Nagelkruid, Hondsdraf en/of Zevenblad

Opnametabel

In totaal 3 opnamen in Bijlage 4.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

- 43-1 43-g – *RG Rubus fruticosus s.l.-Rubus caesius-[Querco-Fagetea]*
RG Gewone braam-Dauwbraam-[Klasse der eiken- en beukenbossen op voedselrijke grond]
- 43-2 43-g – *RG Rubus fruticosus s.l.-Rubus caesius-[Querco-Fagetea]*
RG Gewone braam-Dauwbraam-[Klasse der eiken- en beukenbossen op voedselrijke grond]
- 43-3 43-h – *RG Geum urbanum-Glechoma hederacea-Aegopodium podagraria-[Querco-Fagetea]*
RG Nagelkruid-Hondsdraf-Zevenblad-[Klasse der eiken- en beukenbossen op voedselrijke grond]

Syntaxonomie

De toekenning van de vormen aan de verschillende syntaxa levert weinig problemen op.

Ecologie

Eiken-elzenbos met Gewone braam (43-1) wordt aangetroffen op de hoger gelegen, droge en zandige bodems in de zone rond het Naardermeer. De vorm met Hulst (43-2) gedijt in vergelijkbare omstandigheden. Type 43-3

Verspreiding

De vochtige loofbossen zijn met name aangetroffen in Laegieskamp en aan de noordkant van het Naardermeer, tussen de Visserij en de Machine. Tevens zijn enkele typen aangetroffen aan de oostkant van het Naardermeer en ten westen van Stadzicht.

3.2.19 Overige karteereenheden

- 200-1 Kapvlakte
- 300-1 Erf, tuin en bebouwing
- 300-2 Wegen, paden en parkeerplaatsen
- 300-3 Laanbeplanting en hagen
- 300-4 Baggerdepot
- 300-5 Maaiselhopen

Opnametabel

n.v.t.

Vertaling lokaal type naar SBB-type

n.v.t.

Syntaxonomie

n.v.t.

Ruigte met Harig wilgenroosje in de bufferzone.

Ecologie

n.v.t.

Verspreiding

Verspreid in het object zijn enkele van bovenstaande karteereenheden aangetroffen.

3.3 Vegetatie-opnamen

De vegetatieopnamen zijn op de in §2.1 beschreven methode tot stand gekomen. Van de meeste gekarteerde typen is tenminste één opname gemaakt. Van veel voorkomende typen zijn verspreid over het gebied opnamen gemaakt. Ter ondersteuning van de typologie zijn in totaal 177 opnamen gemaakt. In Bijlage 3 worden de opname-locaties weergegeven en in Bijlage 4 staan de tabellen van de vegetatieopnamen, op dezelfde wijze gerangschikt als de typologie.

3.4 Vegetatiekaart 1:5000

De vegetatiekaart 1:5.000 vindt men in Bijlage 6 en bestaat uit zeventien deelkaarten. De kleur in de legenda geeft het hoofdtype aan. Alle lokale Staatsbosbeheertypen staan als label in het vlak genoteerd. Bij vegetatiecomplexen is arcering toegepast. Het label in het vlak bestaat in dat geval uit de code van de relevante gekarteerde vegetatietypen die een bedekking hadden van minimaal 30%.

3.5 Vereenvoudigde vegetatiekaart 1:18.000

In Bijlage 5 is een vereenvoudigde vegetatiekaart 1:18.000 weergegeven. Op deze kaart zijn alleen de vereenvoudigde vegetatie-eenheden weergegeven. De vegetatie met de hoogste bedekking bepaalt de kleur van de vlakken op deze kaart. Met behulp van deze kaart krijgt men snel een overzicht van de hoofddeling van de vegetatie van het gebied.

3.6 Toevoegingen en themakaarten

Voor alle toevoegingen zijn aparte kaarten gemaakt (zie Bijlage 7). Deze kaarten hebben een schaal van 1:18.000. Alleen deelkaarten waar de desbetreffende toevoeging daadwerkelijk is aangetroffen zijn opgenomen in de bijlage. Hieronder worden de toevoegingen kort besproken.

Akkerdistel

Akkerdistel is met name aanwezig in de graslanden van de Keverdijksche Overscheense Polder. Verder is de soort in enkele vlakken aanwezig in de Keverdijksche Polder, waarvan met name in het zuidelijke deel een aantal vlakken aanwezig zijn met een bedekking van meer dan 40%.

Opslag van Appelbes

Appelbes kan flink opslaan in veenmosrietlanden. In sommige gevallen is de soort daar zeer dominant aanwezig en bedekken zaailingen de gehele bodem. Dit is onder andere het geval ten zuiden van de Visserij. Verder kan de soort zeer dominant zijn in zowel elzen- als berkenbossen. De vlakken waar de soort meer dan 60% bedekt zijn vooral aan te treffen rond het Jan Hagensbos, de Martelaarsgracht en ten noorden van de Verlengde Boomtocht. Dit is ook het geval in enkele vlakken bij De Elshof. Verder is Appelbes in veel bosvlakken aanwezig, zij het in lage bedekkingen.

Bedekking van Gewone braam

Gewone braam is in vrij veel vlakken aanwezig en komt verspreid in het gehele Naardermeer als toevoeging voor (met uitzondering van de bufferzone). Vlakken waar Gewone braam meer dan 60% bedekt zijn sporadisch aanwezig bij de Machine en in de bossen ten oosten van Veertig Morgen.

Bedekking Grote brandnetel

Grote brandnetel is verspreid in de gehele bufferzone aanwezig, maar de soort neemt sporadisch hogere bedekkingen van meer dan 60% in. De meeste vlakjes waar de soort wel meer dan 60% beslaat bevinden zich ten zuiden van de spoorlijn in de Keverdijksche Polder en bij het Jan Hagensbos (Aalscholverkolonies).

Bedekking van haarmos in veenmosrietland

Haarmos-bedekkingen zijn alleen gekarteerd in de veenmosrietlanden. Deze toevoeging komt voor in een aantal vlakken in trilveen De Laan. De vlakken bedekken hier meer dan 60%. Verder bedekken een aantal vlakken ten westen van de Westtocht meer dan 60 %. Verder komen haarmos-bedekkingen voor op enkele percelen langs de Hoofdtocht, bij de Visserij en ten zuidoosten van het Diemontsbos.

Opslag loofhout

Opslag van loofhoutsoorten is met name genoteerd in veenmosrietlanden of graslandvegetaties. In de veenmosrietlanden is vaak opslag aanwezig van Zwarte els of Zachte berk. In graslanden kunnen dit ook wilgen of andere boomsoorten zijn. Langs de Hoofdtocht bevinden zich enkele vlakken waar de opslag van loofhout meer dan 60% bedekt. Dit geldt ook voor enkele vlakken ten zuidoosten van de Visserij.

Bedekking Pitrus

Pitrus is de gehele bufferzone aangetroffen. De bedekking van Pitrus is in de meeste gevallen niet problematisch. Voor enkele deelgebieden geldt dit niet, met name in het oostelijk deel van de Bufferzone, het oostelijk deel van de Hilversumse Bovenmeent en enkele vlakken in de Keverdijksche Polder, waar Pitrus meer dan 40% bedekt.

Ridderzuring

Ridderzuring is sporadisch gekarteerd als toevoeging, met name in het zuidelijk deel van de Keverdijksche Polder en in het westelijk deel van de Hilversumse Bovenmeent.

Ruwe smele

Ruwe smele is sporadisch als toevoeging gekarteerd: twee vlakken in de Keverdijksche Overscheense Polder en enkele vlakken in het noordwestelijke deel van de Hilversumse Bovenmeent.

Bedekking veenmos

De bedekking van veenmossen is, indien aanwezig, altijd mee gekarteerd. De soort is in zowel veenmosrietlanden als berken- en elzenbroekbossen als toevoeging gekarteerd. Met name de zuidkant van de spoorlijn is rijk aan veenmossen. Grote oppervlakten zijn hier meer dan 60% bedekt met veenmos. Dit geldt ook voor het westelijke deel boven de spoorlijn. Verder is de veenmosbedekking met hoge percentages in de berkenbroekbossen ten noorden van Stadzicht gekarteerd.

In het vroege voorjaar is de dominantie van veenmossen in de veenmosrietlanden het meest duidelijk.

4 Foutendiscussie

Tijdens een onderzoek als dit kunnen door verschillende factoren fouten ontstaan in de resultaten. In deze paragraaf zal worden aangegeven wat de mogelijke foutenbronnen zijn geweest en hoe hier mee is omgegaan.

4.1 Algemeen

De terreinomstandigheden van het Naardermeer zijn niet altijd ideaal om te karteren. Met name de natte elzenbossen en verlandingsvegetaties langs meren zijn door de dichte begroeiing en soms verraderlijke veenmospakketten of Moerasvaren-verlandingen slecht toegankelijk. Toch is de inschatting dat weinig soorten gemist zijn, omdat met de boot vrijwel overal insteken zijn gemaakt en vrijwel ieder perceel is bezocht. Vaak waren alleen de randen van de percelen fragiel en werd verder op het perceel een meer stevige bodem aangetroffen (bijv. veenmosrietlanden of Riet met Hennegras). Rond oude, met Moerasvaren of Moeraszegge verlande sloten werden de meeste verraderlijke plaatsen aangetroffen.

Het karteerjaar 2018 had een ongewoon droog voorjaar en zomer, hierdoor waren de veenmoskraggen in bossen en rietlanden sterk uitgedroogd en werd de determinatie bemoeilijkt. Om deze reden is besloten grote delen van de veenmosrijke gebieden relatief laat in september en begin oktober (nogmaals) te bezoeken en te karteren. Deze late bezoekdatum is naar onze verwachting niet van invloed op de resultaten van deze kartering.

4.2 Veldwerk

Aan het begin van het veldseizoen zijn meerdere gezamenlijke terreinbezoeken met alle veldmedewerkers geweest. Het doel was om alle soorten te zien en hierdoor beter te herkennen en zodoende de trefkans in het veld te verhogen. Naast de ervarenheid van de veldwerkers speelt de groeivorm en de seizoen-gebondenheid van planten een rol. Sommige soorten zijn nu eenmaal klein en moeilijk vindbaar, zoals bijvoorbeeld Klein blaasjeskruid. Andere soorten kunnen slechts in een korte periode optimaal worden gekarteerd, zoals Veenreukgras en Kleine valeriaan alleen vroeg in het seizoen. Hier is zoveel mogelijk rekening mee gehouden door in de juiste tijd specifieke habitats te bezoeken.

Er is extra aandacht besteed aan veenmossen en overige mossen, hoewel deze tijdens een grootschalige kartering nooit volledig kunnen worden geïnventariseerd. Tijdens het veldwerk zijn op veelbelovende percelen bij twijfel diverse (veen)mossen verzameld, die later met behulp van een microscoop zijn nagedetermineerd (door A. Aptroot). Tijdens de startbespreking is afgesproken Wrattig

veenmos alleen via verzamelen in opnamen in kaart te brengen, tijdens deze kartering is Wrattig veenmos helaas niet aangetroffen. Tevens zijn reeds bekende groeiplaatsen van zeldzame soorten als bijvoorbeeld Gerafeld veenmos (*Sphagnum girgensohnii*) tezamen met een mossendeskundige bezocht. Alle overige waarnemingen zijn in het veld gedetermineerd. Vooral voor veenmossen geldt dat veldkenmerken niet 100% betrouwbaar zijn en dat ze daarom moeilijk te onderscheiden zijn.

Sommige mossen, zoals Elzenmos (*Pallavicinia lyellii*) en Sliertmos (*Straminergon stramineum*), zijn zoveel mogelijk geprobeerd mee te karteren, maar zullen zeker weleens gemist zijn. Ook hogere planten kunnen zijn gemist, maar omdat in vervolg-rondes zeer systematisch is gezocht naar ontbrekende soorten, zal dit op hectare-niveau gering zijn. Voor controle- en aanvullende rondes is gebruik gemaakt van oude gegevens en hebben bijzondere soorten extra aandacht gekregen.

Omdat tijdens het veldwerk op een tablet met gps is gewerkt is het aantal fouten sterk beperkt vergeleken met het werken op papier. De locatie van de onderzoeker en de soort is altijd bekend en er zijn geen schrijffouten mogelijk. Interpretatiefouten zijn voorkomen, omdat met vaste afkortingen is gewerkt.

4.3 Digitale verwerking

Een aantal fouten is het gevolg van tikfouten bij het invoeren van de gegevens in een digitaal bestand. Door het gebruik van vaste procedures en de inzet van ervaren krachten zijn dergelijke fouten zoveel mogelijk voorkomen. Elke dag zijn de stippen ingelezen in een totaalbestand en zijn tegelijk controles uitgevoerd op afwijkende soorten of aantallen. Door het uitvoeren van een aantal specifieke 'queries' in het digitale invoerbestand en door diverse controles uit te laten voeren door de veldwerker konden eventuele fouten in ingevoerde waarnemingen worden opgespoord en verbeterd.

Tijdens de uitwerking zijn diverse controles uitgevoerd met behulp van de voorlopige soortkaarten. Afwijkende verspreidingen en zeldzame soorten zijn nagevraagd bij de veldwerker.

Complexen van verschillende vegetatietypen zijn terughoudend toegekend. Het is mogelijk dat door de tijd van het jaar waarin het veldwerk werd uitgevoerd of door de weersomstandigheden bepaalde soorten zijn onderschat en dat daarom seizoensafhankelijk verschillende typen kunnen zijn toegekend. Een groot deel van de in het Naardermeer aanwezige vegetatietypen zijn echter gedurende het hele groeiseizoen zeer goed herkenbaar, zodat niet kan worden verwacht dat bovengenoemde seizoenseffecten hier een rol spelen.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Inleiding

Hieronder worden eerst conclusies verbonden aan de resultaten van de vegetatiekartering en de verspreiding van de gekarteerde vegetatietypen in relatie met de standplaatsfactoren (§5.2). In §5.3 worden enkele zaken besproken aangaande de vergelijking met de eerder uitgevoerde vegetatiekarteringen van 2004 en 2006. Daarna wordt in §5.4 aangegeven wat de kansen en bedreigingen zijn voor het gebied en of de huidige beheermaatregelen volstaan, of moeten worden verscherpt. Tevens worden enkele suggesties gegeven aangaande het beheer.

5.2 Vegetaties en standplaatsfactoren

Het grootste deel van het karteringsgebied kent een afwisseling in onder andere watervegetaties, moerassen, graslanden en moerasbossen. In de deelgebieden van object Naardermeer zijn daarnaast ook enkele bijzondere vegetaties aanwezig, zoals kranswierwater, trilveen (valt onder kleine zeggenvegetaties) en blauwgrasland. In deelgebied Laegieskamp zijn vegetaties van zwakgebufferde vennen aanwezig. De aanwezige vegetatietypen worden in onderstaande paragrafen per hoofdgroep beschreven. Daarbij wordt de kanttekening gemaakt dat alleen van de bijzondere typen een meer uitgebreide beschrijving wordt gegeven. Bij de beschrijving ligt de nadruk op de gebiedsspecifieke omstandigheden.

Vegetatie met Veenpluis en veel veenmossen in deelgebied Stadzigt.

5.2.1 Watervegetaties

De watervegetaties met drijfbladplanten en fonteinkruiden worden aangetroffen in de voedselrijkere wateren. In de luwte van eilanden of broekbossen bevinden zich vegetaties met Witte waterlelie en Gele plomp. De typen komen niet of sporadisch voor in de weidse grote plassen als het Grote Meer. Tevens is langs de oevers van meren en in brede tochten de vegetatie van Glanzig fonteinkruid en/of Krabbenscheer aanwezig. Waar brakke invloeden nog deels aanwezig zijn komt het type met Groot nimfkruid voor, evenals het type van Schedefonteinkruid. Het type met Tenger fonteinkruid komt voor in de matig voedselrijke, zoete wateren.

5.2.2 Kranswiervegetaties

De kranswiervegetaties komen voor in heldere, stilstaande en voedselarme wateren. Met name het Grote Meer is rijk aan kranswierbegroeiingen. Hier komen de vegetaties van Ruw kransblad en Sterkranswier veelvuldig voor. Over het algemeen kan gesteld worden dat een groot deel van de plassen voldoende schoon en voedselarm is om deze kritische vegetaties te herbergen. Wanneer de sloten voedselrijker worden kan alleen de vegetatie van Gewoon kransblad zich handhaven.

5.2.3 Moerasheide en venvegetaties

Venoevervegetaties zijn gebonden aan zwak zure, voedselarme omstandigheden op zandige bodems. De gemeenschap komt met name in de oostelijke helft van het land voor. Het Laegieskamp ligt op de grens tussen de zandige bodem en de veengronden. Daarom zijn hier kenmerkende vegetatietypen en soorten aanwezig. Langs de randen van de zwakgebufferde vennen ontstaan geschikte locaties voor soorten als Pilvaren en Moerashertshooi.

Moerasheide wordt aangetroffen op een matig voedselrijke tot voedselarme, matig zure tot sterk zure bodem. Over het algemeen bestaat deze vegetatie uit een dikke kragge op een dikke laag organische modder. Moerasheide is alleen aangetroffen in het noordelijk deel van het Naardermeer, ten zuidwesten van de Visserij. Hier zijn enkele typische plantensoorten aangetroffen, zoals de Welriekende nachtorchis.

5.2.4 Moerasvegetaties

Moerassen komen voor op de grens tussen zoete of zwak brakke wateren en land. In het Naardermeer vindt aan de randen van de meren verlanding plaats, waardoor het areaal moeras steeds verder toeneemt. In het verleden zijn op deze manier steeds meer en grotere eilanden ontstaan, waarop zich in de loop der tijd ook moerasbos heeft ontwikkeld. Vanuit de waterkant ontstaan soortenarme rietvegetaties, met name bestaand uit alleen Riet (zowel type 08-4 als 08-5). Daarnaast bevinden zich enkele relicten langs de tochten in het Naardermeer, waar in het verleden mogelijk grotere rietvelden aanwezig waren. Door de harde golfslag zullen deze rietvegetaties niet snel verlanden maar eerder verdwijnen, al zijn er al enkele maatregelen getroffen in de vorm van gaas rond deze waterrietvegetaties. Rietvegetaties die zich meer in de luwte bevinden zullen sneller verlanden, omdat zich hier meer strooisel kan ophopen en zich een dunne kragge ontwikkelt, waarin in eerste instantie ook Kleine lisdodde aanwezig is. Wanneer de verlanding doorzet, komt Moerasvaren algemeen in de vegetatie voor (een typische verlanding-soort). Het type met Moerasvaren (08B3-3) is verspreid in het gehele Naardermeer aanwezig in de verlandingszone tussen het open water en de meer vaste bodem van het aangrenzende land. Het verlanden gebeurt ook vanuit Krabbenscheervegetaties. Onder meer brakke omstandigheden ontwikkelt zich de Vegetatie met Heen en Ruwe bies, kenmerkend voor de zogenaamde brakwater-verlandingen.

Wanneer de kragge dik genoeg wordt en zich een strooisellaag heeft ontwikkeld, komen ook andere plantensoorten in de vegetatie te staan zoals Gewone dotterbloem en Waterscheerling. Op plaatsen waar de bodem stevig genoeg is en zich een strooisellaag heeft kunnen vormen, komen grote zeggen in de vegetatie voor, zoals Moeraszegge en Oeverzegge. In deze meer gestabiliseerde vegetaties komen ook ruigtekruiden en grassen voor. Aan de oever van De Laan komt op enkele plaatsen de verlandingsvegetatie met Pluimzegge voor.

In graslandpercelen ontstaan moerasvegetaties op natte plaatsen, waardoor onder andere Liesgras en Rietgras als dominante soorten in de vegetatie overblijven. Dit is in de bufferzone op enkele plaatsen het geval, met name ten zuiden van de spoorlijn, waar zich een relatief groot oppervlak aan Liesgrasvegetaties bevindt. De vegetaties bevinden zich ook langs de oevers van stilstaande zoete wateren, met name in de Hilversumse Bovenmeent. Vaak is hier ook de vegetatie van Grote Egelskop aangetroffen.

5.2.5 Kleine zeggenvegetaties, haarmosrietland en veenmosrietland

Het trilveen langs de oostkant van de Wijde- of Bovenste Blik bevindt zich op een gradiënt van zure omstandigheden door stagnerend neerslagwater en goed gebufferd matig voedselrijk water in de aangrenzende plas. Langs de bosrand grenst het aan soortenarme vegetaties die gedomineerd worden door Gewoon haarmos en Veenpluis, langs de niet gemaaide oevers wordt het merendeels begrensd door rietvegetaties met Moerasvaren. Enkele verder van de waterkant gelegen groeiplaatsen van Ronde zegge zijn verdwenen, vermoedelijk door verzuring, gezien het daar nu abundant aanwezig zijn van Knolrus. Op de overige locaties komt Ronde zegge nog steeds redelijk abundant voor, en ook andere kenmerkende soorten zoals Groenknolorchis, Vleeskleurige orchis en Moeraswespenorchis zijn in redelijke aantallen teruggevonden. Opmerkelijk is een behoorlijke toename van Kleine valeriaan in het zuidelijk deel, en enkele nieuwe vondsten van Blauwe knoop. Hoewel deze beide soorten gewoonlijk niet als verdrogingsindicatoren worden gezien, zijn ze dat in trilveenvegetaties mogelijk wel. In het noordelijk deel is een stuk tamelijk recent geplagd. Vooralsnog is hier sprake van een pioniervegetatie met veel Geelgroene zegge, behalve Vleeskleurige orchis komen soorten van trilveen hier nog niet voor. Een hier aanwezige sloot is aan de oeverzijde geheel dichtgegroeid met veenmos, waardoor zowel de afvoer van zuur neerslagwater als de aanvoer van gebufferd oppervlaktewater sterk wordt beperkt.

Ronde zegge is een kensoort voor de aanwezige trilveenvegetaties van De Laan.

5.2.6 Graslandvegetaties

In de bufferzone hebben de graslanden over het algemeen een voedselrijk tot matig voedselrijk karakter. Op de meest vochtige plaatsen komen de overstromingsgraslanden voor, waarin Fioringras een groot aandeel heeft. Op de grens van overstromingsgrasland naar de hoger gelegen, drogere witbolgraslanden, komt de vegetatie van Gestreepte witbol met overstromingsgraslandsoorten voor. De meest voedselrijke, natte, en slappe bodems worden gekenmerkt door het voorkomen van de vegetatie van Liesgras. Het type van Holpijp wordt gevonden in veenweiden op de grens met de hogere zandgronden, waar opborrelend kwelwater in de lager gelegen veenweiden stroomt. De typen met dominantie van Pitrus (16-12, 16-13 en 16-14) ontstaan op standplaatsen met een instabiele waterhuishouding. De soort produceert grote hoeveelheden zaad (de zaden behouden voor een lange tijd hun kiemkracht), welke op allerlei manieren worden verspreid (wind, vee en water), waardoor de soort in staat is om zeer snel nieuwe plekken te koloniseren.

Over het algemeen komen de glanshaverhooilanden voor onder matig voedselrijke tot voedselrijke, vochtige tot droge, kalkhoudende en basische omstandigheden. De grondsoort kan nogal eens variëren; zo komt het type voor op klei-, zavel- en zandbodems. De vorm met Glanshaver en Kropaar (16C-1) wordt gevonden in jaarlijks gemaaide of extensief beweide graslanden of bermen. Als dit type langere tijd niet gemaaid is ontstaat de vorm met Gewone berenklaauw en Fluitenkruid (16C-3). Op relatief schrale, 's zomers uitdrogende, neutrale tot zwak zure bodems komt de subassociatie met Gewone veldbies (16C3-2) voor.

De graslanden bij Stadzigt bestaan voornamelijk uit Veldrushooilanden, waarvan soms ook de vorm met Calthion-soorten aanwezig is. Tevens zijn veel pioniersoorten aanwezig, met name in de lagergelegen delen (voormalige plagplaatsen) van de percelen of langs sloten. In de percelen zijn ook enkele heidesoorten aanwezig, maar heidevegetaties hebben zich hier nog niet volledig ontwikkeld. Deelgebied Laegieskamp wijkt af van de graslanden bij Stadzigt, met name omdat hier meer heischrale invloeden aanwezig zijn. Tevens zijn hier ook enkele zwakgebufferde vennen aanwezig met hun kenmerkende venoevervegetaties.

5.2.7 Pioniervegetaties

Pioniervegetaties bevinden zich op matig tot zeer voedselrijke, vochtige tot zeer natte, zoete tot zwak brakke standplaatsen met een sterk wisselende waterstand. Wanneer voedselrijke graslanden in het verleden zijn afgeplagd en inundatie met oppervlaktewater plaatsvindt, ontstaan pioniervegetaties. Wanneer de inundatie niet meer jaarlijks plaatsvindt ontstaan ruigtevegetaties, totdat er een gesloten grasmatt ontstaat. In de bufferzone zijn enkele laaggelegen en natte percelen aanwezig waar deze vegetaties voorkomen, met kenmerkende soorten als Waterpeper, Goudknopje, tandzaden en Moerasdroogbloem. Op zeer natte plaatsen komt het type met Naaldwaterbies voor, terwijl het type met Waterpeper ook onder meer droge omstandigheden gedijen kan. Wanneer zoet water in de overstromingsgraslanden stagneert, ontstaan deze pioniervegetaties op een natuurlijke wijze.

5.2.8 Ruigtevegetaties

Droge ruigtevegetaties ontstaan op plaatsen waar geen of te weinig begrazing plaatsvindt, of waar door aanvoer van nutriënten de bodem sterk verrijkt wordt. Hierdoor kan de successie ongehinderd doorgaan, waardoor soms dichte ruigten van Grote brandnetel of bramen ontstaan. Braamstruweel ontstaat ook op plaatsen waar de bodem droger wordt of waar wisselende waterstanden optreden.

Natte strooiselruigten komen in verschillende vormen voor, op vochtige plaatsen langs wateren en in vochtige graslanden. Vaak is de vegetatie soortenarm en wordt deze gedomineerd door Riet of Rietgras. Het grootste deel van deze typen bestaat uit soortenarme rompgemeenschappen met naast Riet één of enkele andere naamgevende soorten, zoals Koninginnekruid of Haagwinde. Deze vegetaties komen voor onder zeer voedselrijke omstandigheden.

De ruigten met Moerasspirea en Echte valeriaan ontwikkelen zich bij een matige voedselrijkdom van de bodem en een niet al te dikke strooisellaag.

De typische rietruigten met Moerasmelkdistel zijn zeldzaam en alleen in de Keverdijksche Polder aangetroffen. In dit type zijn geen brakke invloeden geconstateerd.

5.2.9 Struwelen en bossen

Elzenbroekbos kan zich ontwikkelen vanuit veenmosrietland en grasland waarvan de voedselrijkdom is toegenomen en waar geen actief beheer meer plaatsvindt. Soorten als Gewone braam en Zwarte els kunnen zich dan in de vegetatie vestigen en uitgroeien tot een bos. De vorm met Gewone braam betreft een relatief droge, voedselrijke vorm van elzenbroekbos. Als gevolg van verdroging, heeft afbraak van organisch materiaal geresulteerd in verrijking van de bovengrond. Gewone braam heeft hiervan profijt en kan op dergelijke plaatsen abundant optreden. Elzenbroekbossen met Veenmos ontwikkelen zich onder relatief voedselarme, zure omstandigheden. Door stagnatie van regenwater kunnen veenmossen met grote bedekking voorkomen in de ondergroei. De vormen met Moeraszegge en/of Oeverzegge karakteriseren relatief voedselrijke varianten van elzenbroekbos met wisselende waterstanden. Elzenbroek met Moerasvaren wordt aangetroffen op slappe en natte bodems, een drijvende mat van wortelstokken en plantenresten, wat de geringe stabiliteit van het bos verklaart. Op de meest zure plaatsen (pH minder dan 5) komt de vorm met Moerasvaren en veenmossen voor. Aan de randen van de kraggen en waar de bodem wordt gevoed met voedselrijk grondwater komt de vorm met Moerasvaren en Oeverzegge voor. Elzenzegge-elzenbroek is kenmerkend voor venige plaatsen waar de vegetatie contact heeft met het grondwater. Dit is met name het geval in beekdalen, aan de randen van veenplassen en in laagveenmoerassen.

Het zeldzame type van berkenbroek met Eénarig wollegras is uitsluitend toegekend als de naamgevende soort op meerdere plekken in een bosperceel is aangetroffen. Dit was alleen het geval in het gebied ten noordwesten van Stadzicht. Mogelijk is het hier vaak naast elkaar voorkomen van zeer natte berkenbroekbossen en drogere vormen met tamelijk veel haarmos optimaal voor de vestiging van Eénarig wollegras. Dit bostype wordt verder gekenmerkt door het plaatselijk voorkomen van Grove den, en de vaker dan in berkenbroek met Zompzegge aanwezige bijzondere veenmossoorten Violet veenmos en Stijf veenmos.

In het wijd verspreid voorkomende zompzegge-berkenbroek is alleen Violet veenmos plaatselijk vrij algemeen, vaak langs de randen van kleine horsten van Gewoon veenmos. Glanzend veenmos komt in dit type plaatselijk voor in natte slenken en langs verlande sloten. Overwegend zijn andere veenmossen (Gewoon, Gewimperd en/of Fraai veenmos) dominant aanwezig. Waar dichte haarden Veenpluis, Riet en soms Snavelzegge voor komen is de veenmosbedekking wat lager, maar nooit beneden de 20%. Verder komen veldjes Zwarte zegge regelmatig voor. Veel zeldzamer zijn Sterzegge en Draadzegge. Dominantie van Gewoon haarmos over grotere oppervlakken komt slechts lokaal voor. Veel vaker is sprake van de ontwikkeling van een

dichte struiklaag van Appelbes. Het meest gevoelig hiervoor lijken overgangen naar drogere en voedselrijkere bostypen zoals elzenbroekbos en elzen-eikenbos. In grotere oppervlakken berkenbroekbos komt Appelbes vooralsnog weinig voor, maar in kleinere stukken kan deze vanuit de rand steeds grotere delen overwoekeren. Door veel bladstrooisel neemt de veenmosbedekking af en is niet langer sprake van berkenbroekbos maar van een RG Appelbes.

Mogelijk kan het beperken van de afvoer van neerslagwater en van de aanvoer van gebufferd en relatief voedselrijk oppervlaktewater door het afsluiten van sloten de opmars van Appelbes tegengaan, want in zeer natte en zure berkenbroekbossen lijkt de soort slechts een kwijnend bestaan te leiden. In het zuidwestelijk deel zijn veel voormalige smalle kavelsloten al grotendeels verland en vaak overgroeid met veenmossen.

Zeer dichte struwelen met Appelbes komen voor langs de randen van open water ten noorden van Stadzicht. Lokaal grenzen deze hier aan de meest soortenrijke berkenbroekbossen, zodat het tegengaan van verdere uitbreiding van deze soort op deze locaties wel wenselijk is.

5.3 Vergelijking eerdere karteringen

Vergeleken met de inventarisatie van 2006 is het totale oppervlak aan watervegetaties vrijwel gelijk gebleven. Enkele typen zijn in oppervlakte min of meer ongewijzigd, te weten vegetaties van draadwier, vegetaties van Klein kroos en vegetaties met Ruw kransblad en Breekbaar kransblad. Twee typen zijn zeer sterk achteruitgegaan (vegetatie van Puntig fonteinkruid en Smalle waterpest en het type van Groot nimfkruid); verder zijn ook vegetaties met Krabbescheer en Kikkerbeet beduidend minder gevonden. Niet meer aangetroffen zijn de typen van Puntdragend glanswier, Gewoon blaasjeskruid, Plat fonteinkruid en Kleine egelskop. Nieuw in 2018 zijn vegetaties van Buigzaam glanswier, van Drijvend fonteinkruid en van Brede waterpest. Het niet meer aantreffen van het Bronmos dominantie-type is geen werkelijke achteruitgang, bij voldoende aanwezigheid van kenmerkende soorten van andere vegetaties waren in 2018 ondanks hoge bedekkingen van Bronmos deze andere soorten bepalend voor het vegetatietype. Toegenomen zijn vegetaties van Sterkranswier, vegetaties van Witte waterlelie en Gele plomp, zeer sterk toegenomen is het type van Schedefonteinkruid, dat in 2006 alleen ten zuiden van de spoorlijn aanwezig was, maar nu ook in grote delen van de noordelijke plassen is aangetroffen.

De riet- en helofytenvegetaties zijn in het verleden niet zo ruim gesplitst als in 2018. Daarom is vergelijken moeilijk, omdat een aantal typen ook onderverdeeld is in andere hoofdgroepen. Voor de vegetatie van Grote lisdodde is een verdriedubbeling in oppervlak geconstateerd. Ook in de bufferzone is deze vegetatie veel gekarteerd. Het type soortenarme rietvegetatie en het type pionierwaterriet tezamen komen vrijwel op hetzelfde uit. De Mattenbiesvegetatie lijkt te zijn afgenomen; van dit type is vrijwel de helft van het totale oppervlak in 2018 niet meer aangetroffen. Type Riet met Moerasvaren lijkt te zijn afgenomen, mogelijk als gevolg van de successie naar Elzenbroekbos of ontwikkeling naar veenmosrietland of riet met veenmos en Hennegras. Rietvegetaties met Kleine lisdodde en vegetaties met dominantie van Kleine lisdodde zijn sterk toegenomen, mogelijk als gevolg van toenemende verlanding langs de plassen. Rietvegetaties met dominantie van Oever- en/of Moeraszegge zijn in oppervlak relatief gelijk gebleven.

Het oppervlak Moerasheide lijkt met ca. 0,04 ha toegenomen. Voor de venoevervegetaties in het Laegieskamp kan geen vergelijking gemaakt worden omdat hiervan geen oude gegevens beschikbaar zijn.

Ten opzichte van 2006 lijkt het oppervlak van veenmosrietland en verwante vegetaties wat toegenomen. De vorm met soorten van dotterbloemhooiland, die in 2018 is onderscheiden, is echter in 2006

vermoedelijk vrijwel nooit tot de veenmosrietlanden gerekend, maar tenminste gedeeltelijk tot het Echte koekoeksbloem-Moerasstruisgrastype. Als hier rekening mee wordt gehouden is het oppervlak weinig veranderd. Het type van Gewoon haarmos lijkt wat afgenomen, maar mogelijk is dit het gevolg van een iets andere begrenzing van Veenmosrietland en het type van Gewoon haarmos in beide jaren. Apart onderscheiden in 2018 is een soortenarme vorm van veenmosrietland in ongemaaide percelen, waarin ronde zonnedauw ontbreekt en de kruidlaag naast Riet gekenmerkt wordt door het verspreid voorkomen van stekelvarens. Typen met Appelbes en Pijpenstrootje zijn in 2018 niet apart onderscheiden.

Het totale oppervlak van kleine zeggenvegetaties en verwante typen is tussen 2006 en 2018 weinig veranderd, er is sprake van een kleine toename. Er zijn echter grote verschillen in de samenstelling van deze vegetaties tussen beide jaren. Het type hooiland met Gewoon haarmos dominantie is geheel niet meer aangetroffen, en Pitrusruigte met veenmos slechts op een zeer klein oppervlak. Waar het type met Gewoon haarmosdominantie in 2006 voor kwam is een groot deel nu geplagd, een deel is berkenbroekbos en een deel is in 2018 toegekend aan de Haarmosvorm van de veenmosrietlanden. Ook een groot deel waar Pitrusruigte met veenmos voor kwam is nu geplagd. Verder bestaat een groot deel uit de vegetatie met Zompzegge en Moerasstruisgras en de Vegetatie van Veenpluis zonder veenmossen.

Het grootste oppervlak aan graslanden betreft nog niet eerder onderzochte delen in de bufferzone, zodat een vergelijking met eerdere inventarisaties hier niet goed mogelijk is. Het zuidoostelijk deel onderscheidt zich door het voorkomen van relatief schrale graslanden met Gewoon struisgras en Gewoon reukgras, lokaal komen hier ook vegetaties met Veldrus voor, en kleine oppervlakken van vegetaties met Zwarte zegge. Op een enkele locatie zijn hier langs een slootkant ook Geelgroene zegge, Sterzegge en Ronde zonnedauw aangetroffen, en in een enkel perceel Snavelzegge. Verder komen hier enkele droge bermen voor van zowel het type met Glanshaver als van Witbolgrasland met Gewoon struisgras en Gewoon biggenkruid.

Het overgrote deel van de bufferzone wordt gekenmerkt door meer voedselrijke graslanden, met op de meest natte delen overstromingsgrasland, op matig vochtige percelen Witbolgraslanden en vegetaties met Grote vossenstaart, op drogere delen vegetaties met Glanshaver en Kropaar. In bermen komt naast dit laatste type ook een vegetatie met Fluitenkruid en Gewone berenklauw voor. Verder zijn er ruigten van Pitrus, meestal met tamelijk veel open plekken met soorten van overstromingsgrasland, maar lokaal kan Pitrus volledig dominant worden.

In het zuidelijk deel komt in de natte delen plaatselijk massaal Holpijp voor in graslandvegetaties, in het noordwestelijk deel is deze soort voornamelijk aangetroffen in moerasvegetaties en komt daar in grasland hooguit verspreid voor.

Het oppervlak graslanden met Engels raaigras is ten opzichte van 2006 weinig veranderd, overstromingsgrasland met Geknikte vossenstaart is minder aangetroffen. Graslanden met Witbol, Gewoon struisgras en Gewoon reukgras komen ongeveer even veel voor, toegenomen zijn typen met Glanshaver. Nieuw is een vrij klein oppervlak veldrushooilanden (1 ha) en ca. 2 ha Pitrusruigte. Minder aangetroffen zijn typen met Echte koekoeksbloem. Een deel hiervan betreft nu Veenmosrietland, vorm met soorten van dotterbloemhooiland; een ander deel is geplagd, hier komt nu de vegetatie met Geelgroene zegge voor. Het type met Blauwe zegge is in 2018 maar een klein oppervlak gekarteerd. In hetzelfde gedeelte langs de Meerkade waar het type in 2006 is aangetroffen, is nu veelal een vegetatie met Sterzegge en Veldrus onderscheiden, waarin Blauwe zegge wel regelmatig voor komt.

Enkele percelen worden gehooïd, het merendeel wordt opengehouden door begrazing met Galloway runderen, in het oostelijk deel grazen ook Schotse Hooglanders.

*Begrazing met runderen
in de bufferzone.*

Pioniervegetaties zijn in de oude karteringen niet aangetroffen. In 2018 zijn verschillende typen binnen de klassen 28 en 29 aangetroffen in de bufferzone. Voor deze hoofdgroep is vergelijken dus helaas niet mogelijk.

De oppervlakten van de ruigtevegetaties wijken sterk af van de vegetatiekartering 2006 (BOUMAN, 2006). In het verleden zijn Moerasspirea-ruigten over grote oppervlakten toegekend, met name langs de buitengrens van de Meerkade en in het Jan Hagensbos. In 2018 zijn deze typen zeer zelden aangetroffen. Dit heeft te maken met de vertaling, omdat in de oude kartering de differentiërende soorten Riet, Gewone engelwortel en Koninginnenkruid aangewezen zijn, wat wijst op een soortenarme ruigte van riet met Koninginnekruid. Voor het type met Moerasspirea moeten minstens de naamgevende soort, Poelruit en/of Echte valeriaan in de vegetatie aanwezig zijn. Het is daarom de vraag of er tijdens de oude kartering een goede keuze is gemaakt deze vegetaties naar dit type te vertalen. Verder valt op dat in het rapport (BOUMAN, 2006) wordt aangegeven dat alle ruigten rond de Aalscholverkolonie binnen dit type vallen, zonder dat deze vegetaties zijn gekarteerd, wat waarschijnlijk inhoudt dat deze vegetaties niet werkelijk zijn bezocht. Een groot deel van dit oppervlak bestaat uit vegetaties met grote zeggen als Moeraszegge en Oeverzegge (08C-rompgemeenschappen op verbondsniveau). Wanneer een vergelijking wordt gemaakt tussen de rietruigte met Echte Valeriaan (BOUMAN, 2006) en de in 2018 gekarteerde ruigten met Moerasspirea en Echte valeriaan, blijkt er een geringe afname in oppervlak te zijn. De vegetatie van Grote brandnetel lijkt sterk te zijn toegenomen, evenals de rietruigten met Hennegras, vorm met Grote wederik.

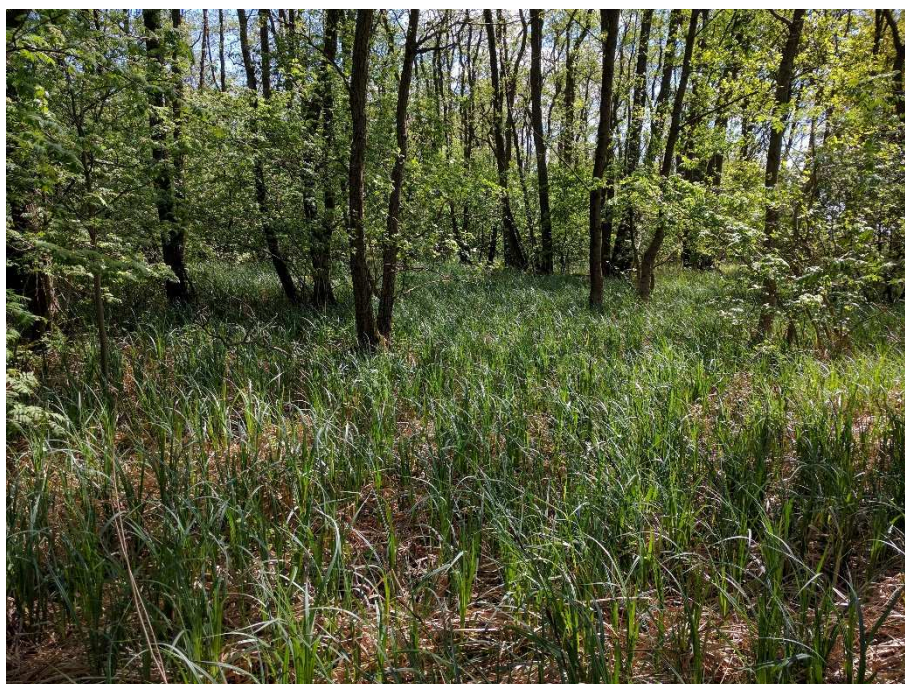
Vrijwel gelijk gebleven is het oppervlak van elzenbroekbos met bramen en elzenbroekbos met grote zeggen. Het type met Moerasvaren is iets meer aangetroffen. Toegenomen zijn elzen-berkenbroekbos en elzenbroekbos met Brede stekelvaren. Het kruidenarme type dat in 2003 werd onderscheiden is in 2018 niet meer toegekend. Vermoedelijk zijn kruidenarme, matig veenmosrijke locaties met meer dan 20% veenmos tot Elzen-berkenbroekbos gerekend. Bij bossen waar stekelvarens niet dominant in de kruidlaag aanwezig zijn, maar hier frequent tot abundant voorkomen, is wel het betreffende type toegekend, bij het ontbreken van kenmerkende soorten van andere typen. Lokaal is sprake van uitbreiding van elzenbroekbos langs de rand van de plassen. Bijzonder is het lokaal voorkomen van Zwarte bes in het type met Moerasvaren, en een klein oppervlak Elzenzegge-elzenbroek.

In de berkenbroekbossen was het totale areaal van bos en struweel met Appelbes in 2003 ongeveer gelijk met het oppervlak soortenarme Appelbes-struwelen met weinig of geen veenmos in 2018. Naast dit laatste type is in 2018 ook een behoorlijk oppervlak van veenmosrijke berkenbroekbosvegetaties met Appelbes abundant tot dominant in de struiklaag aangetroffen. Dit wijst op een uitbreiding van deze soort, die ten koste gaat van het areaal Zompzegge-berkenbroek. Van een oppervlak van in 2003 nog 74 ha

van dit bostype is nu 14 ha toegekend aan het type met Appelbes, ondanks het (nog) aanwezig zijn van veel veenmos. Ongeveer gelijk gebleven is het oppervlak van berkenbroekbos met Brede stekelvaren. Typen met grote zeggen (Moeraszegge en oeverzegge) zijn veel minder aangetroffen. Veel vaker is een soortenarm type berkenbroekbos met dominantie van veenmossen gekarteerd. Aangezien ook in het type met grote zeggen veenmossen abundant voor kunnen komen kan dit erop wijzen dat Moeras-en Oeverzegge geleidelijk achteruitgaan in berkenbroekbos door toename van veenmossen, zonder dat tegelijk al sprake is van vestiging van kenmerkende soorten van Zompzegge-berkenbroek.

Het oppervlak Eiken-elzenbos, inclusief enkele delen die in 2003 als soortenarm berk-eikenbos zijn gekarteerd, is ongeveer gelijk gebleven. In 2018 zijn twee vormen onderscheiden, een type met braam en een type met Hulst. Deze laatste kan lokaal een zeer dichte en hoge struiklaag vormen.

Elzenbossen met grote zeggen zijn veel gekarteerd, met name langs de randen van de percelen en aan de buitenrand van het Naardermeer.

5.4 Toekomst en aanbevelingen voor het beheer

De huidige waterkwaliteit van de wateren in het Naardermeer dient met de huidige discipline en zorg te worden behouden. Alleen bij de huidige, relatief goede waterkwaliteit zullen de kenmerkende water- en kranswiervegetaties behouden blijven. De watergangen rond de aalscholverkolonies zullen moeten worden blijven afgeschermd van de kranswierwateren, om zo verdere verrijking met voedingsstoffen te voorkomen. De bufferzone rond het Naardermeer kan, indien mogelijk, worden uitgebreid of verbeterd, zodat de antropogene invloeden zo minimaal mogelijk blijven.

Recent zijn een aantal verschillende beheermaatregelen uitgevoerd. In het Naardermeer worden veenmosrietlanden jaarlijks gemaaid en zijn op diverse locaties plagwerkzaamheden uitgevoerd. De bufferzone wordt extensief begraasd met runderen en/of schapen. Verder vindt beheer plaats in de vorm van exotenbestrijding (Appelbes verwijderen, oevers van bossen openkappen etc.).

In het Laegieskamp is *Watercrassula* aangetroffen. Als men de soort geheel wil verwijderen moet men zeer secuur te werk gaan. Daarna is het van belang dat er monitoring plaatsvindt, om te bezien of de soort zich niet opnieuw vestigt. Bij de in de toekomst uit te voeren plagwerkzaamheden moet men er altijd op beducht zijn dat men door deze werkzaamheden ook geschikte groeiplaatsen creëert voor *Watercrassula*. Gebruikt materieel moet goed worden schoongemaakt omdat men anders onbedoeld bijdraagt aan de verspreiding van *Watercrassula*.

De verzuring van veenmosrietland is een natuurlijke stap in de successie. Te veel verzuring kan echter leiden tot een afname van karakteristieke soorten. Het is daarom zaak om de kragge in verbinding te laten blijven met het grondwater en niet alleen afhankelijk te laten zijn van het regenwater.

Verdroging in veenmosrietland wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van Gewoon haarmos en soms ook van een strooisellaag en de afname van veenmosbedekking. Het is zaak om de rietlanden te blijven maaien, inclusief het verwijderen van opslag die vanuit de aangrenzende bossen de percelen binnen loopt. Het huidige maaibeheer voldoet in veel gevallen wel. Achterstallig maaibeheer is vaak niet meer te herstellen, omdat zich op deze percelen elzen- of berkenbos heeft ontwikkeld of dat zich een rietruigte heeft gevestigd, waaruit de veenmossen allang zijn verdwenen. Hier zou omvormingsbeheer kunnen worden uitgevoerd, maar dan wel alleen op potentieel kansrijke plaatsen. Ditzelfde geldt voor soortenarme rietruigten, waar plagwerkzaamheden de oorspronkelijke vegetatie zouden kunnen herstellen.

In het Naardermeer is Appelbes in bepaalde delen van het bos zeer dominant aanwezig. Met name de berkenbroekbossen met veenmossen zijn kwetsbaar voor deze soort, en daarom zou een aanbeveling kunnen zijn om de soort bij voorkeur in de in relatief goede staat verkerende berkenbroekbossen te verwijderen. Daarbij moet men rekening houden met de kwetsbare veenmosbegroeiingen; dit houdt in dat de ingrepen kleinschalig en met beleid dienen te worden uitgevoerd. In enkele elzen- of berkenbroekbossen is de soort zo dominant aanwezig, dat de gehele verdere ondergroei is verdwenen (inclusief de veenmossen). Appelbes hier verwijderen levert dan vrijwel niets op, waardoor het beter is om de potentiële berkenbroekbossen met voorrang te behandelen. Amerikaanse vogelkers is met name in het oostelijk deel van de bossen aanwezig. Deze soort is nog lang niet zo prominent aanwezig als Appelbes, maar moet toch zeker in de gaten worden gehouden.

Reuzenberenklauw, Reuzenbalsemien en Late guldenroede zijn alle in beperkte mate aanwezig en maken nog geen grootschalige beheeringrepen noodzakelijk. Een aanbeveling is wel om de ontwikkeling van deze soorten te blijven monitoren.

Appelbes kan flink opslaan in veenmosrietlanden en kan over grote oppervlakten dominant aanwezig zijn.

6 Literatuur

- APTROOT, A., C.M. VAN HERK, L.B. SPARRIUS & J.L. SPIER, 2004. *Checklist van de Nederlandse korstmossen en korstmosparasieten*. Buxbaumiella 68: 17-55.
- BOUMAN, A.C., 2004. MOERASBOSSEN IN HET NAARDERMEER. VERENIGING NATUURMONUMENTEN 'S GRAVELAND.
- BOUMAN, A.C., 2006. *Vegetatiekartering Naardermeer*. Vereniging Natuurmonumenten 's Graveland.
- BOUMAN, A.C., 2005. *Waterplanten in het Naardermeer*. Vereniging Natuurmonumenten 's Graveland.
- FLORON, 2006. *HANDLEIDING INVENTARISATIEPROJECTEN FLORON*. FLORON, LEIDEN.
- HELD, J.J. DEN & A.J. DEN HELD 1979. *Beknopte handleiding voor vegetatiekundig onderzoek*. Wetenschappelijke Mededelingen van de K.N.N.V. nr. 97. Kon. Ned. Natuurhistorische Ver., Hoogwoud.
- M. LANGBROEK, M, P. PEPPING & P. SLINGERLAND, 2018. *Florakartering Naardermeer 2018*. G&G-rapport 2018-113. Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- LEYS, H.N., 1980. *Handleiding ten behoeve van vegetatiekarteringen*. Wetenschappelijke Mededelingen van de K.N.N.V. nr. 130, Amsterdam.
- MEIJDEN, R. VAN DER, 2005. *Heukels' Flora van Nederland*. 23e druk. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- MEIJDEN, R. VAN DER, B. ODÉ, C.L.G. GROEN, J.P.M. WITTE & D. BAL, 2000. *Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland: basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst*. Gorteria 26: 85-208.
- RAAM, J.C. VAN 2003. *Standaardlijst der Nederlandse Characeae per februari 2003*. Nieuwsbrief Kranswieren 7 (12): 23.
- SCHAMINÉE, J.H.J., A.H.F. STORTELDER & E.J. WEEDA, 1996. *De vegetatie van Nederland. Deel 3: Plantengemeenschappen van graslanden, zomen en droge heiden*. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- SCHAMINÉE, J.H.J., A.H.F. STORTELDER & V. WESTHOFF, 1995A. *De vegetatie van Nederland. Deel 1: Grondslagen, methoden en toepassingen*. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- SCHAMINÉE, J.H.J., E.J. WEEDA & V. WESTHOFF, 1995B. *De vegetatie van Nederland. Deel 2: Plantengemeenschappen van wateren, moerassen en natte heiden*. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- SCHAMINÉE, J.H.J., E.J. WEEDA & V. WESTHOFF, 1998. *De vegetatie van Nederland. Deel 4: Plantengemeenschappen van de kust en van binnenlandse pioniermilieus*. Opulus Press, Uppsala/ Leiden.
- SCHAMINÉE J.H.J, R. HAVEMAN, P.W.F.M. HOMMEL, J.A.M. JANSSEN, I. DE RONDE, P.C. SCHIPPER, E.J. WEEDA, K.W. VAN DORT & D. BAL, 2017.

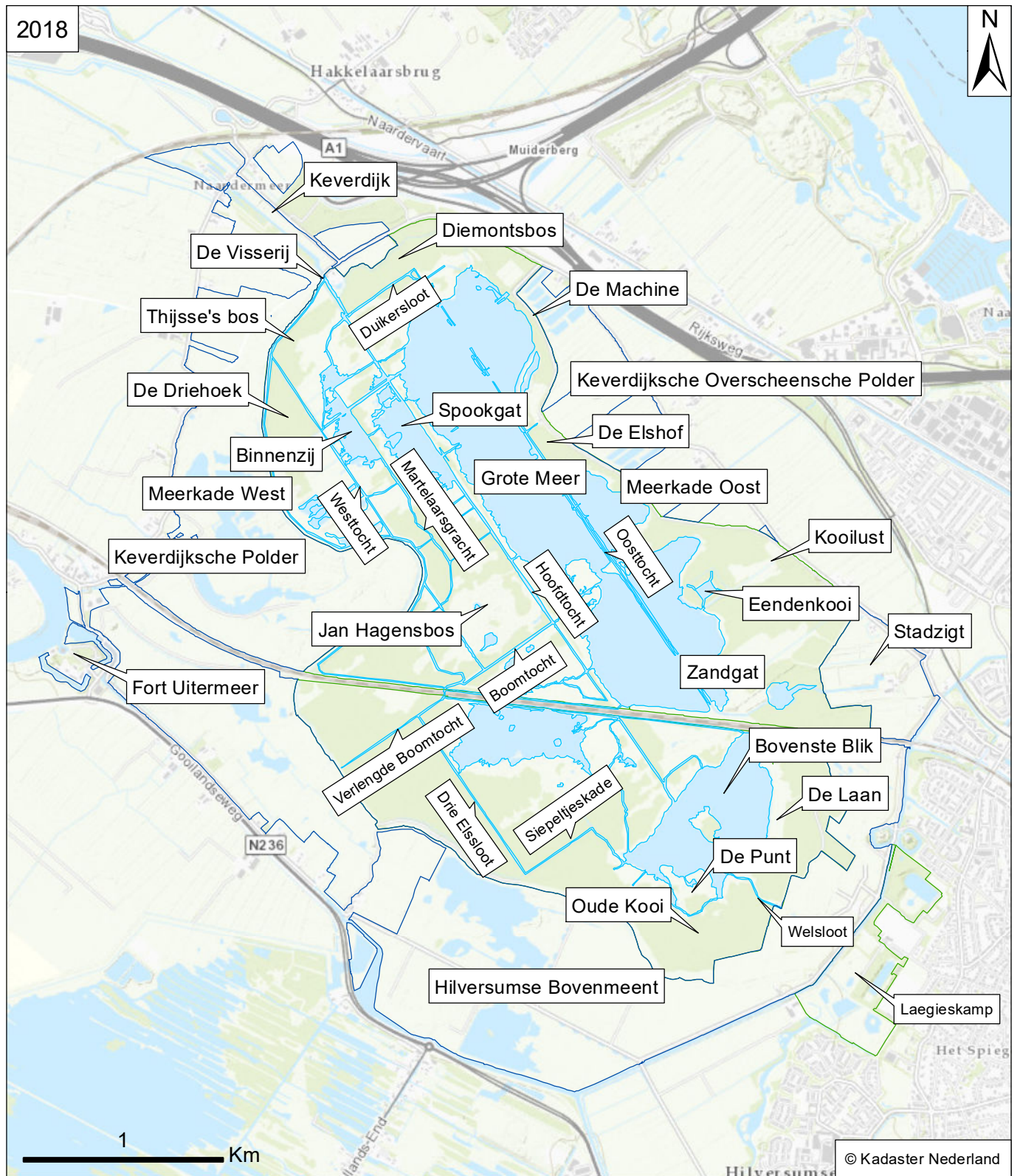
- Revisie Vegetatie van Nederland*. Stratiotes 50/51. Plantensociologische Kring Nederland. Uitgeverij Westerlaan-Publisher, Lichtenvoorde.
- SCHIPPER, P.C. & B.W.A.F.H. VAN DEN BOOM, 2005. *Aanbestedingsdocument; eisen en voorwaarden voor de uitvoering van vegetatiekarteringen voor Staatsbosbeheer*. Intern rapport Staatsbosbeheer Driebergen.
- SCHIPPER, P.C., 2002. *Catalogi Vegetatietypen en Terreincondities*. In: Staatsbosbeheer, 2005. *Catalogi Bedrijfssturing*, versie 5. Staatsbosbeheer, Driebergen.
- SIEBEL, H.N. & H.J. DURING, 2006. *Beknopte mosflora van Nederland en België*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- STAATSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, 2015. *Besluit houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna*. Staatscourant 2015, 36471.
- STORTELDER, A.H.F., SCHAMINÉE, J.H.J. & P.W.F.M. HOMMEL, 1999. *De vegetatie van Nederland. Deel 5: Plantengemeenschappen van ruigten, struwelen en bossen*. Opulus Press, Uppsala/ Leiden.
- TONGEREN, O.F.R. VAN, 1995. *Programma Associa, Gebruikershandleiding en voorwaarden*. Data-Analyse Ecologie, Arnhem/Diever, NL.
- WEEDA, E.J., 1985, 1987, 1988, 1991, 1994. *Nederlandse oecologische flora: Wilde planten en hun relaties. Deel 1, 2, 3, 4 en 5*. IVN, VARA en VEWIN, Amsterdam.
- WERF, S. VAN DER, 1991. *BOSGEMEENSCHAPPEN. NATUURBEHEER IN NEDERLAND 5*. PUDOC, WAGENINGEN.
- WESTHOFF V. & A.J. DEN HELD, 1969. *Plantengemeenschappen in Nederland*. Thieme, Zutphen.
- [HTTPS://WWW.KNNV.NL/NAARDERMEER](https://www.knnv.nl/naardermeer)
- [WWW.SYNBIOSYS.ALTERRA.NL/NATURA2000](http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)
- [WWW.SYNBIOSYS.ALTERRA.NL/SBBCATALOGUS](http://www.synbiosys.alterra.nl/sbbcatalogus)

7 Bijlagen

Bijlage 1	Kaart karteringsgebied en toponiemen
Bijlage 2	Tabel Vegetatietypologie, vertaling, oppervlakte, vervangbaarheid
Bijlage 3	Locaties vegetatieopnamen
Bijlage 4	Opnamentabellen
Bijlage 5	Vereenvoudigde vegetatiekaart 1:18.000
Bijlage 6	Vegetatiekaart 1:5000
Bijlage 7	Themakaarten

Bijlage 1 Kaart karteringsgebied en toponiemen

Toponiemenkaart

Naardermeer

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Natuurmonumenten

Bijlage 2 Tabel Vegetatietynologie, vertaling, oppervlakte, vervangbaarheid

Hoofdgroep	Lokaal type	Naam	SBBtype	VvNtype (revisie)	Aantal opnamen	Oppervlakte (ha)					Habitattype
						Bufferzone	Laegieskamp	Naardermeer	Stadzig	Totaal	
Overige watervegetaties											
	01-1	Vegetatie van Klein kroos	01-a	r01RG02	1	0,19	0,03	0,79		1,01	
	01A2-1	Vegetatie van Veelwortelig kroos, typische vorm	01A2	r01Aa02	1	0,09				0,09	
	05-1	Vegetatie met Drijvend fonteinkruid	05-a	r05RG16	1			0,18		0,18	
	05-2	Vegetatie met Kikkerbeet	05-g	r05RG02	1	0,61		0,39	0,01	1,01	
	05-3	Vegetatie met Brede waterpest	05-c	r05RG05	0			2,69		2,69	
	05A-1	Vegetatie met Schedefonteinkruid en/of Gesteelde zannichellia	05A-a	r05RG01	0			41,74		41,74	
	05A3-1	Vegetatie met Groot nimfkruid	05A3b	r05Aa03b	0			2,20		2,20	
	05B2-1	Vegetatie met Glanzig fonteinkruid	05B2b	r05Ba02	1	0,07				0,07	H3150-G
	05B3-1	Vegetatie met Witte waterlelie en Gele plomp, soortenarme vorm	05B3b	r05Ba03	1	0,96	1,17	4,00		6,12	H3150-M
	05B3-2	Vegetatie van Gele plomp	05B3b	r05Ba03	0	1,58		3,57	0,28	5,43	H3150-M
	05B3-3	Vegetatie met Witte waterlelie en Gele plomp, typische vorm	05B3a	r05Ba03	0			22,79		22,79	H3150-M
	05B4-1	Vegetatie van Watergentiaan	05B4	r05Ba05	1	2,26				2,26	H3150-M
	05C1-1	Vegetatie van Krabbescheer	05C1	r05Bb01	1			4,44		4,44	H3150-G
	05D-1	Vegetatie met Tenger fonteinkruid en Smalle waterpest	05D-a	r05RG04	1	12,51		3,82		16,33	
	05D-2	Vegetatie van Puntig fonteinkruid	05D-d	r05RG03	0			5,87		5,87	
	05D5-1	Vegetatie met Waterviolier	05D5b	r05Bc05	1	0,06				0,06	
	50A-1	Vegetatieloos water	50A	50A	0	38,89	0,74	13,16	0,30	53,10	
	50A-2	Vegetatie van draadwier	50A	50A	0	1,02		3,17		4,19	
Kranswervegetaties											
	04-1	Vegetatie van Breekbaar kransblad	04-a	r04RG01	0			10,11		10,11	
	04A-1	Vegetatie van Buigzaam glanswier	04A-a	r04RG02	0			3,22		3,22	
	04B1-1	Vegetatie van Sterkranswier	04B1	r04Ba01	0			31,08		31,08	H3140-G
	04B3-1	Vegetatie van Ruw kransblad	04B3	r04Ba03	0			50,60		50,60	H3140-G
	04C1-1	Vegetatie van Gewoon kransblad	04C1	r04Bb01	2	0,05	0,02			0,07	
Moerasheide en venvegetaties											
	06C1-1	Vegetatie met Pilvaren en Knolrus	06C1	r06Ac01	1		0,68			0,68	H3130-G
	06C3-1	Vegetatie met Veelstengelige waterbies, typische vorm	06C3	r06Ac03	1		0,01			0,01	H3130-G
	11B2-1	Moerasheide (laagveengebieden)	11B2	r11Ba02	1			0,34		0,34	H4010B-G
Moerasvegetaties											
	08-1	Vegetatie van Liesgras	08-a	r08RG08	2	17,63			0,12	17,75	
	08-2	Vegetatie van Rietgras	08-b	r08RG06	1	9,15		0,29		9,44	
	08-3	Vegetatie van Grote lisdodde	08-d	r08RG10	1	4,51	0,08	0,57	0,03	5,18	
	08-4	Rietvegetatie, zeer soortenarme vorm	08-f	r08Bb04c	1	38,93		3,18	0,35	42,46	
	08-5	Pionier-rietland	08-f	r08Bb04c	1			4,20		4,20	
	08-6	Vegetatie met Gewone waterbies en Riet	08-g	r12RG05	1	0,04			0,12	0,15	
	08-7	Vegetatie van Grote egelskop	08-h	r08RG12	2	0,89		0,09		0,98	
	08-8	Vegetatie met Zwanenbloem en Smalle waterpest	08-o	r08RG17	1	0,08				0,08	
	08A-1	Vegetatie met Zwanenbloem en Gewone waterbies	08A-e	r08RG01	1	1,83				1,83	

Hoofdgroep	Lokaal type	Naam	SBBtype	VvNtype (revisie)	Aantal opnamen	Oppervlakte (ha)					Habitattype
						Bufferzone	Laegieskamp	Naardermeer	Stadzig	Totaal	
	08B1-1	Vegetatie van Mattenbies	08B1	r08Bb01	1			0,36		0,36	
	08B2-1	Vegetatie met Ruwe bies	08B2b	r08Bb02	1			0,07	0,03	0,10	
	08B2-2	Vegetatie met Heen, soortenarme vorm	08B2e	r08Bb03d	1	0,38				0,38	
	08B3-1	Rietvegetatie, vorm met Kleine lisdodde	08B3a	r08Bb04c	1	1,13		0,14	0,75	2,03	
	08B3-2	Rietvegetatie, vorm met Dotterbloem	08B3b	r08Bb04b	1	0,36		0,37		0,73	
	08B3-3	Rietvegetatie, vorm met Moerasvaren	08B3c	r08Bb04d	1	0,79		45,47		46,27	
	08B3-4	Vegetatie van Kleine lisdodde	08B3d	r08Bb04a	1	1,85	0,10	2,45		4,39	
	08B3-5	Vegetatie van Riet en Kleine lisdodde	08B3d	r08Bb04a	1	0,81		2,94		3,75	
	08C-1	Vegetatie van Oeverzegge	08C-a	r08Bc01	1	0,71		7,25		7,95	
	08C-2	Vegetatie van Moeraszegge	08C-b	r08RG05	1	0,70		1,82		2,52	
	08C-3	Vegetatie van Moeraszegge en ruigtekruiden	08C-b	r08RG05	1	0,39	0,60	0,95		1,94	
	08C-4	Vegetatie van Pluimzegge, typische vorm	08C-c	r08Bd02	1			0,19		0,19	
	08C-5	Vegetatie van Tweerijige zegge	08C-d	r08RG16	1	2,42		0,01		2,43	
	08C-6	Vegetatie van Padderus	08C-e	r08RG07	1	0,10		0,40	0,17	0,67	H7140A-G
	08C-7	Vegetatie van Hennegras en grote zeggen	08C-f	r33RG10	1	0,96		2,83		3,80	
	08C2-1	Vegetatie van Scherpe zegge, typische vorm	08C2a	r08Bc02a	1	0,12				0,12	
	08C2-2	Vegetatie van Scherpe zegge, soortenarme vorm	08C2c	r08Bc02	1	0,10		0,02		0,12	
Haarmosrietland											
	09-1	Vegetatie van Gewoon haarmos en soorten van kleine zeggenmoeras	09/c	r09RG03	1			4,07	0,02	4,08	H7140A-M / 7140B-M
	09-2	Vegetatie van Gewoon haarmos, verdroogde vorm	09/c	r09RG03	1			0,46		0,46	H7140A-M / 7140B-M
Kleine zeggenvegetaties											
	09-3	Vegetatie van Veenpluis zonder veenmossen	09-a	r10RG05	1			0,29		0,29	H7140A-M / 7140B-M / 4010B-G
	09-4	Vegetatie van Veenpluis met veenmossen	09-a	r10RG05	1			0,45		0,45	H7140A-M / 7140B-M / 4010B-G
	09-5	Vegetatie met Snavelzegge, vorm met veenmossen	09-b	r09RG05	2		0,03	0,39		0,42	H7140A-M
	09-6	Vegetatie van Holpijp	09-e	r08RG04	1	0,34			0,01	0,34	H7140A-G
	09-7	Vegetatie met Hennegras en soorten van kleine zeggenmoeras	09-g	r09RG04	1			0,07		0,07	
	09-8	Vegetatie van Hennegras, vorm met veenmossen	09-g	r09RG04	1			11,35		11,35	
	09-9	Vegetatie met Padderus en soorten van kleine zeggenmoeras	09-j	r08RG07	1			0,95		0,95	H7140A-G
	09-10	Pitrusruigte met veenmos	09-k	r16RG08	1	0,01		0,07		0,08	
	09A-1	Vegetatie met Zwarte zegge en Moerasstruisgras, typische vorm	09A-a	r09RG01	1	0,33		0,57		0,90	H7140A-M / 7140B-M
	09A-2	Vegetatie met Zwarte zegge en Moerasstruisgras, vorm met Biezeknoppen	09A-a	r09RG01	1			0,67		0,67	H7140A-M / 7140B-M
	09A3-1	Vegetatie met Zompzegge en Moerasstruisgras, typische vorm	09A3a	r09Aa03a	2			1,58		1,58	H7140A-G
	09A3-2	Vegetatie met Sterzegge en Moerasstruisgras, vorm met Veldrus	09A3c	r09Aa03	1	0,14	1,09	0,14		1,36	H7140A-G
	09B-1	Vegetatie met Klein blaasjeskruid en Padderus	09B-a	r10RG07	1			0,57		0,57	
	09B3-1	Vegetatie met Ronde zegge en Wateraardbei, vorm met Groenknolorchis	09B3a	r09Ba01	1			0,43		0,43	H7140A-G
	09B3-2	Vegetatie met Ronde zegge en Wateraardbei, vorm met veenmossen	09B3b	r09Aa03b	1			0,23		0,23	H7140A-G
Veenmosrietland											
	09A2-1	Veenmosrietland met stekelvarens	09A2a	r09Aa02a	1			2,38		2,38	H7140B-G
	09A2-2	Veenmosrietland, vorm met soorten van dotterbloemhooiland	09A2b	r09Aa02b	2	0,04		1,90		1,94	H7140B-G

Hoofdgroep	Lokaal type	Naam	SBBtype	VvNtype (revisie)	Aantal opnamen	Oppervlakte (ha)					Habitattype
						Bufferzone	Laegieskamp	Naardermeer	Stadzig	Totaal	
	09A2-3	Veenmosrietland, vorm met Ronde zonnedaauw en Gewoon haarmos	09A2b	r09Aa02b	2			18,11		18,11	H7140B-G
Overstromingsgrasland											
	12-1	Raaigrasweide, vorm met Ruw beemdgras	12-a	r12RG09	1	0,68	0,07	0,07	0,60	1,43	
	12A1-1	Vegetatie van Engels raaigras, vorm met akkerkruiden en/of tredplanten	12A1a	r12Aa01a	1	6,05		0,44	0,35	6,84	
	12B-1	Vegetatie met Ruwe smele en Geknikte vossenstaart	12B-g	r16RG25	1	0,75				0,75	
	12B-2	Vegetatie met Mannagrass, typische vorm	12B-k	r08RG03	1	4,34				4,34	
	12B1-1	Vegetatie met Geknikte vossenstaart en Fioringras, typische vorm	12B1a	r12Ba01b	1	53,77			2,49	56,25	
	12B1-2	Vegetatie met Geknikte vossenstaart en Fioringras, vorm met Lidrus	12B1c	r12Ba01c	1	4,37		0,03		4,41	
	12B1-3	Vegetatie met Geknikte vossenstaart en Fioringras, soortenarme vorm	12B1d	r12Ba01d	1	9,26		0,10		9,36	
	12B1-4	Vegetatie met Geknikte vossenstaart en Fioringras, soortenarme vorm met Engels raaigras	12B1d	r12Ba01d	1	8,95			2,85	11,81	
Wibolgrasland en verwante vegetaties											
	16-1	Raaigrasweide, vorm met Akkerdistel	16/b	r12RG09	1	4,62				4,62	
	16-2	Vegetatie van Kweek	16/c	r16RG15	1	2,76				2,76	
	16-3	Wibolgrasland, vorm met Gewoon struisgras en Gewoon reukgras	16-a	r16RG07	1		1,93	0,13		2,06	
	16-4	Witbolgrasland, vorm met Veldrus	16-b	r16RG28	1	1,42	0,48	0,18	0,13	2,21	
	16-5	Witbolgrasland, vorm met Gewoon struisgras en Gewoon biggenkruid	16-i	r14RG05	1	0,56	3,56	0,15	0,23	4,49	
	16-6	Witbolgrasland, vorm met Gewoon struisgras en Rood zwenkgras	16-i	r14RG05	1	3,14	0,17	1,94		5,24	
	16-7	Witbolgrasland, soortenarme vorm	16-l	r16RG23	1	1,79		0,41	1,59	3,80	
	16-8	Witbolgrasland, vorm met soorten van overstromingsgrasland	16-l	r16RG23	1	45,11		0,23	3,68	49,02	
	16-9	Vegetatie van Fioringras	16-k	r12RG01	1			0,13		0,13	
	16-10	Raaigrasweide, vorm met Gestreepte witbol	16-l	r16RG23	1	2,19				2,19	
	16-11	Raaigrasweide, vorm met Gestreepte witbol en soorten van overstromingsgrasland	16-m	r12RG09	1	7,10	0,22			7,32	
	16-12	Pitrusruigte, soortenarme vorm	16-r	r16RG08	1	3,37				3,37	
	16-13	Pitrusruigte, vorm met soorten van vochtige, voedselrijke graslanden	16-r	r16RG08	1	23,75		1,08		24,83	
	16-14	Pitrusruigte, vorm met soorten van natte, schrale graslanden	16-r	r16RG08	1	0,45		1,03		1,48	
	16-15	Vegetatie van Gewoon reukgras, Rood zwenkgras en Smalle weegbree	16-g	r14RG20	1	6,71	0,25	1,63	1,13	9,73	
	16-16	Vegetatie met Gewoon reukgras en Rood zwenkgras, vorm met Zwarte zegge	16-i	r14RG05	1	0,05		1,39		1,44	
	16-17	Veldrushooiland, vorm met soorten van vochtig, voedselrijk grasland	16-b	r16RG28	1	1,05				1,05	
Veldrushooiland en verwante vegetaties											
	16A-1	Blauwgrasland, vorm met Biezeknoppen en Moerasstruisgras	16A-c	r16Aa01	1			0,04		0,04	H6410-M
	16A-2	Veldrushooiland, vorm met Moerasstruisgras en veenmossen	16A-f	r16RG28	1			0,63	0,63	1,27	H6410-M
	16A-3	Vegetatie met Geelgroene zegge, typische vorm	16A-g	r09RG10	2		0,00	1,42		1,42	H6410-M
	16A-4	Vegetatie met Geelgroene zegge, vorm met soorten van venoevers	16A-g	r09RG10	1		1,46			1,46	H6410-M
	16A1-1	Blauwgrasland, soortenarme vorm	16A1e	r16Aa01	1		0,99			0,99	H6410-G
	16A2-1	Veldrushooiland, vorm met soorten van dotterbloemhooiland	16A2b	r16Aa02	2		1,06	0,17	1,21	2,44	H6410-G
	16A2-2	Pionier-veldrushooiland met Gewoon haarmos	16A2a	r16Aa02	1				1,90	1,90	H6410-G
	16A2-3	Veldrushooiland, soortenarme vorm	16A2c	r16Aa02	1	3,09		0,19	0,41	3,68	H6410-G
Koekoeksbloemhooiland											
	16B-1	Vegetatie met Gestreepte witbol, vorm met Riet en Echte koekoeksbloem	16B/a	r16Ab02a	1	0,23	0,08	0,17	0,01	0,48	

Hoofdgroep	Lokaal type	Naam	SBBtype	VvNtype (revisie)	Aantal opnamen	Oppervlakte (ha)					Habitattype
						Bufferzone	Laegieskamp	Naardermeer	Stadzig	Totaal	
	16B-2	Vegetatie met Gestreepte witbol, vorm met Echte koekoeksbloem en Moerasrolklaver	16B-b	r16Ab02a	1			0,51		0,51	H7140B-G
	16B-3	Vegetatie met Scherpe en/of Moeraszegge, Gestreepte witbol en Echte koekoeksbloem	16B-d	r16RG29	1	0,48		0,31		0,80	
	16B-4	Vegetatie met Padderus, Gestreepte witbol en Kale jonker	16B-e	r16RG04	1			0,23		0,23	
Glanshaver- en vossenstaarthooiland											
	16C-1	Vegetatie met Glanshaver en Kroppaar	16C-f	r16RG18	1	7,42		1,29	0,30	9,01	
	16C-2	Vegetatie van Zachte dravik	16C-g	r16RG19	1	0,36	0,26			0,62	
	16C-3	Vegetatie met Gewone berenklaauw, Fluitenkruid en Grote vossenstaart	16C-k	r16RG17	1	1,57		0,17		1,75	
	16C-4	Vossenstaarthooiland, vorm met Ruw beemdgras	16C-m	r16RG15	1	29,65		0,08	0,34	30,08	
	16C-5	Vegetatie van Scherpe boterbloem	16C-n	r16RG14	1	0,22				0,22	
	16C3-1	Glanshaverhooiland, soortenarme vorm	16C3a	r16Bb01a	1	0,41		0,06	0,07	0,54	
	16C3-2	Glanshaverhooiland, vorm met Gewone veldbies	16C3c	r16Bb01c	1	0,36			0,24	0,59	
Ruigten											
	18-1	Vegetatie met Gladde witbol	18-a	r18RG01	1			0,04		0,04	
	18-2	Vegetatie van Adelaarsvaren	18-b	r18RG02	1			0,08		0,08	
	32-1	Ruigte met Late guldenroede	32/a	r33DG01	1	0,19				0,19	
	32-2	Rietruigte, vorm met Koninginnekruid	32-a	r33RG03	1	1,48		0,07		1,55	
	32-3	Rietruigte, vorm met Harig wilgeroosje	32-b	r33RG04	1	0,22	0,04			0,26	
	32-4	Rietruigte, vorm met Haagwinde	32-c	r33RG05	1	0,81		1,76		2,57	
	32-5	Rietruigte, vorm met Bitterzoet en/of bramen	32-d	r33RG06	1	0,72	1,13	0,88		2,74	
	32-6	Rietgrasruigte	32-e	r33RG07	1	25,64		1,41	0,56	27,61	
	32-7	Brandnetelruigte	32-f	r33RG08	1	12,99		1,68	0,61	15,28	
	32A1-1	Ruigte met Moerasspirea en Grote valeriaan, typische vorm met Gewone smeerwortel	32A1	r33Aa01c	1	0,35				0,35	H6430A-G / M
	32A1-2	Ruigte met Moerasspirea en Grote valeriaan, vorm met Hennegras	32A1	r33Aa01c	1			0,14		0,14	H6430A-G / M
	32A1-3	Rietruigte met Hennegras, vorm met Grote wederik	32A1	r33Aa01c	1	0,09		9,36	0,02	9,46	H6430A-G / M
	32B2-1	Rietruigte met Moerasmelkdistel, typische vorm	32B2	r33Ba02	1	0,47				0,47	H6430B-G / M
	33-1	Vegetatie van Dijkviltbraam	33/a	r40DG01	1	0,03	0,12			0,15	
	33-2	Vegetatie van Grote brandnetel	33-a	r34RG01	1	5,11		0,14	0,07	5,32	
	35A-1	Vegetatie van Geplooide stokbraam	35A-a	r36RG01	2	0,48		0,57		1,05	
Pioniervegetaties en kaal											
	28-1	Vegetatie met Greppelrus en Moerasdroogbloem	28-a	r29RG02	1	0,32		1,33		1,65	
	29-1	Vegetatie met Waterpeper	29-c	r30Aa01	1	0,84				0,84	
	29A1-1	Vegetatie met Waterpeper en Veerdelig tandzaad	29A1	r30Aa01	1	5,50				5,50	
	29A2-1	Vegetatie met Goudknopje en Goudzuring	29A2	r30RG06	1	0,19				0,19	
	29A2-2	Vegetatie met Goudzuring en Blaartrekkende boterbloem	29A2	r30RG06	1	0,12				0,12	
	29A4-1	Vegetatie met Slijkgroen en Moerasdroogbloem	29A4	r30Aa04	1	0,06				0,06	
	50C	Kaal	50C	50C	0	2,74		0,45	0,06	3,26	
Wilgenbossen en -struwelen											
	36A2-1	Struweel van Grauwe wilg, vorm met grassen en ruigtekruiden	36A2	r39Aa02b	1	3,08	0,92	0,50	0,05	4,56	H91D0-M
	36A2-2	Struweel van Grauwe wilg, vorm met grote zeggen	36A2	r39Aa02b	1	0,02		2,30		2,32	H91D0-M

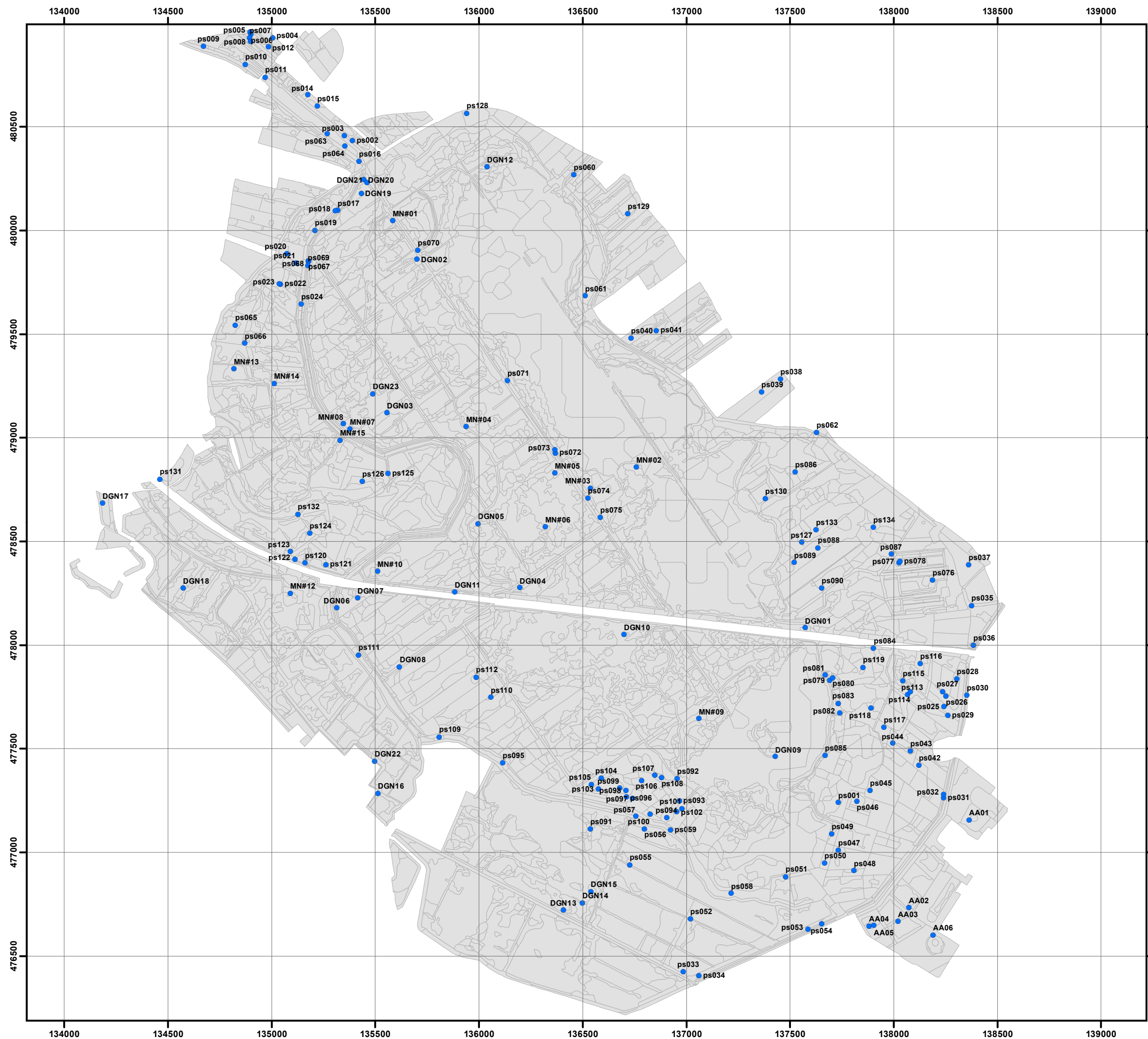
Hoofdgroep	Lokaal type	Naam	SBBtype	VvNtype (revisie)	Aantal opnamen	Oppervlakte (ha)					Habitattype
						Bufferzone	Laegieskamp	Naardermeer	Stadzig	Totaal	
	36A2-3	Struweel van Grauwe wilg, vorm met Moerasvaren	36A2	r39Aa02b	1	0,25		8,12		8,37	H91D0-M
	38A-1	Schietwilgenbos, vorm met Grote brandnetel	38A-a	r41RG01	1	0,72	0,61	0,17		1,49	
	38A2-1	Schietwilgenbos, vorm met Gewone engelwortel en Kale jonker	38A2b	r41Aa02b	1			0,16		0,16	
Elzenbroekbossen											
	39A-1	Elzenbroek, vorm met Hennegras	39A-a	r42RG01	1	0,28		2,35		2,63	H91D0-M
	39A-2	Elzenbroek, vorm met Hennegras en veenmos	39A-a	r42RG01	1			0,25		0,25	H91D0-M
	39A-3	Elzenbroek, vorm met Gewone braam	39A-b	r42RG02	1	0,13		16,95		17,07	H91D0-M
	39A-4	Elzenbroek, vorm met Gewone braam en veenmos	39A-b	r42RG02	1			6,62		6,62	H91D0-M
	39A-5	Elzenbroek, vorm met Moeraszegge	39A-c	r42RG03	1	2,36		23,37		25,73	H91D0-M
	39A-6	Elzenbroek, vorm met Moeraszegge en veenmos	39A-c	r42RG03	1			6,36		6,36	H91D0-M
	39A-7	Elzenbroek, vorm met Grote brandnetel	39A-d	r42RG04	1	0,41		1,50		1,91	
	39A-8	Elzenbroek, vorm met weidegrassen en Pitrus	39A-d	r42RG04	1	0,71		0,85		1,56	
	39A-9	Elzenbroek, vorm met Brede stekelvaren	39A-e	r42RG05	1	0,06		17,58		17,64	
	39A-10	Elzenbroek, vorm met Zachte berk	39A-f	r43Aa02a	2		0,21	18,15		18,36	H91D0-G
	39A1-1	Elzenbroek met Moerasvaren, typische vorm	39A1a	r42Aa01a	1			8,18		8,18	
	39A1-2	Elzenbroek met Moerasvaren, vorm met veenmossen	39A1b	r42Aa01b	1			1,43		1,43	H91D0-M
	39A1-3	Elzenbroek met Moerasvaren, vorm met Oeverzegge	39A1c	r42Aa01c	1			4,08		4,08	
	39A1-4	Elzenbroek, vorm met Oeverzegge	39a1c	r42Aa01c	1	0,08		25,33		25,41	
	39A2-1	Elzenbroek met Elzenzegge, vorm met Zompzegge	39A2e	r42Aa02e	1			0,23		0,23	H91D0-M
	39A2-2	Elzenbroek met Elzenzegge, vorm met vorm met Zompzegge en veenmos	39A2e	r42Aa02e	1			0,19		0,19	H91D0-M
Berkenbroekbossen											
	40A-1	Berkenbroek, vorm met Appelbes	40A/a	r43DG01	1			24,86		24,86	
	40A-2	Berkenbroek, vorm met Appelbes en veenmossen	40A/a	r43DG01	1			13,67		13,67	
	40A-3	Berkenbroek, vorm met Pijpenstrootje en veenmossen	40A-b	r43Aa01c	1			2,26		2,26	H91D0-M
	40A-4	Berkenbroek, vorm met dominantie van veenmossen	40A-b	r43Aa01c	1			9,62		9,62	H91D0-M
	40A-5	Berkenbroek, vorm met Adelaarsvaren	40A-b	r43Aa01c	1			0,14		0,14	H91D0-M
	40A-6	Berkenbroek, vorm met Brede stekelvaren	40A-b	r43Aa01c	1	0,28		5,15		5,43	H91D0-M
	40A-7	Berkenbroek, vorm met bramen	40A-c	r43RG03	1			1,36		1,36	H91D0-M
	40A-8	Berkenbroek, vorm met Oeverzegge	40A-c	r43RG03	1			0,23		0,23	H91D0-M
	40A-9	Berkenbroek, vorm met Moeraszegge	40A-c	r43RG03	3			3,48		3,48	H91D0-M
	40A1-1	Berkenbroek, vorm met Eenarig wollegras	40A1a	r43Aa01a	1			1,23		1,23	H91D0-G
	40A2-1	Berkenbroek met Zompzegge, vorm met veenmossen	40A2	r43Aa02b	3			57,67		57,67	H91D0-G
	40A2-2	Berkenbroek met Zompzegge, vorm met dominantie van gewoon haarmos	40A2	r43Aa02b	1			1,47		1,47	H91D0-G
Vochtig loofbos											
	43-1	Eiken-elzenbos met Gewone braam	43-g	r46A	1	0,07	2,97	4,41		7,45	
	43-2	Eiken-elzenbos met Hulst	43-g	r46A	1		5,18	7,38		12,56	
	43-3	Eiken-essenbos, vorm met Nagelkruid, Hondsdraf en/of Zevenblad	43-h	r46Aa02a	1			6,23		6,23	
Overige											
	200-1	Kapvlakte	200		0			0,02		0,02	

Hoofdgroep	Lokaal type	Naam	SBBtype	VvNtype (revisie)	Aantal opnamen	Oppervlakte (ha)					Habitattype
						Bufferzone	Laegieskamp	Naardermeer	Stadzicht	Totaal	
	300-1	Erf, tuin, bebouwing	300		0	3,96		1,44	1,50	6,90	
	300-2	Wegen, paden, parkeerplaatsen	300		0	3,89		0,72	0,56	5,17	
	300-3	Laanbeplanting en hagen	300		0			1,25	0,07	1,33	
	300-4	Baggerdepot	300		0	0,27		0,62		0,89	
	300-5	Maaiselhopen	300		0			0,06		0,06	
Totaal					177	453,96	26,25	642,51	23,87	1146,58	

H3130	Zwakgebufferde vennen
H3140	Kranswierwateren
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
H6410	Blauwgraslanden
H4010_B	Vochtige heiden (laagveengebied)
H6430_A	Ruigten en zomen (moerasspirea)
H6430_B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)
H7140_A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)
H7140_B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)
H91D0	Hoogveenbossen

Bijlage 3 Locaties vegetatieopnamen

Ligging vegetatie- opnamen

• Opnamelocaties

Naardermeer 2018

© Kadaster Nederland

0 500
m

Bijlage 4 Opnamentabellen

Tabel 1: Water-en venoevervegetaties

Deelgebied		BN	BN	BN	LK	NM	BN	BN	NM	BN	NM	BN	BN	LK	LK	Deelgebieden:	
Opnamenummer		ps054	ps115	DGN22	AA05	ps130	ps052	MN#15	ps092	ps132	DGN08	ps125	DGN16	AA03	AA06	NM	Naardermeer
Maand		05	09	10	07	09	05	10	08	09	09	09	09	07	07	BN	Bufferzone Naardermeer
Dag		16	06	03	14	26	16	02	06	19	24	19	28	13	14	SZ	Stadzigt
X-coördinaat (x 1000)		137653	138045	135498	137904	137380	137020	135329	136955	135128	135617	135562	135513	138021	138190	LK	Laegieskamp
Y-coördinaat (x 1000)		476658	477828	477442	476650	478709	476681	478990	477358	478634	477898	478829	477286	476669	476604		
Lengte proefvlak (m)		5	5	5	2	5	5	10	5	5	5	5	5	2	2		
Breedte proefvlak (m)		3	5	5	2	5	3	10	5	5	5	2	5	2	2		
Opp, proefvlak (m²)		15	25	25	4	25	15	100	25	25	25	10	25	4	4		
Bedekking totaal (%)		98	100	80	30	30	100	100	40	40	90	40	90	60	100		
Bedekking boomlaag (%)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Bedekking struiklaag (%)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Bedekking kruidlaag (%)		98	100	80	2	30	100	100	40	40	90	40	90	60	30		
Bedekking moslaag (%)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	95		
Hoogte (hoge) boomlaag (m)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Hoogte (hoge) struiklaag (m)		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Gem. hoogte (hoge) kruidl (cm)		170	1	80	30	60	150	70	80	60	140	40	60	10	30		
Locaal type		01-1	01A2-1	04C1-1	04C1-1	05-1	05-2	05B2-1	05B3-1	05B4-1	05C1-1	05D-1	05D5-1	06C1-1	06C3-1		
SBB-vegetatietype		01-a	01A2	04C1	04C1	05-a	05-g	05B2b	05B3b	05B4	05C1	05D-a	05D5b	06C1	06C3		
Aantal soorten		6	2	6	4	6	10	2	1	1	2	4	7	9	7		
																Species_nr	Ned_naam
01 – Lemnetea minoris																	
<i>Lemna trisulca</i>	kl	.	.	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	724	Puntkroos
<i>Lemna minor</i>	kl	4	3	.	.	1	4	.	.	.	.	.	.	.	.	723	Klein kroos
<i>Lemna turionifera</i>	kl	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5362	Knopkroos
<i>Spirodela polyrhiza</i>	kl	2b	4	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1241	Veelwortelig kroos
<i>Riccia fluitans</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3468	Gewoon watervorkje
04 – Charetea fragilis																	
<i>Chara vulgaris</i>	kl	.	.	4	3	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	2147	Gewoon kransblad
05 – Potametea																	
<i>Potamogeton natans</i>	kl	.	.	.	1	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	995	Drijvend fonteinkruid
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	kl	.	.	.	.	r	2a	.	.	.	2a	r	.	.	.	640	Kikkerbeet
<i>Potamogeton lucens</i>	kl	.	.	2a	.	.	.	4	.	.	.	.	+	.	.	994	Glanzig fonteinkruid
<i>Nymphaea alba</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	866	Witte waterlelie
<i>Nymphoides peltata</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	3	.	.	+	.	.	867	Watergentiaan
<i>Stratiotes aloides</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5	.	.	.	.	1255	Krabbenscheer
<i>Elodea nuttallii</i>	kl	.	.	2b	.	2a	.	3	.	.	.	3	3	.	.	442	Smalle waterpest
<i>Hottonia palustris</i>	kl	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	+	3	.	.	638	Waterviolier
<i>Potamogeton trichoides</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	1003	Haarfonteinkruid
06 – Littorelletea																	
<i>Eleocharis acicularis</i>	kl	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	435	Naaldwaterbies
<i>Pilularia globulifera</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	.	939	Pilvaren
<i>Ranunculus flammula</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	1048	Egelboterbloem
<i>Hypericum elodes</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2b	2b	644	Moerashertshooi
<i>Eleocharis multicaulis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	436	Veelstengelige waterbies
<i>Sphagnum denticulatum</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5	2996	Geoord veenmos
Overige kenmerkende soorten																	
<i>Bidens tripartita</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	144	Veerdelig tandzaad
<i>Bidens cernua</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	141	Knikkend tandzaad
<i>Bidens frondosa</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	143	Zwart tandzaad
<i>Lythrum portula</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	925	Waterpostelein
<i>Menyanthes trifoliata</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	821	Waterdrieblad
<i>Agrostis canina</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	1544	Moerasstruisgras
<i>Juncus acutiflorus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	670	Veldrus
<i>Lysimachia vulgaris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	784	Grote wederik
Overige soorten																	
<i>Typha angustifolia</i>	kl	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1317	Kleine lisdodde
<i>Typha latifolia</i>	kl	r	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	1318	Grote lisdodde
<i>Glyceria fluitans</i>	kl	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	584	Mannagras
<i>Equisetum fluviatile</i>	kl	.	.	1	.	.	+	.	.	.	.	.	2m	.	.	463	Holpijp
<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i>	kl	.	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1161	Ruwe bies
<i>Eleocharis palustris</i>	kl	.	.	.	2m	.	1	.	.	.	.	.	.	2m	.	437	Gewone waterbies
<i>Berula erecta</i>	kl	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	1215	Kleine watereppe
<i>Glyceria maxima</i>	kl	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	585	Liesgras
<i>Phragmites australis</i>	kl	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	+	+	.	933	Riet
<i>Cicuta virosa</i>	kl	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	326	Waterscheerling

Tabel 2: Rietklasse RG

Deelgebied		BN	BN	BN	BN	BN	NM	SZ	BN	NM	BN	Deelgebieden:	
Opnamenummer		ps023	MN#12	ps051	ps043	ps022	ps088	ps078	ps122	DGN09	DGN13	NM	Naardermeer
Maand		05	10	05	05	05	08	07	09	09	09	BN	Bufferzone Naardermeer
Dag		08	01	15	14	08	02	17	18	25	27	SZ	Stadzigt
X-coördinaat (x 1000)		135037	135089	137479	138079	135042	137635	138031	135113	137430	136407	LK	Laegieskamp
Y-coördinaat (x 1000)		479745	478252	476885	477490	479743	478472	478406	478415	477464	476724		
Lengte proefvlak (m)		5	2	5	5	5	5	4	5	5	5		
Breedte proefvlak (m)		5	2	5	5	5	5	4	5	5	5		
Opp, proefvlak (m²)		25	4	25	25	25	25	16	25	25	25		
Bedekking totaal (%)		60	90	90	15	40	20	35	50	70	80		
Bedekking boomlaag (%)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Bedekking struiklaag (%)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Bedekking kruidlaag (%)		60	90	90	15	40	20	30	50	70	80		
Bedekking moslaag (%)		0	0	1	0	0	0	5	0	0	0		
Hoogte (hoge) boomlaag (m)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Hoogte (hoge) struiklaag (m)		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Gem. hoogte (hoge) kruidl (cm)		70	80	120	140	80	160	30	140	150	110		
Locaal type		08-1	08-1	08-2	08-3	08-4	08-5	08-6	08-7	08-7	08-8		
SBB-vegetatietype		08-a	08-a	08-b	08-d	08-f	08-f	08-g	08-h	08-h	08-o		
Aantal soorten		4	7	16	4	4	6	22	8	3	4		
												Species_nr Ned_naam	
08 – Phragmitetea													
<i>Glyceria maxima</i>	kl	4	2a	2a	.	.	.	.	.	.	+	585 Liesgras	
<i>Phalaris arundinacea</i>	kl	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	930 Rietgras	
<i>Typha latifolia</i>	kl	.	.	.	2b	.	.	.	+	.	.	1318 Grote lisdodde	
<i>Phragmites australis</i>	kl	2a	1	2a	.	3	2a	1	.	.	.	933 Riet	
<i>Carex pseudocyperus</i>	kl	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	254 Hoge cyperzegge	
<i>Eleocharis palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	2b	.	.	.	437 Gewone waterbies	
<i>Juncus articulatus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	673 Zomprus	
<i>Calliergonella cuspidata</i>	ml	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	2620 Gewoon puntmos	
<i>Galium palustre</i>	kl	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	2376 Moeraswalstro	
<i>Ranunculus flammula</i>	kl	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1048 Egelboterbloem	
<i>Berula erecta</i>	kl	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	1215 Kleine watereppe	
<i>Lythrum salicaria</i>	kl	.	.	+	.	.	.	+	.	.	.	785 Grote kattenstaart	
<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i>	kl	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	1161 Ruwe bies	
<i>Sphagnum squarrosum</i>	ml	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	3023 Haakveenmos	
<i>Thelypteris palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	427 Moerasvaren	
<i>Sparganium erectum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	3	4	+	1229 Grote en Blonde egelskop	
<i>Butomus umbellatus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	171 Zwanenbloem	
<i>Persicaria amphibia</i>	kl	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	967 Veenwortel	
<i>Eupatorium cannabinum</i>	kl	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	490 Koninginnenkruid	
<i>Mentha aquatica</i>	kl	.	+	+	.	.	.	.	2a	.	.	813 Watermunt	
<i>Juncus effusus</i>	kl	.	.	2a	.	.	1	+	r	.	.	680 Pitrus	
<i>Carex acutiformis</i>	kl	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	212 Moeraszegge	
<i>Poa trivialis</i>	kl	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	959 Ruw beemdgras	
<i>Equisetum fluviatile</i>	kl	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	463 Holpijp	
<i>Iris pseudacorus</i>	kl	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	665 Gele lis	
<i>Rumex hydrolapathum</i>	kl	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	1099 Waterzuring	
<i>Glyceria fluitans</i>	kl	.	.	.	1	.	.	.	+	.	.	584 Mannagras	
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	kl	.	.	.	.	.	.	+	r	.	.	28 Grote waterweegbree	
Overige kenmerkende soorten													
<i>Equisetum palustre</i>	kl	r	5	+	r	r	.	1	.	.	.	466 Lidrus	
<i>Calystegia sepium</i>	kl	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	188 Haagwinde	
<i>Eurhynchium praelongum</i>	ml	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	2729 Fijn laddermos	
<i>Stachys palustris</i>	kl	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	1245 Moerasandoorn	
<i>Juncus bufonius</i>	kl	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	675 Greppelrus	
<i>Carex curta</i>	kl	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	219 Zompzegge	
<i>Bryum pseudotriquetrum</i>	ml	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	2603 Veenknikmos	
<i>Hydrocotyle vulgaris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	641 Gewone waternavel	
<i>Salix cinerea</i>	kl	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	1119 Grauwe en Rossige wilg	
<i>Myosotis laxa s. cespitosa</i>	kl	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	841 Zompvergeet-mij-nietje	
<i>Osmunda regalis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	908 Koningsvaren	
<i>Lythrum portula</i>	kl	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	925 Waterpostelein	
<i>Nymphaea alba</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	866 Witte waterlelie	
<i>Nuphar lutea</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	865 Gele plomp	
<i>Lemna minuta</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	2426 Dwergkroos	
Overige soorten													
<i>Agrostis stolonifera</i>	kl	1	.	.	.	+	.	1	1	.	.	18 Fioringras	
<i>Cirsium arvense</i>	kl	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	331 Akkerdistel	
<i>Lotus pedunculatus</i>	kl	.	.	1	.	.	.	1	.	.	.	763 Moerasrolklaver	
<i>Lemna minor</i>	kl	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	723 Klein kroos	
<i>Holcus lanatus</i>	kl	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	631 Gestreepte witbol	
<i>Rhamnus frangula</i>	kl	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	530 Sporkehout	
<i>Bidens cernua</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	141 Knikkend tandzaad	

Tabel 3: Rietklasse

Deelgebied		BN	SZ	NM	BN	BN	BN	BN	BN	NM	BN	BN	BN	NM	BN	BN	NM	BN	NM	Deelgebieden:		
Opnamenummer		ps124	ps077	DGN10	DGN14	ps012	ps006	ps019	ps053	DGN23	ps024	ps016	ps011	ps085	ps047	ps027	ps057	ps111	ps109	NM	Naardermeer	
Maand		09	07	09	09	05	05	05	05	10	05	05	05	07	05	05	05	08	08	BN	Bufferzone Naardermeer	
Dag		18	17	25	27	07	07	08	16	03	08	07	07	24	15	09	16	29	23	SZ	Stadzig	
X-coördinaat (x 1000)		135184	138026	136700	136499	134984	134901	135209	137586	135488	135143	135421	134969	137668	137734	138236	136756	135420	135808	LK	Laegieskamp	
Y-coördinaat (x 1000)		478542	478397	478052	476758	480888	480946	480003	476631	479215	479647	480334	480742	477469	477012	477778	477176	477955	477559			
Lengte proefvlak (m)		5	5	5	5	8	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	5			
Breedte proefvlak (m)		5	3	5	5	3	5	5	3	5	5	5	5	5	5	5	5	10	5			
Opp. proefvlak (m²)		25	15	25	25	24	25	25	15	25	25	25	25	25	25	25	25	100	25			
Bedekking totaal (%)		70	30	85	100	60	60	40	25	40	60	95	95	95	95	60	100	75	60			
Bedekking boomlaag (%)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Bedekking struiklaag (%)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Bedekking kruidlaag (%)		70	20	85	100	60	60	40	25	40	60	95	60	90	95	60	100	70	60			
Bedekking moslaag (%)		0	20	0	0	1	0	1	0	0	0	0	60	30	0	0	1	10	0			
Hoogte (hoge) boomlaag (m)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Hoogte (hoge) struiklaag (m)		0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
Gem. hoogte (hoge) kruidl (cm)		70	70	250	130	120	70	100	170	250	100	70	70	120	50	90	120	40	80			
Locaal type		08A-1	08B2-1	08B1-1	08B2-2	08B3-1	08B3-3	08B3-2	08B3-4	08B3-5	08C-1	08C-3	08C-2	08C-4	08C-5	08C-6	08C-7	08C2-1	08C2-2			
SBB-vegetatietype		08A-e	08B2b	08B1	08B2e	08B3a	08B3c	08B3b	08B3d	08B3d	08C-a	08C-b	08C-b	08C-c	08C-d	08C-e	08C-f	08C2a	08C2c			
Aantal soorten		14	18	7	9	18	17	9	8	4	8	16	30	28	14	11	22	24	11			
																				Species_nr	Ned_naam	
08 – Phragmitetea																						
<i>Phragmites australis</i>	kl	.	+	2b	1	2b	2b	2b	.	2b	2a	1	2b	2a	2a	2a	2a	.	+	933	Riet	
<i>Butomus umbellatus</i>	kl	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	171	Zwanenbloem	
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	kl	2a	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	28	Grote waterweegbree	
<i>Veronica catenata</i>	kl	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1350	Rode waterereprijs	
<i>Sium latifolium</i>	kl	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1216	Grote watereppe	
<i>Persicaria hydropiper</i>	kl	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	972	Waterpeper	
<i>Myosotis scorpioides</i>	kl	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	844	Moerasvergeet-mij-nietje	
<i>Eleocharis palustris</i>	kl	1	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	437	Gewone waterbies	
<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i>	kl	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1161	Ruwe bies	
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	kl	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1155	Mattenbies	
<i>Bolboschoenus maritimus</i>	kl	r	.	.	5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1156	Heen	
<i>Mentha aquatica</i>	kl	.	.	.	1	2a	1	.	.	.	.	.	1	2a	.	+	.	+	.	813	Watermunt	
<i>Juncus effusus</i>	kl	.	.	.	+	1	+	+	.	.	.	+	1	.	.	.	+	.	.	680	Pitrus	
<i>Iris pseudacorus</i>	kl	.	.	.	.	2a	+	.	.	.	+	.	1	+	.	.	.	.	r	665	Gele lis	
<i>Lycopus europaeus</i>	kl	.	.	.	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	780	Wolfspoot	
<i>Eupatorium cannabinum</i>	kl	.	.	.	.	1	+	+	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	490	Koninginnenkruid	
<i>Thelypteris palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	2b	.	.	.	.	.	.	2b	.	.	+	.	.	427	Moerasvaren	
<i>Caltha palustris s. palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	187	Gewone dotterbloem	
<i>Typha angustifolia</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	2a	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1317	Kleine lisdodde	
<i>Carex riparia</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	.	.	.	.	.	+	.	.	259	Oeverzegge	
<i>Carex acutiformis</i>	kl	.	.	.	.	2a	2b	.	.	.	.	5	2b	.	.	.	2a	.	1	212	Moeraszegge	
<i>Calliergonella cuspidata</i>	ml	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	2b	.	.	.	2m	.	2620	Gewoon puntmos	
<i>Carex paniculata</i>	kl	.	.	.	.	r	.	.	.	.	2a	.	+	3	.	.	.	.	.	249	Pluimzegge	
<i>Potentilla palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	346	Wateraardbei	
<i>Calliergon cordifolium</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	2619	Hartbladig puntmos	
<i>Sphagnum squarrosum</i>	ml	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	3023	Haakveenmos	
<i>Carex disticha</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5	.	.	.	225	Tweerijige zegge	
<i>Juncus subnodulosus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	3	.	.	688	Paddenrus	
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	640	Kikkerbeet	
<i>Equisetum fluviatile</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	463	Holpijp	
<i>Calamagrostis canescens</i>	kl	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5	.	1	173	Hennegras	
<i>Carex acuta</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	4	211	Scherpe zegge
<i>Ranunculus flammula</i>	kl	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	1048	Egelboterbloem	
<i>Pedicularis palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	923	Moeraskartelblad	
<i>Lythrum salicaria</i>	kl	.	r	.	.	.	+	.	.	.	.	.	1	.	.	.	r	.	+	785	Grote kattenstaart	
<i>Phalaris arundinacea</i>	kl	.	.	.	+	.	.	.	.	.	2b	1	.	.	.	.	.	.	1	+	930	Rietgras
<i>Ranunculus ficaria</i>	kl	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	1	2a	.	+	.	1					

Deelgebied		BN	SZ	NM	BN	BN	BN	BN	BN	NM	BN	BN	BN	NM	BN	BN	NM	BN	NM	Deelgebieden:	
Opnamenummer		ps124	ps077	DGN10	DGN14	ps012	ps006	ps019	ps053	DGN23	ps024	ps016	ps011	ps085	ps047	ps027	ps057	ps111	ps109	NM	Naardermeer
<i>Dactylorhiza majalis s. praetermissa</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.		890	Rietorchis
	ml	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m		2701	Moerassikkelmos
<i>Drepanocladus aduncus</i>	kl	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		419	Brede stekelvaren
<i>Dryopteris dilatata</i>	kl	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		442	Smalle waterpest
<i>Elodea nuttallii</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.		457	Viltige basterdwederik
<i>Epilobium parviflorum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	1	.	+	466	Lidrus
<i>Equisetum palustre</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.		2729	Fijn laddermos
<i>Eurhynchium praelongum</i>	ml	.	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	.		526	Moerasspirea
<i>Filipendula ulmaria</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	r	2222	Gespleten en Gewone hennepnetel
<i>Galeopsis bifida + G. tetrahit</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.		546	Kleefkruid
<i>Galium aparine</i>	kl	.	.	.	.	r	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.		631	Gestreepte witbol
<i>Holcus lanatus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	+	.	.	.		679	Biezenknoppen
<i>Juncus conglomeratus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.		5362	Knopkroos
<i>Lemna turionifera</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	.		2802	Slankmos
<i>Leptobryum pyriforme</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a		763	Moerassrolklaver
<i>Lotus pedunculatus</i>	kl	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	1		925	Waterpostelein
<i>Lythrum portula</i>	kl	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		841	Zompvergeet-mij-nietje
<i>Myosotis laxa s. cespitosa</i>	kl	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		865	Gele plomp
<i>Nuphar lutea</i>	kl	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		3430	Gekroesd plakkaatmos
<i>Pellia endiviifolia</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.		973	Beklierde duizendknoop
<i>Persicaria lapathifolia</i>	kl	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		3142	Rond boogsterrenmos
<i>Plagiomnium affine</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1		1037	Zomereik
<i>Quercus robur</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	1046	Stijve watterranonkel
<i>Ranunculus circinatus</i>	kl	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		1058	Blaartrekkende boterbloem
<i>Ranunculus sceleratus</i>	kl	1	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		1634	Gewone braam
<i>Rubus fruticosus ag.</i>	kl	.	.	.	.	r	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.		1093	Veldzuring
<i>Rumex acetosa</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	+	.	.	+		1100	Goudzuring
<i>Rumex maritimus</i>	kl	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		1119	Grauwe en Rossige wilg
<i>Salix cinerea</i>	kl	.	+	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		1173	Blauw glidkruid
<i>Scutellaria galericulata</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.		1218	Bitterzoet
<i>Solanum dulcamara</i>	kl	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		3005	Fraai veenmos
<i>Sphagnum fallax</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.		1259	Gewone smeerwortel
<i>Symphytum officinale</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	r	.		1333	Echte valeriaan
<i>Valeriana officinalis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.		1368	Smalle wikke s.s.
<i>Vicia sativa s. nigra</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.			

Tabel 4: Kleine zeggenvegetaties RG

Deelgebied		NM	NM	NM	NM	NM	LK	BN	NM	NM	NM	NM	Deelgebieden:	
Opnamenummer		ps074	ps075	ps086	ps090	ps095	AA04	ps055	DGN07	MN#02	ps083	ps084	NM	Naardermeer
Maand		07	07	07	08	08	07	05	09	09	07	07	BN	Bufferzone Naardermeer
Dag		10	11	25	02	14	14	16	24	18	22	23	SZ	Stadzig
X-coördinaat (x 1000)		136525	136586	137524	137653	136114	137882	136726	135415	136758	137733	137903	LK	Laegieskamp
Y-coördinaat (x 1000)		478712	478617	478836	478277	477434	476646	476941	478228	478861	477721	477986		
Lengte proefvlak (m)		5	5	5	5	5	2	8	3	2	5	5		
Breedte proefvlak (m)		5	3	5	3	5	2	1	3	2	5	5		
Opp, proefvlak (m²)		25	15	25	15	25	4	8	9	4	25	25		
Bedekking totaal (%)		100	90	25	98	95	100	95	100	100	99	100		
Bedekking boomlaag (%)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Bedekking struiklaag (%)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Bedekking kruidlaag (%)		50	40	20	70	60	20	95	90	85	30	30		
Bedekking moslaag (%)		100	80	5	95	50	100	0	95	95	98	100		
Hoogte (hoge) boomlaag (m)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Hoogte (hoge) struiklaag (m)		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Gem. hoogte (hoge) kruidl (cm)		160	70	30	60	40	40	100	170	160	80	100		
Locaal type		09-1	09-2	09-3	09-4	09-5	09-5	09-6	09-7	09-8	09-9	09-10		
SBB-vegetatietype		09/c	09/c	09-a	09-a	09-b	09-b	09-e	09-g	09-g	09-j	09-k		
Aantal soorten		15	29	6	7	25	6	10	15	11	23	11		
													Species_nr	Ned_naam
09 – Parvocaricetea														
<i>Eriophorum angustifolium</i>	kl	2a	1	2b	4	.	.	.	.	.	1	.	476	Veenpluis
<i>Polytrichum commune</i>	ml	4	4	.	1	.	.	.	2a	.	2b	1	2923	Gewoon haarmos
<i>Sphagnum palustre</i>	ml	4	2a	.	.	2m	.	.	5	.	3	.	3015	Gewoon veenmos
<i>Betula pubescens</i>	kl	2b	2b	.	+	.	.	.	2a	.	.	+	139	Zachte berk
<i>Aulacomnium palustre</i>	ml	2m	2a	.	.	.	.	.	.	.	1	.	2544	Roodviltmos
<i>Drosera rotundifolia</i>	kl	2b	+	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	418	Ronde zonnedaauw
<i>Carex echinata</i>	kl	+	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	228	Sterzegge
<i>Rhamnus frangula</i>	kl	.	2a	.	+	.	.	.	.	.	.	.	530	Sporkehout
<i>Potentilla erecta</i>	kl	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1008	Tormentil
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	kl	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	66	Gewoon reukgras
<i>Warnstorfia fluitans</i>	ml	.	.	2a	.	3	.	.	.	.	.	.	2705	Vensikkelmos
<i>Sphagnum fimbriatum</i>	ml	.	.	.	5	.	.	.	.	4	.	.	3006	Gewimperd veenmos
<i>Carex rostrata</i>	kl	.	.	.	.	2a	2m	.	.	.	.	.	260	Snavelzegge
<i>Carex curta</i>	kl	+	.	1	.	2a	.	.	.	.	r	+	219	Zompzegge
<i>Hydrocotyle vulgaris</i>	kl	.	.	.	.	2b	.	.	1	.	1	.	641	Gewone waternavel
<i>Sphagnum denticulatum</i>	ml	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	2996	Geoord veenmos
<i>Equisetum fluviatile</i>	kl	.	.	.	.	.	.	2b	.	.	.	.	463	Holpijp
<i>Phragmites australis</i>	kl	2a	1	.	.	1	.	.	3	2a	+	+	933	Riet
<i>Calamagrostis canescens</i>	kl	.	.	.	.	2a	.	.	4	4	.	.	173	Hennegras
<i>Agrostis canina</i>	kl	1	1	+	.	2a	2a	.	3	.	2m	2a	1544	Moerasstruisgras
<i>Lysimachia vulgaris</i>	kl	.	+	.	.	1	1	.	2a	.	1	1	784	Grote wederik
<i>Thelypteris palustris</i>	kl	.	r	.	.	.	.	.	.	2b	+	.	427	Moerasvaren
<i>Potentilla palustris</i>	kl	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	2a	.	346	Wateraardbei
<i>Juncus subnodulosus</i>	kl	.	.	.	.	1	.	.	.	.	2a	.	688	Paddenrus
<i>Juncus effusus</i>	kl	+	1	1	.	+	.	.	+	.	.	2b	680	Pitrus
<i>Peucedanum palustre</i>	kl	.	r	.	.	.	.	.	+	+	+	.	929	Melkeppe
<i>Calliergon stramineum</i>	ml	1	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	2623	Sliertmos
<i>Cirsium palustre</i>	kl	.	+	.	.	+	.	.	+	.	.	.	335	Kale jonker
<i>Lythrum salicaria</i>	kl	.	+	.	.	+	.	.	.	.	.	.	785	Grote kattenstaart
<i>Pedicularis palustris</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	923	Moeraskartelblad
<i>Juncus acutiflorus</i>	kl	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	1	.	670	Veldrus
<i>Juncus articulatus</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	673	Zomprus
<i>Galium palustre</i>	kl	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	2376	Moeraswalstro
<i>Mentha aquatica</i>	kl	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	813	Watermunt
<i>Calliergonella cuspidata</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	2620	Gewoon puntmos
<i>Ranunculus flammula</i>	kl	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	1048	Egelboterbloem
<i>Calypogeia fissa</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	3321	Moerasbuidelmos
Overige kenmerkende soorten														
<i>Quercus robur</i>	kl	r	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1037	Zomereik
<i>Sorbus aucuparia</i>	kl	r	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1227	Wilde lijsterbes
<i>Aronia x prunifolia</i>	kl	.	2a	.	+	.	.	.	.	.	.	.	1965	Zwarte appelbes
<i>Rhytidadelphus squarrosus</i>	ml	.	2a	.	.	.	.	.	.	+	.	.	2976	Gewoon haakmos
<i>Rubus fruticosus ag.</i>	kl	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1634	Gewone braam
<i>Luzula multiflora</i>	kl	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1933	Veelbloemige veldbies s.l.
<i>Juncus conglomeratus</i>	kl	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	679	Biezenknoppen
<i>Sphagnum fallax</i>	ml	.	1	.	.	2a	5	.	.	.	4	5	3005	Fraai veenmos
<i>Lemna minor</i>	kl	.	.	.	.	.	.	5	.	.	.	.	723	Klein kroos
<i>Lemna trisulca</i>	kl	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	724	Punkroos
<i>Riccia fluitans</i>	kl	.	.	.	.	.	.	2m	.	.	.	.	3468	Gewoon watervorkje
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	kl	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	640	Kikkerbeet
<i>Phalaris arundinacea</i>	kl	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	930	Rietgras
<i>Typha latifolia</i>	kl	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	1318	Grote lisdodde
<i>Sium latifolium</i>	kl	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	1216	Grote watereppe
<i>Glyceria fluitans</i>	kl	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	584	Mannagras
<i>Brachythecium rutabulum</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	2b	.	.	2567	Gewoon dikkopmos
Overige soorten														
<i>Alnus glutinosa</i>	kl	+	+	.	.	.	.	.	+	.	.	+	36	Zwarte els
<i>Dryopteris carthusiana</i>	kl	.	+	.	r	.	.	.	+	.	.	.	426	Smalle stekelvaren

Deelgebied		NM	NM	NM	NM	NM	LK	BN	NM	NM	NM	NM	Deelgebieden:	
Opnamenummer		ps074	ps075	ps086	ps090	ps095	AA04	ps055	DGN07	MN#02	ps083	ps084	NM	Naardermeer
<i>Holcus lanatus</i>	kl	.	r	.	.	r	.	.	.	.	.	+		631 Gestreepte witbol
<i>Lysimachia thyrsiflora</i>	kl	.	.	r	.	.	.	.	.	.	+	.		783 Moeraswederik
<i>Lotus pedunculatus</i>	kl	.	.	.	.	1	.	.	.	.	1	.		763 Moerasrolklaver
<i>Juncus bulbosus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.		2343 Knolrus
<i>Iris pseudacorus</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.		665 Gele lis
<i>Epilobium palustre</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.		456 Moerasbasterdwederik
<i>Ranunculus lingua</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.		1051 Grote boterbloem
<i>Eupatorium cannabinum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.		490 Koninginnenkruid
<i>Carex riparia</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.		259 Oeverzegge
<i>Carex paniculata</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.		249 Pluimzegge
<i>Salix cinerea</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.		1119 Grauwe en Rossige wilg
<i>Myosotis laxa s. cespitosa</i>	kl	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.		841 Zompvergeet-mij-nietje
<i>Eurhynchium praelongum</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.		2729 Fijn laddermos
<i>Bidens frondosa</i>	kl	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.		143 Zwart tandzaad

Tabel 5: Kleine zeggenvegetaties en Moerasheide

Deelgebied		BN	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	BN	NM	NM	NM	NM	Deelgebieden:	
Opnamenummer		ps045	ps059	ps112	ps068	MN#07	ps081	DGN12	ps073	DGN03	ps049	MN#01	ps079	ps082	DGN19	NM	Naardermeer
Maand		05	05	08	07	09	07	09	07	09	05	09	07	07	10	BN	Bufferzone Naardermeer
Dag		14	16	30	06	20	20	27	10	20	15	18	20	22	02	SZ	Stadzicht
X-coördinaat (x 1000)		137887	136924	135985	135179	135378	137669	136039	136366	135556	137701	135584	137691	137740	135432	LK	Laegieskamp
Y-coördinaat (x 1000)		477301	477110	477848	479855	479044	477859	480310	478944	479122	477090	480048	477831	477675	480182		
Lengte proefvlak (m)		5	5	5	8	2	5	3	6	3	5	2	5	5	5		
Breedte proefvlak (m)		5	5	5	2	2	5	3	2	3	5	2	5	5	5		
Opp, proefvlak (m²)		25	25	25	16	4	25	9	12	9	25	4	25	25	25		
Bedekking totaal (%)		95	95	90	100	100	100	100	90	90	100	70	98	95	100		
Bedekking boomlaag (%)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Bedekking struiklaag (%)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Bedekking kruidlaag (%)		85	90	40	50	30	40	50	50	60	40	70	95	85	80		
Bedekking moslaag (%)		20	10	80	95	100	100	100	60	50	70	5	20	50	60		
Hoogte (hoge) boomlaag (m)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Hoogte (hoge) struiklaag (m)		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Gem. hoogte (hoge) kruidl (cm)		40	50	200	180	80	160	190	160	80	25	150	40	80	50		
Locaal type		09A-1	09A-2	09A2-1	09A2-2	09A2-2	09A2-3	09A2-3	09A3-1	09A3-1	09A3-2	09B-1	09B3-2	09B3-1	11B2-1		
SBB-vegetatietype		09A-a	09A-a	09A2a	09A2b	09A2b	09A2b	09A2b	09A3a	09A3a	09A3c	09B-a	09B3b	09B3a	11B2		
Aantal soorten		18	26	13	28	20	20	19	19	12	21	19	47	49	13		
																Species_nr Ned_naam	
09 – Parvocaricetea																	
<i>Carex nigra</i>	kl	3	2b	.	.	1	.	.	.	.	2b	.	.	.	.	244	Zwarte zegge
<i>Agrostis canina</i>	kl	2m	3	.	2a	2m	1	.	2m	2b	2m	2m	1	.	.	1544	Moerasstruisgras
<i>Phragmites australis</i>	kl	.	1	3	2a	2m	2a	3	2a	2a	.	2a	1	1	+	933	Riet
<i>Sphagnum palustre</i>	ml	.	2a	2b	5	5	5	2a	3	.	3	+	1	.	4	3015	Gewoon veenmos
<i>Drosera rotundifolia</i>	kl	.	.	.	+	2m	2b	1	1	.	.	+	1	.	+	418	Ronde zonnedauw
<i>Cirsium palustre</i>	kl	.	+	.	+	+	.	.	r	.	.	+	+	r	.	335	Kale jonker
<i>Ranunculus flammula</i>	kl	1	.	.	r	+	.	.	.	.	+	.	.	.	.	1048	Egelboterbloem
<i>Lythrum salicaria</i>	kl	.	.	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	1	.	785	Grote kattenstaart
<i>Polytrichum commune</i>	ml	.	.	1	.	.	2b	3	1	.	.	.	.	.	2a	2923	Gewoon haarmos
<i>Betula pubescens</i>	kl	.	.	1	.	.	2b	2a	.	.	.	.	1	r	+	139	Zachte berk
<i>Carex curta</i>	kl	.	.	.	.	.	+	.	2b	2b	r	+	.	.	.	219	Zompzegge
<i>Carex echinata</i>	kl	.	+	.	.	2a	.	.	.	.	2a	.	1	.	.	228	Sterzegge
<i>Juncus acutiflorus</i>	kl	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	1	.	.	670	Veldrus
<i>Pedicularis palustris</i>	kl	.	r	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	2a	2a	.	923	Moeraskartelblad
<i>Potentilla palustris</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	1	.	346	Wateraardbei
<i>Dactylorhiza incarnata</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	r	.	884	Vleeskleurige orchis
<i>Utricularia minor</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	.	.	.	1324	Klein blaasjeskruid
<i>Juncus subnodulosus</i>	kl	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.	1	1	2a	.	688	Paddenrus
<i>Sphagnum squarrosum</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	2a	.	.	3023	Haakveenmos
<i>Triglochin palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	1311	Moeraszoutgras
<i>Pellia endiviifolia</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	3430	Gekroesd plakkaatmos
<i>Epipactis palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	461	Moeraswespenorchis
09B3 – Scorpidio-Caricetum diandrae																	
<i>Mentha aquatica</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	2a	.	813	Watermunt
<i>Carex diandra</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	2m	.	221	Ronde zegge
<i>Calliergonella cuspidata</i>	ml	.	2m	.	.	2m	.	.	1	.	1	.	2a	3	.	2620	Gewoon puntmos
<i>Bryum pseudotriquetrum</i>	ml	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1	2a	.	2603	Veenknikmos
<i>Liparis loeselii</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	748	Groenknolorchis
<i>Calliergon cordifolium</i>	ml	2m	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	1	.	2619	Hartbladig puntmos
11 – Oxyocco-sphagnetea																	
<i>Erica tetralix</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	473	Gewone dophei
<i>Molinia caerulea</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2b	832	Pijpenstrootje
<i>Carex panicea</i>	kl	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	248	Blauwe zegge
<i>Dicranum bonjeanii</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	2673	Moerasgaffeltandmos
<i>Hypnum jutlandicum</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	2792	Heideklauwtjesmos
Oberige kenmerkende soorten																	
<i>Juncus conglomeratus</i>	kl	.	2b	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	679	Biezenknoppen
<i>Dryopteris carthusiana</i>	kl	.	.	+	.	.	.	+	.	2a	.	.	.	.	.	426	Smalle stekelvaren
<i>Cardamine pratensis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	+	+	.	205	Pinksterbloem
<i>Carex oederi s. oedocarpa</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	+	.	220	Geelgroene zegge
<i>Carex paniculata</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	2a	.	249	Pluimzegge
<i>Juncus bulbosus</i>	kl	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	1	1	.	2343	Knolrus
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	kl	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	1	.	772	Echte koekoeksbloem
<i>Plagiomnium affine</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	1	.	3142	Rond boogsterrenmos
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.	1066	Grote ratelaar
<i>Salix cinerea</i>	kl	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	+	+	.	1119	Grauwe en Rossige wilg
<i>Typha latifolia</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	+	.	1318	Grote lisdodde
<i>Eupatorium cannabinum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	490	Koninginnenkruid
<i>Luzula multiflora</i>	kl	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	1933	Veelbloemige veldbies s.l.
<i>Lycopus europaeus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	780	Wolfspoot
<i>Berula erecta</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	1215	Kleine watereppe
<i>Caltha palustris s. palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	187	Gewone dotterbloem
<i>Chara vulgaris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	2147	Gewoon kransblad
<i>Dactylorhiza majalis s. praetermissa</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	890	Rietorchis
<i>Drepanocladus aduncus</i>	ml	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	2701	Moerassikkelmos
<i>Hierochloe odorata</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	626	Veenreukgras
<i>Hypericum tetrapterum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	651	Gevleugeld hertshooi
<i>Lemna minor</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	723	Klein kroos
<i>Rumex hydrolapathum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	1099	Waterzuring
Overige soorten																	
<i>Agrostis capillaris</i>	kl	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	19	Gewoon struisgras
<i>Agrostis stolonifera</i>	kl	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	18	Fioringras
<i>Alnus glutinosa</i>	kl	+	.	.	+	.	.	.	2a	.	+	.	+	+	.	36	Zwarte els
<i>Angelica sylvestris</i>	kl	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	60	Gewone engelwortel
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	kl	2b	1	.	2m	.	.	.	.	.	2m	.	1	.	.	66	Gewoon reukgras
<i>Aronia x prunifolia</i>	kl	.	.	.	.	.	+	.	.	2a	.	.	.	.	.	1965	Zwarte appelbes
<i>Aulacomnium palustre</i>	ml	.	1	2m	.	1	.	.	.	.	.	.	2m	.	2m	2544	Roodviltmos
<i>Brachythecium rutabulum</i>	ml	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2567	Gewoon dikkopmos
<i>Calamagrostis canescens</i>	kl	.	1	.	.	.	.	2m	1	.	.	.	.	.	.	173	Hennegras
<i>Calliergon stramineum</i>	ml	.	1	2m	.	.	1	.	2a	.	.	.	1	.	.	2623	Sliertmos

Deelgebied		BN	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	BN	NM	NM	NM	NM	Deelgebieden:	
Opnamenummer		ps045	ps059	ps112	ps068	MN#07	ps081	DGN12	ps073	DGN03	ps049	MN#01	ps079	ps082	DGN19	NM	Naardermeer
<i>Calypogeia fissa</i>	ml	.	.	2m	2m	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.		3321 Moerasbuidelmos
<i>Campylopus flexuosus</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	4	.	.	.	.	.		2634 Boskronkelsteeltje
<i>Campylopus introflexus</i>	ml	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		2636 Grijs kronkelsteeltje
<i>Carex acutiformis</i>	kl	.	+	.	1	.	.	.	1	.	.	.	.	1	.		212 Moeraszegge
<i>Carex riparia</i>	kl	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		259 Oeverzegge
<i>Ceratocapnos claviculata</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.		362 Rankende helmbloem
<i>Danthonia decumbens</i>	kl	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		1199 Tandjesgras
<i>Dryopteris cristata</i>	kl	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.		420 Kamvaren
<i>Dryopteris dilatata</i>	kl	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		419 Brede stekelvaren
<i>Epilobium parviflorum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.		457 Viltige basterdwederik
<i>Equisetum fluviatile</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.		463 Holpijp
<i>Equisetum palustre</i>	kl	+	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		466 Lidrus
<i>Eriophorum angustifolium</i>	kl	.	.	.	.	.	2m	1	2a	.	.	.	2b	.	2b		476 Veenpluis
<i>Eurhynchium praelongum</i>	ml	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		2729 Fijn laddermos
<i>Festuca rubra</i>	kl	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		520 Rood zwenkgras s.s.
<i>Filipendula ulmaria</i>	kl	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		526 Moerasspirea
<i>Galium palustre</i>	kl	.	1	.	.	+	.	.	.	.	.	1	1	2a	.		2376 Moeraswalstro
<i>Holcus lanatus</i>	kl	1	+	.	+	.	.	.	.	1	.	.	1	+	.		631 Gestreepte witbol
<i>Hydrocotyle vulgaris</i>	kl	.	.	.	.	.	+	.	.	.	1	1	2b	2b	.		641 Gewone waternavel
<i>Iris pseudacorus</i>	kl	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		665 Gele lis
<i>Juncus articulatus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.		673 Zomprus
<i>Juncus effusus</i>	kl	+	1	.	.	.	r	.	2a	+	.	.	.	.	.		680 Pitrus
<i>Lotus pedunculatus</i>	kl	2a	1	.	2b	1	.	.	2a	.	1	.	1	2a	.		763 Moerasrolklaver
<i>Lysimachia thyrsoflora</i>	kl	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.		783 Moeraswederik
<i>Lysimachia vulgaris</i>	kl	.	+	.	1	+	+	+	+	.	.	+	+	1	.		784 Grote wederik
<i>Myosotis laxa s. cespitosa</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.		841 Zompvergeet-mij-nietje
<i>Osmunda regalis</i>	kl	.	.	.	.	+	+	.	.	.	.	.	r	.	.		908 Koningsvaren
<i>Peucedanum palustre</i>	kl	.	r	.	+	.	r	.	.	.	.	+	+	+	.		929 Melkeppe
<i>Philonotis fontana</i>	ml	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		2866 Beekstaartjesmos
<i>Plantago lanceolata</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.		946 Smalle weegbree
<i>Potentilla anglica</i>	kl	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		1005 Kruipganzerik
<i>Prunella vulgaris</i>	kl	.	.	.	+	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.		1017 Gewone brunel
<i>Pseudoscleropodium purum</i>	ml	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		2942 Groot laddermos
<i>Quercus robur</i>	kl	.	.	.	+	.	.	r	.	.	.	.	.	.	+		1037 Zomereik
<i>Ranunculus acris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.		1040 Scherpe boterbloem
<i>Ranunculus repens</i>	kl	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		1056 Kruipeinde boterbloem
<i>Rhamnus frangula</i>	kl	.	.	.	.	.	.	r	.	2a	.	.	.	.	.		530 Sporkehout
<i>Rhytidadelphus squarrosus</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	1	.	2b	.	.	.	.		2976 Gewoon haakmos
<i>Riccardia chamedryfolia</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.		3455 Gewoon moerasvorkje
<i>Rubus fruticosus ag.</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.		1634 Gewone braam
<i>Rumex acetosa</i>	kl	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		1093 Veldzuring
<i>Salix repens</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	r	.		1124 Kruipwilg
<i>Sium latifolium</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	+	.		1216 Grote watereppe
<i>Sorbus aucuparia</i>	kl	.	.	.	.	.	r	r	.	r	.	.	.	.	.		1227 Wilde lijsterbes
<i>Sphagnum denticulatum</i>	ml	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		2996 Geoord veenmos
<i>Sphagnum fallax</i>	ml	.	.	.	.	.	2b	4	2b	.	2a	+	2m	.	.		3005 Fraai veenmos
<i>Sphagnum fimbriatum</i>	ml	.	.	2m	.	+	.	2a	.	.	1	.	.	.	.		3006 Gewimperd veenmos
<i>Stellaria palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.		1254 Zeegroene muur
<i>Taraxacum sectie Ruderalia</i>	kl	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		2430 Gewone paardebloemen
<i>Thelypteris palustris</i>	kl	.	.	.	.	1	.	+	.	.	.	r	2b	1	.		427 Moerasvaren
<i>Trifolium repens</i>	kl	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		1306 Witte klaver
<i>Typha angustifolia</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.		1317 Kleine lisdodde
<i>Viola palustris</i>	kl	.	.	.	.	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	.		1385 Moerasviooltje

Tabel 6: Overstromingsgrasland

Deelgebied		SZ	BN	BN	BN	BN	BN	BN	BN	Deelgebieden:	
Opnamenummer		ps035	ps003	ps040	ps050	ps004	ps021	ps039	ps033	NM	Naardermeer
Maand		05	05	05	05	05	05	05	05	BN	Bufferzone Naardermeer
Dag		11	07	11	15	07	08	11	09	SZ	Stadzigt
X-coördinaat (x 1000)		138375	135351	136734	137666	135004	135117	137364	136985	LK	Laegieskamp
Y-coördinaat (x 1000)		478192	480460	479481	476951	480931	479845	479224	476426		
Lengte proefvlak (m)		6	6	5	5	5	5	5	5		
Breedte proefvlak (m)		1	4	5	5	5	5	5	5		
Opp, proefvlak (m²)		6	24	25	25	25	25	25	25		
Bedekking totaal (%)		100	99	95	100	90	100	100	100		
Bedekking boomlaag (%)		0	0	0	0	0	0	0	0		
Bedekking struiklaag (%)		0	0	0	0	0	0	0	0		
Bedekking kruidlaag (%)		100	99	95	95	90	100	100	100		
Bedekking moslaag (%)		0	0	1	10	0	0	0	0		
Hoogte (hoge) boomlaag (m)		0	0	0	0	0	0	0	0		
Hoogte (hoge) struiklaag (m)		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Gem. hoogte (hoge) kruidl (cm)		20	15	60	25	50	30	20	30		
Locaal type		12-1	12A1-1	12B-1	12B-2	12B1-1	12B1-2	12B1-3	12B1-4		
SBB-vegetatietype		12-a	12A1a	12B-g	12B-k	12B1a	12B1c	12B1d	12B1d		
Aantal soorten		8	19	16	14	23	18	12	13		
										Species_nr	Ned_naam
12 – Plantaginetea majoris											
<i>Poa trivialis</i>	kl	3	2b	2m	2m	2b	2b	2a	2b		959 Ruw beemdgras
<i>Holcus lanatus</i>	kl	+	1	2a	2a	.	2b	2b	2a		631 Gestreepte witbol
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	kl	.	.	2a	2a	.	2m	2m	1		66 Gewoon reukgras
<i>Lolium perenne</i>	kl	4	2b	.	.	1	.	2m	2a		756 Engels raaigras
<i>Poa annua</i>	kl	+	2b	.	.	1	.	.	.		952 Straatgras
<i>Plantago major s. major</i>	kl	.	2a	.	.	.	.	.	.		947 Grote weegbree s.s.
<i>Taraxacum sectie Ruderalia</i>	kl	+	1	+	.	+	+	.	+		2430 Gewone paardebloemen
<i>Trifolium repens</i>	kl	.	2b	.	.	.	.	.	.		1306 Witte klaver
<i>Deschampsia cespitosa</i>	kl	.	.	3	+	.	.	+	.		397 Ruwe smele
<i>Agrostis capillaris</i>	kl	.	.	2a	.	.	.	.	.		19 Gewoon struisgras
<i>Cardamine pratensis</i>	kl	.	.	+	r	+	+	+	.		205 Pinksterbloem
<i>Agrostis stolonifera</i>	kl	.	.	.	2a	3	3	4	3		18 Fioringras
<i>Glyceria fluitans</i>	kl	.	.	.	4	2a	1	2a	2a		584 Mannagras
<i>Alopecurus geniculatus</i>	kl	.	1	.	.	1	+	1	2a		40 Geknikte vossenstaart
<i>Ranunculus repens</i>	kl	+	2a	2a	+	2b	2b	.	+		1056 Kruipende boterbloem
<i>Equisetum palustre</i>	kl	.	.	.	.	.	2a	.	.		466 Lidrus
<i>Cirsium arvense</i>	kl	r	1	.	.	1	+	.	.		331 Akkerdistel
<i>Ranunculus acris</i>	kl	.	1	.	.	r	+	.	.		1040 Scherpe boterbloem
<i>Phragmites australis</i>	kl	.	+	.	.	.	1	.	.		933 Riet
<i>Ranunculus flammula</i>	kl	.	.	.	+	.	.	r	.		1048 Egelboterbloem
<i>Cerastium fontanum s. vulgare</i>	kl	.	.	+	.	.	+	.	.		296 Gewone hoornbloem
<i>Phalaris arundinacea</i>	kl	.	.	.	.	2a	.	.	.		930 Rietgras
<i>Persicaria amphibia</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	+		967 Veenwortel
<i>Eleocharis palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	1	.		437 Gewone waterbies
<i>Lysimachia nummularia</i>	kl	.	.	+	.	.	.	.	.		782 Penningkruid
<i>Carex hirta</i>	kl	.	.	2a	.	.	.	.	.		235 Ruige zegge
<i>Rumex crispus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	r		1098 Krulzuring
<i>Rumex conglomeratus</i>	kl	.	.	.	.	r	.	.	.		1097 Kluwenzuring
Overige soorten											
<i>Juncus effusus</i>	kl	.	r	+	2a	2a	.	.	2a		680 Pitrus
<i>Rumex acetosa</i>	kl	.	+	2b	.	1	+	.	r		1093 Veldzuring
<i>Ranunculus ficaria</i>	kl	.	+	.	.	+	1	.	.		2402 Speenkruid
<i>Alopecurus pratensis</i>	kl	.	1	.	.	1	.	.	.		42 Grote vossenstaart
<i>Urtica dioica</i>	kl	.	+	.	.	+	.	.	.		1321 Grote brandnetel
<i>Juncus conglomeratus</i>	kl	.	.	+	.	.	.	r	.		679 Biezenknoppen
<i>Lythrum salicaria</i>	kl	.	.	.	.	r	.	.	.		785 Grote kattenstaart
<i>Equisetum fluviatile</i>	kl	.	.	.	.	.	+	.	.		463 Holpijp
<i>Iris pseudacorus</i>	kl	.	.	.	+	.	.	.	.		665 Gele lis
<i>Brachythecium rutabulum</i>	ml	.	.	+	.	.	.	.	.		2567 Gewoon dikkopmos
<i>Carex acutiformis</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.		212 Moeraszegge
<i>Epilobium hirsutum</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.		451 Harig wilgenroosje
<i>Pedicularis palustris</i>	kl	.	.	.	r	.	.	.	.		923 Moeraskartelblad
<i>Juncus acutiflorus</i>	kl	.	.	.	1	.	.	.	.		670 Veldrus
<i>Bellis perennis</i>	kl	.	1	.	.	.	.	.	.		135 Madeliefje
<i>Rumex obtusifolius</i>	kl	+	.	.	.	.	.	.	.		1101 Ridderzuring
<i>Cirsium palustre</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.		335 Kale jonker
<i>Rhytiadelphus squarrosus</i>	ml	.	.	.	2a	.	.	.	.		2976 Gewoon haakmos
<i>Eurhynchium praelongum</i>	ml	.	.	1	.	.	.	.	.		2729 Fijn laddermos
<i>Glechoma hederacea</i>	kl	.	.	.	.	1	.	.	.		582 Hondsdraf
<i>Cirsium vulgare</i>	kl	.	r	.	.	.	.	.	.		336 Speerdistel
<i>Veronica serpyllifolia</i>	kl	.	.	.	.	.	1	.	.		1363 Tijmereprijs

Tabel 7: Vochtige graslanden RG

Deelgebied	BN	BN	NM	BN	BN	BN	BN	SZ	NM	BN	BN	BN	BN	BN	BN	BN	BN	Deelgebieden:	
Opnamenummer	ps041	ps126	ps018	ps044	ps028	ps026	ps065	ps037	ps017	ps034	ps038	ps121	ps015	ps046	ps025	ps032	ps042	NM	Naardermeer
Maand	05	09	05	05	05	05	05	05	05	05	05	09	05	05	05	05	05	BN	Bufferzone Naardermeer
Dag	11	19	08	14	09	09	23	11	08	09	11	18	07	14	09	09	14	SZ	Stadzicht
X-coördinaat (x 1000)	136855	135438	135308	137996	138306	138252	134824	138362	135319	137061	137454	135262	135221	137823	138243	138240	138122	LK	Laegieskamp
Y-coördinaat (x 1000)	479519	478791	480096	477528	477839	477754	479546	478389	480098	476405	479286	478389	480603	477248	477705	477283	477421		
Lengte proefvlak (m)	5	5	5	5	5	5	5	5	2	5	5	5	5	5	5	8	5		
Breedte proefvlak (m)	5	5	5	5	5	5	5	5	8	5	5	5	5	5	5	2	5		
Opp. proefvlak (m²)	25	25	25	25	25	25	25	25	16	25	25	25	25	25	25	16	25		
Bedekking totaal (%)	70	100	99	99	100	99	99	95	100	100	99	85	75	80	99	98	99		
Bedekking boomlaag (%)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Bedekking struiklaag (%)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Bedekking kruidlaag (%)	70	100	98	95	98	99	99	95	100	100	99	85	75	75	98	95	99		
Bedekking moslaag (%)	1	0	5	10	5	1	0	0	0	0	0	0	5	10	2	5	0		
Hoogte (hoge) boomlaag (m)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Hoogte (hoge) struiklaag (m)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Gem. hoogte (hoge) kruidl (cm)	50	70	40	40	40	30	50	25	25	35	25	150	70	50	30	40	45		
Locaal type	16-1	16-2	16-3	16-4	16-5	16-6	16-7	16-8	16-9	16-10	16-11	16-12	16-13	16-14	16-15	16-16	16-17		
SBB-vegetatietype	16/b	16/c	16-a	16-b	16-i	16-i	16-l	16-l	16-k	16-l	16-m	16-r	16-r	16-r	16-g	16-i	16-b		
Aantal soorten	4	9	21	17	21	15	12	14	16	17	11	3	21	17	16	27	18	Species_nr	Ned_naam
16 – Molinio-arrrhenatheretea																			
<i>Holcus lanatus</i>	kl	.	+	3	3	3	2b	4	4	1	2b	2b	.	1	.	2m	1	2a	631 Gestreepte witbol
<i>Ranunculus repens</i>	kl	.	r	+	1	+	+	+	+	+	2b	.	.	+	.	+	+	2b	1056 Kruipende boterbloem
<i>Rumex acetosa</i>	kl	.	+	1	2a	2a	2a	+	.	+	+	+	.	1	.	2b	2a	+	1093 Veldzuring
<i>Poa trivialis</i>	kl	.	.	+	2a	2m	2m	2b	2b	2b	2b	2a	.	2a	.	2m	.	2b	959 Ruw beemdgras
<i>Cirsium arvense</i>	kl	4	2a	.	.	.	.	r	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	331 Akkerdistel
<i>Elytrigia repens</i>	kl	.	5	.	.	.	.	1	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	.	446 Kweek
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	kl	.	.	2b	2b	2b	2b	.	1	.	+	+	.	+	.	3	3	2a	66 Gewoon reukgras
<i>Agrostis capillaris</i>	kl	.	.	2b	.	2b	3	.	2m	.	.	.	.	.	.	2b	2a	.	19 Gewoon struisgras
<i>Hypochaeris radicata</i>	kl	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	654 Gewoon biggenkruid
<i>Festuca rubra</i>	kl	.	.	.	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	2a	.	520 Rood zwenkgras s.s.
<i>Glyceria fluitans</i>	kl	.	.	.	+	.	.	.	+	.	.	.	.	1	.	.	+	1	584 Mannagras
<i>Phalaris arundinacea</i>	kl	1	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	1	.	.	.	.	930 Rietgras
<i>Carex hirta</i>	kl	.	+	.	.	1	+	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	235 Ruige zegge
<i>Agrostis stolonifera</i>	kl	.	2a	2a	2a	.	.	1	.	4	1	2m	.	2a	.	.	.	2b	18 Fioringras
<i>Lolium perenne</i>	kl	.	.	.	.	.	.	2a	.	2a	3	4	.	.	.	.	.	.	756 Engels raigras
<i>Deschampsia cespitosa</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	397 Ruwe smele
<i>Juncus effusus</i>	kl	.	.	+	2a	.	2a	.	r	.	.	.	5	3	4	+	+	2a	680 Pitrus
<i>Plantago lanceolata</i>	kl	.	.	.	1	+	r	.	.	.	r	.	.	.	.	2a	1	.	946 Smalle weegbree
<i>Polytrichum commune</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	2923 Gewoon haarmos
<i>Luzula campestris</i>	kl	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	766 Gewone veldbies
<i>Juncus acutiflorus</i>	kl	.	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	2b	.	.	2a	.	670 Veldrus
Overige kenmerkende soorten																			
<i>Carex acuta x nigra</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	.	.	1556 Scherpe x Zwarte zegge
<i>Potentilla anglica</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	1005 Kruipganzerik
Overige soorten																			
<i>Achillea millefolium</i>	kl	.	.	1	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4 Gewoon duizendblad
<i>Agrostis canina</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	1544 Moerasstruisgras
<i>Alnus glutinosa</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	36 Zwarte els
<i>Alopecurus geniculatus</i>	kl	.	.	.	1	.	.	.	.	1	+	.	+	.	.	.	1	.	40 Geknikte vossenstaart
<i>Alopecurus pratensis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	+	+	1	.	.	.	.	1	.	.	42 Grote vossenstaart
<i>Angelica sylvestris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	r	.	.	60 Gewone engelwortel
<i>Anthriscus sylvestris</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	70 Fluitenkruid
<i>Arrhenatherum elatius</i>	kl	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	96 Glanshaver
<i>Brachythecium rutabulum</i>	ml	1	.	2m	2a	2a	2m	.	.	.	.	.	2m	2a	2m	2m	.	.	2567 Gewoon dikkopmos
<i>Bromus hordeaceus s. hordeaceus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	161 Zachte dravik s.s.
<i>Calliergon cordifolium</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	.	.	.	.	2619 Hartbladig puntmos
<i>Calliergonella cuspidata</i>	ml	.	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	.	.	.	.	2620 Gewoon puntmos
<i>Calystegia sepium</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	188 Haagwinde
<i>Cardamine flexuosa</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	202 Bosveldkers
<i>Cardamine pratensis</i>	kl	.	.	+	.	+	+	.	.	r	r	.	+	.	+	.	+	.	205 Pinksterbloem
<i>Carex acutiformis</i>	kl	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	212 Moeraszegge
<i>Cerastium fontanum s. vulgare</i>	kl	.	.	1	.	.	.	+	+	1	+	+	.	.	+	r	.	.	296 Gewone hoornbloem
<i>Cirsium palustre</i>	kl	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	.	+	+	.	.	.	.	335 Kale jonker
<i>Dactylis glomerata</i>	kl	.	.	r	.	.	.	.	+	r	.	.	.	.	.	.	.	.	390 Kroppaar
<i>Dryopteris carthusiana</i>	kl	.	.	.															

Tabel 8: Vochtige graslanden

Deelgebied	NM																				Deelgebieden:			
Opnamenummer	DGN20	ps071	ps080	MN#08	AA02	AA01	ps069	DGN21	ps076	ps029	ps070	ps061	ps060	ps067	ps020	ps005	ps010	ps002	ps014	ps031	ps030	NM	Naardermeer	
Maand	10	07	07	09	07	07	07	10	07	05	07	05	05	07	05	05	05	05	05	05	05	BN	Bufferzone Naardermeer	
Dag	02	09	20	20	13	13	06	02	16	09	09	18	17	06	08	07	07	07	07	09	09	SZ	Stadzicht	
X-coördinaat (x 1000)	135444	136137	137705	135346	138074	138364	135174	135461	138188	138262	135706	136511	136457	135176	135073	134895	134872	135390	135174	138240	138352	LK	Laegieskamp	
Y-coördinaat (x 1000)	480247	479279	477844	479069	476735	477159	479833	480234	478316	477663	479907	479686	480271	479855	479891	480959	480804	480434	480656	477264	477760			
Lengte proefvlak (m)	5	4	5	2	2	2	5	3	5	8	5	5	8	6	5	6	5	6	5	8	6			
Breedte proefvlak (m)	5	4	5	2	2	2	3	3	5	2	5	5	3	3	5	4	5	4	5	2	4			
Opp. proefvlak (m²)	25	16	25	4	4	4	15	9	25	16	25	25	24	18	25	24	25	24	25	16	24			
Bedekking totaal (%)	100	100	85	80	30	90	100	100	95	100	99	85	100	100	98	99	100	95	100	95	90			
Bedekking boomlaag (%)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Bedekking struiklaag (%)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Bedekking kruidlaag (%)	70	50	80	70	20	75	95	100	30	50	95	80	90	100	98	99	100	95	100	95	90			
Bedekking moslaag (%)	90	100	5	50	10	20	40	10	90	90	20	10	30	2	0	0	0	1	0	1	1			
Hoogte (hoge) boomlaag (m)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Hoogte (hoge) struiklaag (m)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
Gem. hoogte (hoge) kruidl (cm)	60	70	50	100	30	40	160	50	50	40	75	50	100	160	70	30	80	70	70	70	45			
Locaal type	16A-1	16A-2	16A-3	16A-3	16A-4	16A1-1	16A2-1	16A2-1	16A2-2	16A2-3	16B-1	16B-2	16B-3	16B-4	16C-1	16C-2	16C-3	16C-4	16C-5	16C3-1	16C3-2			
SBB-vegetatietype	16A-c	16A-f	16A-g	16A-g	16A-g	16A1e	16A2b	16A2b	16A2a	16A2c	16B/a	16B-b	16B-d	16B-e	16C-f	16C-g	16C-k	16C-m	16C-n	16C3a	16C3c			
Aantal soorten	19	24	37	20	24	18	39	14	43	17	41	26	35	30	11	29	9	21	23	31	29			
	Species_nr																				Ned_naam			
16A – Junco-Molinion																								
<i>Phragmites australis</i>	kl	1	1	1	2m	.	+	2a	+	.	.	2a	2a	2a	2b	.	+	1	.	.	+	933	Riet	
<i>Agrostis canina</i>	kl	3	2m	1	2m	.	2m	2a	2b	.	.	2m	2m	1	2a	.	.	.	.	.	.	1544	Moerasstruisgras	
<i>Lotus pedunculatus</i>	kl	.	2b	+	+	1	1	2b	.	2a	2a	2b	2a	2b	2a	.	.	.	.	.	.	763	Moerasrolklaver	
<i>Luzula multiflora</i>	kl	1	+	r	.	1	.	.	1	+	.	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	1933	Veelbloemige veldbies s.l.	
<i>Calliergonella cuspidata</i>	ml	.	.	2m	3	.	.	2b	.	1	3	2b	2m	3	2m	.	.	.	.	.	.	2620	Gewoon puntmos	
<i>Lysimachia vulgaris</i>	kl	1	+	+	.	.	2a	+	1	.	.	+	.	.	2b	.	.	.	.	.	.	784	Grote wederik	
<i>Juncus conglomeratus</i>	kl	2m	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	2b	2b	1	.	.	.	.	.	.	679	Biezenknoppen	
<i>Viola palustris</i>	kl	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1385	Moerasviooltje	
<i>Sphagnum palustre</i>	ml	5	5	2m	.	.	.	2m	.	.	.	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.	3015	Gewoon veenmos	
<i>Potentilla palustris</i>	kl	.	+	1	1	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	346	Wateraardbei	
<i>Carex oederi</i> s. <i>oedocarpa</i>	kl	.	.	4	2a	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	220	Geelgroene zegge	
<i>Pedicularis palustris</i>	kl	.	.	1	2a	+	.	.	.	r	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	923	Moeraskartelblad	
<i>Ranunculus flammula</i>	kl	.	.	.	+	1	1	+	.	+	.	r	r	.	.	.	.	.	.	.	.	1048	Egelboterbloem	
<i>Carex nigra</i>	kl	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	244	Zwarte zegge	
<i>Potentilla erecta</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1008	Tormentil	
<i>Juncus acutiflorus</i>	kl	.	2b	.	.	2a	2a	2b	3	1	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	670	Veldrus	
<i>Carex panicea</i>	kl	3	.	.	.	+	2a	1	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	248	Blauwe zegge	
<i>Danthonia decumbens</i>	kl	1	.	.	.	.	2m	r	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1199	Tandjesgras	
<i>Cirsium dissectum</i>	kl	.	.	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	332	Spaanse ruiter	
<i>Succisa pratensis</i>	kl	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1258	Blauwe knoop	
<i>Achillea ptarmica</i>	kl	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5	Wilde bertram	
<i>Molinia caerulea</i>	kl	+	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	832	Pijpenstrootje	
<i>Rhynanthus angustifolius</i>	kl	.	.	r	.	.	.	1	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1066	Grote ratelaar	
<i>Dactylorhiza majalis</i> s. <i>praetermissa</i>	kl	.	.	.	.	.	+	.	.	+	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	890	Rietorchis	
<i>Filipendula ulmaria</i>	kl	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	526	Moerasaspiree	
<i>Polytrichum commune</i>	ml	.	2a	.	.	2a	.	.	.	5	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	2923	Gewoon haarmos	
<i>Carex ovalis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	246	Hazenzegge	
<i>Erica tetralix</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	473	Gewone dophei	
<i>Leucobryum glaucum</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2810	Kussentjesmos	
<i>Rhynidiadelphus squarrosus</i>	ml	.	.	.	.	.	2b	2a	2a	4	.	2a	.	1	.	.	.	.	.	.	2m	2976	Gewoon haakmos	
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	kl	.	2m	1	.	.	2m	2m	.	2m	2b	2a	2m	1	2m	+	2m	.	2a	2a	2m	1	66	Gewoon reukgras
16B – Calthion palustris / 16 – Molinio-arhenatheretea																								
<i>Rumex acetosa</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	+	+	r	2b	+	.	2b	2a	2b	2b	1093	Veldzuring	
<i>Juncus effusus</i>	kl	.	2a	.	.	1	.	.	1	.	+	1	1	+	.	.	.	2b	+	.	.	680	Pitrus	
<i>Poa trivialis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	.	2m	2m	3	2a	3	1	.	959	Ruw beemdgras	
<i>Ranunculus repens</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	+	.	+	+	r	.	.	.	.	.	1	+	.	1056	Kruipende boterbloem	
<i>Taraxacum sectie Ruderalia</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	+	.	.	.	1	.	.	2a	1	+	2430	Gewone paardebloemen	
<i>Cardamine pratensis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	1	+	+	+	.	.	.	+	1	.	.	.	205	Pinksterbloem	
<i>Glechoma hederacea</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.	2b	+	.	1	1	1	+	582	Hondsdrif	
<i>Cirsium palustre</i>	kl	r	+	+	.	.	1	+	.	+	2a	+	2a	+	.	.	.	.	.	.	.	335	Kale jonker	
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	kl	.	.	.	.	.	r	.	.	.	1	1	1	r	.	.	.	.	.	.	.	772	Echte koekoeksbloem	
<i>Holcus lanatus</i>	kl	.	.	+	.	.	1	.	1	1	1	2b	1	1	2b	1	.	1	2a	2b	.	631	Gestreepte witbol	
<i>Carex disticha</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	225	Tweerijige zegge	
<i>Carex acutiformis</i>	kl	.	1	.	.	.	1	.	.	.	.	.	2b	2b	.	.	.	1	.	.	.	212	Moeraszegge	
<i>Juncus subnodulosus</i>	kl	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	1	2a	.	.	.	.	.	.	.	688	Paddenrus	
<i>Galium palustre</i>	kl	.	+	.	1	.	+	.	.	1	+	1	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	2376	Moeraswalstro	
16C – Arrhenatherion elatioris / 16 – Molinio-arhenatheretea																								
<i>Arrhenatherum elatius</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2b	.	.	.	.	2b	2a	96	Glanshaver	
<i>Dactylis glomerata</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2b	1	.	.	+	+	2a	390	Kropaar	
<i>Urtica dioica</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	+	2a	+	+	r	1321	Grote brandnetel	
<i>Bromus hordeaceus</i> s. <i>hordeaceus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2b	.	.	1	.	1	161	Zachte dravik s.s.	
<i>Anthriscus sylvestris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	70	Fluitenkruid	
<i>Heracleum sphondylium</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	+	.	.	607	Gewone berenklauw	
<i>Alopecurus pratensis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	2a	.	.	.	42	Grote vossenstaart	
<i>Ranunculus acris</i>	kl	.	.	.	.	.	+	.	.	r	1	2a	.	.	+	.	.	2a	3	.	.	1040	Scherpe boterbloem	
<i>Festuca rubra</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	2b	2a	520	Rood zwenkgras s.s.	
<i>Poa pratensis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	1	2m	958	Veldbeemdgras	
<i>Achillea millefolium</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	2a	.	.	.	r	1	4	Gewoon duizendblad	
<i>Medicago lupulina</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	+	+	799	Hopklaver	
<i>Ranunculus ficaria</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	1	1	.	r	1	2402	Speenkruid	
<i>Brachythecium rutabulum</i>	ml	.	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.	2m	1	.	.	.	2m	.	1	1	2567	Gewoon dikkopmos	
<i>Senecio jacobaea</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	r	1	2290	Jakobskruid s.l.	
<i>Plantago lanceolata</i>	kl	.	.	.	.	1	+	.	.	1	.	+	.	.	.	2b	.	+	.	2a	2b	946	Smalle weegbree	
<i>Agrostis capillaris</i>	kl	.	.	.	.	.	1	.	1	2m	.	.	.	2a	.	2m	.	.	.	2m	2a	19	Gewoon struisgras	
<i>Lolium perenne</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	2a	1	.	756	Engels raigras	
<i>Cirsium arvense</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	1	+	.	.	331	Akkerdistel	
<i>Equisetum arvense</i>	kl	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	1	.	.	.	.	.	462	Heermoes	
<																								

Deelgebied		NM	NM	NM	NM	LK	LK	NM	NM	SZ	BN	NM	NM	NM	NM	BN	BN	BN	BN	BN	BN	BN	BN	Deelgebieden:
Opnamenummer		DGN20	ps071	ps080	MN#08	AA02	AA01	ps069	DGN21	ps076	ps029	ps070	ps061	ps060	ps067	ps020	ps005	ps010	ps002	ps014	ps031	ps030	NM	Naardermeer
<i>Drosera rotundifolia</i>	kl	.	1	1	.	2m	.	+	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	418 Ronde zonnedaauw
<i>Eleocharis palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	437 Gewone waterbies
<i>Epilobium parviflorum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	457 Viltige basterdwederik
<i>Epilobium tetragonum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1642 Kantige basterdwederik s.l.
<i>Eriophorum angustifolium</i>	kl	2a	1	2a	2a	.	.	.	1	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	476 Veenpluis
<i>Eupatorium cannabinum</i>	kl	.	.	+	.	.	.	.	.	+	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	490 Koninginnenkruid
<i>Euphorbia stricta</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	501 Stijve wolfsmelk
<i>Eurhynchium praelongum</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1	2m	.	2729 Fijn laddermos
<i>Festuca pratensis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	519 Beemdlangbloem
<i>Galeopsis bifida</i> + <i>G. tetrahit</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	1	.	.	.	.	2222 Gespleten en Gewone hennepnetel
<i>Galium aparine</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.	.	.	546 Kleefkruid
<i>Galium uliginosum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	556 Ruw walstro
<i>Geranium molle</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	571 Zachte ooievaarsbek
<i>Hierochloa odorata</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	626 Veenreukgras
<i>Holcus mollis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	632 Gladde witbol
<i>Hydrocotyle vulgaris</i>	kl	2a	.	1	2a	.	.	2b	.	.	.	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	641 Gewone waternavel
<i>Hypochaeris radicata</i>	kl	.	.	.	.	1	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	1	.	654 Gewoon biggenkruid
<i>Iris pseudacorus</i>	kl	r	.	.	.	.	1	+	+	.	.	.	1	.	+	.	.	.	.	.	.	r	.	665 Gele lis
<i>Juncus articulatus</i>	kl	.	.	.	2m	.	.	.	.	+	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	673 Zomprus
<i>Juncus bulbosus</i>	kl	.	.	1	1	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2343 Knolrus
<i>Leontodon autumnalis</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	725 Vertakte leeuwentand
<i>Luzula campestris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	766 Gewone veldbies
<i>Lycopodiella inundata</i>	kl	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	777 Moeraswolfsklauw
<i>Lycopus europaeus</i>	kl	.	.	+	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	780 Wolfspoot
<i>Lysimachia thyrsoiflora</i>	kl	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	783 Moeraswederik
<i>Lythrum salicaria</i>	kl	.	.	.	1	.	+	+	.	.	.	+	.	+	r	.	.	.	.	.	.	.	.	785 Grote kattenstaart
<i>Mentha aquatica</i>	kl	.	.	+	1	.	.	+	.	.	.	1	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	813 Watermunt
<i>Myosotis laxa</i> s. <i>cespitosa</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	841 Zompvergeet-mij-nietje
<i>Osmunda regalis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	908 Koningsvaren
<i>Parentucellia viscosa</i>	kl	.	.	.	.	1	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1717 Kleverige ogentroost
<i>Persicaria amphibia</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	r	.	.	.	.	+	.	.	.	967 Veenwortel
<i>Peucedanum palustre</i>	kl	+	.	+	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	929 Melkeppe
<i>Phalaris arundinacea</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	2a	2a	.	.	.	.	930 Rietgras
<i>Phleum pratense</i> s. <i>pratense</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	932 Timoteegras s.s.
<i>Pinus sylvestris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	943 Grove den
<i>Plagiommium undulatum</i>	ml	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2879 Gerimpeld boogsterrenmos
<i>Populus species</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6420 Populier (G)
<i>Potentilla anglica</i>	kl	+	.	.	1	.	.	.	2a	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1005 Kruipganzerik
<i>Prunella vulgaris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	1017 Gewone brunel
<i>Pseudoscleropodium purum</i>	ml	2a	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2942 Groot laddermos
<i>Quercus robur</i>	kl	+	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1037 Zomereik
<i>Rubus fruticosus</i> ag.	kl	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1634 Gewone braam
<i>Rumex crispus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	1098 Krulzuring
<i>Rumex obtusifolius</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	r	+	r	.	.	1101 Ridderzuring
<i>Salix caprea</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1118 Boswilg
<i>Salix cinerea</i>	kl	.	+	+	.	1	.	.	.	2a	+	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1119 Grauwe en Rossige wilg
<i>Salix repens</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1124 Kruipwilg
<i>Sphagnum denticulatum</i>	ml	.	.	.	.	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2996 Geoord veenmos
<i>Sphagnum fallax</i>	ml	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3005 Fraai veenmos
<i>Sphagnum fimbriatum</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3006 Gewimperd veenmos
<i>Sphagnum squarrosum</i>	ml	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3023 Haakveenmos
<i>Stellaria media</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	1250 Vogelmuur
<i>Thalictrum flavum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	1275 Poelruit
<i>Thelypteris palustris</i>	kl	.	.	+	.	.	.	1	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	427 Moerasvaren
<i>Trifolium pratense</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	1305 Rode klaver
<i>Trifolium repens</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	1	.	1	.	1306 Witte klaver
<i>Triglochin palustris</i>	kl	.	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1311 Moeraszoutgras
<i>Typha latifolia</i>	kl	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1318 Grote lisdodde
<i>Veronica arvensis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	+	.	.	1347 Veldereprijs
<i>Veronica serpyllifolia</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	1363 Tijmereprijs
<i>Vicia cracca</i>	kl	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1369 Vogelwikke
<i>Vulpia myuros</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1393 Gewoon langbaardgras

Tabel 9: Ruigten

[illegible]

Deelgebied		NM	NM	NM	BN	BN	BN	BN	BN	BN	BN	BN	NM	BN	BN	BN	BN	NM	NM	BN	BN	BN	NM	BN	Deelgebieden:	
Opnamenummer		ps062	ps119	ps089	ps066	ps123	MN#13	MN#14	DGN15	ps116	ps056	ps120	ps058	ps008	ps007	ps009	DGN17	DGN06	ps072	DGN18	ps131	ps013	ps087	ps129	NM	Naardermeer
<i>Rhytidadelphus squarrosus</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2b	.	.	.	.	.	.	2976 Gewoon haakmos
<i>Rumex acetosa</i>	kl	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	1093 Veldzuring
<i>Rumex conglomeratus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1097 Kluwenzuring
<i>Rumex crispus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	1098 Krulzuring
<i>Rumex obtusifolius</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	1101 Ridderzuring
<i>Salix cinerea</i>	kl	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1119 Grauwe en Rossige wilg
<i>Solanum nigrum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2323 Zwarte en Bekierde nachtschade
<i>Sorbus aucuparia</i>	kl	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	1227 Wilde lijsterbes
<i>Sparganium erectum</i>	kl	.	.	.	.	+	.	.	+	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1229 Grote en Blonde egelskop
<i>Spirodela polyrhiza</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1241 Veelwortelig kroos
<i>Stachys palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1245 Moerasandoorn
<i>Symphytum officinale</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	1259 Gewone smeerwortel
<i>Taraxacum sectie Ruderalia</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	2430 Gewone paardebloemen
<i>Thelypteris palustris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	427 Moerasvaren
<i>Typha angustifolia</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	1317 Kleine lisdodde
<i>Vicia cracca</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	1369 Vogelwikke

Tabel 10: Wilgenstruweel en Elzenbroekbos

Deelgebied:	SZ	BN	NM	BN	NM	BN	NM	NM	NM	BN	NM	BN	BN	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM
Opnamenummer	ps036	ps063	DGN01	ps091	MN#09	ps091	MN#09	ps091	MN#09	ps091	MN#09	ps091	MN#09	ps091	MN#09	ps091	MN#09	ps091	MN#09	ps091	MN#09	ps091	MN#09	
Maand	05	05	09	08	08	05	08	08	08	05	08	09	09	08	08	09	08	08	05	08	08	08	08	
Dag	11	22	17	06	19	15	21	17	21	22	20	05	05	06	15	25	17	28	17	04	15	21		
X-coördinaat (x 1000)	138386	135268	137572	136538	136319	137808	136880	136825	136848	135353	136543	138066	138080	136966	136710	137061	136980	136057	137734	136741	136783			
Y-coördinaat (x 1000)	478001	480468	478086	477115	478571	476913	477362	477187	477373	480409	477330	477763	477775	477249	477269	477647	477214	477750	477198	477242	477261	477348		
Lengte proefvlak (m)	10	10	10	8	10	20	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10		
Breedte proefvlak (m)	5	10	10	8	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10		
Opp. proefvlak (m²)	50	100	100	64	100	200	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100		
Bedekking totaal (%)	90	90	98	95	100	85	95	95	95	90	98	95	95	95	95	98	95	95	95	60	95	98		
Bedekking boomlaag (%)	0	0	0	85	50	70	70	60	60	50	60	90	90	70	85	80	60	60	70	40	80	50		
Bedekking struiklaag (%)	80	80	90	5	0	5	15	70	50	20	40	2	0	40	20	5	20	20	20	2	30	50		
Bedekking kruidlaag (%)	40	40	60	60	98	40	60	25	15	30	30	40	50	40	10	20	40	50	70	40	40	40		
Bedekking moslaag (%)	0	1	30	1	0	1	40	5	40	2	90	1	2	30	50	98	60	50	10	5	30	70		
Hoogte (hoge) boomlaag (m)	0	0	0	10	25	20	25	25	22	15	20	25	25	20	20	20	22	18	25	15	25	18		
Hoogte (hoge) struiklaag (m)	6,0	8,0	5,0	4,0	5,0	0,0	6,0	6,0	7,0	8,0	7,0	7,0	0,0	8,0	6,0	6,0	7,0	6,0	7,0	3,0	7,0	6,0		
Gem. hoogte (hoge) kruidl (cm)	100	100	130	100	200	100	100	70	40	100	90	120	60	70	40	80	90	80	90	120	80	50		
Local type	36A2-1	36A2-2	36A2-3	38A-1	38A2-1	39A-1	39A-2	39A-3	39A-4	39A-5	39A-6	39A-7	39A-8	39A-9	39A-10	39A-10	39A1-1	39A1-2	39A1-3	39A1-4	39A2-1	39A2-2		
SBB-vegetatietype	36A2	36A2	36A2	38A-a	38A2b	39A-a	39A-a	39A-b	39A-b	39A-c	39A-c	39A-d	39A-e	39A-f	39A-f	39A-f	39A1a	39A1b	39A1c	39A1c	39A2e	39A2e		
Aantal soorten	11	23	13	15	9	19	21	13	13	20	18	14	29	24	18	12	29	22	23	13	23	20		
36 – Franguletea																							Species_nr Ned_naam	
Salix cinerea	s1	5	5	5	2a	.	.	.	.	2b	.	r	.	.	.	.	2a	2a	.	.	.	.		
Salix cinerea	kl	.	.	+	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
38 – Salicetea purpureae																								
Phragmites australis	kl	.	1	3	1	2b	2a	.	+	.	.	.	.	+	.	.	+	.	1	.	.	+	.	
Salix alba	b1	.	.	.	5	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
Cirsium palustre	kl	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.		
Calystegia sepium	kl	.	.	2a	.	2b	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	.		
Solanum dulcamara	kl	.	r	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	+	.		
Angelica sylvestris	kl	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
Urtica dioica	kl	3	.	.	2b	2a	.	.	.	.	.	3	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
Glechoma hederacea	kl	1	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
39 – Alnetea glutinosae																								
Alnus glutinosa	b1	.	.	.	.	.	4	4	4	4	3	4	5	5	4	4	5	4	3	4	3	4	3	
Alnus glutinosa	s1	.	.	.	.	.	.	r	.	.	r	+	.	.	.	2a	2a	.	2a	.	r	2a	2b	
Alnus glutinosa	kl	.	.	+	.	.	.	+	.	r	.	.	.	.	.	.	+	2a	+	+	.	+	1	
Eurhynchium praelongum	ml	.	1	2b	.	.	1	2a	1	2m	1	2m	.	2m	2b	.	+	2m	1	2m	2m	2m	2m	
Dryopteris carthusiana	kl	.	.	.	.	.	.	1	+	+	.	+	.	+	2a	+	2a	1	+	+	+	+	2a	
Mnium hornum	ml	.	.	.	.	.	2m	2m	2a	2b	2m	2m	.	.	2a	2a	1	2a	2m	2m	2m	2a	2a	
Calamagrostis canescens	kl	.	.	1	.	.	2b	3	1	.	1	.	.	.	1	.	.	1	2b	2m	1	1	.	
Rubus fruticosus ag.	kl	2b	r	+	r	.	r	2a	.	2b	2a	+	+	.	2a	+	1	2a	2a	2a	2b	2a	+	
Sorbus aucuparia	s1	.	.	.	.	.	2a	+	3	3	.	2b	.	.	2b	2a	.	2a	r	2a	r	2a	2a	
Sorbus aucuparia	kl	.	.	.	.	.	+	+	1	1	r	+	.	r	1	+	.	+	.	r	.	+	+	
Poa trivialis	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Dryopteris dilatata	kl	.	+	.	.	.	+	.	+	.	+	r	.	r	2b	r	.	+	.	+	r	+	r	
Ribes nigrum	s1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	+	.	.	.	
Ribes nigrum	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	
Peucedanum palustre	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	r	.	.	.	.	
Carex acutiformis	kl	.	2a	.	.	.	+	.	.	.	2b	3	.	+	.	.	.	.	.	.	1	.	.	
Carex riparia	kl	.	2b	.	.	2b	.	1	1	.	1	.	.	.	1	+	.	1	1	3	2b	1	.	
Thelypteris palustris	kl	.	+	3	.	.	.	+	.	.	+	.	.	.	r	.	.	2b	2b	2b	.	.	.	
Carex elongata	kl	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	2b	2b	.	
Carex curta	kl	.	.	.	.	.	.	+	+	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	+	.	
Sphagnum squarrosum	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	
40 – Vaccinio-betuletea pubescentis																								
Betula pubescens	b1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2b	2a	.	.	.	3	2a	.	2b	.	2a	.	2a	
Aulacomnium palustre	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	
Sphagnum palustre	ml	.	.	.	.	.	2b	.	2b	.	4	.	.	1	.	3	4	.	3	.	.	2m	3	
Sphagnum fimbriatum	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	2a	2a	.	2a	.	.	2b	3	
Polytrichum commune	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	2b	.	.	.	.	.	.	
Overige soorten																								
Agrostis canina	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Agrostis stolonifera	kl	.	1	.	+	.	.	.	.	.	.	.	2m	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Amelanchier lamarckii	s1	.	.	.	.	.	r	3	2b	.	2b	.	.	2a	r	.	.	.	2a	.	r	2b		
Amelanchier lamarckii	kl	.	.	.	.	.	+	.	+	.	+	.	.	+	+	.	.	+	.	.	r	+		
Anisantha sterilis	kl	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Anthriscus sylvestris	kl	+	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Aronia x prunifolia	s1	.	.	.	.	.	.	.	r	.	+	.	.	2a	r	.	r	.	.	.	.	.	r	
Aronia x prunifolia	kl	.	.	.	.	.	+	.	+	.	+	.	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	
Betula pendula + B. pubescens	kl	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	
Betula pubescens	s1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	r	.	.	
Betula pubescens	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	
Brachythecium rutabulum	ml	.	1	2m	1	.	1	.	.	.	1	.	1	2m	.	.	.	.	2m	2m	+	.	.	
Calliergon cordifolium	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	1	.	.	.	
Calliergonella cuspidata	ml	.	1	2b	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	.	2a	.	.	+	
Calypogeia fissa	ml	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Campylopus introflexus	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	
Carex echinata	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Carex paniculata	kl	.	.	.	.	.	r	2a	.	.	r	+	.	.	r	.	.	r	.	r	.	r	.	
Ceratocarpus claviculata	kl	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Cirsium vulgare	kl	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Dactylis glomerata	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Dicranum scoparium	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	
Dryopteris filix-mas	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Epilobium parviflorum	kl	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Epilobium tetragonum	kl	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Equisetum arvense	kl	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Equisetum palustre	kl	.	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Eriophorum angustifolium	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Eupatorium cannabinum	kl	.	.	.	+	2a	.	.	.	.	r	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Galeopsis bifida + G. tetrahit	kl	.																						

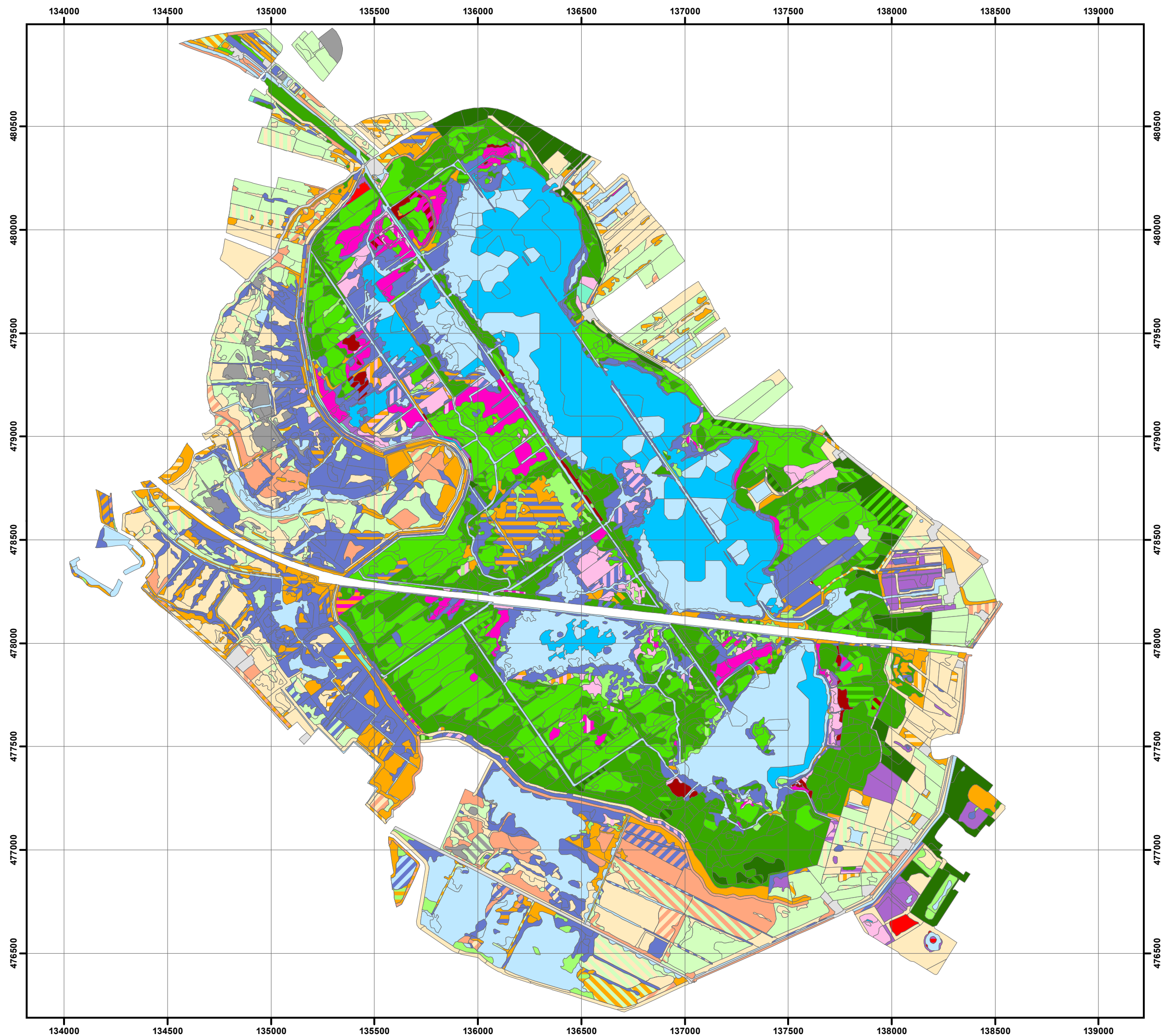
Tabel 11: Berkenbroekbos en Vochtig loofbos

Deelgebied	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	Deelgebieden:	
Opnamenummer	DGN04	ps099	ps103	MN#03	MN#05	ps104	MN#10	DGN11	MN#04	DGN02	DGN05	ps127	ps133	ps098	ps134	ps118	ps094	ps117	ps128	NM	Naardermeer	
Maand	09	08	08	09	09	08	09	09	09	09	09	09	10	08	10	09	08	09	09	BN	Bufferzone Naardermeer	
Dag	21	15	20	18	19	20	26	26	19	18	21	21	03	15	03	10	06	10	25	SZ	Stadzicht	
X-coördinaat (x 1000)	136197	136678	136576	136537	136366	136589	135511	135884	135939	135701	135995	137558	137625	136709	137903	137891	136906	137954	135941	LK	Laegieskamp	
Y-coördinaat (x 1000)	478278	477312	477308	478759	478833	477360	478358	478258	479056	479863	478587	478499	478558	477301	478570	477697	477170	477606	480568			
Lengte proefvlak (m)	10	10	10	10	10	10	10	10	5	20	10	10	10	10	15	10	10	10	15			
Breedte proefvlak (m)	10	10	10	10	10	10	10	10	20	5	10	10	10	10	15	10	10	10	15			
Opp. proefvlak (m²)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	225	100	100	100	225			
Bedekking totaal (%)	98	98	95	100	100	98	100	97	100	99	99	85	90	98	95	98	95	90	95			
Bedekking boomlaag (%)	50	30	30	90	40	60	60	70	50	40	60	35	35	30	35	30	85	85	90			
Bedekking struiklaag (%)	80	60	20	10	15	60	0	2	15	40	0	10	2	30	5	40	40	30	5			
Bedekking kruidlaag (%)	40	20	70	10	98	30	100	70	90	50	90	10	20	10	10	5	10	5	40			
Bedekking moslaag (%)	60	95	40	98	30	90	10	3	5	3	0	70	80	95	90	95	5	2	1			
Hoogte (hoge) boomlaag (m)	15	12	12	13	18	18	15	6	15	15	10	15	15	18	12	15	25	30	30			
Hoogte (hoge) struiklaag (m)	4,0	5,0	5,0	6,0	5,0	6,0	0,0	0,0	3,0	5,0	0,0	4,0	2,0	7,0	5,0	7,0	6,0	7,0	6,0			
Gem. hoogte (hoge) kruidl (cm)	70	250	140	50	250	90	140	80	200	210	180	60	60	50	60	40	50	60	60			
Locaal type	40A-1	40A-2	40A-3	40A-4	40A-6	40A-9	40A-9	40A-9	40A-5	40A-7	40A-8	40A1-1	40A2-1	40A2-1	40A2-1	40A2-2	43-1	43-2	43-3			
SBB-vegetatietype	40A/a	40A/a	40A-b	40A-b	40A-b	40A-c	40A-c	40A-c	40A-b	40A-c	40A-c	40A1a	40A2	40A2	40A2	40A2	43-g	43-g	43-h			
Aantal soorten	17	14	10	10	13	18	6	8	13	7	7	19	23	20	18	20	14	16	36			
																				Species_nr	Ned_naam	
40 – Vaccinio-betuletea pubescentis																						
<i>Betula pubescens</i>	b1	2a	3	3	5	3	4	4	4	3	3	4	3	3	3	3	3	2a	2a	.	139	Zachte berk
<i>Betula pubescens</i>	s1	.	2a	2a	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	+	+	.	.	.	1227	Zachte berk
<i>Betula pubescens</i>	kl	.	1	r	+	.	.	.	.	.	.	.	+	r	2a	r	+	.	.	.	139	Zachte berk
<i>Sphagnum fimbriatum</i>	ml	.	2m	2b	3	2a	2m	2a	.	.	.	.	3	4	2m	2m	2a	.	.	.	3006	Gewimperd veenmos
<i>Sphagnum palustre</i>	ml	2m	5	2b	4	2a	5	2a	.	.	.	.	3	2a	5	2a	2m	1	.	.	3015	Gewoon veenmos
<i>Mnium hornum</i>	ml	4	2m	.	2m	1	2m	+	.	.	.	.	.	1	.	.	2m	2m	2m	1	2820	Gewoon sterrenmos
<i>Aronia x prunifolia</i>	s1	4	3	r	.	2a	r	.	.	2a	.	.	+	.	.	1	.	r	.	.	1965	Zwarte appelbes
<i>Aronia x prunifolia</i>	kl	1	2a	.	.	+	+	.	.	1	.	.	+	.	+	+	.	1	.	.	1965	Zwarte appelbes
<i>Molinia caerulea</i>	kl	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	832	Pijpenstrootje
<i>Rubus fruticosus ag.</i>	s1	2a	.	.	.	.	.	.	r	2a	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1634	Gewone braam
<i>Phragmites australis</i>	kl	.	2a	.	.	2a	.	1	2a	1	3	3	.	1	1	1	.	.	.	.	933	Riet
<i>Eriophorum vaginatum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	479	Eenaarig wollegras
<i>Pinus sylvestris</i>	b1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	943	Grove den
<i>Pinus sylvestris</i>	s1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	r	.	.	.	.	.	.	943	Grove den
<i>Pinus sylvestris</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	+	.	.	.	.	.	.	943	Grove den
<i>Rhamnus frangula</i>	s1	.	2b	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	2b	.	+	.	.	.	530	Sporkehout
<i>Rhamnus frangula</i>	kl	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	r	1	.	+	.	r	.	530	Sporkehout
<i>Aulacomnium palustre</i>	ml	.	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.	1	1	1	1	.	.	.	.	2544	Roodviltmos
<i>Eriophorum angustifolium</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	2b	1	2a	1	.	.	.	476	Veenpluis
<i>Polytrichum commune</i>	ml	.	2m	.	2m	.	.	.	.	2m	.	.	2m	2b	2b	3	5	.	.	.	2923	Gewoon haarmos
<i>Carex curta</i>	kl	.	1	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	1	+	r	+	.	.	219	Zompzegge
43 – Querco-fagetea																						
<i>Rubus fruticosus ag.</i>	kl	.	.	.	+	.	.	r	.	.	.	.	.	.	.	.	1	2a	+	+	1634	Gewone braam
<i>Sorbus aucuparia</i>	s1	.	r	r	.	2a	3	.	.	.	+	.	r	.	+	.	+	2b	2b	.	1227	Wilde lijsterbes
<i>Sorbus aucuparia</i>	kl	.	+	.	.	.	+	.	.	.	.	.	+	.	+	.	+	1	+	r	1227	Wilde lijsterbes
<i>Quercus robur</i>	b1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	4	5	1037	Zomereik
<i>Quercus robur</i>	kl	.	r	.	.	.	r	.	.	.	.	.	r	r	+	r	r	+	+	1	1037	Zomereik
<i>Alnus glutinosa</i>	b1	3	.	.	2a	2a	.	.	.	2a	2a	.	.	.	r	.	.	2a	2b	2a	36	Zwarte els
<i>Alnus glutinosa</i>	s1	.	.	r	.	.	r	.	.	2a	.	+	r	r	r	.	2a	2b	.	r	36	Zwarte els
<i>Alnus glutinosa</i>	kl	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	.	r	.	.	.	+	r	.	.	36	Zwarte els
<i>Ilex aquifolium</i>	s1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	658	Hulst
<i>Ilex aquifolium</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	+	.	658	Hulst
<i>Agrostis stolonifera</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2b	18	Fioringras
<i>Fraxinus excelsior</i>	b1	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	531	Gewone es
<i>Fraxinus excelsior</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	531	Gewone es
<i>Poa trivialis</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	959	Ruw beemdgras
<i>Dicranella heteromalla</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	2667	Gewoon pluïsjesmos
<i>Fissidens bryoides</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	2737	Gezoomd vedermos
<i>Geranium robertianum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	576	Robertskruid
<i>Glechoma hederacea</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	582	Hondsdrاف
<i>Carex remota</i>	kl	.	.	.	.	2m	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	258	IJle zegge
<i>Crataegus monogyna</i>	s1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	369	Eenstijlige meidoorn
<i>Deschampsia cespitosa</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	397	Ruwe smele
<i>Fraxinus excelsior</i>	s1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	531	Gewone es
<i>Galium aparine</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	546	Kleefkruid
<i>Phalaris arundinacea</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	930	Rietgras
<i>Prunus padus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	1019	Vogelkers
<i>Urtica dioica</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	1321	Grote brandnetel
<i>Viburnum opulus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	1367	Gelderse roos
<i>Crataegus monogyna</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	369	Eenstijlige meidoorn
<i>Ranunculus repens</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	1056	Kruipende boterbloem
<i>Taraxacum sectie Ruderalia</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	2430	Gewone paardebloemen
Overige kenmerkende soorten																						
<i>Sphagnum fallax</i>	ml	2m	2a	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	4	2m	.	.	.	3005	Fraai veenmos
<i>Dryopteris dilatata</i>	kl	.	.	.	2a	5	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	r	419	Brede stekelvaren
<i>Carex acutiformis</i>	kl	.	.	.	.	.	3	5	4	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	212	Moeraszegge
<i>Pteridium aquilinum</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1022	Adelaarsvaren
<i>Salix cinerea</i>	s1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1119	Grauwe en Rossige wilg
<i>Carex riparia</i>	kl	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	.	.	.	.	.	+	.	.	259	Oeverzegge
<i>Carex paniculata</i>	kl	.	.	.	.	.	r	.	.	.	.	2b	.	.	.	.	.	.	.	.	249	Pluimzegge
<i>Solanum dulcamara</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	r	1218	Bitterzoet
<i>Sphagnum russowii</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	2m	.	.	.	.	.	.	.	3022	Violet veenmos
<i>Sphagnum capillifolium</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	3172	Stijf veenmos
<i>Campylopus introflexus</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	2m	2m	2m	.	.	1	.	2636	Grijs kronkelsteeltje
<i>Glyceria fluitans</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	584	Mannagras
<i>Holcus lanatus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	631	Gestreepte witbol
<i>Lycopus europaeus</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	780	Wolfspoot
<i>Rumex obtusifolius</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	1101	Ridderzuring
<i>Stellaria media</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	1250	Vogelmuur
Overige soorten		</																				

Deelgebied		NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	NM	Deelgebieden:	
Opnamenummer		DGN04	ps099	ps103	MN#03	MN#05	ps104	MN#10	DGN11	MN#04	DGN02	DGN05	ps127	ps133	ps098	ps134	ps118	ps094	ps117	ps128	NM	Naardermeer
<i>Plagiothecium undulatum</i>	ml	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2892	Gerimpeld platmos
<i>Prunus serotina</i>	kl	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	r	r	.	.	.	+	.	1020	Amerikaanse vogelkers
<i>Sorbus aucuparia</i>	b1	2a	.	.	.	.	.	.	.	2a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1227	Wilde lijsterbes
<i>Sphagnum squarrosum</i>	ml	2m	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3023	Haakveenmos
<i>Sphagnum subnitens</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	3024	Glanzend veenmos
<i>Tetraphis pellucida</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	3035	Viertandmos
<i>Thuidium tamariscinum</i>	ml	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2m	.	.	.	3046	Gewoon thujamos

Bijlage 5 Vereenvoudigde vegetatiekaart 1:18.000

Naardermeer

Hoofdtype

- Vochtig loofbos
- Elzenbroekbossen
- Berkenbroekbossen
- Wilgenbossen en -struwelen
- Moerasvegetaties
- Ruigten
- Overstromingsgrasland
- Wibolgrasland en verwante vegetaties
- Glanshaver- en vossenstaartheuvel
- Koekoeksbloemheuvel
- Veldrushoel and verwante vegetaties
- Kleine zeggenvegetaties
- Veenmosrietland
- Haarmosrietland
- Moerasheide en venvegetaties
- Kranswiervegetaties
- Overige watervegetaties
- Pioniervegetaties en kaal
- Overige

Naardermeer

Vegetatiekaart 2018

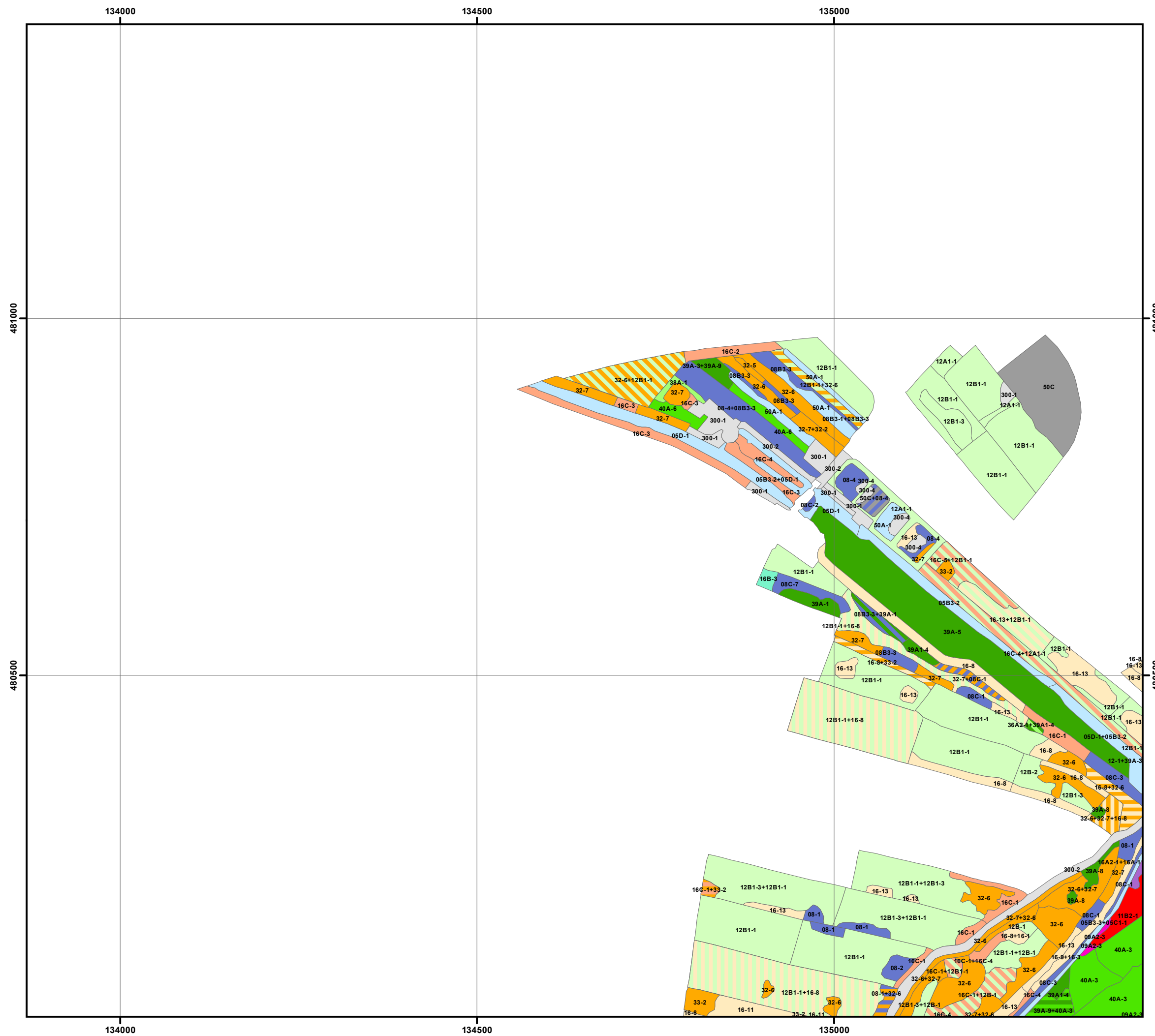

© Kadaster Nederland

Bijlage 6 Vegetatiekaart 1:5000

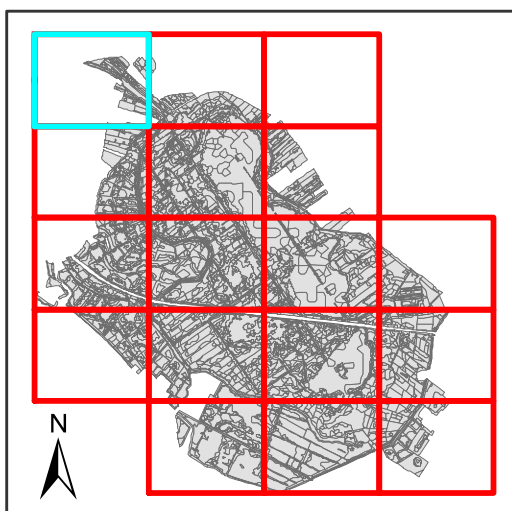

Naardermeer

Hoofdtype

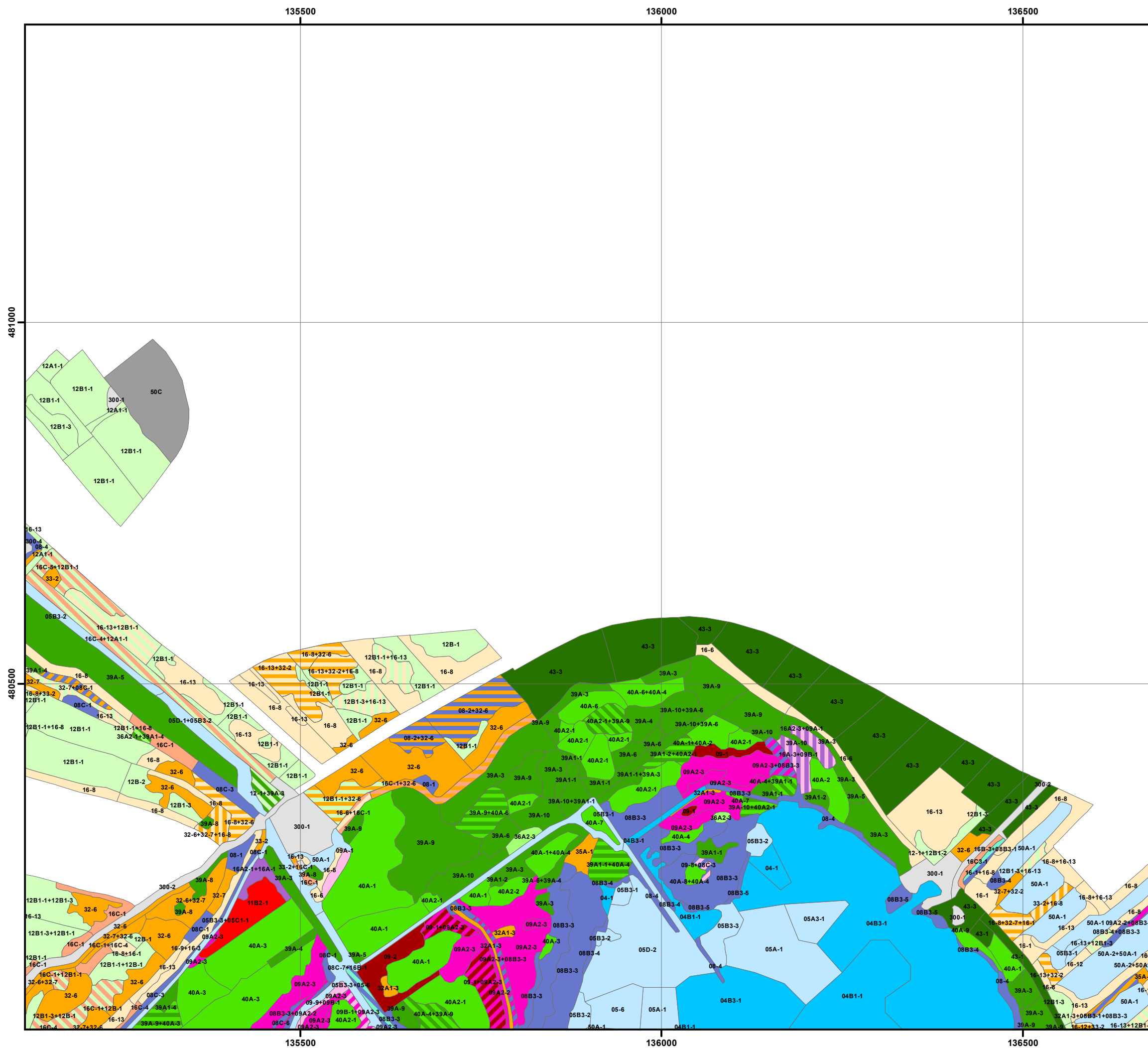
	Vochtig loofbos
	Elzenbroekbossen
	Berkenbroekbossen
	Wilgenbossen en -struwelen
	Moerasvegetaties
	Ruigten
	Overstromingsgrasland
	Wibolgrasland en verwante vegetaties
	Glanshaver- en vossenstaarthooiland
	Koekoeksbloemhooiland
	Veldrushooiland en verwante vegetaties
	Kleine zeggenvegetaties
	Veenmosrietland
	Haarmosrietland
	Moerasheide en venvegetaties
	Kranswiervegetaties
	Overige watervegetaties
	Pioniervegataties en kaal
	Overige

Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 1

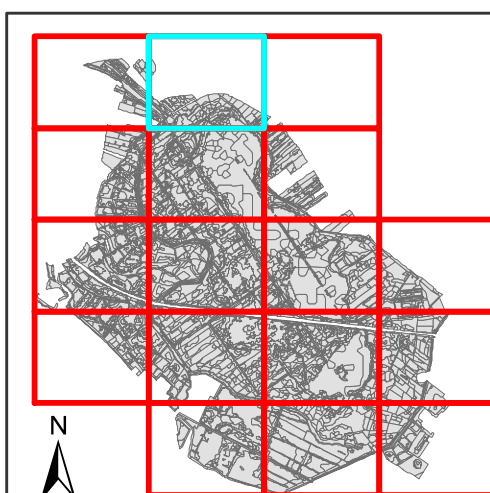
© Kadaster Nederland

Naardermeer

Hoofdtype

	Vochtig loofbos
	Elzenbroekbossen
	Berkenbroekbossen
	Wijgenbossen en -struwelen
	Moerasvegetaties
	Ruigten
	Overstromingsgrasland
	Wibolgrasland en verwante vegetaties
	Glanshaver- en vossenstaarthooiland
	Koekoeksbloemhooiland
	Veldrushooiland en verwante vegetaties
	Kleine zeggenvegetaties
	Veenmosrietland
	Haarmosrietland
	Moerasheide en vervegetaties
	Kranswiervegetaties
	Overige watervegetaties
	Pionierv egetaties en kaal
	Overige

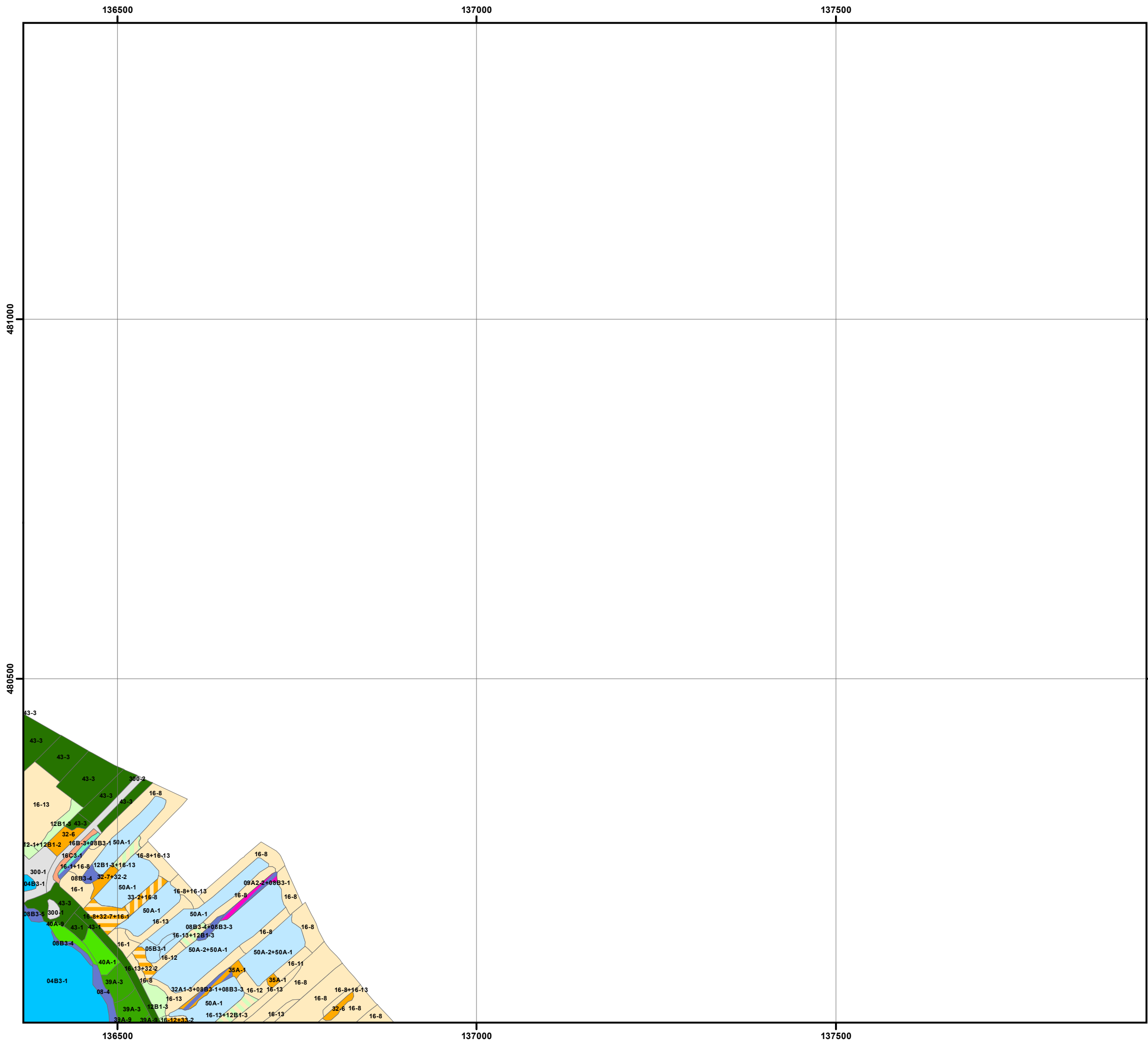
Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 2

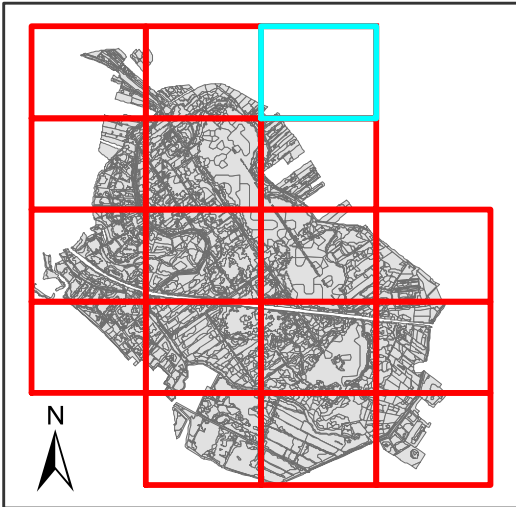

© Kadaster Nederland

Age	Number of people
18-24	120
25-34	180

- Naardermeer
- Hoofdtype
- Vochtig loofbos
- Elzenbroekbossen
- Berkenbroekbossen
- Wilgenbossen en -struwelen
- Moerasvegetaties
- Ruigten
- Overstromingsgrasland
- Wibolgrasland en verwante vegetaties
- Glanshaver- en vossenstaarthooiland
- Koekoeksbloemhooiland
- Veldrushooiland en verwante vegetaties
- Kleine zeggenvegetaties
- Veenmosrietland
- Haarmosrietland
- Moerasheide en venvegetaties
- Kranswiervegetaties
- Overige watervegetaties
- Pioniervegetaties en kaal
- Overige

Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 3

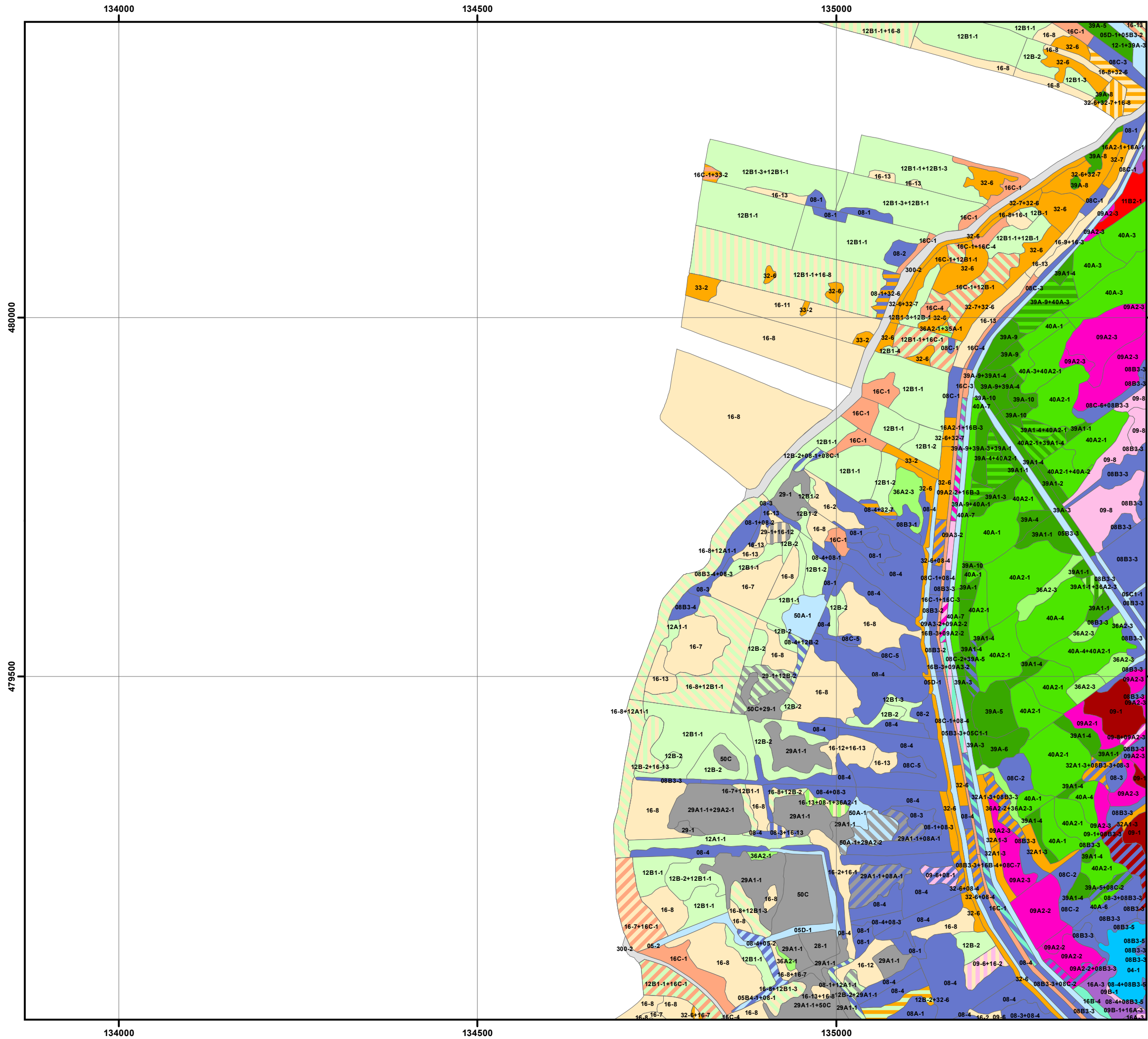
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

© Kadaster Nederland

0

200

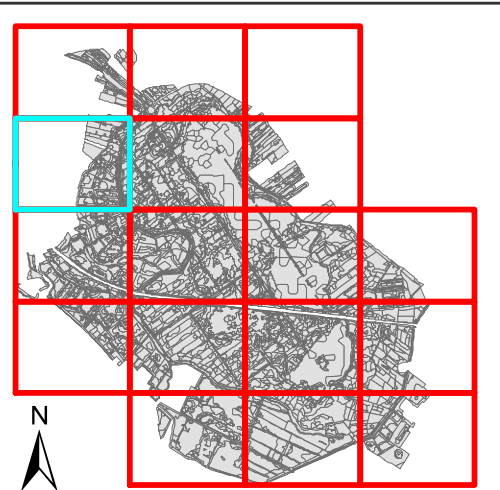
m

Naardermeer

Hoofdtype

- Vochtig loofbos
- Elzenbroekbossen
- Berkenbroekbossen
- Wilgenbossen en -struwelen
- Moerasvegetaties
- Ruigten
- Overstromingsgrasland
- Wibolgrasland en verwante vegetaties
- Glanshaver- en vossentaarhooiland
- Koekoeksbloemhooiland
- Veldrushooiland en verwante vegetaties
- Kleine zeggenvegetaties
- Veenmosrietland
- Haarmosrietland
- Moerasheide en venvegetaties
- Kranswiervegetaties
- Overige watervegetaties
- Pioniervegetaties en kaal
- Overige

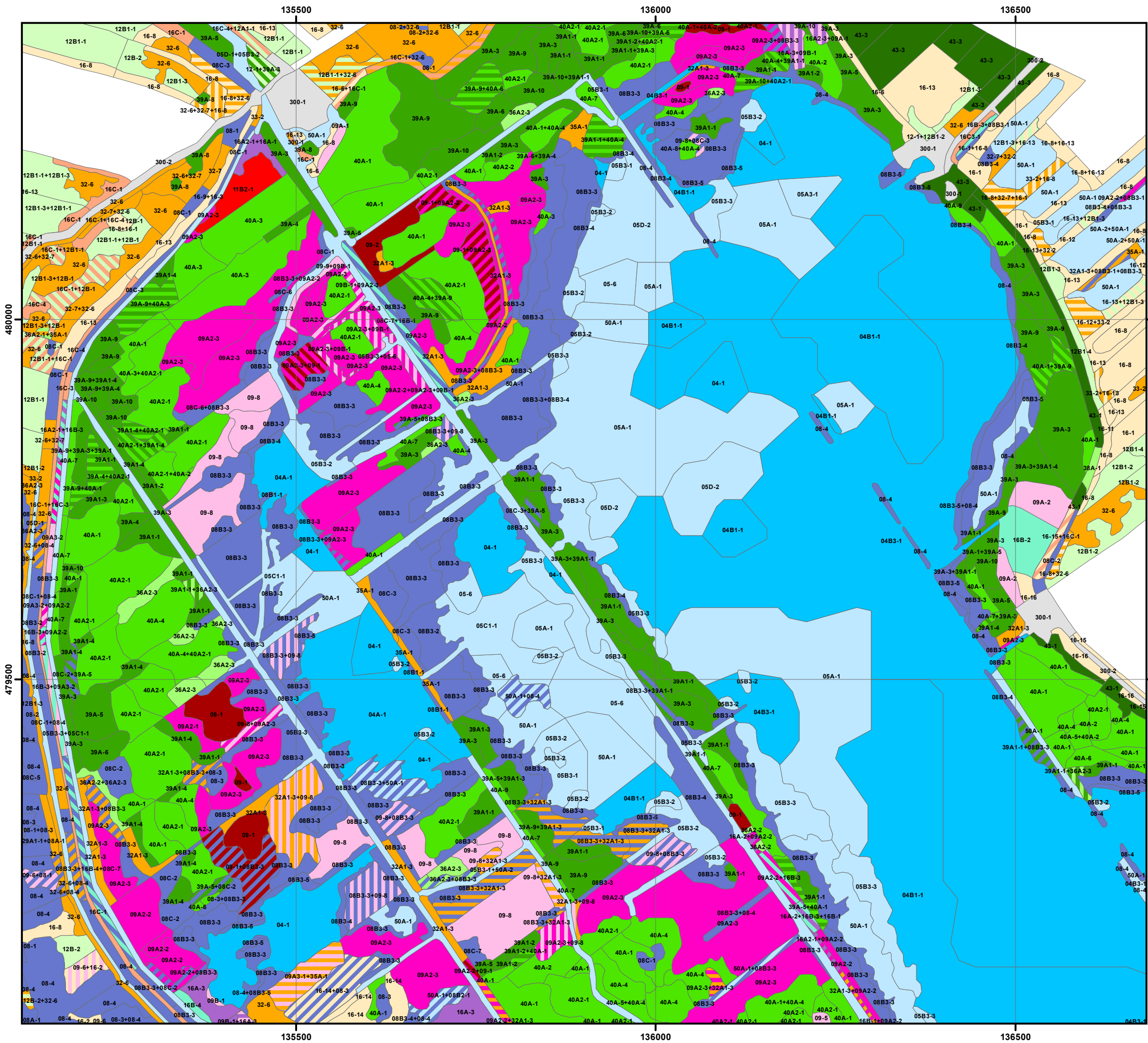
Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 4

© Kadaster Nederland

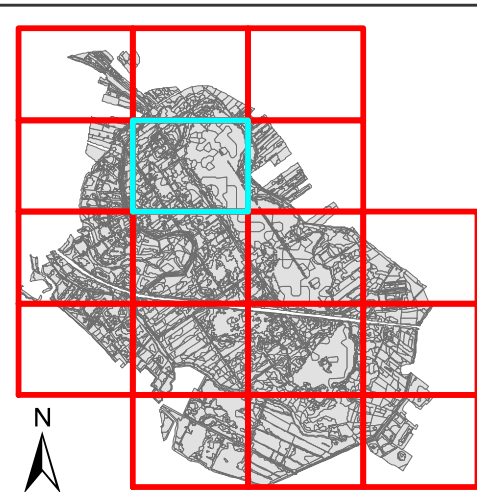

Naardermeer

Hoofdtype

- Vochtig loofbos
- Elzenbroekbossen
- Berkenbroekbossen
- Wilgenbossen en -struwelen
- Moerasvegetaties
- Ruigten
- Overstromingsgrasland
- Wibolgrasland en verwante vegetaties
- Glanshaver- en vossentaarhooiland
- Koekoeksbloemhooiland
- Veldrushooiland en verwante vegetaties
- Kleine zeggenvegetaties
- Veenmosrietland
- Haarmosrietland
- Moerasheide en venvegetaties
- Kranswiervegetaties
- Overige watervegetaties
- Pioniervegetaties en kaal
- Overige

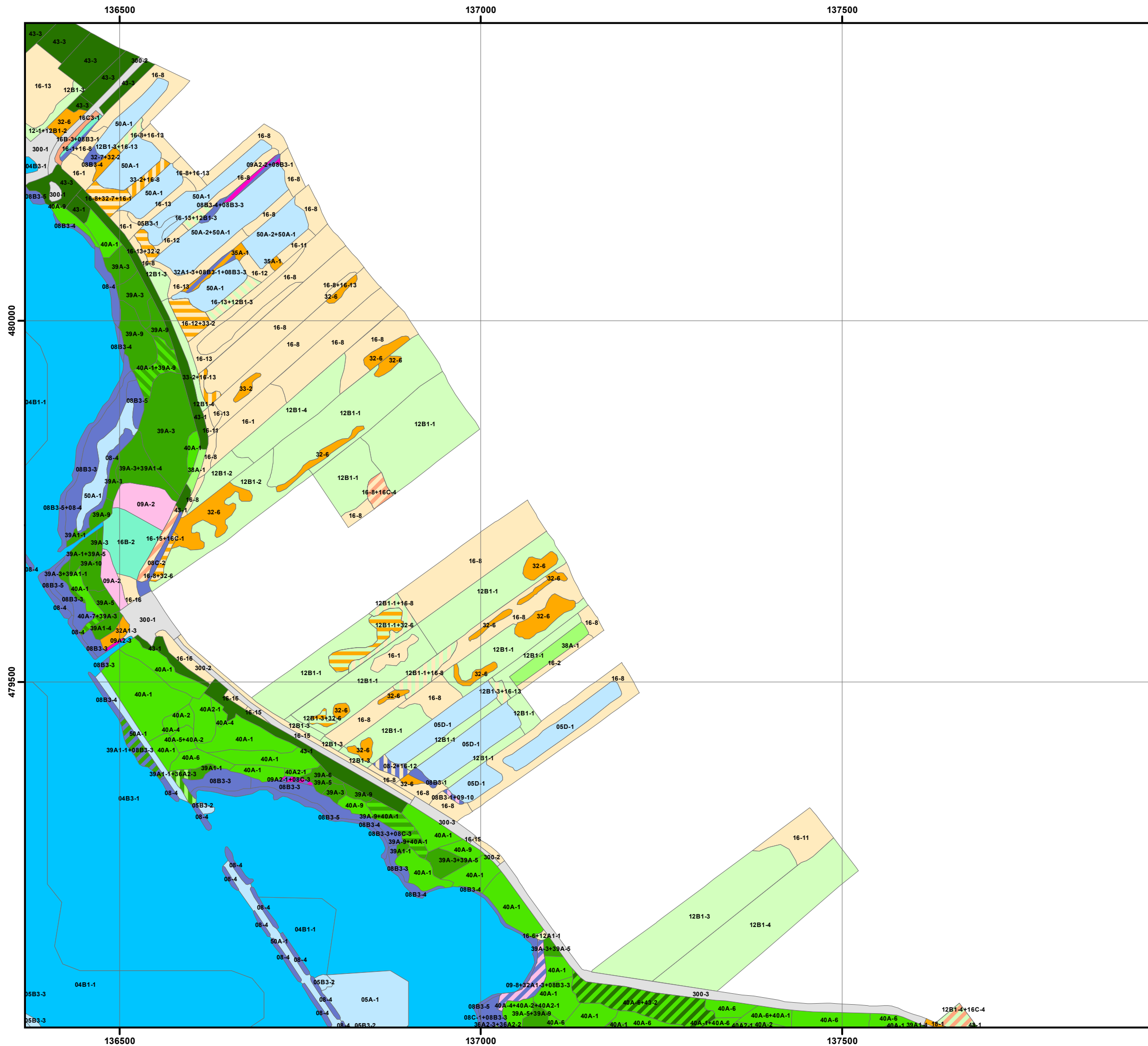
Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 5

© Kadaster Nederland

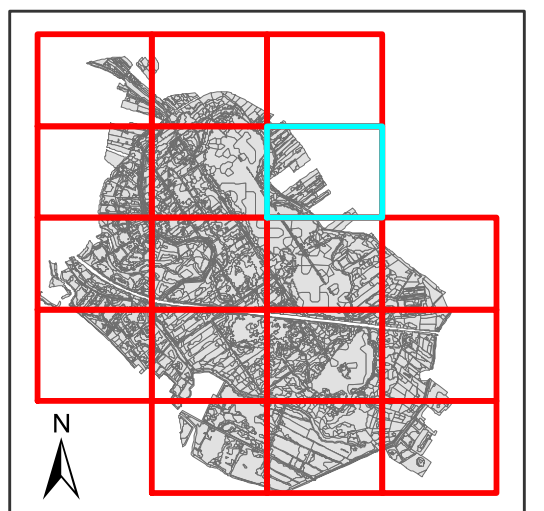

Naardermeer

Hoofdtype

- Vochtig loofbos
- Elzenbroekbossen
- Berkenbroekbossen
- Wilgenbossen en -struwelen
- Moerasvegetaties
- Ruigten
- Overstromingsgrasland
- Wibolgrasland en verwante vegetaties
- Glanshaver- en vossenstaarthooiland
- Koekoeksbloemhooiland
- Veldrushooiland en verwante vegetaties
- Kleine zeggenvegetaties
- Veenmosrietland
- Haarmosrietland
- Moerasheide en venvegetaties
- Kranswiervegetaties
- Overige watervegetaties
- Pionierv egetaties en kaal
- Overige

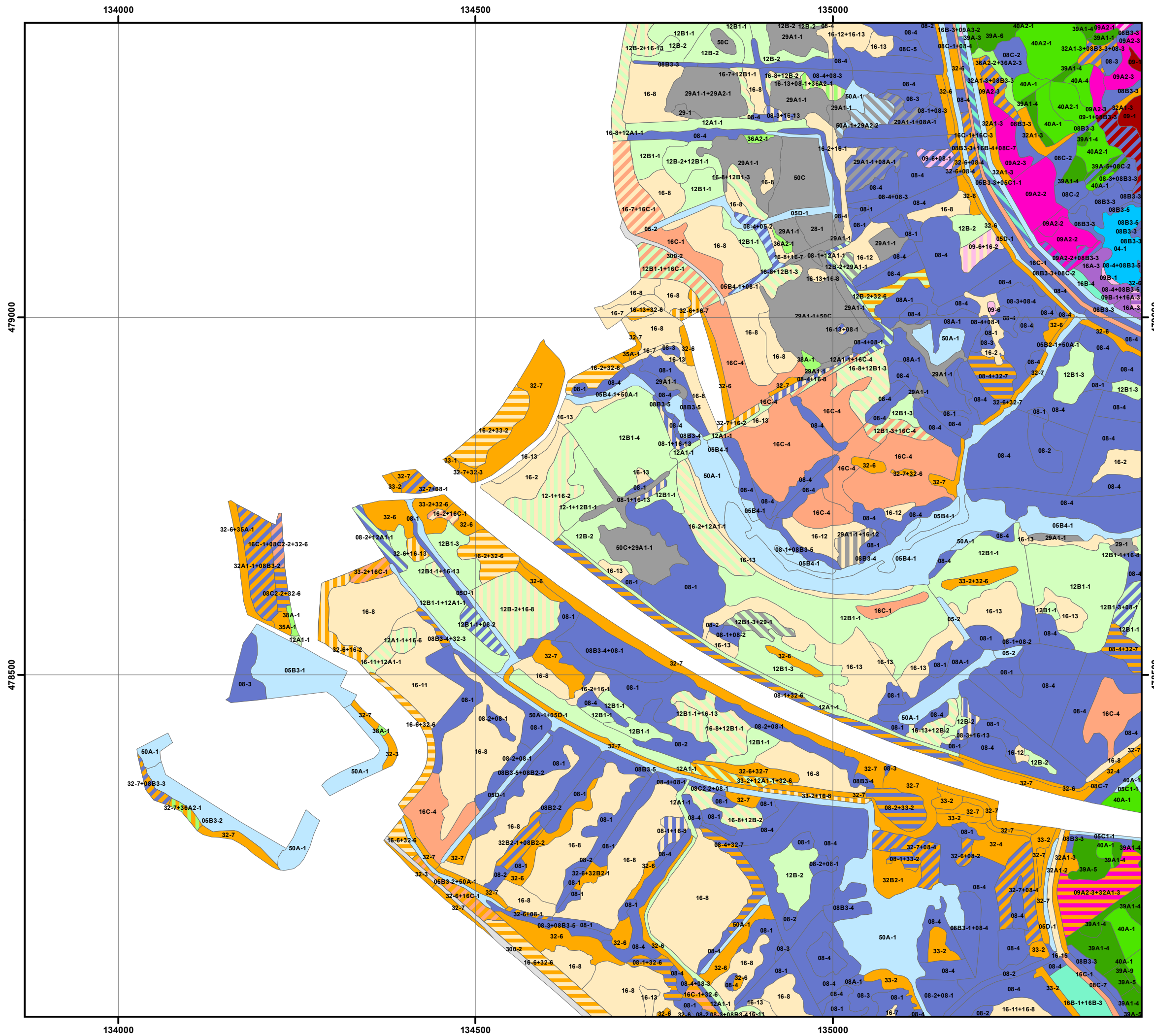
Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 6

© Kadaster Nederland

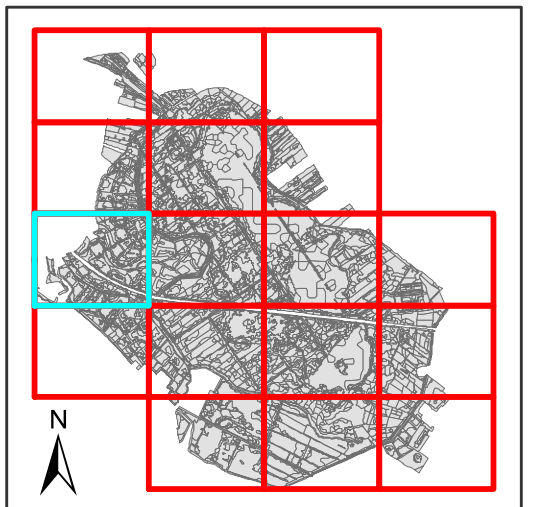

Naardermeer

Hoofdtype

	Vochtig loofbos
	Elzenbroekbossen
	Berkenbroekbossen
	Wilgenbossen en -struwelen
	Moerasvegetaties
	Ruigten
	Overstromingsgrasland
	Wibolgrasland en verwante vegetaties
	Glanshaver- en vossenstaarthooiland
	Koekoeksbloemhooiland
	Veldrushooiland en verwante vegetaties
	Kleine zeggenvegetaties
	Veenmosrietland
	Haarmosrietland
	Moerasheide en venvegetaties
	Kranswiervegetaties
	Overige watervegetaties
	Pioniervegetaties en kaal
	Overige

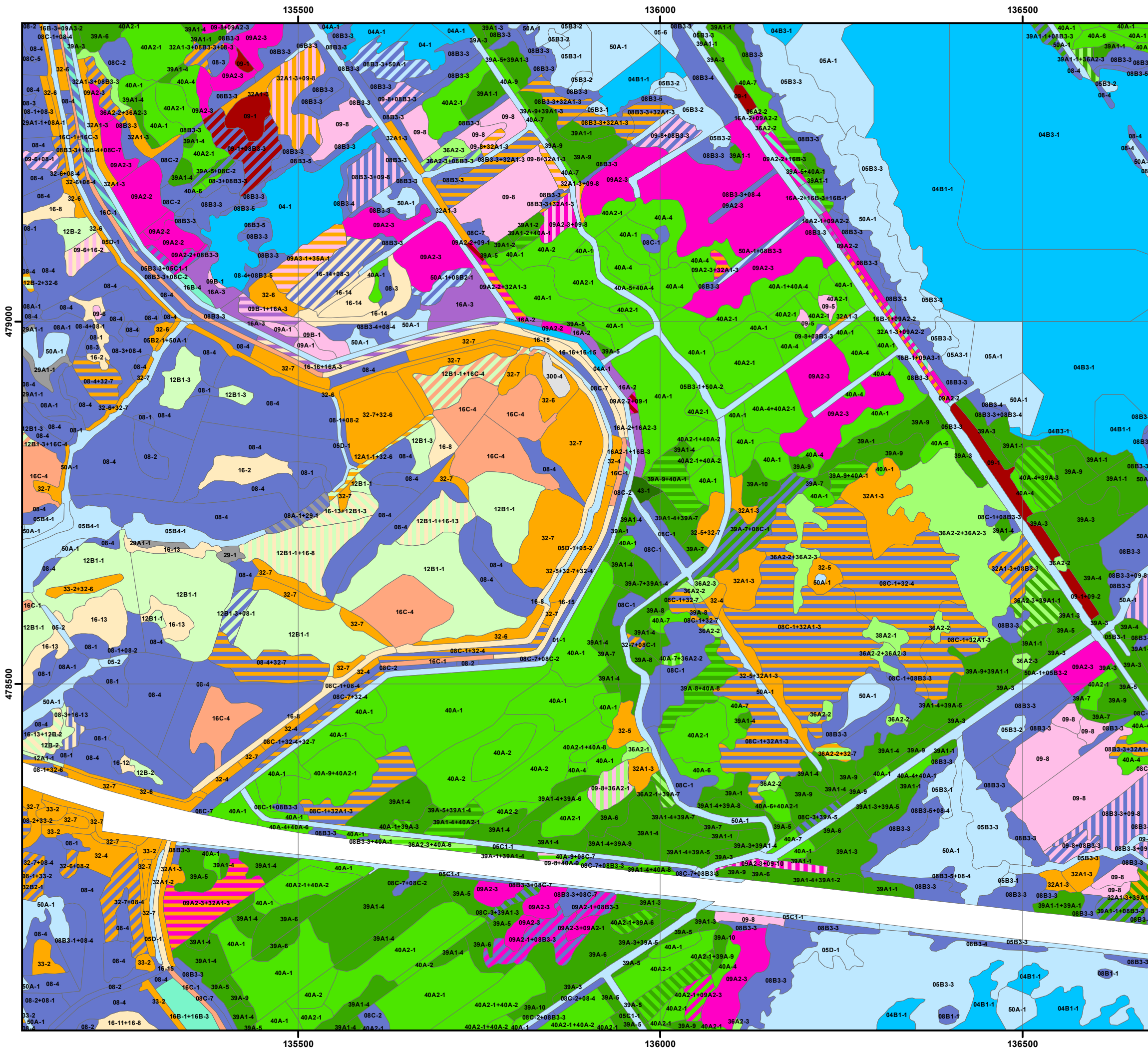
Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 7

Natuurmonumenten

© Kadaster Nederland

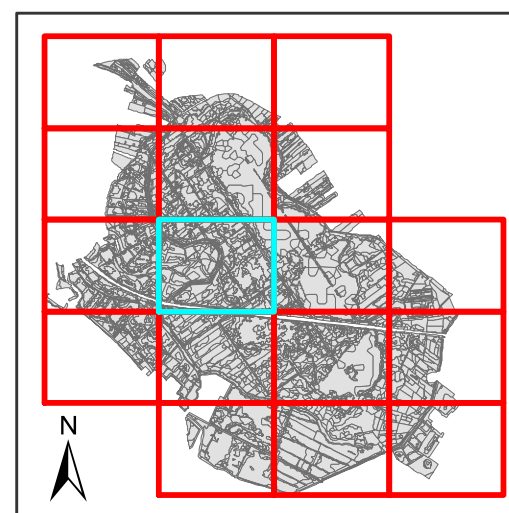

Naardermeer

Hoofdtype

- Vochtig loofbos
- Elzenbroekbossen
- Berkenbroekbossen
- Wilgenbossen en -struwelen
- Moerasvegetaties
- Ruigten
- Overstromingsgrasland
- Wibolgrasland en verwante vegetaties
- Glanshaver- en vossenstaarthooiland
- Koekoeksbloemhooiland
- Veldrushooiland en verwante vegetaties
- Kleine zeggenvegetaties
- Veenmosrietland
- Haarmosrietland
- Moerasheide en venvegetaties
- Kranswiervegetaties
- Overige watervegetaties
- Pioniervegetaties en kaal
- Overige

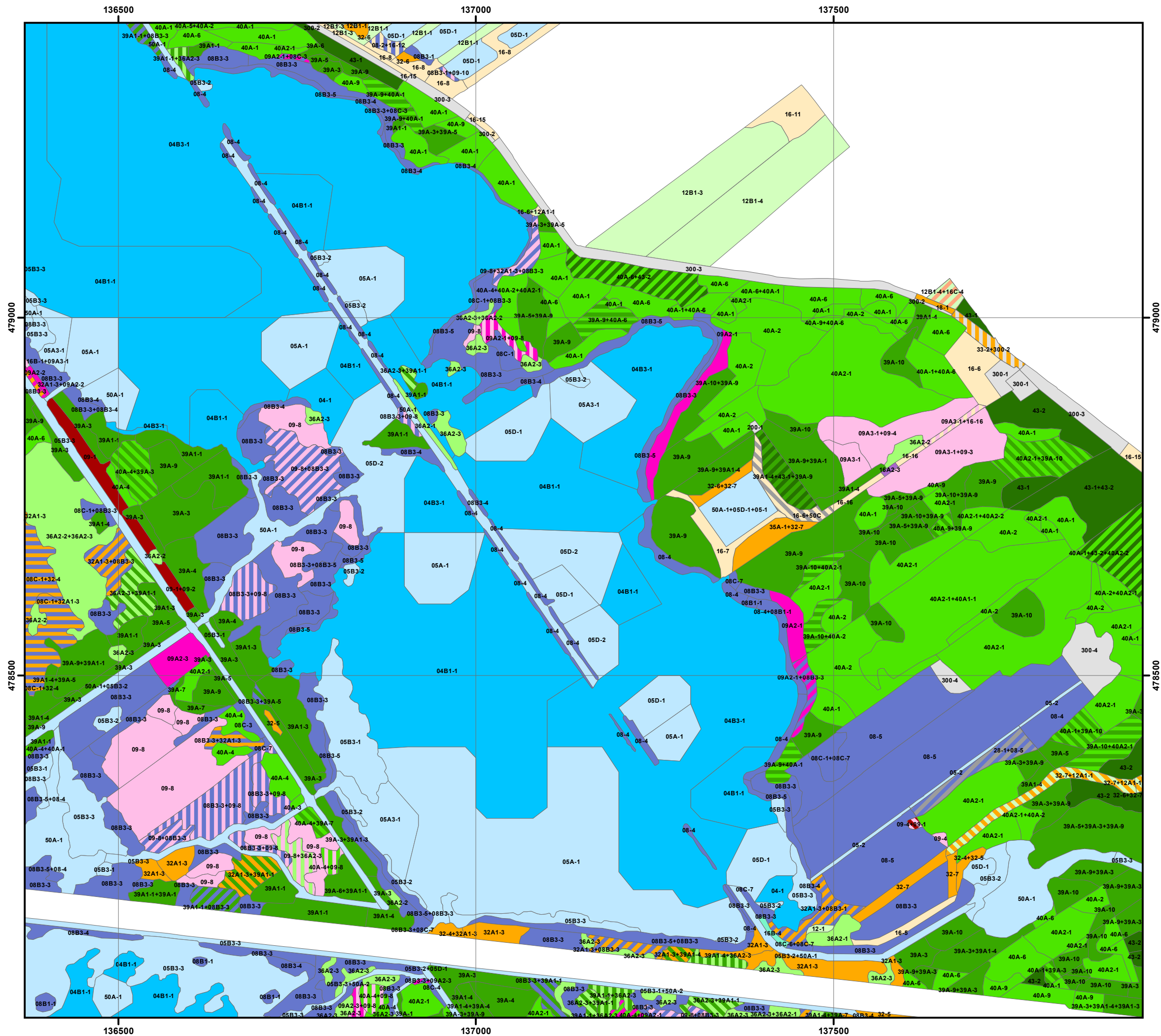
Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 8

© Kadaster Nederland

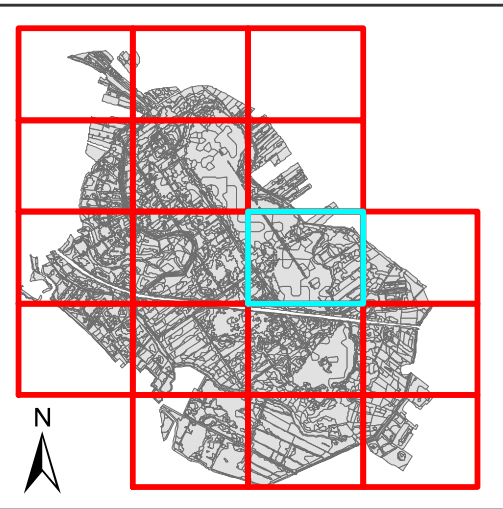

Naardermeer

Hoofdtype

- Vochtig loofbos
- Elzenbroekbossen
- Berkenbroekbossen
- Wilgenbossen en -struiken
- Moerasvegetaties
- Ruigten
- Overstromingsgrasland
- Wibolgrasland en verwante vegetaties
- Glanshaver- en vossenstaarthooiland
- Koekoeksbloemhooiland
- Veldrushooiland en verwante vegetaties
- Kleine zeggenvegetaties
- Veenmosrietland
- Haarmosrietland
- Moerasheide en venvegetaties
- Kranswiervegetaties
- Overige watervegetaties
- Pioniervegetaties en kaal
- Overige

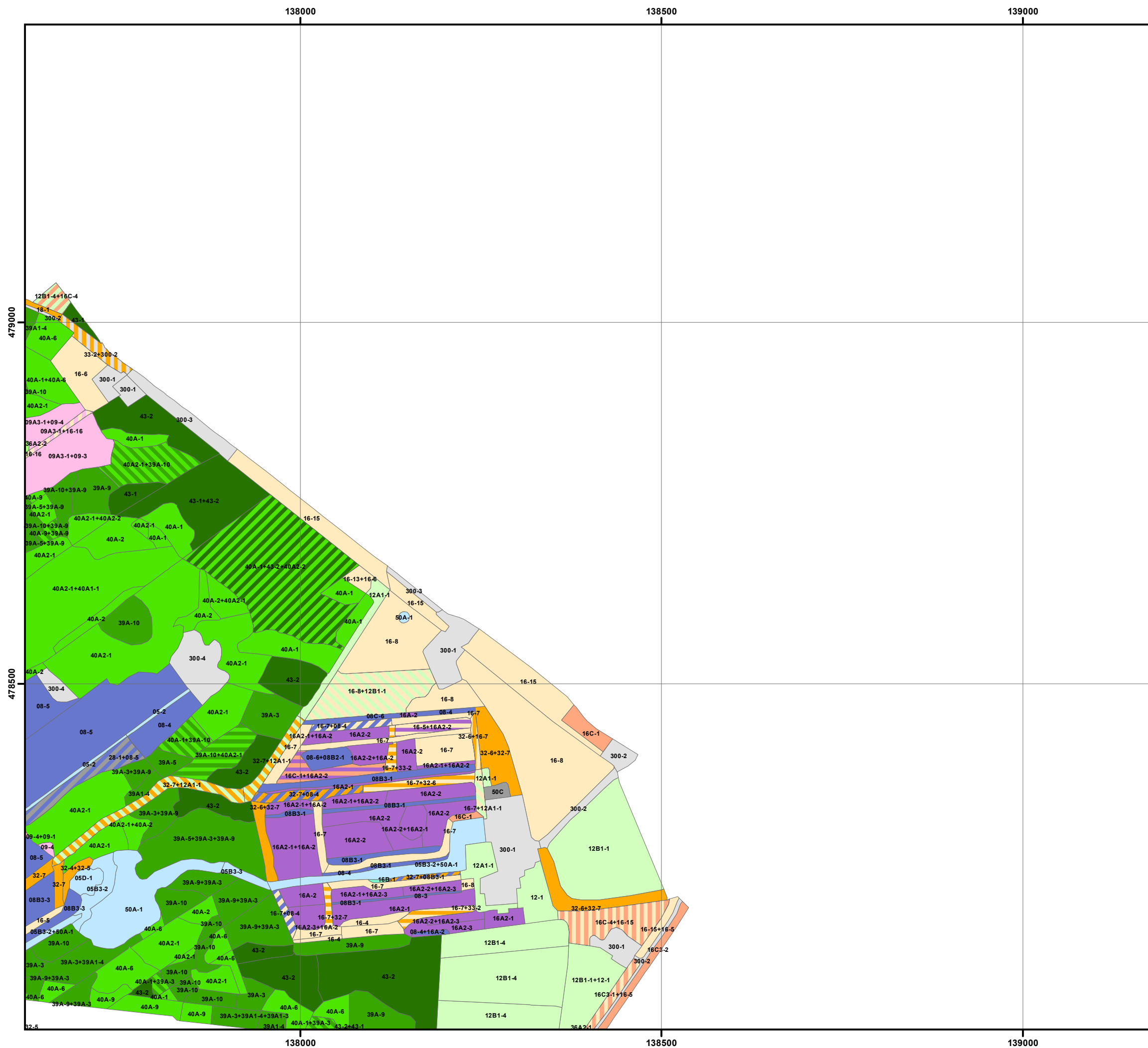
Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 9

© Kadaster Nederland

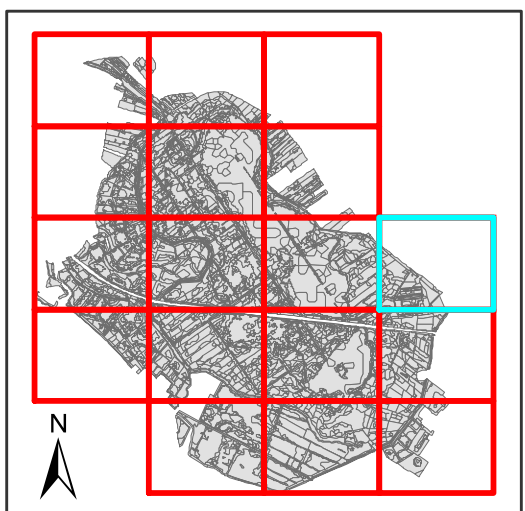

Naardermeer

Hoofdtype

	Vochtig loofbos
	Elzenbroekbossen
	Berkenbroekbossen
	Wilgenbossen en -struwelen
	Moerasvegetaties
	Ruigten
	Overstromingsgrasland
	Wibolgrasland en verwante vegetaties
	Glanshaver- en vossenstaartheooiland
	Koekoeksbloemheooiland
	Veldrushooiland en verwante vegetaties
	Kleine zeggenvegetaties
	Veenmosrietland
	Haarmosrietland
	Moerasheide en venvegetaties
	Kranswiervegetaties
	Overige watervegetaties
	Pioniervegetaties en kaal
	Overige

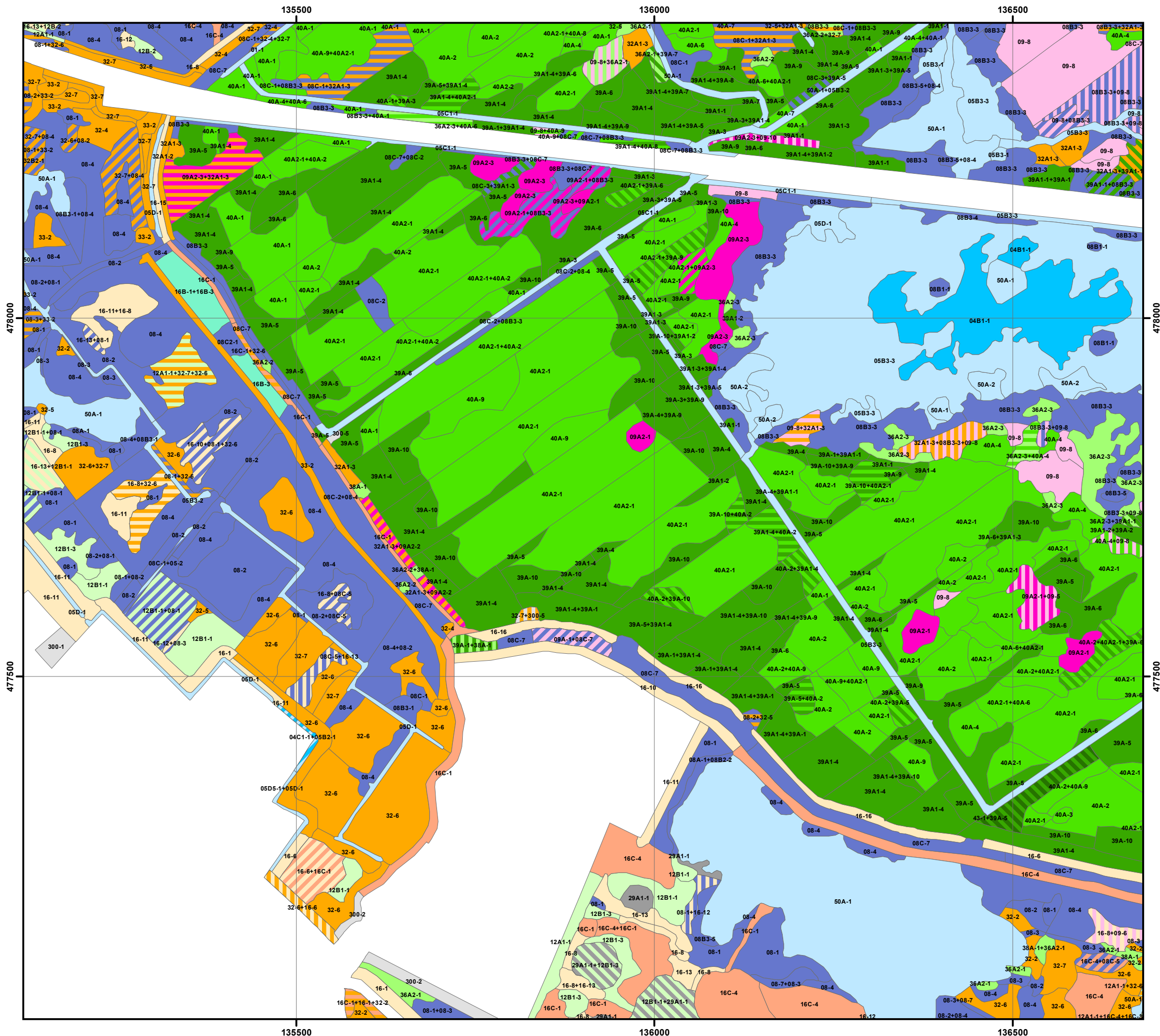
Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 10

© Kadaster Nederland

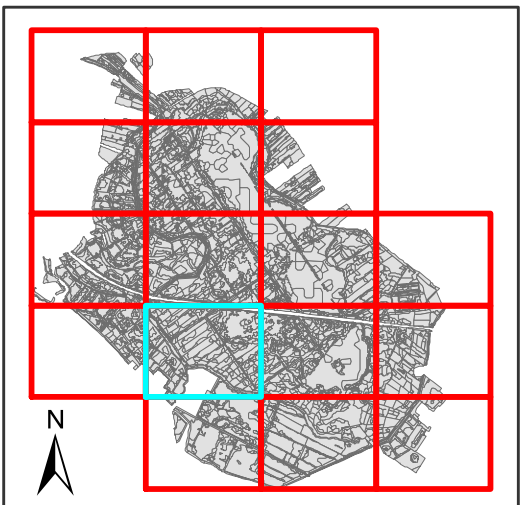
0 200
100 100 m

Naardermeer

Hoofdtype

- Vochtig loofbos
- Elzenbroekbossen
- Berkenbroekbossen
- Wilgenbossen en -struwelen
- Moerasvegetaties
- Ruigten
- Overstromingsgrasland
- Wibolgrasland en verwante vegetaties
- Glanshaver- en vossenstaartheiland
- Koekoeksbloemhoiland
- Veldrushoiland en verwante vegetaties
- Kleine zeggenvegetaties
- Veenmosrietland
- Haarmosrietland
- Moerasheide en venvegetaties
- Kranswiervegetaties
- Overige watervegetaties
- Pioniervegetaties en kaal
- Overige

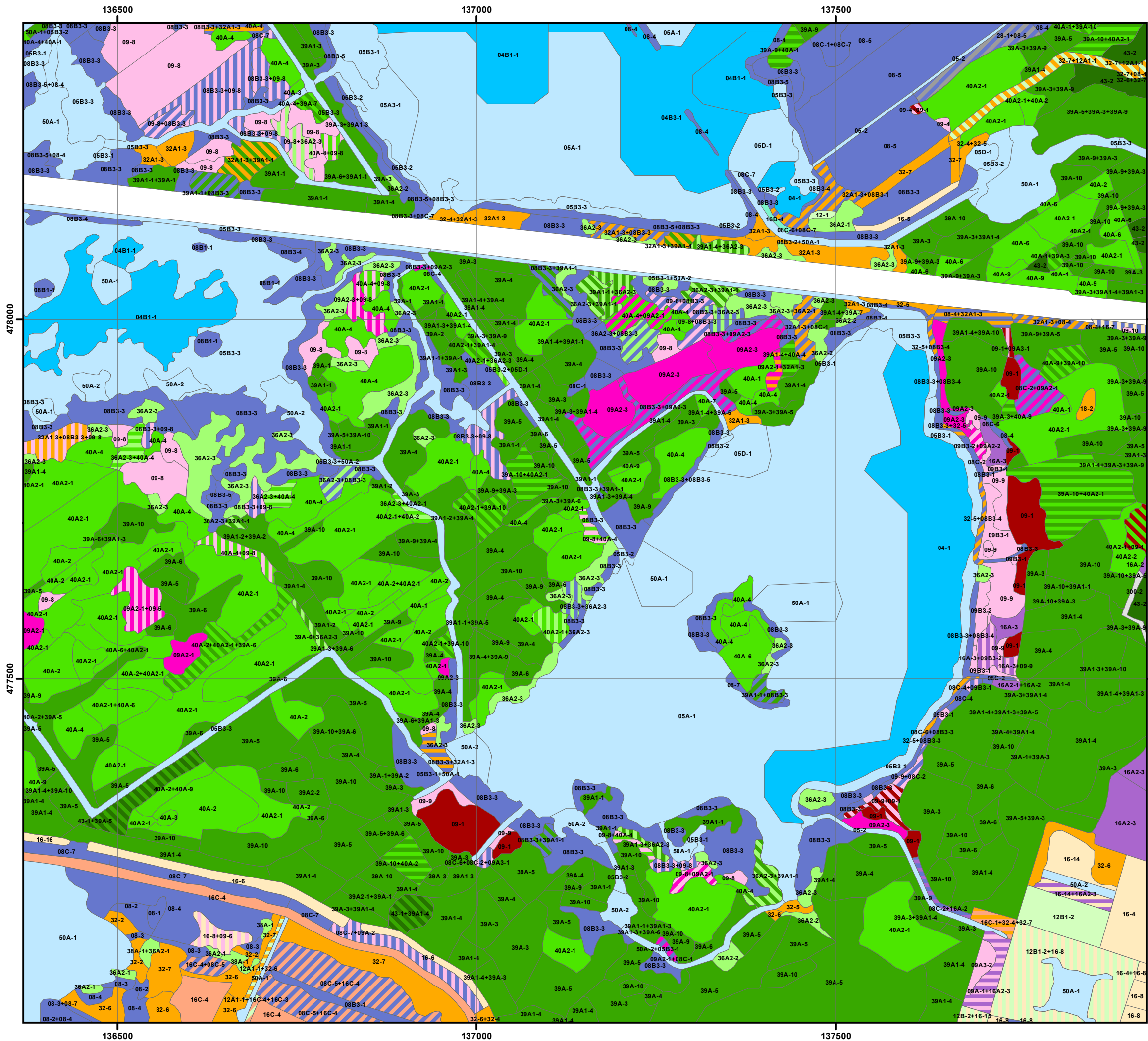

Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 12

© Kadaster Nederland

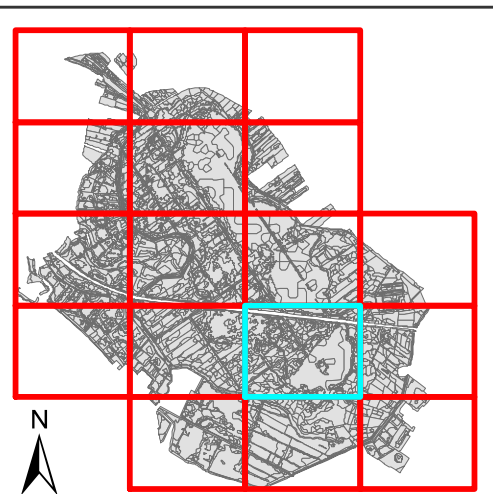
0 200 m

Naardermeer

Hoofdtype

- Vochtig loofbos
- Elzenbroekbossen
- Berkenbroekbossen
- Wilgenbossen en -struwelen
- Moerasvegetaties
- Ruigten
- Overstromingsgrasland
- Wibolgrasland en verwante vegetaties
- Glanshaver- en vossenstaartheiland
- Koekoeksbloemhooiland
- Veldrushooiland en verwante vegetaties
- Kleine zeggenvegetaties
- Veenmosrietland
- Haarmosrietland
- Moerasheide en venvegetaties
- Kranswiervegetaties
- Overige watervegetaties
- Pioniervegetaties en kaal
- Overige

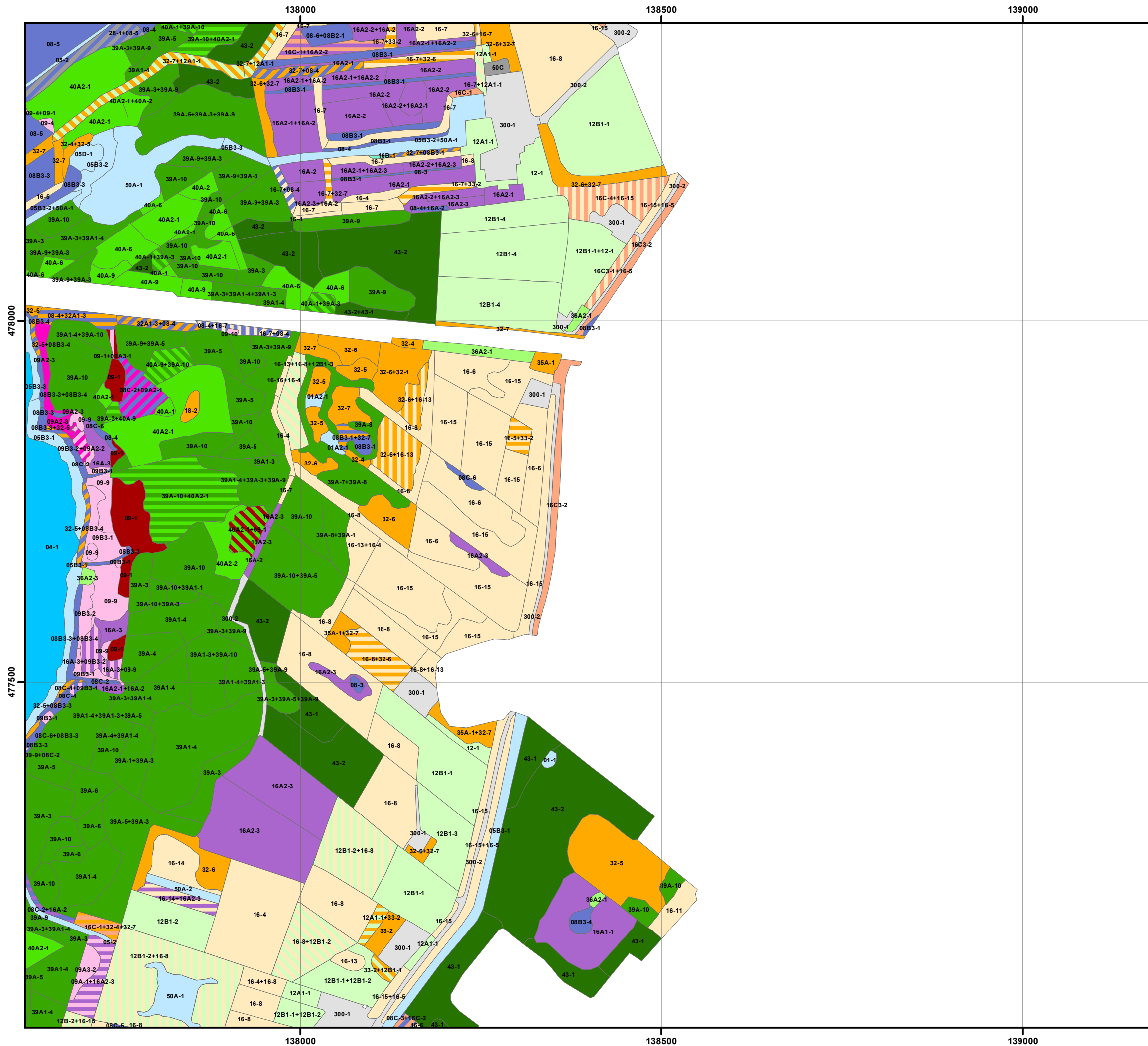
Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 13

© Kadaster Nederland

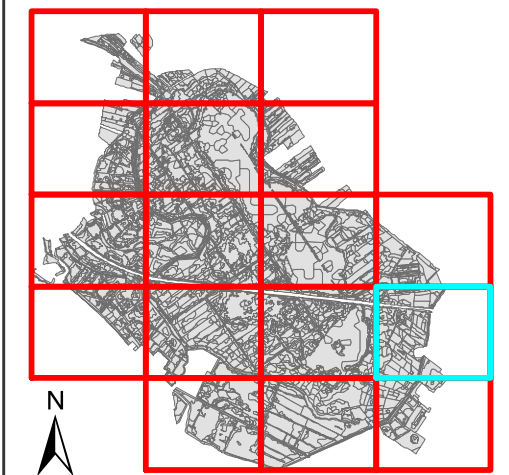

Naardermeer

Hoofdtype

	Vochtig loofbos
	Elzenbroekbossen
	Berkenbroekbossen
	Wilgenbossen en -struwelen
	Moerasvegetaties
	Ruigten
	Overstromingsgrasland
	Wibolgrasland en verwante vegetaties
	Glanshaver- en vossenstaarthooiland
	Koekoeksbloemhooiland
	Veldrushooiland en verwante vegetaties
	Kleine zeggenvegetaties
	Veenmosrietland
	Haarmosrietland
	Moerasheide en venvegetaties
	Kranswiervegetaties
	Overige watervegetaties
	Pionierv egetaties en kaal
	Overige

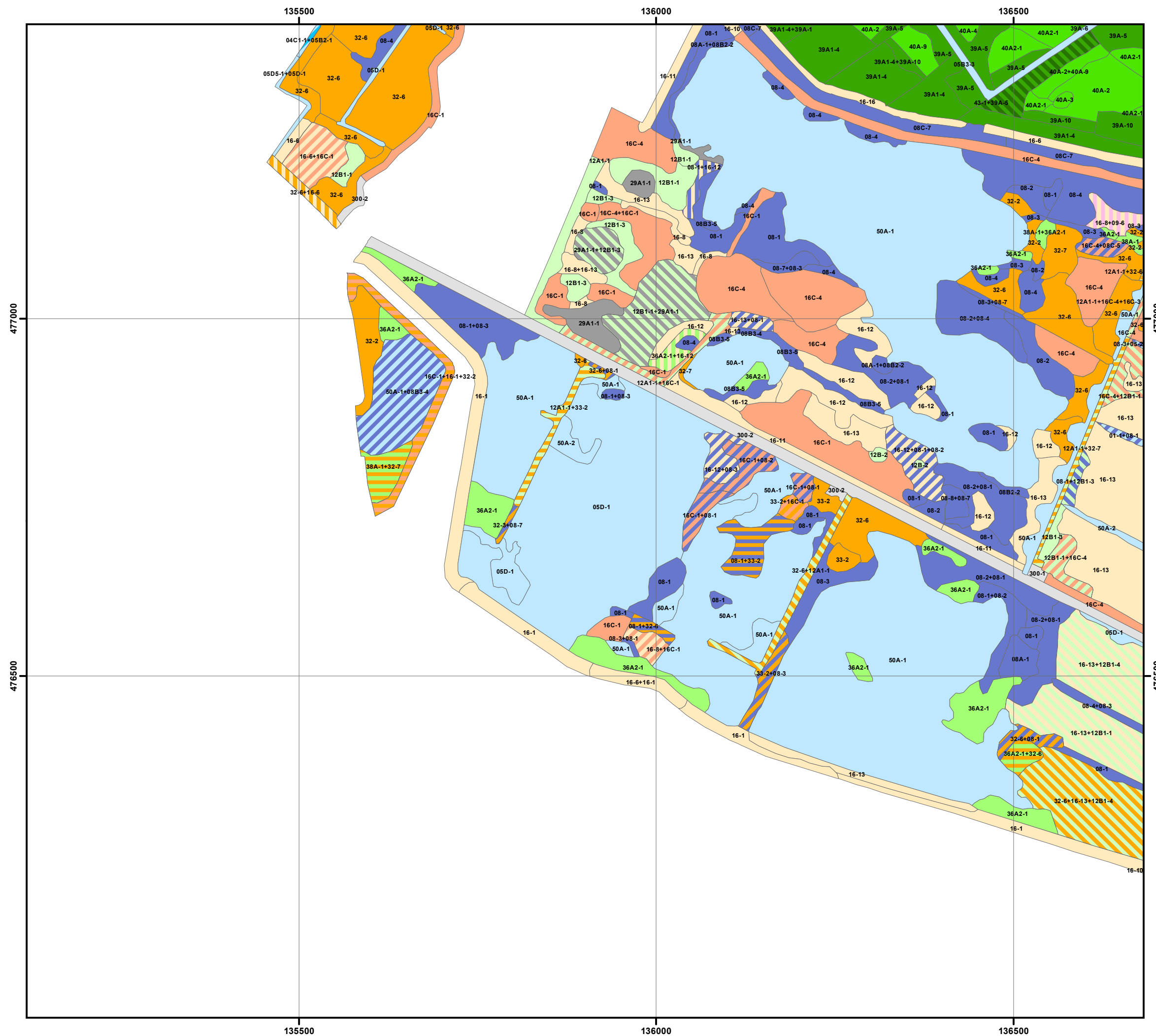
Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 14

© Kadaster Nederland

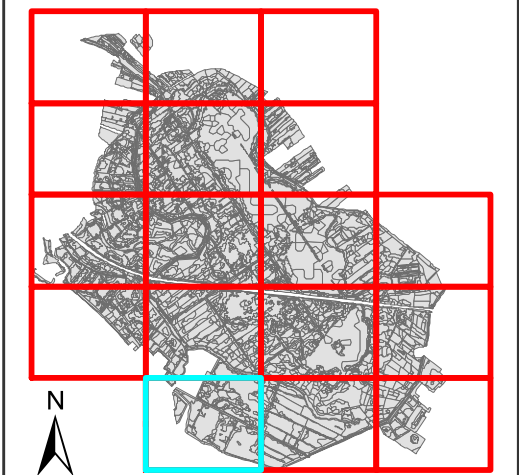

Naardermeer

Hoofdtype

	Vochtig loofbos
	Elzenbroekbossen
	Berkenbroekbossen
	Wilgenbossen en -struwelen
	Moerasvegetaties
	Ruigten
	Overstromingsgrasland
	Wibolgrasland en verwante vegetaties
	Glanshaver- en vossenstaarthooiland
	Koekoeksbloemhooiland
	Veldrushooiland en verwante vegetaties
	Kleine zeggenvegetaties
	Veenmosrietland
	Haarmosrietland
	Moerasheide en venvegetaties
	Kranswiervegetaties
	Overige watervegetaties
	Pionierv egetaties en kaal
	Overige

Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 15

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

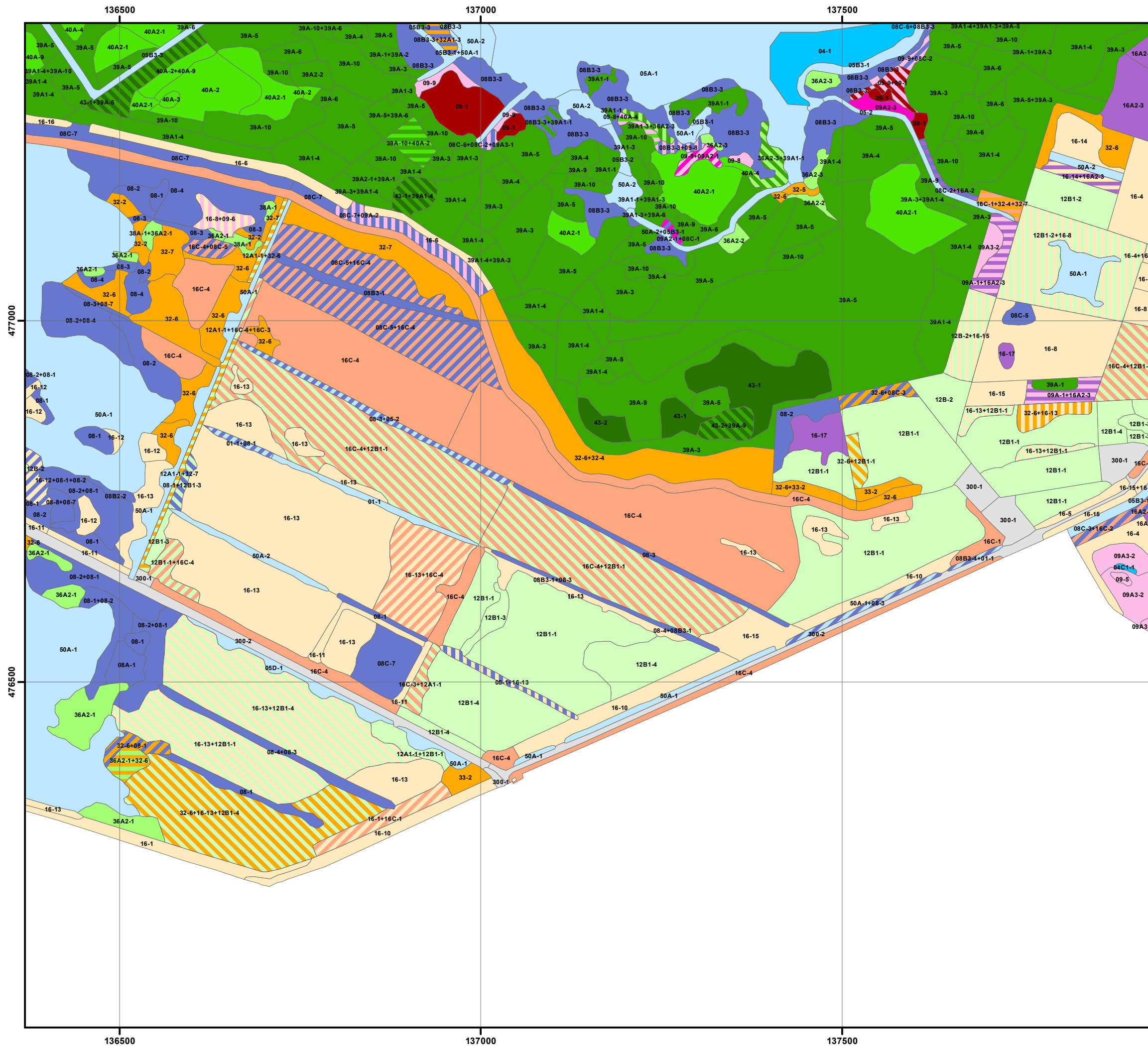

© Kadaster Nederland

0

200

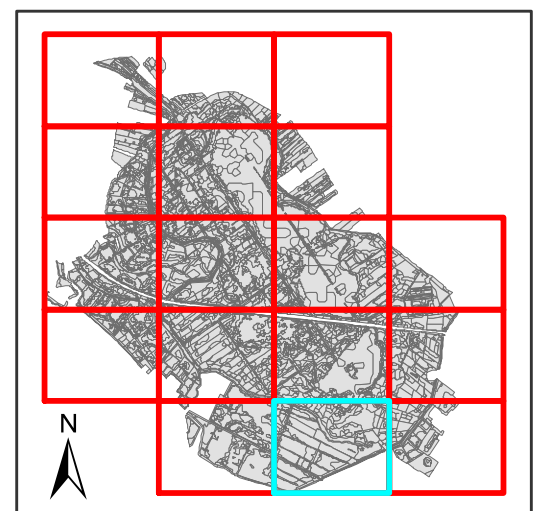
m

Naardermeer

Hoofdtype

- Vochtig loofbos
- Elzenbroekbossen
- Berkenbroekbossen
- Wilgenbossen en -struwelen
- Moerasvegetaties
- Ruigten
- Overstromingsgrasland
- Wibolgrasland en verwante vegetaties
- Glanshaver- en vossenstaarthooiland
- Koekoeksbloemhooiland
- Veldrushooiland en verwante vegetaties
- Kleine zeggenvegetaties
- Veenmosrietland
- Haarmosrietland
- Moerasheide en venvegetaties
- Kranswrivegetaties
- Overige watervegetaties
- Pionierv egetaties en kaal
- Overige

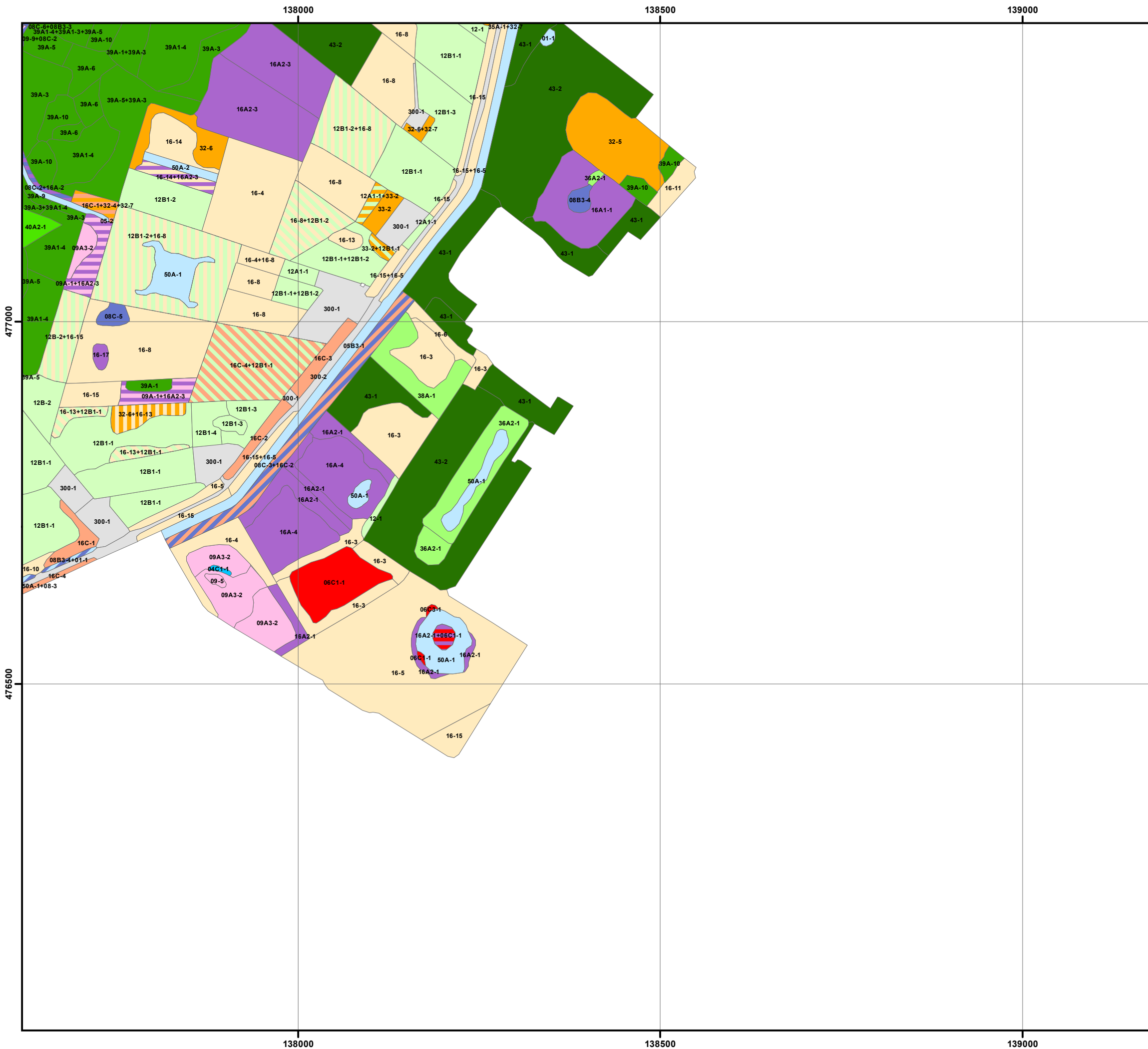
Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 16

© Kadaster Nederland

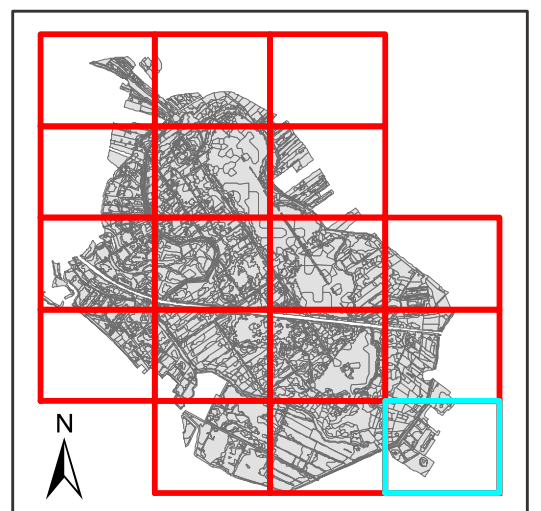

Naardermeer

Hoofdtype

- Vochtig loofbos
- Elzenbroekbossen
- Berkenbroekbossen
- Wilgenbossen en -struwelen
- Moerasvegetaties
- Ruigten
- Overstromingsgrasland
- Wibolgrasland en verwante vegetaties
- Glanshaver- en vossenstaarthooiland
- Koekoeksbloemhooiland
- Veldrushooiland en verwante vegetaties
- Kleine zeggenvegetaties
- Veenmosrietland
- Haarmosrietland
- Moerasheide en venvegetaties
- Kranswiervegetaties
- Overige watervegetaties
- Pionierv egetaties en kaal
- Overige

Naardermeer

Vegetatiekaart 2018 - 17

© Kadaster Nederland

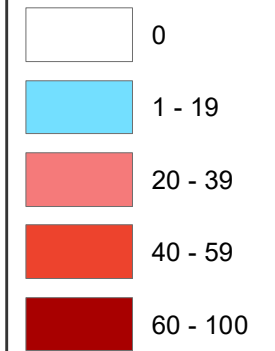
Bijlage 7 Themakaarten

Bedekking Akkerdistel

% Akkerdistel

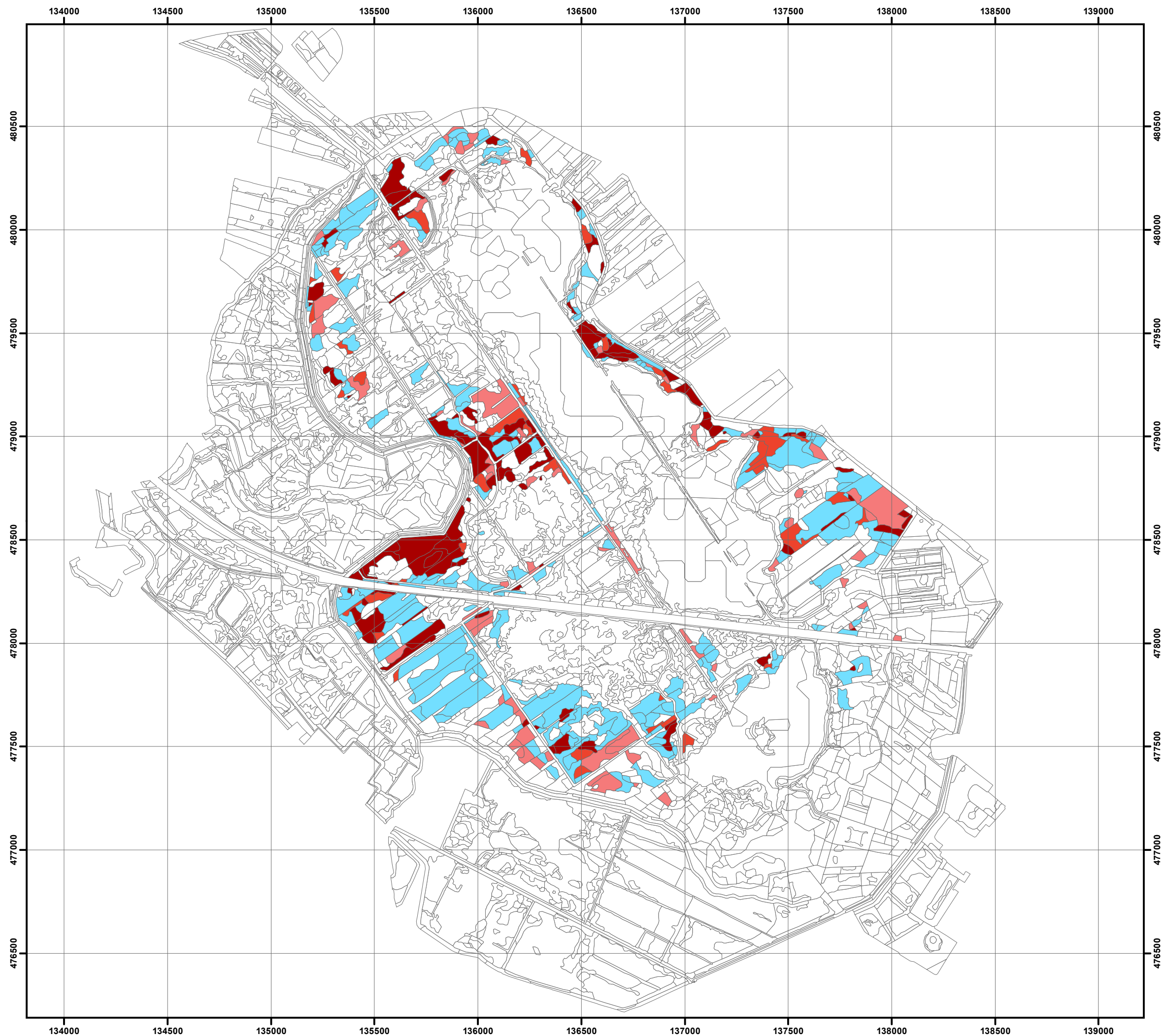

Naardermeer 2018

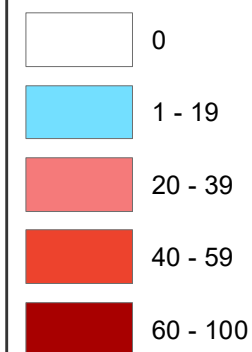
© Kadaster Nederland

Bedekking Appelbes

% Appelbes

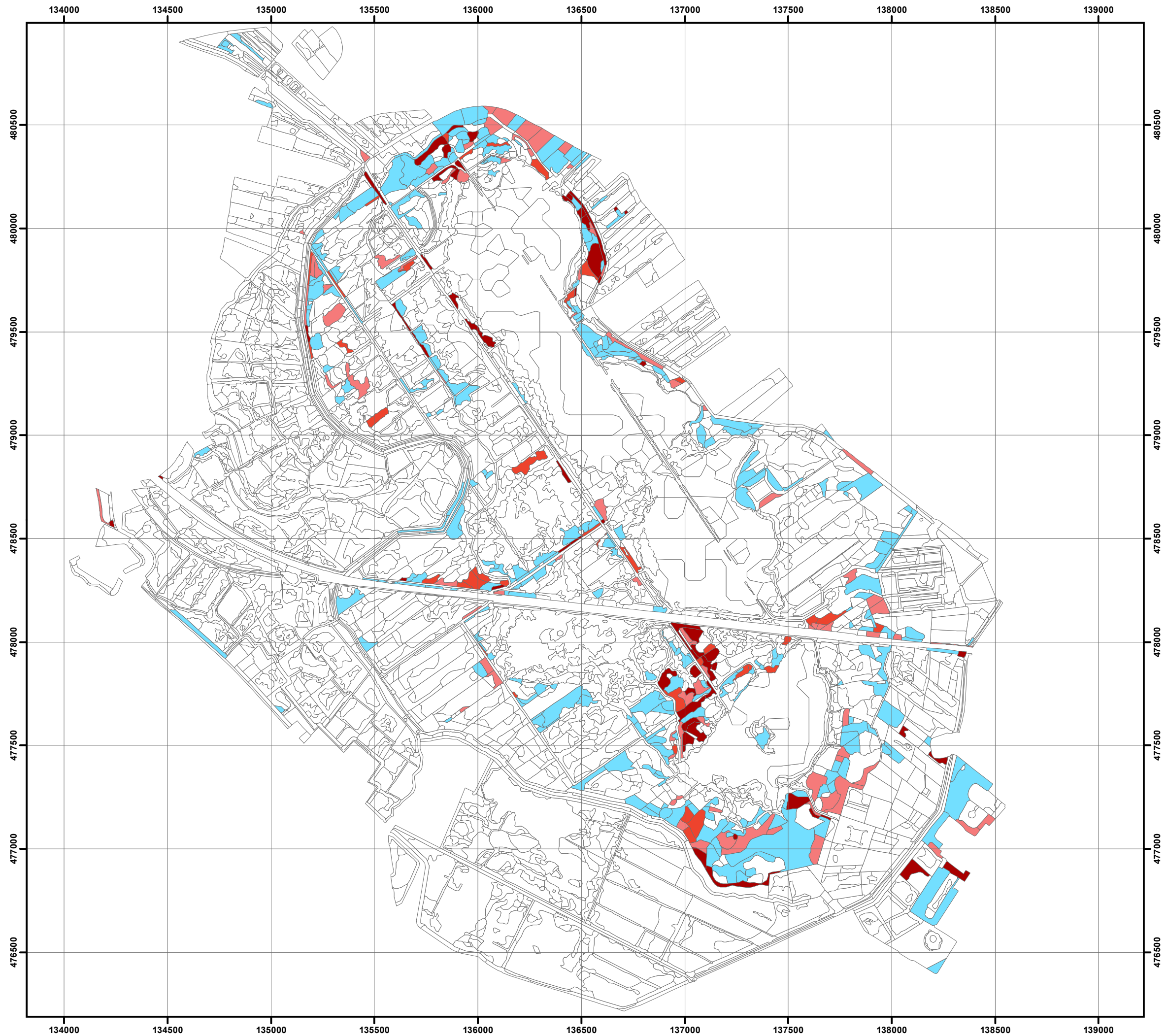

Naardermeer 2018

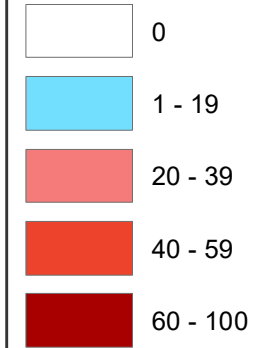
© Kadaster Nederland

Bedekking Gewone braam

% Braam

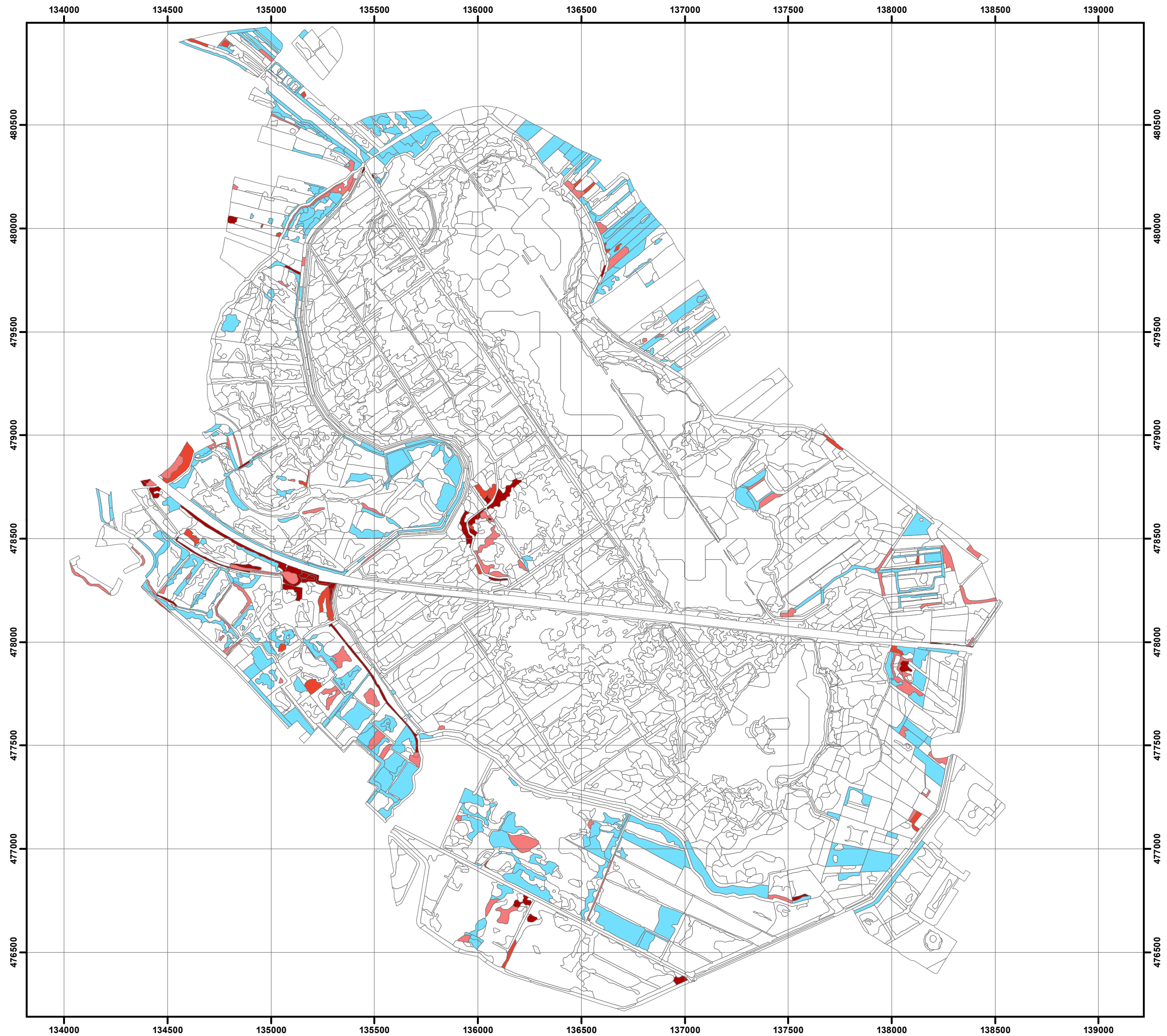

Naardermeer 2018

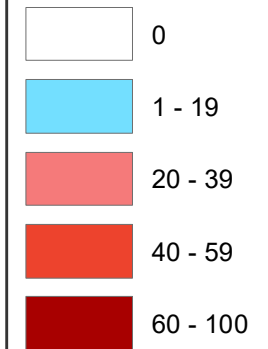
© Kadaster Nederland

Bedekking Grote brandnetel

% Brandnetel

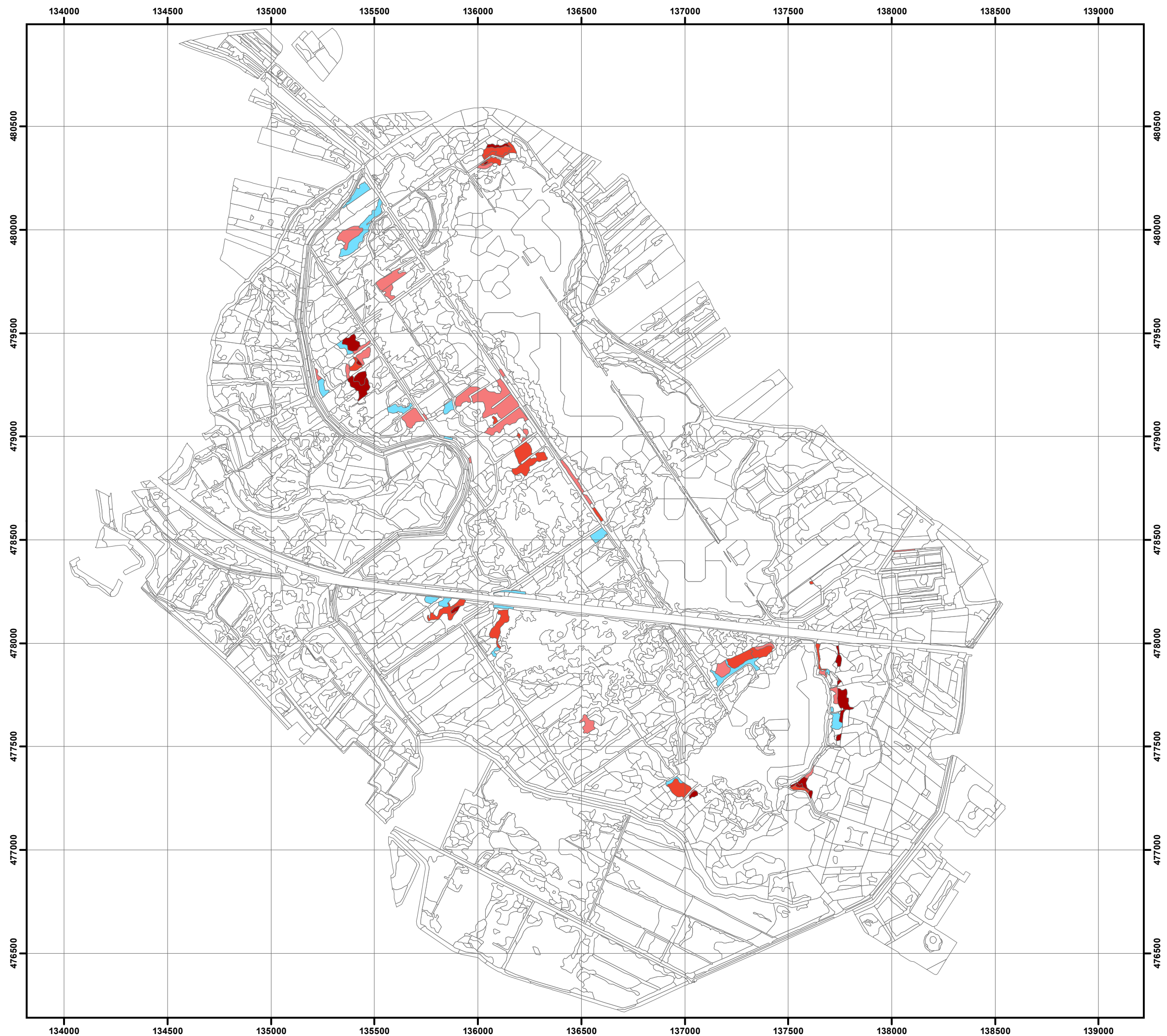

Naardermeer 2018

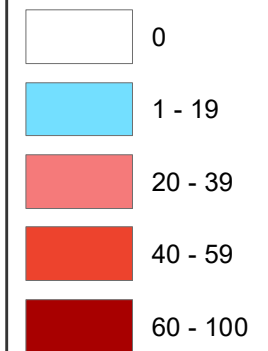
© Kadaster Nederland

Haarmos in veenmosrietland

% Haarmos

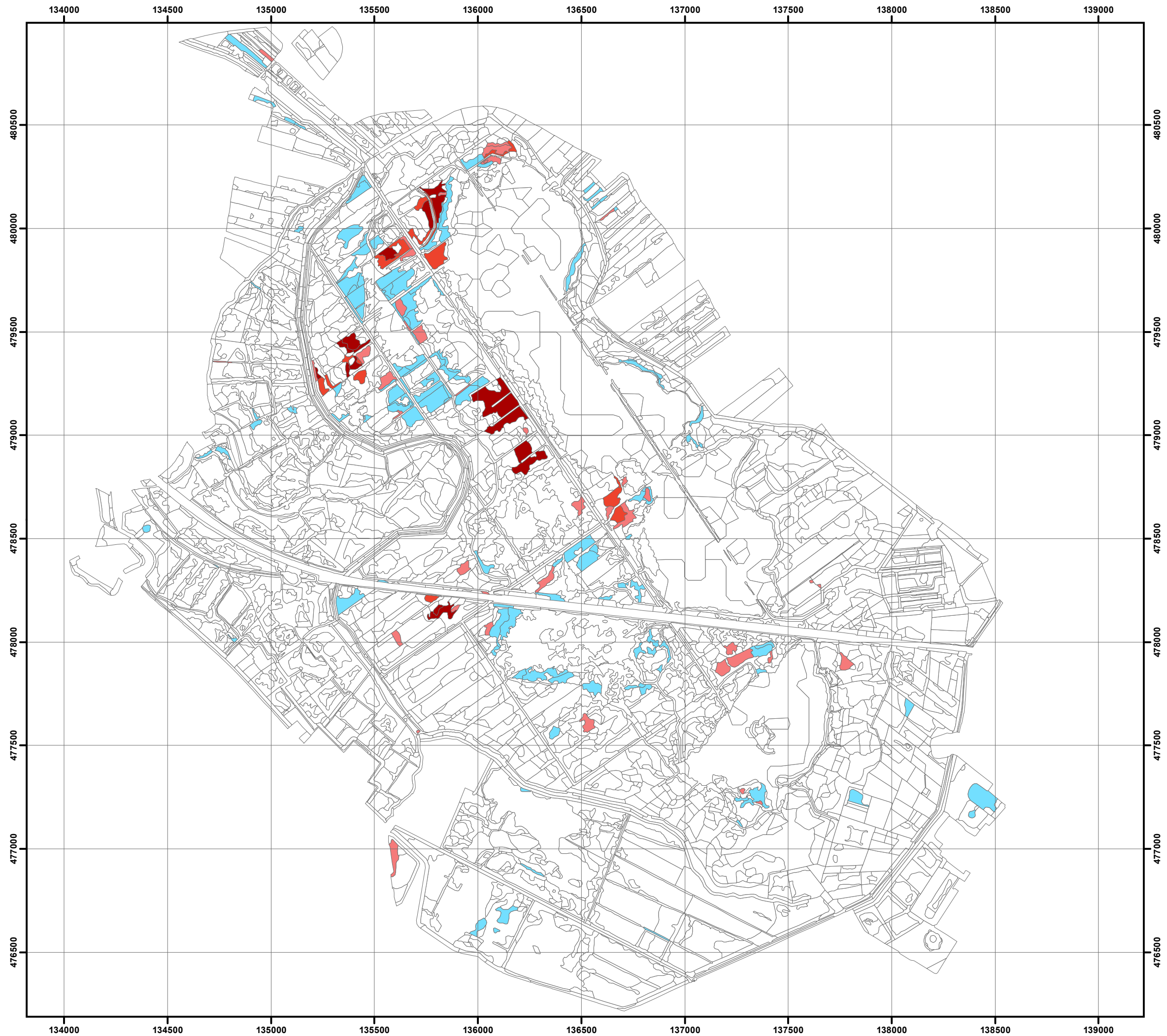
Naardermeer 2018

Natuurmonumenten

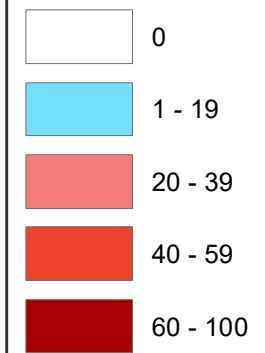
© Kadaster Nederland

Opslag loofhout

% Opslag

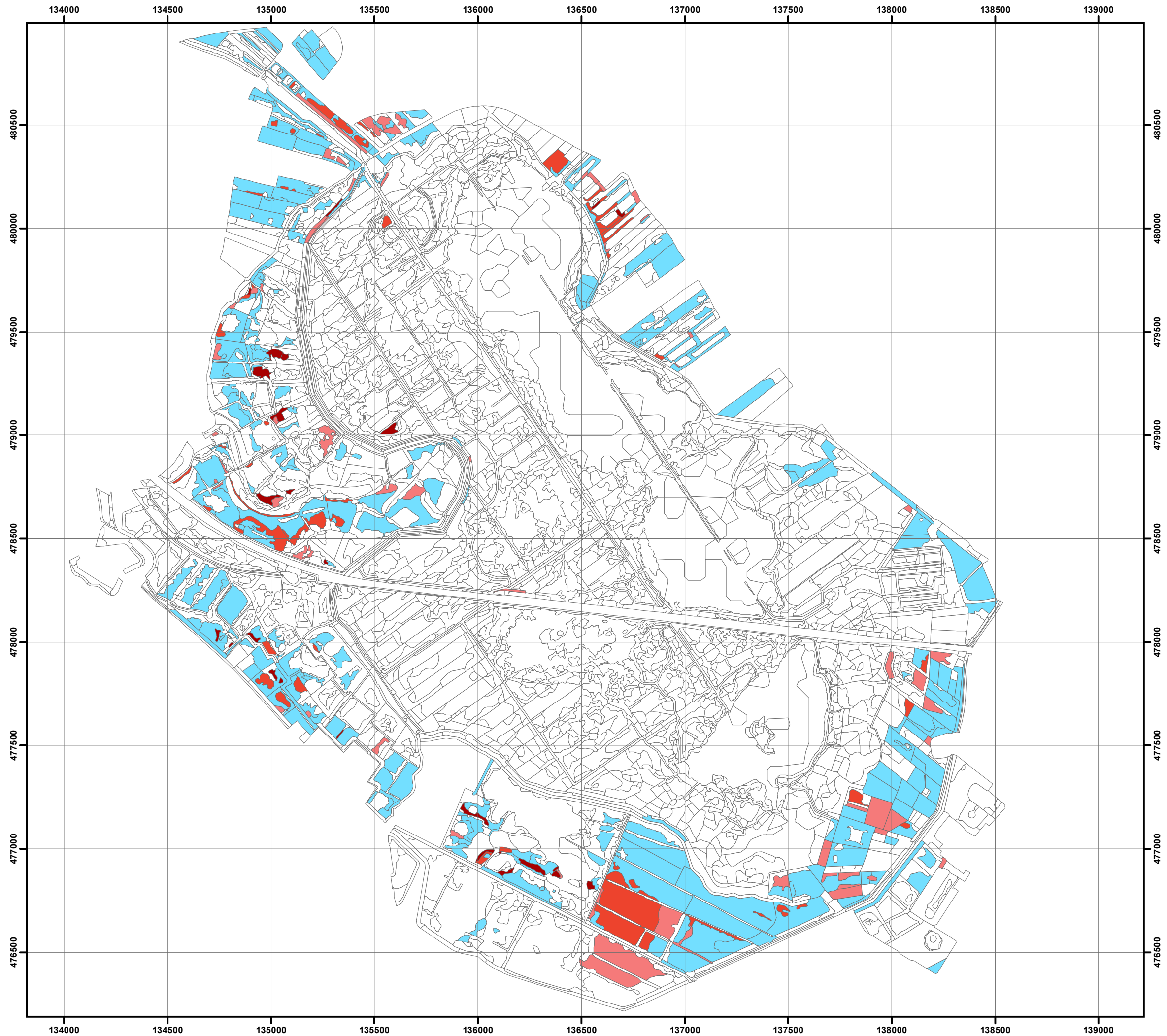

Naardermeer 2018

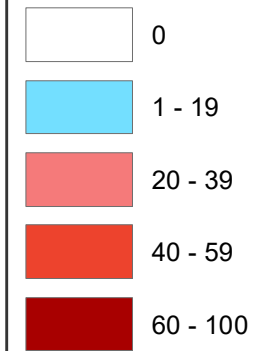
© Kadaster Nederland

Bedekking Pitrus

% Pitrus

Naardermeer 2018

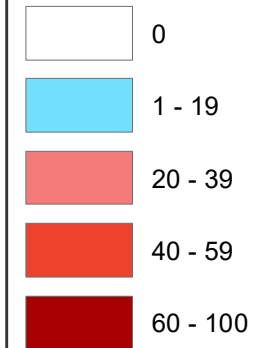
© Kadaster Nederland

Bedekking Ridderzuring

%
Ridderzuring

Naardermeer 2018

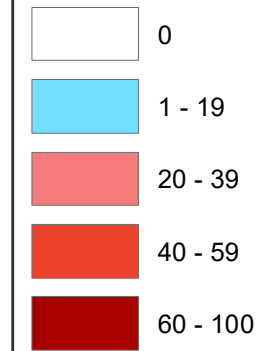
© Kadaster Nederland

Bedekking Ruwe smele

DESCHCES

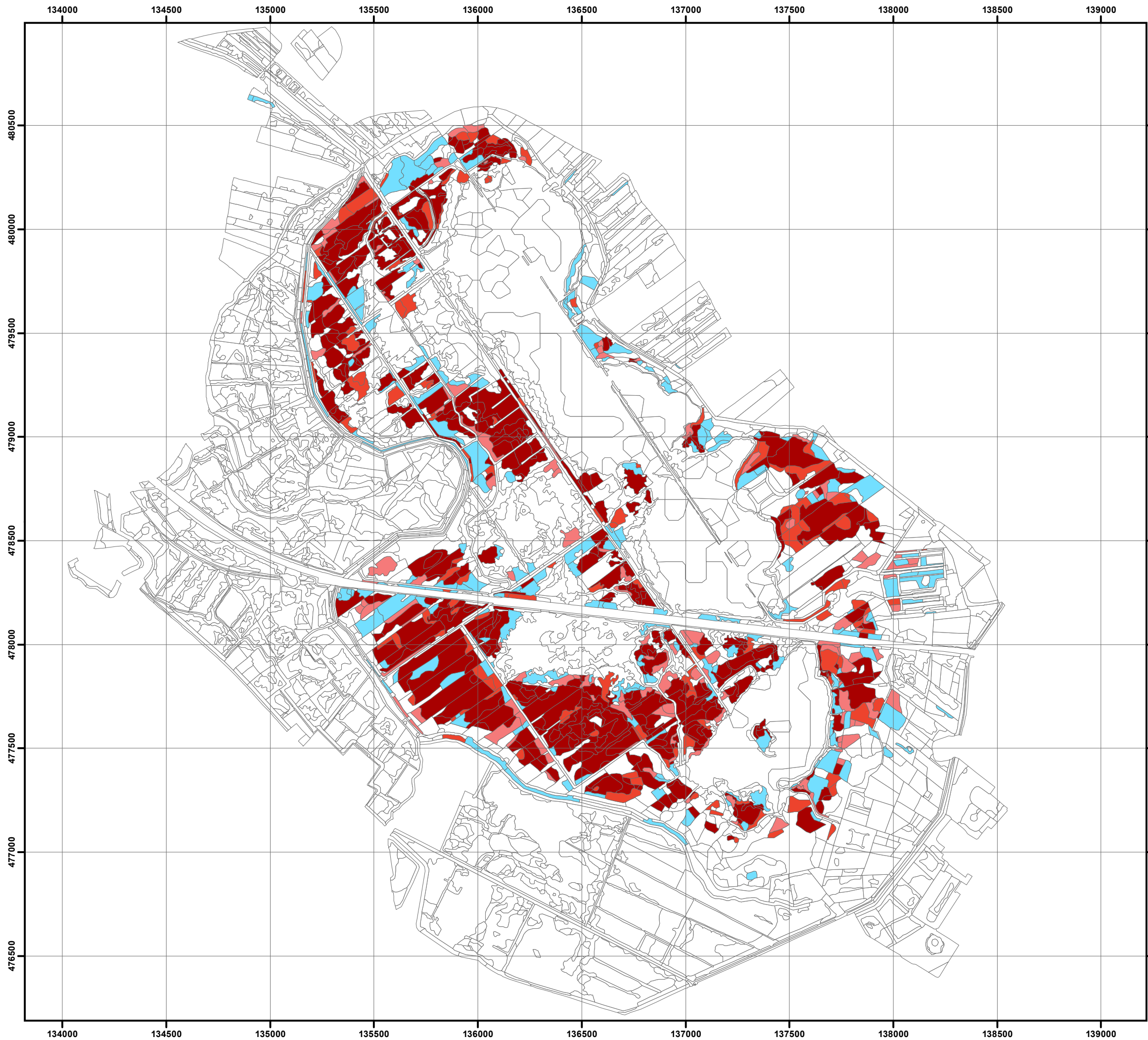

Naardermeer 2018

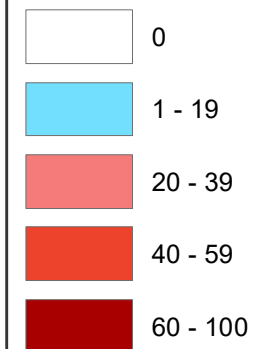
© Kadaster Nederland

Bedekking Veenmos

% Veenmos

Naardermeer 2018

© Kadaster Nederland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl